

De hoefsmid : geïllustreerd maandblad voor hoefsmeden en anderen die in het hoefbeslag belang stellen in Nederland.

<https://hdl.handle.net/1874/327705>

DE HOEFSMID.

1906.

A

No. 397

A. n°. 397.

DE HOEFSMID.

Geïllustreerd Maandblad voor hoefsmeden en anderen
die in het hoefbeslag belang stellen.

ONDER MEDEWERKING

VAN

M. G. DE BRUIN te Utrecht, J. L. G. CAYAUX te 's Gravenhage, A. FREDERIKSE te Amersfoort,
W. A. H. VAN HORSEN te Utrecht, F. LAMÉRIS te Zuffen, J. B. LARMENÉ te Amersfoort,
J. B. H. MOUBIS, W. C. SCHIMMEL en M. H. J. P. THOMASSEN,
alle drie te Utrecht, en anderen.

GEREDIGEERD EN UITGEGEVEN

DOOR

A. W. HEIDEMA,

RIJKS-VEEARTS EN MEDEBESTUURDER EENER INRICHTING VOOR HOEFBESLAG.

XIe Jaargang.

GRONINGEN. — A. W. HEIDEMA. — 1906.

RIJKSUNIVERSITEIT UTRECHT

0851 7678

I N H O U D.

De titels, voorzien van een †, geven artikelen aan waarbij een of meer afbeeldingen of figuren behooren, — die met * zijn bijdragen onder een afzonderlijk hoofd, de overigen zijn „korte mededeelingen”.

De Romeinsche cijfers duiden het nummer der aflevering aan, de gewone de bladzijden.

- A**bnormale lengte der hoeven bij Indische paarden. III 42.
- Advertentiën. I 2 en 14, II 18 en 29, III 34 en 46, IV 50 en 63, V 66 en 78, VI 82 en 95, VII 98 en 110, VIII 114 en 127, IX 130 en 142, X 146 en 157, XI 162 en 174, XII 178 en 190.
- ***B**eschouwingen over het hoefbeslag in Nederland. I 4.
- Beslaan. Op tijd laten —. V 73.
- †***B**eslag bij knolhoef. IX 131.
- „ zonder kalkoenen. V 72.
- ***B**estrating. Invloed van — op de hoeven en beenen. V 71.
- ***B**evordering van Militaire hoefsmeden. VII 99.
- ***B**ezoek a/d. hoefnagelfabriek firma Moeller en Schreiber. XI 163.
- †***B**orden, trippen en touwsandalen. XII 179.
- Briefwisseling. II 29, III 46, IV 62, IX 142, XI 173.
- ***B**urgerhoefsmeden. Opleiding van — in Pruisen. IV 51.
- C**oncours-hippique te 's Hage. VII 106.
- Curiosum. III 42.
- Cursus in hoefbeslag te Amersfoort. VI 90.
- „ „ „ „ Arnhem. I 12.
- „ „ „ „ 's Bosch. II 25, V 73.
- * „ „ „ in Friesland. X 152, XI 171.
- „ „ „ „ te Haarlem. V 74.
- „ „ „ „ Schagen. X 154.
- „ „ „ „ Utrecht. IX 136.
- Cursussen. Vervolg — voor gedipl. hoefsmeden. VI 90.
- †***D**resden. Hoefsmidschool te —. X 147.
- Dubbele ondervoet. VII 106.
- E**rrata. II 25.
- ***E**ischen v/d. leeraar in hoefbeslag aan vakscholen. VI 88.
- ***F**riesland. Cursussen in hoefbeslag in —. X 152.
- †***G**utta Percha-zolen tegen inballen van sneeuw. IX 133.
- ***H**oef. Teekeningen van den —. IV 58.
- „ De groei „ „ „ III 41.
- ***H**oefbeslag. Beschouwingen over het — in Nederland. I 4.
- * „ „ waargenomen b/d. Rijks-hengstenkeuringen. III 37.
- * „ „ Eischen v/d. leeraar in — aan vakscholen. VI 88.
- * „ „ in de Rijnprovincie. VII 102.
- * „ „ Nieuw systeem —. XI 167.
- * „ „ -wedstrijd te 's Gravenhage. III 40, XII 184.
- * „ „ -wedstrijd te Nijmegen. VI 86, *VIII 115.
- * „ „ -wedstrijd te Tilburg. X 153.
- * „ „ o/d. tentoonst. te Diepenveen. IX 136.
- * „ „ -cursus te 's Bosch. V 69 en 73.
- „ „ -examen te Arnhem. IV 64.
- „ „ „ Doetinchem. VIII 121.
- „ „ „ 's Bosch. V 73.
- „ „ „ Utrecht. IV 59, IX 136.
- „ „ „ Zutphen. VIII 121.
- ***H**oefnagelfabriek firma Moeller en Schreiber. XI 163.
- ***H**oefsmeden. De tegenwoordige regeling voor opleiding der — voldoende? II 19.
- * „ „ Wat — van paardenhouders verlangen. II 23.
- ***H**oefsmid. De verantwoordelijkheid v/d. —. VI 83.
- Hoefsmidcursus (Prov.) te Haarlem. V 74.
- „ „ 2-j. te Tiel. XII 185.
- Hoefsmidscholen in Ned.-Indië. IV 61.
- †***H**oefsmidschool te Dresden. X 147.
- „ „ „ Amersfoort. IV 59.
- †***H**oefkraakbeen (verbeend). I 7.
- Hollands Noorderkwartier. Cursus Schagen. X 154.
- Huurkoetsiers te Berlijn. IX 136.
- †***I**nballen van sneeuw (bestrijding). IX 133.
- Ingekomen boekwerken. V 77.
- ***I**nleiding. I 3.

Inrichting voor hoefbeslag te Groningen. I 11, II 25, III 42, IV 61, V 73, VI 90, VII 106, VIII 122, X 154, XI 171, XII 184.

Inrichting voor hoefbeslag aan 's Rijks-Veeartsenijschool. II 25, IV 59, X 152.

*Invloed van bestrating op de hoeven en beenen. V 71.

***K**ittelige. Omgang met — paarden. III 35.

Kösters' decoratie. IX 135.

†***K**noelhoef. Beslag bij —. IX 131.

***K**racht van een zweeps slag. III 38.

Landb.tentoonst. te Zutphen. V 73.

Machinale ijzers. V. 72, *XI 166.

Mededeelingen over het smidsvak vallende buiten het hoefbeslag. I 12 (ribveeren); II 28 (spiraalboren); III 44 (ventilator); †IV 61 (verlichting); †IV 62 (slijpplaatje voor spiraalboren); †V 77 (gereedschappen, buigmachine); VI 91 (harden van staal); †VII 109 (smidswerktuigen); VIII 125 (samenstelling van soldeerwater, soldeerpoeder en -pasta); IX 138 (lasschen door middel der zuurstof-acetylenevlam); X 155 (ijzerkwaliteiten); XI 172 (harden van ijzer); XII 186 (aanleg en installatie voor be- en ontwatering).

***M**ilitaire hoefsmeden. Bevordering van —. VII 99.

***O**nderscheiding aan Prof. H. Kösters. IX 135.

Onderwijs i/d. hoefsmederij in België. X 153.

„ in hoefbeslag in Zeeland. X 153.

***O**pleiding. Is de tegenwoordige — der hoefsmeden in Nederland voldoende? II 19.

***O**pleiding v/d. burgerhoefsmeden in Pruisen. IV 51, *V 67.

***O**pletten. Waar vooral —. VII 101.

***P**aarden. Omgang met gevaarlijke, lastige en kittelige —. III 35.

***P**aardenhouders. Wat hoefsmeden van — verlangen, enz. II 23.

Paardenkeuring te Groningen. VII 106.

Persoverzicht. II 27: Over de werking eener vakorganisatie voor smeden. III 44: Voorwerpen zilverblank maken. V 76: Hoefbeslag op het eiland Cyprus; Insteekkalkoenen; Werking van garnituur aan het ijzer en hoefbelasting bij kwartierhoornscheuren. VII 107: †Friedrich Gutenäcker, Karl Marschner, en 108: H. Wenzel, Studiereis Ernst Stoye, Jubileum

tentoonst. Neurenberg, 53-jar. paard, Oorzaak hoornscheuren. VIII 122: Tegen het inballen van sneeuw; Hoefsmidschool te Neurenberg; Tijdduur cursus hoefbeslag; Patent voor beslag zonder nagels en bijzonder gevormd hoefijzer. IX 137: Cursus hoefbeslag Holl. Mij. van Landb.; †Bokhoef. X 154: Inspectiereis door H. J. de Groot naar Z.-Duitsland. XI 171: Staatsbegrooting 1907. XII 185: Verg. Afd. Tholen Zeeuwsche Landb.-Mij.

Prov. hoefsmidcursus te Haarlem. V 74.

***P**ruisen. Opleiding v. burgerhoefsmeden in —. V 67.

Reorganisatie v/h. hoefbeslag b/h. Ind. leger. III 41.

***R**esultaat van 1276 onderzochte voorhoeven. VIII 120.

Rijpaarden. Hoefijzers voor —. II 26.

***S**t. Eloy. VIII 119.

Standbeeld in Sendling. XII 185.

***S**trijken. Het —. III 40.

***T**eekeningen v/d. hoef in verschillende werken. IV 58.

Tentoonstelling te 's Hage 1907. III 40, *XII 184.

Toontreder. Beslag van een —. II 25.

†***T**ouwsandalen. XII 179.

Tijdig beslaan. V 73.

Uitvinding hoefijzermachine. II 26.

***U**itvoeren en voorschrijven. V 71.

***V**akscholen. Eischen v/d. leeraar aan —. VI 88.

***V**erantwoordelijkheid v/d. hoefsmid. VI 83.

Verliezen van ijzers. II 26.

Vervolgscursussen voor gedipl. hoefsmeden. VI 90.

***V**oorhoeven. Resultaat van 1276 onderzochte —. VIII 120.

***V**oorschrijven en uitvoeren. V 71.

†***V**orm. De —. I 7.

Vragen en antwoorden. IV 61.

***W**aar vooral op te letten. VII 101.

Wedstrijd in hoefbeslag den Haag 1907. III 40, *XII 184.

* " " " Nijmegen. VI 86, *VIII 115.

* " " " Tilburg. X 153.

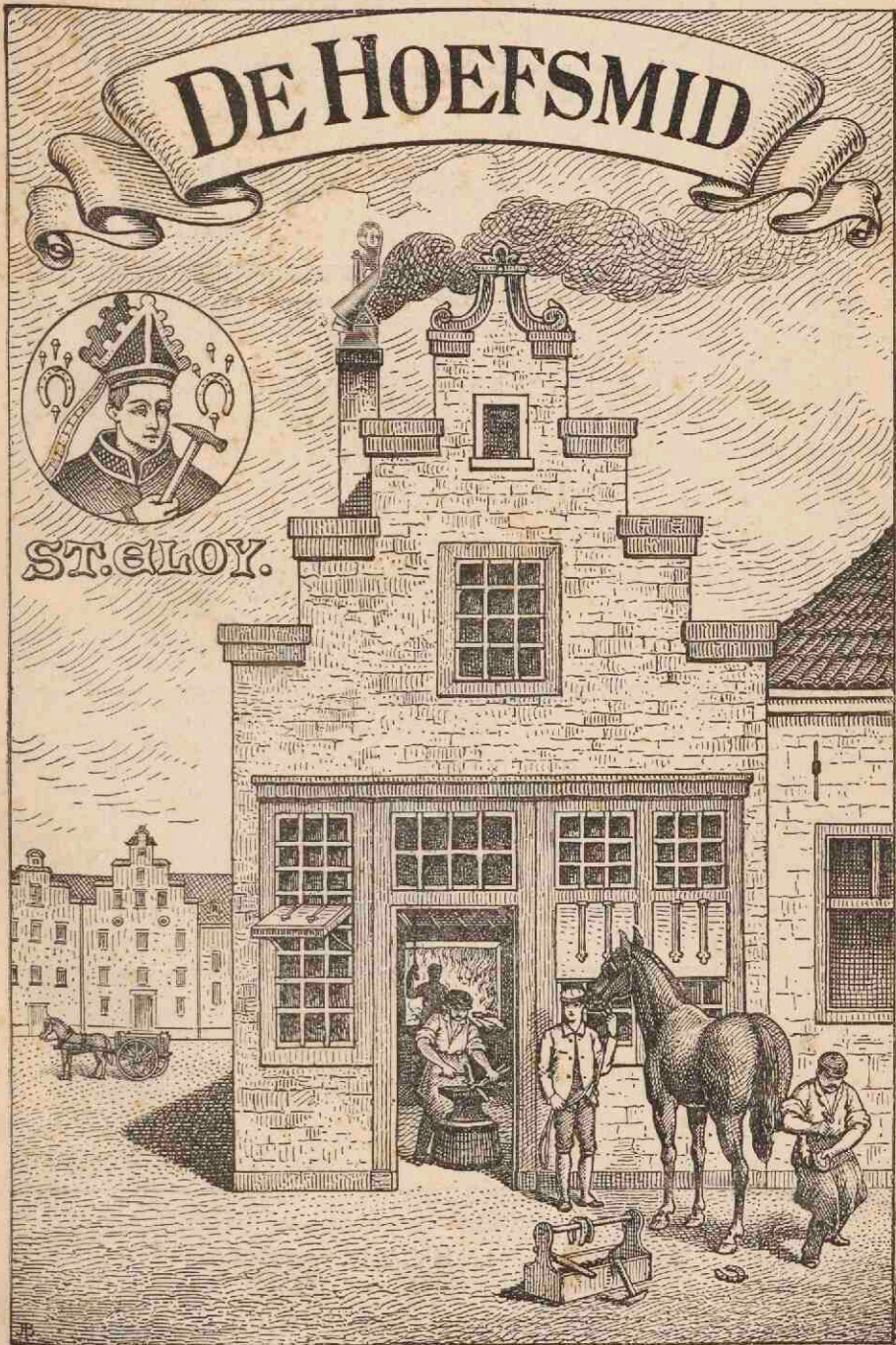
Winterbeslag. IX 136.

***I**Jzers. Machinale —. XI 166.

Zeeland. Onderwijs in practisch hoefbeslag. V 74, VIII 122, X 153.

***Z**weps slag. Kracht van een —. III 38.

†***Z**ijbeen. Het —. I 7.

**Lambert &
Company.**

Hallanan Hoefzolen

de Beste en
de Goedkoopste

Rotterdam,
Wijnhaven 127.

INHOUD.

1905—1906. — Beschouwingen over het hoefbeslag in Nederland. — De vorm, het zijbeen of verbeend hoefkraakbeen. — Korte mededeelingen. — Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag. — Advertentiën.

1905—1906.

Het afgelopen jaar heeft, op het gebied van het hoefbeslag, een vrij kalm verloop gehad. De ontwikkeling van het vak als zoodanig is niet te ontkennen, hoewel de organisatie voor het verkrijgen van deugdelijke leerkrachten nog steeds op zich laat wachten. Toch schijnt er veel kans te bestaan, dat eindelijk in 1906 een deugdelijk ontwerp ter degelijke opleiding verwacht zal kunnen worden.

In de December-aflevering is het voornemen medegedeeld in Januari de vraag onder het oog te zien: Is de tegenwoordige regeling voor de opleiding der hoefsmeden in Nederland voldoende te achten ten opzichte van den stand der verkregen ontwikkeling? Zulks zal worden uitgesteld tot Februari of Maart, daar de voorbereiding voor het geven van dat antwoord nog niet geheel is afgelopen. Het antwoord zal ontkennend zijn, doch om behoorlijk opbouwende kracht te kunnen vertoonen dient tevens op goede grondslagen te worden aangegeven, hoe die opleiding dan eigenlijk wel behoort te zijn.

In 1906 zal „De Hoefsmid” wederom trachten niet alleen de ontwikkeling der hoefsmeden zooveel mogelijk te bevorderen, maar ook meer en meer te streven naar verbetering der maatschappelijke positie. Een onzer belangrijke medewerkers doet inzonderheid veel moeite voor de verheffing der militaire hoefsmeden, waarop kort geleden in de Tweede Kamer der Staten Generaal de aandacht van den nieuwen minister van Landbouw, Nijverheid en Handel is gevestigd. Dat bij dit nieuwe ministerie de landbouw in zijn geheelen omvang wat meer op den voorgrond is getreden kan ongetwijfeld het hoefsmidvak niet anders dan ten goede komen.

Afgezien van de vraag of in de verre toekomst een verplicht examen voor het recht van uitoefening van het hoefsmidvak wenschelijk moge worden geacht, voorloopig althans meenen wij, dat het vrijlaten te dezen opzichte de voorkeur verdient. De lust tot ontwikkeling bestaat bij den aanstaanden hoefsmid, voor zoover onze ervaring reikt, in zeer bevredigende aard. Wanneer de Overheid, in de eerste plaats de rijksregering — naar onze meening is het zelfs het beste zij alleen — slechts de hulp en den weg tot ontwikkeling behoorlijk wil verleen, dan komt het ons voor, dat de a.s. hoefsmeden zelve wel voor het behoorlijk zorgen van dien weg zullen zorgdragen.

* *
*

Allen die in 1905 „De Hoefsmid” hunnen steun hebben willen verleen betuigen wij onzen hartelijken dank en bevelen het tijdschrift ook voor de toekomst in hun welwillende aandacht aan. Moge 1906 voor hen en voor alle lezers van „De Hoefsmid” brengen wat zij wenschen.

Red.

BESCHOUWINGEN OVER HET HOEFBESLAG IN NEDERLAND,

DOOR

KARL MARSCHNER,

Civ. Vorschmid a. d. Kön. Sächs. Lehrschmiede te Dresden.

Gedurende een reis door Nederland was ik in de gelegenheid de uitvoering van het hoefbeslag in onderscheidene plaatsen gade te slaan. Er zijn mij hierbij eenige, waaronder werkelijk belangrijke, bijzonderheden opgevallen. Voor zoover ik zulks zelf gezien heb, kan ik zeggen, dat er deels heel goed, deels ook nog zeer gebrekkig wordt beslagen.

Het slechte beslaan is mijns inziens hoofdzakelijk daaraan te wijten, dat in Nederland nog geen verplicht examen bestaat. De hoefsmeden zijn niet in de gelegenheid het hoefbeslag in zijn geheelen omvang en volgens eene bepaalde methode te leeren kennen. Goed beslag zag ik voornamelijk in Amsterdam en Utrecht, deels ook in den Haag en in Arnhem. Meestal was ik in de gelegenheid in de smederijen de verschillende manieren van 't beslaan te zien. Vooral werd mij die in Amsterdam en Utrecht geboden. Opvallend zijn de mooie hoefvormen en het vlakke verloop van de hoornwanden. Zulke groote afwijkingen, als ik tot nog toe gewoon was in Duitschland te zien, heb ik in Nederland niet opgemerkt, niettegenstaande ik, dank zij de groote vriendelijkheid der hoefsmeden, uitstekend in de gelegenheid was, niet alleen paarden op straat of in de smederij te zien, maar ook, op mijn speciaal verzoek, de meeste paarden der groote stalhouderijen en sleeperijen. Een groot deel hiervan was opvallend zwaar, zóó zelfs, als ik zelden vroeger gezien heb. Niet alleen echter aan de hoeven, maar ook aan de hoefijzers ziet men dien mooien afgewerkten vorm in alle details, of het voor- of achterijzers zijn, rechter of linker. Verder deed het mij genoegen te zien, dat het grootste deel der paarden vlakke ijzers draagt. Ijzers met kalkoenen ziet men niet veel, nog minder met stooten.

Die ouderwetsche veronderstelling van zoo velen in Duitschland: „Het gaat niet zonder ijzers met stooten”, bestaat daar niet, en dat is goed ook. Daarbij komt, dat de bestrating in die steden net zoo is als in Duitschland, dikwijls zelfs nog ongunstiger, vooral door de vele hooge bruggen. Niettegenstaande de asphaltstraten worden daar nergens touwijzers gebruikt, hoewel van Deutsche zijde meermalen door het zenden van zulke ijzers daarop de aandacht gevestigd is. En met welk een vasten gang komen al die paarden voornit! Ik stond zelf dikwijls bij zulke bruggen en zag, dat zware paarden met groote lasten veel gemakkelijker op vlakke ijzers over den brug heenkomen, dan diegene, waarvan de eigenaar, uit een zuinigheidsoogpunt, kalkoenen en stooten had laten geven. Behalve de eigenaar, heeft ook de smid schuld, wanneer hij zijn klant niet probeert over te halen vlakke ijzers te nemen. Daarbij wil ik op het volgende voorbeeld wijzen: Een eigenaar laat zijn paard eens vlakke ijzers geven; deze zijn echter te snel versleten. Dan welt de smid in den regel een stukje staal in den toon en hardt het, waarvan het gevolg is, dat het paard bij het trekken eerder uitglijdt. Dan zal het geen mensch verwonderen, dat de eigenaar van het paard het vertrouwen in het vlakke beslag verliest.

Had echter de smid, in plaats van een stukje staal aan te brengen, *het ijzer in den toon zoo breed gesmeed*, dat dit niet voor den tijd versleten was, zoo zou dit misverstand betreffende het vlakke beslag geheel voorkomen zijn.

Nu zijn in Nederland de ijzers in den toon meestal breed, vooral bij zware paarden. Fabrieksijzers ziet men zelden.

De meeste ijzers zijn kort, dikwijls zeer kort aan de verzenen. Heel vaak zag ik, dat vlakke ijzers aan de verzenen dunner waren dan in den toon. Eene duidelijke opzet ziet men aan ieder ijzer, zoowel aan een voor- als aan een achterijzer.

Over zijlippen, die in den regel niet hooger worden gemaakt dan het ijzer dik is, loopen de meeningen zeer uiteen. Zoo werd b.v. in Utrecht beweerd, dat ze niet noodig zijn, hetgeen, volgens mijne meening, zeer te betwijfelen is, want ik heb zelf gezien, dat daar meer paarden met strijkwonden loopen, en met hoeven, waarvan de hoornwanden sterk brokkelig zijn, dan b.v. in Amsterdam, waar men vóór de zijlippen is.

Meestal worden ritsijzers gebruikt, waarvan de ritsdiepte $\frac{1}{3}$ — $\frac{2}{3}$ der ijzerdikte bedraagt. Ijzers met stampnagelgaten worden weinig aangetroffen.

Te Amsterdam (Kerkstraat) zag ik in een smederij, waar zelfs meer dan 900 paarden beslagen worden, zeer veel bijzonderheden naar Dresdener systeem.

Het smeden der ijzers, het omzetten, het ritsen en het slaan van gaten wordt ongeveer evenzoo gedaan als in Duitschland.

Veel waarde hecht men aan het goed inslaan der gaten, en ook dat de paarden de ijzers gelijkmatig afslijten. Men probeert steeds het steunvlak dáár te vergrooten, waar de ijzers het meest te dragen hebben en daardoor het meest slijten. Daar het grootste gedeelte der Nederlandsche paarden min of meer vlakke hoeven heeft, laat men de afhelling geheel weg, en heeft daarvoor in de plaats de van den buiten- naar den binnenrand afhellende draagvlakte,*) voor zoover de nagelgaten in het ijzer reiken. Hierbij ligt tot grondslag den hoornwand zooveel mogelijk in een rechten hoek door het ijzervlak te ondersteunen. Reeds bij het besnijden der hoeven wordt daar rekening mee gehouden, om ook de gewenschte breedte van den draagrand te verkrijgen.

Niettegenstaande de dikwijls zeer schuin staande hoornwanden, zag ik, door toepassing van die methode, zeer weinig brokkelige hoornwanden. Alleen in zeer bijzondere gevallen worden 2 zijlippen aangebracht.

Het gebruik der eenvoudige leeren zolen heb ik in Nederland weinig, haast heel niet opgemerkt; daarentegen gebruikt men echter veel leeren zolen met gummi. Bij lichte paarden is dit gebruik zelfs regel. Zeer worden aanbevolen de halve ijzers met de bekende Senopad-zolen. Deze worden zeer dikwijls gebruikt voor paarden met steengallen, verbeende hoefkraakbeenderen en tegen het klappen.**)

Naast de lederen zolen met gummi gebruikt men ook veel luchtdrukzolen.

*) Dit zouden wij niet gaarne onderschrijven en geven tevens de voorkeur aan een horizontale draagvlakte met flinke afhellende vlakke. Red.

**) Gummizolen voldoen bij het klappen niet. Red.

Daarin heeft men 3 soorten, Engelsche, Fransche en Duitsche. Het meest worden de Engelsche gebruikt, omdat de bol van de zool meestal beter bij den vorm van den hoof past. — Bij bevangen paarden worden zulke zolen altijd gebruikt.

Ik heb mij dikwijls overtuigd, dat men daarmede zeer weinig merkt van den bangen, pijnlijken gang, anders zoo eigen aan bevangen paarden. — Door den uitstaanden bol vermindert het stooten op het toongedeelte (zulke paarden willen, zooals bekend is, alleen met de verzenen op den grond komen), zonder dat daardoor een druk op de gevoelige hoornzool ontstaat. Men gebruikt deze zolen bij vlakke ijzers, bij welke de draagvlakte aan den toon opvallend naar binnen overhelt.

Kurkbuffers worden in Nederland niet gebruikt.

Iedere smid houdt het been, bij het beslaan, gewoonlijk zelf op. Toch wordt op sommige plaatsen nog de noodstal gebruikt, b.v. in Rotterdam.

Ongaarne denk ik aan deze wijze van beslaan, want dat de eigenaar van een paard het toelaat, dat zijn eigendom zóó gekweld wordt, is mij tot nog toe onbegrijpelijk. Ik zag, dat paarden in den noodstal gedreven werden, terwijl men ze zóó sloeg dat de striemen zichtbaar waren. — Nauwelijks zijn de paarden er in, of de voet, die beslagen moet worden, wordt met een lus aan een ijzeren stang gebonden, onverschillig of het paard springt of niet. En deze stangen zijn heelemaal niet bekleed. Haast altijd zijn de noodstallen vlak aan de straat. Er zijn smederijen waar 4 noodstallen zijn. Een treurig gezicht in een stad als Rotterdam.

Men past de ijzers met behulp van een doorslag, die in het eerste gat gestoken wordt, en brandt meestal te lang. Ongeoefende smeden kan men deze methode niet aanraden, daar de punt van den doorslag dikwijls door het ijzer steekt, en het gat dan te groot wordt. Wordt het ijzer dan nog erg heet gemaakt dan kunnen ook de hoornwanden ongelijk worden. Men kan bovendien net zoo goed een kleine oppastang gebruiken.

De meestal gebezigde hoofnagels lijken precies op de rijkshoefnagels; alleen is er geen merk op.

De meeste heerenpaarden worden gewoonlijk op stal koud beslagen.

Veel zorg besteedt men in Utrecht aan de renpaarden en harddravers.

Bij de renpaarden worden lichte concaafijzers, bij de harddravers toongewichtsijzers aan de voorvoeten en zeer lichte smalle ijzers aan de achtervoeten ondergeslagen. — Deze hebben alleen aan de buitenzij een zijlip, en zijn aan den buitentak sterk naar buiten gedraaid, opdat de paarden een vasten stand zullen houden.

Dikwijls zag ik, dat de toongewichten aan de voorvoeten opgespjt, of aan de lip geschroefd waren.

De hoeven worden na het beslaan niet ingevet, maar de nagelgaten worden met stopverf dichtgemaakt.

Bij paarden, die met de achterbeenen bodemnauw staan, worden veel $\frac{3}{4}$ ijzers gebruikt.

De hoornstraal wordt in de meeste gevallen in 't geheel niet of heel weinig besneden. De steunsels besnijdt men eveneens weinig.

Wat het slechte beslaan betreft, staat wel een deel van Rotterdam boven-

aan. Zoo'n groot verschil met het min of meer goede beslag in andere steden zag ik nooit. Men gebruikt stooten tot eene hoogte van 5 á 6 cM, *) hetgeen wel een bewijs van groote onwetendheid is. Dikwijls zijn dan nog aan zulke ijzers de kalkoenen lager dan de stooten. De toon- en zijlippen zijn zeer laag en ook tot 6 cM. breed. Ook staat het beslag van lichte paarden in Rotterdam achter bij dat van andere plaatsen. Het gatenslaan in de ijzers is ook gebrekkig. IJzers zonder rits worden nog dikwijls gebruikt.

Over de Nederlandsche leersmederijen is o.a. het volgende te zeggen:

Men heeft er 2, **) waarvan de grootste wel de militaire-leersmederij te Amersfoort is. Ten tweede heeft men er de civiele leersmederij in Utrecht, behorende bij 's Rijks Veeartsenijschool aldaar.

Een overzicht van de toestanden aan de leersmederij in Amersfoort kan men vinden in No. 11 bldz. 242—243 in „Der Hufschmied”, 23ste Jaargang en in „De Hoefsmid”, jaargang 1897, bldz. 59.

De leerlingen moeten 2 jaar deze school bezoeken. Niettegenstaande zij gedwongen zijn 2 jaar te blijven, maakt hun smeden der hoefijzers een ongunstigen indruk. Ik zag, dat een ijzer 6 maal werd heetgemaakt, en dat bij een gewoon ijzer, en slechts voorzien van 6 gaten. ***)

Meer gaten kan men haast in geen ijzer vinden; ze zijn aan de verzenen ook breeder dan aan den toon.

De nagelaten zijn meestal zeer vet, en de vorm is goed. — Het materiaal voor het theoretisch onderwijs is ook goed. — Heel vriendelijk bood men mij de gelegenheid alles van nabij te bezichtigen.

De leersmederij in Utrecht is veel kleiner, en toen ik er was werkten er slechts 4 man. De praktische opleiding voor hoefsmeden kon veel beter zijn, en daar staat tegenover, dat de hulpmiddelen zeer goed zijn.

In de meeste steden van Nederland ziet men een paard van middelsoort grootte en zwaarte. De meeste zijn ook heel mooi gebouwd. Behalve deze ziet men er ook mooie Engelsche paarden en heel zware Belgische.

Aan het verzorgen van paarden hecht men veel. De stallen zijn niet alleen zeer rein, maar dikwijls met veel luxe ingericht. Turfstrooisel wordt in veel groote stallen gebruikt. In vele stallen is, behalve een ziekenstal ook een koelplaats voor de voeten, waar de bodem \pm 1 voet met nat zand bedekt is.

DE VORM, HET ZIJBEEN OF VERBEEND HOEFKRAAKBEEN.

Vorm is eene oude benaming, die in het noorden van ons land meer bekend is dan in de overige provinciën; zijbeen is overgenomen van het Engelsche „sidebone”, welke naam eenigszins wijst op de plaats waar het

*) Naar onze meening bedraagt die hoogte niet meer dan 3 á 4 cM. Red.

**) De „inrichting voor hoefbeslag te Groningen” werd door den schrijver niet bezocht. Red.

***) Dit is voor een legerpaard en voor lichtgebouwde rijtuigpaarden o.i. ook een voldoende aantal. Red.

gebrek wordt aangetroffen; verbeend hoefkraakbeen geeft direct de geaardheid van het gebrek aan.

Om zich een goed idee van het gebrek te kunnen vormen, moet men

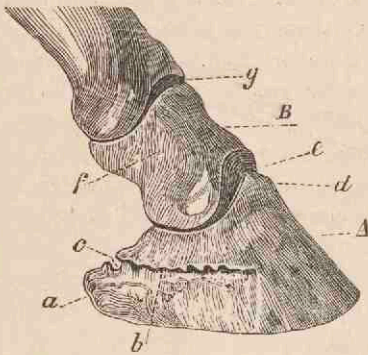

Fig. 1.

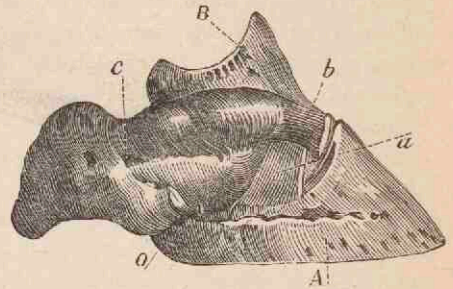

Fig. 2.

natuurlijk eerst weten wat of hoefkraakbeen is. Zooals de naam aanduidt, is dit een kraakbeenig gedeelte dat aan het hoefbeen wordt gevonden; het is feitelijk een verlengstuk, dat aan weerszijden van het hoefbeen wordt aangetroffen. Bovenstaande fig. 1 beschouwende, stelt A het hoefbeen, a een der hoefbeenstukken voor. Als men vervolgens fig. 2 beziet, dan is het heel gemakkelijk een scheef vierhoekig verlengstuk waar te nemen, aangeduid met c. Dit grootte, scheef vierhoekige stuk is een der hoefkraakbeenderen. Aan de andere zijde (hetgeen op de fig. natuurlijk niet te zien is) komt een dergelijk kraakbeen voor. In fig. 3 is te zien, dat hoefbeen,

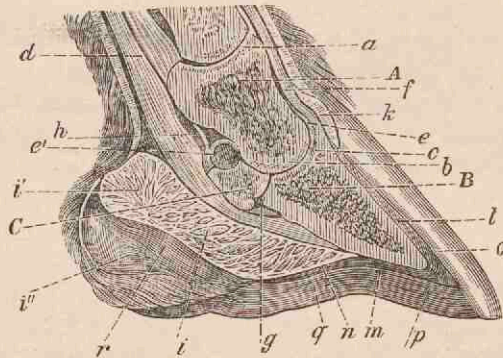

Fig. 3.

straalbeen en een stuk van het kroonbeen binnen den hoerschoen zijn gelegen. Uit bovenstaande fig. 2 is nu wel na te gaan, dat de bovenrand van het hoefkraakbeen aan den kroonrand moet zijn te voelen, uitgezonderd in het midden van het toongedeelte, waar geen kraakbeen voorkomt.

Kraakbeen is in verschen toestand grijswit van kleur en elastisch. Wanneer het indroogt, verschrompelt, een tijdlang aan de lucht is blootgesteld, dan verdwijnt het grijswitte van lieverlede, de kleur wordt bruin, donkerbruin, terwijl tevens de elasticiteit zoo goed als verloren gaat.

Dat die hoefkraakbeenderen elastisch zijn, kan ieder nagaan bij het levende paard — aangenomen dat dit normale hoefkraakbeenderen bezit. Daartoe wordt de hoef opgenomen en met beide handen omvat, terwijl de dikke gedeelten der duimen langs den kroonrand komen te liggen. Wanneer men nu met beide handen den hoef samendrukt, dan is met de duimen duidelijk waar te nemen, dat de deelen onder de huid gelegen, elastisch meegeven, — dat zij veeren, en op het oogenblik, dat de druk van weerszijden wordt nagelaten, werken die veerende hoefkraakbeenderen belangrijk mede tot de uitzetting van den hoef. Indien dezelfde bewerking wordt toegepast bij een hoef waarvan zoowel het binnen- als het buitenkraakbeen verbeend is, dan wordt ondervonden, dat het samendrukken van den hoef veel minder of in het geheel niet volgt en derhalve het uitzetten evenmin.

Ieder lezer weet wel, dat alle deelen van het lichaam gevoed moeten worden, zoo ze in het leven willen blijven, en dat die voedende bestanddeelen alleen door het bloed kunnen worden aangevoerd. De hoef heeft niet alleen bloed noodig voor eigen onderhoud, het heeft bovendien ook voedende bestanddeelen noodig voor het vormen van hoorn. De hoornschoen slijt immers voortdurend beneden af en groeit boven aan. Hoe gemakkelijker de bloedstroom door den hoef plaats vindt, des te beter kunnen de voedende bestanddeelen worden afgegeven, — des te beter kan de hoornschoen aangroeien. Nu wordt de bloedstroom door den hoef vergemakkelijkt indien de hoef afwisselend uitzet en samenkrimpt, — welke afwisselende uitzetting en inkrimping het best kan geschieden als de onderscheidene, van nature elastische deelen, waaronder ook de hoefkraakbeenderen, werkelijk elastisch zijn en tevens de hoef afwisselend meer en minder wordt belast, m. a. w. als het dier veel beweging heeft.

De aard van het gebrek is dus zeer eenvoudig, hij bestaat slechts in een verbeening van de hoefkraakbeenderen. Als iemand zich de moeite heeft getroost en de gelegenheid heeft gehad goed te leeren waar de hoefkraakbeenderen zitten, — dan is het ook niet erg moeilijk een vorm te leeren kennen en om een vorm niet te verwarren met een overhoef.

Straks is gezegd, dat een hoef, wanneer deze normaal is en vrij veel beweging ondergaat, afwisselend uitzet en samenkrimpt; de waarheid van deze bewering is te zien aan ieder oud ijzer dat onder het paard wegkomt. De bovenvlakte van zoo'n ijzer bezit altijd glad-geschuurde strepen, het duidelijkst en het breedst dáár waar de verzeneinden van den hoef tegen hebben gelegen. Die gladde gedeelten kunnen natuurlijk alleen ontstaan zijn door wrijving. Het is bekend, dat de uitzetting en de samenkrimping van den hoef juist aan de verzengedeelten het duidelijkst zijn waar te nemen.

Als men nu een hoef heeft, waarvan de kraakbeenderen verbeend zijn, dan is op het oude ijzer van die glad-geschuurde strepen zoo goed als niets te bespeuren. Er heeft eigenlijk geen noemenswaardige uitzetting meer plaats. Die hoef wordt aan den kroonrand dikker en door de belemmerde uitzetting en samenkrimping aan den draagrand (de rand die op het ijzer komt), voornamelijk aan de verzengedeelten, langzamerhand kleiner van omtrek.

Wanneer nu de afwisselende uitzetting en samenkrimping zoo goed als achterwege blijft, wordt de bloedsomloop belemmerd, de voeding eenigszins ondermijnd en de gevormde hoornzelfstandigheid minder krachtig en taai, waardoor langzamerhand brokkeligheid intreedt en hiermede een lastig hoefgebrek, waarvan in zoodanig geval de oorzaak niet is weg te nemen.

* *

In den tijd dat onze paardenhandel, de enkele zwarte hengsten voor de lijkkoetsen daargelaten, niet met Engeland in betrekking stond, was het verbeend hoefkraakbeen hier weinig bekend en in elk geval in den handel zoo goed als niet in tel. Nu sedert de laatste jaar of zes zich de Engelsche handel belangrijk heeft ontwikkeld en zijbeen vooral in Engeland als een ernstig gebrek wordt beschouwd, ja zoo, dat bijna ieder daarmee behept handelspaard er om wordt geweigerd, — nu zijn onze Nederlandsche handelaren in koetspaarden er ook scherp op gaan letten. Of een handelaar zich op dezelfde wijze, omtrent het al of niet bestaan van een zijbeen, overtuigt als boven aangegeven? Neen! Dat was een manier om het te leeren. Voor geoeffenden is het voldoende, en feitelijk zelfs beter, om het betasten te doen op het oogenblik, dat het dier op den hoef rust. De koper tast dan met een of twee vingers op zij over den kroon naar den kroonrand toe en merkt op die wijze vrij spoedig of er verbeening bestaat. Indien deze meer naar voren, alzoo meer naar het midden (al komt ze nooit heelemaal in het midden) aanwezig is, dan wordt het gebrek als ernstiger beschouwd, dan wanneer de verbeening uitsluitend meer naar het achtereinde waar te nemen is. Een Engelsche handelaar is zóó bang voor het gebrek, dat hij in den regel bij ieder paard, ook wanneer er aan den kroonrand niets vreemds is te zien, even den kroonrand betast. Bij een geringe verbeening kan iemand, die handig met de schaar weet te werken, den kroonrand wel zoo'n voorkomen geven, dat er geen afwijking aan te zien valt.

* *

Verbeende hoefkraakbeenderen zijn het minst erg bij paarden, die op een zachten bodem en stapvoets hun werk kunnen verrichten. Bij zulke is immers ook de beste voorwaarde voor het gezond houden van den hoef aanwezig, terwijl het eenigszins wegzakken in den bodem het pijnlijke, dat bij het belasten van den hoef intreedt, eenigermate opheft. Een kwaad gebrek kan het worden voor paarden die in snelle gangen op den harden weg dienst moeten doen. Bepaald kreupel gaat een dier er niet gauw aan, doch is de kreupelheid er eenmaal, dan is herstel ook zoo goed als uitgesloten. Als laatste middel wordt door den vee-arts de zenuwsnede, het wegnemen der gevoeligheid (gevoelszenuwen) toegepast, maar de hulp is toch ook in den regel slechts van tijdelijken aard.

Er is vermoedelijk geen enkel ras waar het gebrek zoo veelvuldig wordt aangetroffen als bij het Begische. Boven is reeds aangegeven, dat het gebrek voor stapvoets werkende dieren ook veel minder erg is dan voor luxepaarden. In Engeland let men er zeer sterk op, misschien wel wat te sterk, — in België ziet men er weinig op, vrij zeker te weinig en het is niet onmogelijk dat de tijd eenmaal zal komen dat er ook daar bij de fok-

paarden meer aandacht aan zal worden geschonken. Een geluk is het voor de Belgische fokkerij, dat in de laatste 25 jaren een belangrijke verbetering in den hoofvorm valt te constateeren, zoodat de nadeelen der verbeende hoefkraakbeenderen ook beter kunnen worden verdragen.

* *

Al is de onderkenning van zijbeen bij eenige ervaring vrij gemakkelijk — het is in de meeste gevallen zeer moeilijk om uit te maken of een bestaande hoefkraakbeen-verbeening als gevaarlijk, als ernstig of als van weinig beteekenis moet worden beschouwd. Het gebrek is meermalen erfelijk, terwijl afgezien van den aanleg, de verbeening het gemakkelijkst intreedt als de hoef veelvuldig stooten ontvangt of het kraakbeen zelf dikwerf wordt gedrukt. Het laatste krijgt men nu meermalen bij paarden, die in de boerderij in het span ploegwerk verrichten. Ieder die met deze landbouwwerkzaamheid bekend is, weet ook, dat het vaak voorkomt, dat de paarden aan het eind der „voor” als het ware half over den sloot heenhangen en dan, al trekkende, aan den slootrand kort moeten omdraaien. Tijdens dat draaien nu komt het meermalen voor dat het linkerpaard het rechter tegen den kroonrand trapt; vooral wanneer zulks herhaaldelijk gebeurt, kan de bovenrand van het kraakbeen tot verbeening overgaan, doch als deze verbeening zich slechts bevindt boven den kroonrand en zich niet binnen den hoef uitstrekt, dan behoeft men zich over den ernst der afwijking niet ongerust te maken. Het is echter bijna ondoenlijk met zekerheid te zeggen, dat de verbeening uitsluitend in het bovendeel van het kraakbeen aanwezig is of zal blijven. (Door genoemde oorzaak wordt het veelvuldigst het linker buiten-hoefkraakbeen gekwetst en tot gedeeltelijke verbeening gebracht).

Een tweede omstandigheid, waardoor somtijds hoefkraakbeen-verbeening van weinig ernstigen aard optreedt, wordt verkregen door het aanleggen van een z.g. bungel, welke wordt gebezigd om het over den sloot springen aan een paard te verhinderen. Hierdoor ontstaat ook een herhaaldelijk terugkeerenden druk op den bovenrand van de kraakbeenderen, die dikwerf een gedeeltelijke verbeening ten gevolge heeft.

Verbeening van het buiten-hoefkraakbeen komt meer voor dan van het kraakbeen aan de binnenzijde, vooral bij toontredenden of bodemnauwen stand, tengevolge van een sterker belasten der buitenzijde.

* *

Indien beiderzijds verbeening voorkomt, is het verkeerd het paard van balkijzers of Engelsche hoefzolen te voorzien, omdat zulks de uitzetting, die pijn veroorzaakt, bevordert. Het beste is om ijzers zonder kalkoenen te bezigen en nauwlettend op het zuiver vlak gesmeed zijn der bovenvlakte toe te zien, terwijl de ijzertak wat breed wordt genomen en ruim gelegd.

KORTE MEDEDELINGEN.

— Inrichting voor hoefbeslag in Groningen. 2 Januari j.l. is de leerling M. Köller te Weiwerd met het volgen van een cursus begonnen, terwijl J. Leutscher van Zuidhorn deze maand vertrekt. De opvolger

van laatsgenoemde is D. de Vries van Ezinge. Mede zijn thans als leerling aanwezig: Bussemaker van Sleen en Boelkens van Uithuizermeeden.

— **Cursus in hoefbeslag te Arnhem.** Vanwege de afdeeling Arnhem der Geld. Overijs. Mij. van Landb. wordt te *Arnhem* een 2-jarige cursus in hoefbeslag gegeven. De theoretische zoowel als de practische lessen hebben plaats in de Ambachtschool. De ruime smederij met 8 vuren is voor de practische oefeningen bijzonder geschikt, vooral nu het aantal smeden, dat de lessen volgt, groot is, namelijk 25.

De cursus heeft plaats onder leiding van den heer H. M. Kroon, Rijks-veearts te Deventer, voor de praktijk bijgestaan door den heer S. van Angeren, korporaal hoefsmid te Arnhem.

— **Glasgow, ijzermarkt.** Nog steeds luiden de berichten over den prijs van het ijzer iets hooger; dientengevolge stijgen de prijzen in ons land gedurig.

Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag.

RIBVEEREN.

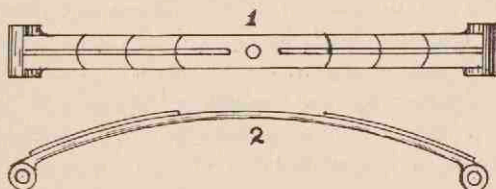
Wanneer wij terugdenken aan den tijd, dat onze wagens nog zonder veeren gereden werden, daar men nog nimmer op de gedachte was gekomen voor dat doel veeren aan te wenden, en wij zien daarbij nog de eerste wagenveeren in hun eenvoudigen, primitieven vorm uit Engeland en later ook uit Duitschland tot ons gekomen, waarna vrij wel iedere smid trachtte deze zelf te maken, en wij vergelijken dan deze veeren bij die, welke heden door den smid en wagenmaker worden aangewend, dan moeten wij bekennen, dat ook op dit gebied de krachten niet stilstaan, en men telkens opnieuw betere en eenvoudiger constructies ziet verschijnen. Een vergelijking tusschen wagenveeren van voor twintig of dertig jaren, met die welke heden worden vervaardigd, zegt duidelijk, hoe deze in den loop der tijden meer en meer volkomen zijn geworden. Echter kon het niet uitblijven, dat ook op het gebied der veerenfabricatie, het menschelijk vernuft steeds iets nieuws daarstelde.

De ribveeren, waarvan wij onze lezers in woord en beeld eene schets willen geven, geven van onze bewering hierboven geuit wederom een duidelijk bewijs, niettegenstaande dat dit systeem ook weer zijn nadeelen met zich voert.

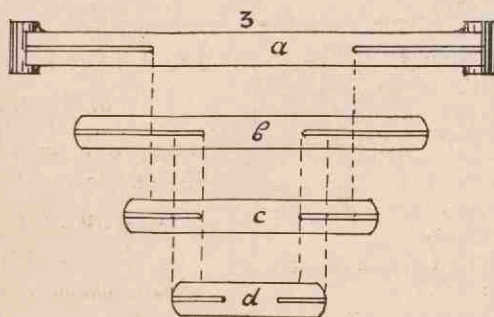
Voor wij echter aanvangen met de beschrijving der ribveeren, en deze in al hare onderdeelen uitleggen, willen wij nog in korte woorden beschrijven, welke bijzondere nadeelen de door ons tegenwoordig gebruikte wagenveeren aankleven. In 't kort gesproken is de grootste factor waarom deze lijdende zijn de reinagel en het reinagelgat, waardoor de bladen onderling verbonden zijn. Hier ligt de zwakke plaats van iedere wagenveer (zie fig. 1). Wij behoeven er hier niet verder op in te gaan om te verklaren, dat door de gaten of ingedopte punten de bladen kolossaal verzwakken; iedere smid zal dit hebben ondervonden.

De hieronder beschreven ribbenveer is in België, Frankrijk en meer andere landen gepatenteerd, een bewijs voor hare bruikbaarheid niet alleen, doch er zijn vele voordeelen aan verbonden, zooals wij in het volgende zullen zien. De naam ribbenveeren zou vele onzer lezers doen denken, dat de veer is samengesteld uit ribbenveerenstaal, zooals dat in den handel voorkomt; dit is echter niet het geval. De veerenbladen zijn uit gewoon veerenstaal vervaardigd, waarna de rib is ingewalst; een en ander is uit de teekening duidelijk op te merken.

Fig. 1 geeft een bovenaanzicht op het hoofdblad, fig. 2 daarvan een zij-aanzicht, terwijl fig. 3 ons de bladen alle op zich zelf vertoont.

De naar de grootte der veerbladen verschillende lengten der ribben hebben eene breedte van vijf m.M. en vervangen den reinagel met gat, waarvan hierboven sprake was. In tegenstelling met de verzwakking, waarvan het reinagelgat of dop de oorzaak was, verkrijgen wij hierdoor eene versterking der veer, welke aan deze een veel grooter weerstandsvermogen geeft, waardoor zij in staat wordt gesteld zwaardere lasten te kunnen dragen, als een gewone veer van dezelfde dikte en afmeting. Bovendien kunnen de veerbladen op de dun uitgewalste einden, wanneer zij belast zijn, veel beter, zachter veeren, waardoor ook de elasticiteit der veer aanmerkelijk verhoogd wordt. Een tweede en grooter voordeel der ribveeren is, dat men het verwisselen der veerbladen bij breken, of het aanbrengen van meerdere of mindere bladen, zonder eenige bijzondere werkzaamheden kan verrichten. Om dit te bewijzen, kunnen wij fig. 3 wat nader beschouwen. Het hoofdblad *a* en de daaropvolgende bladen *b*, *c* en *d* liggen hier uitelkander genomen en geven een bovenaanzicht. Daaruit blijkt, dat in geval men b. v. het tweede blad wil verwijderen, het derde zonder eenige verandering past op het hoofdblad, en daarbij de ribben nog grijpen in hunne voegen. Hetzelfde geldt voor dat vierde en tweede blad, wanneer men soms het derde wil verwijderen.

Hoeveel meer werk levert deze arbeid op wanneer men deze verandering wil maken bij gewone veeren! De reinagels passen niet meer in hunne gaten, men moet de laatsten bijgevolg stoppen en wederom nieuwe maken, hetgeen het veerblad uitermate verzwakt. Bij bovengenoemde veeren is hier geen sprake van en gebeurt dit werk eenvoudig en snel. Men neemt daartoe enkel de veer los, verwijdert de overtollige bladen, of voegt er de ontbrekende aan toe, monteert de veer opnieuw en daarmee is alles afge-loopen. Zoals onze lezers zien, blijkt hieruit bijzonder het voordeel dezer veeren en is dan ook oorzaak dat zij in België, Frankrijk en Duitschland veel worden aangewend. In bovengenoemde landen past men dit veeren-systeem reeds toe bij automobielen van elke soort, en verzekert hierbij, dat deze veeren het stooten en stampen dezer machines beduidend langer uithouden dan de gewone veeren, die uitgerust zijn met reinagelgaten van 5×10 m.M. en spoedig bij deze voertuigen breken. Daar deze veeren tot heden in ons land nog niet gefabriceert worden, maken wij onze lezers op merkzaam, dat de fabrikant is firma Colaert te Poperinghe in België.

M.

Advertentiën.

John's „Voldampf” Waschmaschine

Met transportabele spaaroven
en waterreservoir.

wascht, stoomt, kookt en ontsmet de wasch tegelijkertijd met een besparing van 75 % aan zeep, soda, water, tijd en brandstoffen, zonder het goed in het minste te ruïneren, waardoor men haar ook tot de fijnste wasch zonder vrees kan toe- vertrouwen.

Zonder oven op een keuken-
fornuis.

Vraagt wederverkoopsofferte aan de

Mij. op Aandeelen J. A. JOHN, ILVERSGEHOFEN 23,
bij Erfurt (Duitschland).

Engelsche veerkrachtige

HOEFZOLEN voor paar-
den met gebrekkige en
gevoelige hoeven.

Deze zolen worden
zeer geroemd en zijn
in alle afmetingen ver-
krijgbaar.

CIRCULAIRES op
franco aanvage bij:

W. A. H. van HORSEN, Utrecht.

Kunsthooorn, voor Hoefbeslag,

verkrijgbaar in de chemicaliën- en
drogerijen-handel van

K. G. W. DE BOSSON, Apotheker,
te Dordrecht.

Prijscouranten voor HH. veeartsen
en hoefsmiden op aanvage gratis.

Beste en meest beproefde beslag.

Hoogste onderscheiding.

Groote gouden Medaille.

Gediplom. Smidsvaktentoonstelling Nürnberg, Meissen, Leipzig, Trier.

Branscheid & Philippi - Remscheid, Rijnland.

ALLE SOORTEN van
Schroef- en Insteeckalkoenen. Losse Stooten.

Prima kwaliteit.

Geen handelswaar.

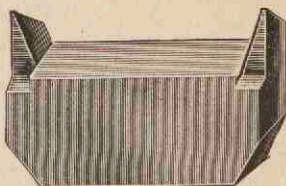
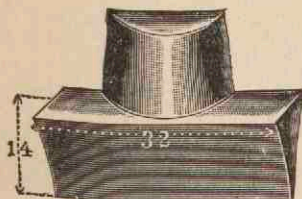
Origineel

Döring-Steegrepen

(losse Stooten). Uitwisselbaar (gaan niet verloren). Uitstekend in 't gebruik!

Sweetgrepen (Stooten).

Eenvoudig. — Practisch en billijk.

Gelieve een proef te nemen, het zal U klandisie bezorgen.

Philippi's
Steek-

veerende
Kalkoenen.

Steeds groote voorraad in den winter. Catalogus franco op aanvraag aan den Hoofdagent voor Nederland:

Het Technisch Bureau „Vulcan“, 81 Haarlemmerweg, Amsterdam.

Vele getuigschriften van Koninkl.- en Privaat-hoefsmidsscholen en van de grootste hoefsmederijen.

H.H. Smeden!

Vraagt bij uwen ijzerhandelaar **ECHTE**

DICK'S Hoefraspen

en andere gereedschappen

voor

Hoefbeslag.

Gelieve

vooral op het merk:

te letten.

Verkoop alleen aan grossiers!

FRIEDR. DICK, Esslingen a. N., (Württemberg).

Vertegenwoordiger: J. J. VAN MEEKREN, Amsterdam, Sarphatistraat 75.

S. C. M. BAX. - 2, 4 en 6 Jufferstraat. - ROTTERDAM.

— Specialiteit in Artikelen voor HOEFBESLAG. —

Meest uitgebreide sorteering prima blanke Hoefnagels, waarvan meer dan 60 verschillende voorradig. Billijke prijzen.

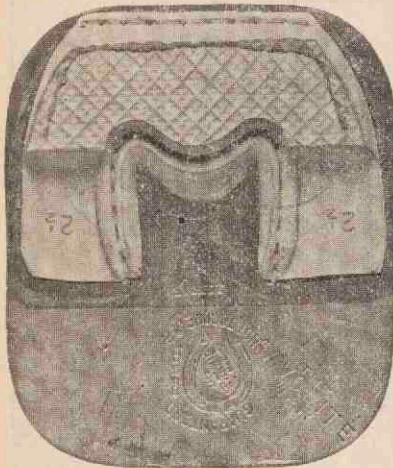
Amerikaansche Hoefzolen met caoutchouc straal.

Beter en goedkooper dan Engelsche zolen.

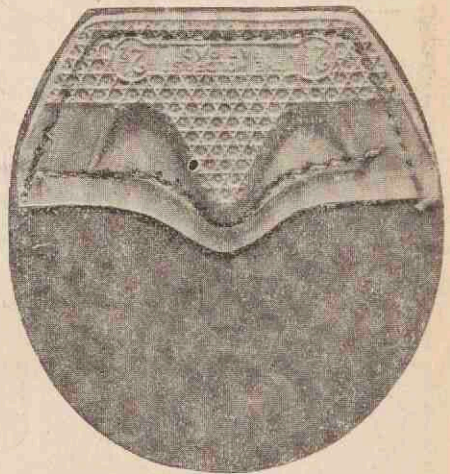
Stevig geplakt en opgenaaid op best sterk leder.

Iedere zool voorzien van Garantiestempel van niet los te laten.

Men vrage Prijscourant met de verschillende maten.

Iedere zool die bij doelmatig gebruik defect mocht raken en bewezen wordt niet deugdelijk te zijn, wordt vervangen.

Merk „The Favorite bar”, prima kwaliteit, zachte, veerkrachtige *Witte Caoutchouc*. in 10 verschillende maten voorradig.

Merk „The Holdfast bar” prima kwaliteit, zachte, veerkrachtige *blauwe Caoutchouc*, in 13 verschillende maten voorradig.

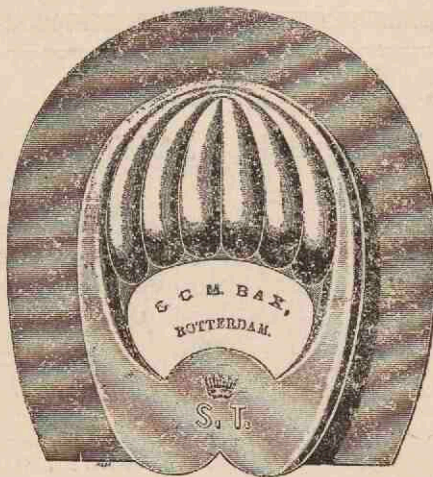
— Prijzen uiterst billijk. —

Men lette op het stempel op iedere zool.

Gemaakte Hoefijzers
Rits- en Stampmodel
Voor- en achterijzers
in 9 verschillende
maten voorradig . . .

IJs- of Scherpnagels
in 12 soorten.

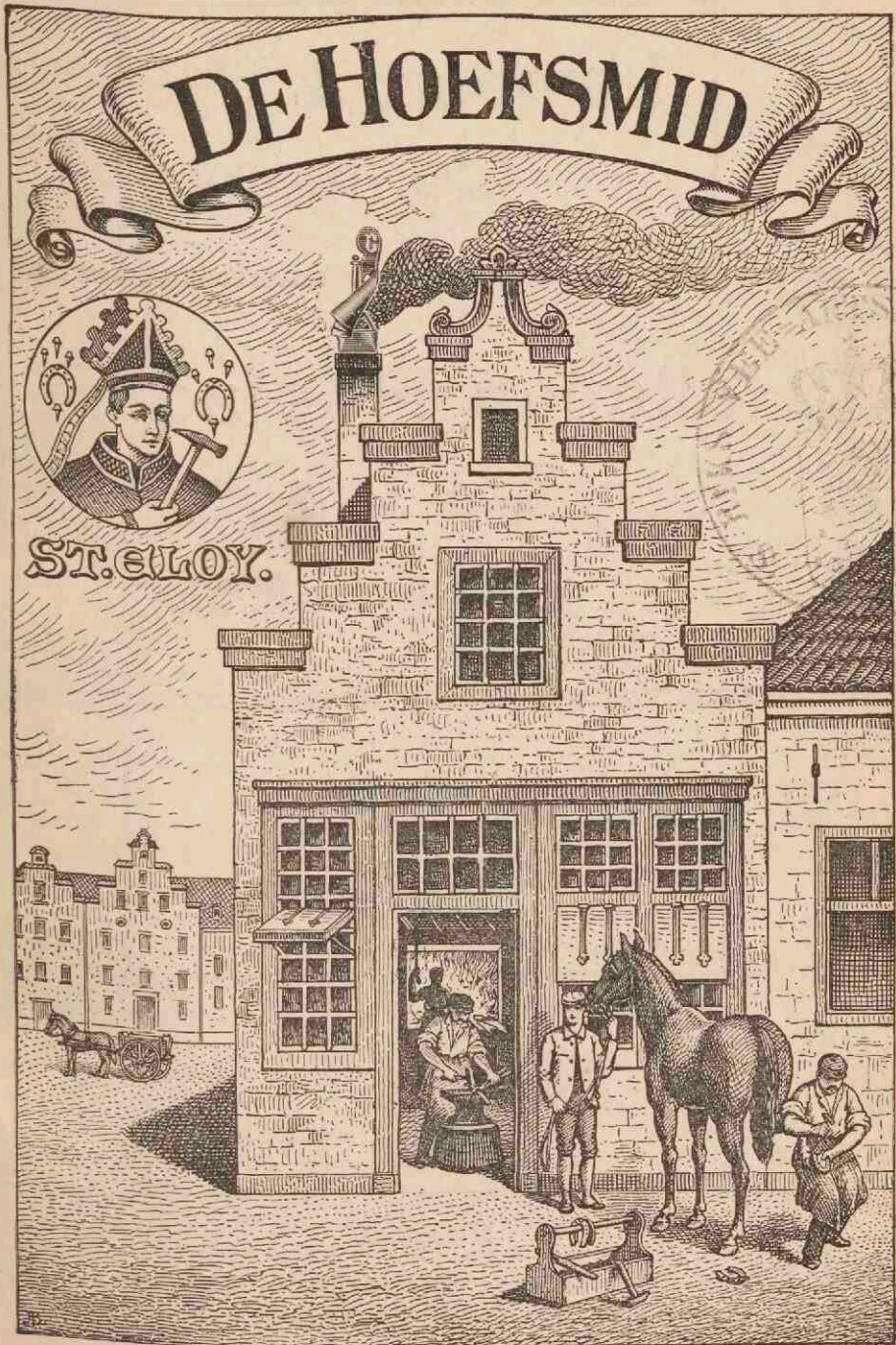
Schroeven en Stiften
in alle modellen.

Hoefraspen.
Renetten (rechts en links).
Houwklingen.
Hoefhamers.
Hoef tangen.
Alle Caoutchouc artikelen.
Kunsthorn.
enz., enz.

Las- of Welbladen om
ijzer en staal te
wellen. Las-poeder.

Pneumatiek- of Luchtdrukzool
in 8 verschillende maten voorradig.

**Lambert &
Company.**

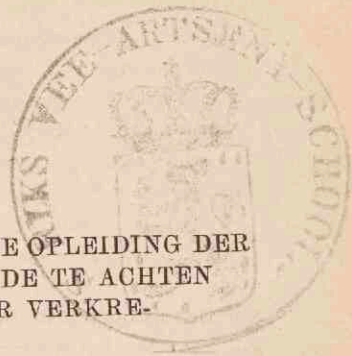
Hallanan Hoefzolen

de Beste en
de Goedkoopste

**Rotterdam,
Wijnhaven 127.**

INHOUD.

Is de tegenwoordige regeling voor de opleiding der hoefsmeden in Nederland voldoende te achten ten opzichte van den stand der verkregen ontwikkeling? — Wat wij hoefsmeden van de paardenhouders verlangen. — Korte mededeelingen. — Persoverzicht. — Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag. — Briefwisseling. — Advertentiën.

IS DE TEGENWOORDIGE REGELING VOOR DE OPLEIDING DER
HOEFMEDEN IN NEDERLAND VOLDOENDE TE ACHTEN
TEN OPZICHTE VAN DEN STAND DER VERKRE-
GEN ONTWIKKELING?

In de December-aflevering 1905 is besproken: „De tegenwoordige toestand van het hoefsmidsvak in Nederland”, waarvan het slot luidde:

Tien à twintig jaar terugziende moet dankbaar worden erkend, dat het hoefsmidsvak in ontwikkeling beslist belangrijk is vooruitgegaan, maar toch blijft nog volkomen waar wat de heer Moubis reeds in 1896 op blz. 27 in „De Hoefsmid” schreef: „Men zij indachtig dat men nog verder moet; eerst „volkomen zal het doel worden bereikt, wanneer in de naaste toekomst ook „voor de opleiding tot burgersmid hoefsmidscholen zullen bestaan, waar de „kunst eenvoudig maar degelijk wordt onderwezen. Ik bedoel niet dat men „den hoefsmid op het voetspoor van Duitschland wettelijk gaat dwingen „examen af te leggen, alvorens hij het vak mag uitoefenen, maar deze zaak „facultatief (geheel vrij) te laten. De lust om zich te bekwamen is groot, „het eergevoel der vakmannen genoeg ontwikkeld en de concurrentie zal „het overige doen”.

Het is thans ongeveer een kwart eeuw geleden, dat men in Nederland getracht heeft door het verstreken van onderwijs de kennis van het hoefbeslag bij de beoefenaars van dit vak tot ontwikkeling te brengen. Het is van lieverlede uitgebreid, waarbij men meer en meer is gaan inzien, dat de tijd van opleiding, welke aanvankelijk werd verlangd, te kort was. De smeden hebben door het volgen van de gehouden cursussen in hoefbeslag zeer voldoende belangstelling getoond, doch de gedachte is ook bij hen op den voorgrond gekomen, dat tal van verstrekte diploma's geen voldoende waarde vertegenwoordigen om met recht te kunnen veronderstellen, dat de bezitters dier diploma's daardoor tot goede hoefsmeden kunnen zijn gevormd.

Sedert twee jaar heeft de Rijksregeering bij het toekennen van subsidie voor het houden van cursussen in hoefbeslag de voorwaarde gesteld, dat de cursus over minstens tweemaal een halfjaar moet loopen. In een enkel geval moge hiervan zijn afgeweken, daar anders werd gevreesd geen voldoende aantal leerlingen te verkrijgen; zeer zeker zal dit niet veel meer voorkomen en wordt ook van Staatswege gestreefd de opleiding der aanstaande hoefsmeden metterdaad degelijker te maken.

* *

Naar onze meening is de tegenwoordige regeling voor de opleiding der hoefsmeden in Nederland niet meer in overeenstemming met de ontwikke-

ling, die de hoefsmeden thans over het geheel hebben verkregen. Het aantal hoefsmeden, dat met goed gevolg een cursus heeft meegemaakt, loopt reeds tot ver over de duizend. — Vanwege het Friesch Paarden Stamboek worden reeds 110 hoefsmeden bij de paardenhouders aanbevolen. De Inrichting voor hoefbeslag te Groningen, waar de leerlingen vijf à zes maanden achtereen verblijven, heeft sedert haar oprichting in 1888 reeds ongeveer 116 leerlingen afgeleverd, terwijl in andere provinciën herhaaldelijk en meerendeels jaarlijks cursussen in hoefbeslag werden gehouden.

* *

Bij de oprichting van een Cursus in hoefbeslag heeft men dikwerf moeite gehad met het verkrijgen van een voldoende groote smidse en beslagplaats, waar over een behoorlijk aantal vuren kon worden beschikt en waar geregeld het gewenschte aantal paarden tot beslag werd aangeboden. Meermalen heeft men ook de fout begaan een te groot aantal leerlingen voor het bijwonen van de lessen in het practisch hoefbeslag toe te laten. Tegenwoordig is men er vrij algemeen van overtuigd, dat een zoodanig aantal niet hooger dan 8 en liefst niet meer dan 4 mag bedragen.

Naast de moeilijkheid om een voldoende ruime smidse, een flinke beslagplaats en een voldoende aantal paarden te hebben, treedt een tweede moeilijkheid op in het vinden van bekwame onderwijzers. De leiding en het onderricht in de theorie van het hoefbeslag zijn in den regel opgedragen aan een veearts. Het onderwijs in het practisch hoefbeslag aan een hoefsmid.

De ontwikkeling der veeartsenijkunde is pas in de laatste honderd jaar belangrijk op den voorgrond getreden. De eerste veeartsenijscholen waren ongeveer alle zoodanig ingericht, dat het onderwijs daarbij een voorname plaats innam. In oude tijden deden ook de meeste hoefsmeden aan de veeartsenijkundige praktijk en zelfs tegenwoordig nog vindt men verscheidene smeden, die zich gaarne afgeven met het behandelen van kreupele paarden of het doen van aderlatingen, waar deze worden gevraagd, hetgeen evenwel meer en meer tot de geschiedenis gaat behooren. Dit is ook, zoowel voor de paardenhouders als voor de smeden, juist gezien.

Nederland is één veeartsenijschool rijk. Zij werd opgericht in 1821 op kosten der Landbouwmaatschappijen en later voortgezet op kosten van den Staat. Aanvankelijk werd ook daar, in verhouding tot de overige leervakken, vrijwat tijd aan de leer van het hoefbeslag besteed. Wanneer men in aanmerking neemt, dat een veearts van de ziekten en gebreken der huisdieren en de kennis der geneesmiddelen, van de genees-, heel- en verloskunde, eigenlijk evengoed op de hoogte dient te zijn als een menschenarts, wat hij met het uiterlijk voorkomen en de voornaamste rassen, van paard, rund, schaaap en varken, ja zelfs van hond en kat vertrouwd moet zijn, dan is wel na te gaan, dat met de enorme uitbreiding der kennis op het gebied van de besmettelijke ziekten van lieverlede minder tijd beschikbaar blijft voor de studie van het hoefsmidsvak. Dit wordt dan ook geleidelijk ingekrompen en verdient naar onze meening nog meer te worden beperkt dan thans reeds het geval is.

Voor de toelating der studeerende jongelingschap aan 's-Rijks-Veeartsenijschool wordt tegenwoordig het bewijs gevorderd met goed gevolg het eind-

examen van een Hoogere Burgerschool met vijfjarigen cursus, een Gymnasium of van een examen, welks eischen daarmede ongeveer gelijk zijn te stellen, te hebben afgelegd. De studie van veearts is dan in 4 jaar te volbrengen, doch vordert dikwerf het dubbel aantal jaren. Toch is het onderwijs nog zoo geregeld, dat van 4 studiejaaren wordt gesproken en van 4 examens. In 1887, misschien nog zelfs enkele jaren later, bevatte de rooster der lessen nog de bepaling, dat in het eerste studiejaar 3 namiddagen van 2 tot 4 onderwijs in het practisch hoefbeslag diende te worden gevolgd. In het tweede studiejaar 2 namiddagen van 2 tot 4 en in het derde studiejaar één namiddag. Bovendien werd gedurende een klein halfjaar in het tweede studiejaar 2 uur theoretisch onderwijs gegeven in de leer van den hoef en het hoefbeslag, terwijl ook bij de studie van de ontleedkunde van het geheele paard de bouw van den hoef en den ondervoet nauwkeurig werd nagegaan. Thans, een kleine tien jaar later, heeft het eerste studiejaar in den winter- en in den zomercursus om de twee weken een les van 2 uur; het tweede studiejaar iedere week 2 uur en het derde studiejaar enkel in het winterhalfjaar om de twee weken een les van 2 uur, welke laatste lessen zelden worden bezocht, daar alleen aan het einde van het tweede studiejaar, bij het zoogenaamde natuurkundig examen voor a.s. veeartsen, kennis van het hoefbeslag wordt vereischt. Daarbij wordt van den candidaat gevorderd, dat hij een normaal-, of strijk-, of klapijzer maakt, en dat hij een dooden hoef besnijdt en beslaat met een ter beschikking gesteld passend ijzer.

Gedurende het eerste studiejaar wordt het wellen geleerd en het maken van ijzers en in het tweede wordt de beschikbare tijd besteedt aan het maken van ijzers, het besnijden en beslaan van doode hoeven.

Een veearts dient natuurlijk nauwkeurig op de hoogte te zijn van den bouw van den hoef en met de werking der onderscheidene deelen, die den hoef samenstelt. Hij moet weten hoe een ijzer van vorm dient te zijn en waarom; hoe een hoef dient te worden besneden; hoe een ijzer er onder dient te worden geslagen en waarom. Hij moet de verschillende soorten van ijzers kennen, zoowel die in onbruik zijn geraakt als de tegenwoordig gebruikte; van welke paarden en in welke gevallen elke soort het meest doelmatig is te achten, terwijl het in de veeartsenijkundige practijk herhaaldelijk voorkomt, dat het van waarde is te achten, als de veearts zelf behoorlijk een ijzer onderweg kan nemen, een hoef besnijden en een oud ijzer weer onderslaan, doch nimmer heeft hij noodig het wellen te verstaan, of een ijzer te maken. Dit heeft hij niet noodig al practiseerend veearts en evenmin bij het geven van theoretisch onderwijs in hoefbeslag. Om deze redenen is het ons inziens zeer nuttig te achten, dat het wellen en maken van ijzers niet meer worde gevorderd van de candidaten bij het natuurkundig examen van a.s. veeartsen en dat de hierdoor vrijkomende tijd worde gebruikt om een meerdere oefening te geven in het leeren besnijden van den hoef, het leeren beoordeelen van ijzers van bepaalde beslag-methoden van paarden met afwijkende standen en gangen, voor renpaarden, harddravers, rijpaarden, koetspaarden en werkpaarden en in het onderslaan van een ijzer.

Op grond van vorenstaande toelichting komt het ons doelmatig voor, dat het onderwijs in practisch hoefbeslag aan 's Rijksveeartsenijschool te Utrecht meer in overeenstemming worde gebracht met de eischen der practijk, waardoor tevens het onderricht van veeartsen, te geven in cursussen in hoefbeslag, in waarde zal kunnen stijgen.

* *

Het onderwijs in practisch hoefbeslag aan een cursus wordt gegeven door een hoefsmid. Aanvankelijk en ook tegenwoordig nog is het meermalen een militair-hoefsmid, waarover evenwel slechts in enkele gedeelten van Nederland te beschikken valt. Aangenomen dat een militair-hoefsmid zijn vak werkelijk goed verstaat, dan is om goed onderwijzer te zijn nog tevens noodig, dat hij in staat is om datgene wat hij weet aan een leerling goed duidelijk te maken. Bovendien heeft een militair-hoefsmid voor leerlingen burger-smeden het bezwaar, dat onwillekeurig te veel aandacht zal worden geschonken aan het beslag van rijpaarden. Dit neemt niet weg, dat enkele ons bekende militaire-hoefsmeden ook heel wat paarden van particulieren beslaan en zodoende ook voldoende andere ijzersoorten vervaardigen en onderslaan, zoodat ook bij het onderricht behoorlijk op de eischen voor de kennis van een burgerhoefsmid wordt gelet. Toch is het in het algemeen wenschelijk, dat aanstaande burgerhoefsmeden ook door een burger-hoefsmid worden onderricht.

Bij onderscheidene cursussen is ook op verdienstelijke wijze onderricht gegeven door een burger-hoefsmid. Toch blijft het een bezwaar voor onderwijzers-smeden om met het oog op het te geven onderwijs behoorlijke bekwaamheid te verkrijgen. En werkelijk bekwame onderwijzers is een eerste vereischte om een deugdelijke opleiding te kunnen verkrijgen. Naar onze overtuiging moet zoodra mogelijk een centrale inrichting in het leven worden geroepen, waar onderwijzers in het practisch hoefbeslag kunnen worden opgeleid, opdat in de behoefte aan een veelzijdig ervaren hoefbeslagkundige wordt voorzien.

Waar een zoodanige centrale inrichting het best zou kunnen worden opgericht? Naar onze meening afgescheiden van, maar toch in de nabijheid van de Rijksveeartsenijschool te Utrecht, waar over zeer bekwaam personeel valt te beschikken en waar een doelmatig ingerichte smidse, die bij wijziging van het leerplan inzake hoefbeslag aan voornoemde inrichting geheel of bijna geheel ter vrije beschikking zou komen. Bovendien heeft Utrecht het voordeel in het centrum des lands te zijn gelegen, vanwaar b.v. uitstapjes naar verschillende renstallen, harddraversstallen, groote sleeprijen, gemakkelijk waren te doen.

* *

Na de vraag hoe de verbetering in het onderwijzend personeel ware te bereiken komt de tweede vraag, welke eischen zouden zijn te stellen voor de toelating van de leerlingen aan een zoodanige eventueele hoefsmidsschool. Zij zou naar onze meening ongeveer moeten luiden als volgt:

1e. Voldoende kennis van de Nederlandsche taal, zoodat een opgegeven onderwerp voor het maken van een opstel in duidelijke termen en zonder ernstige fouten kan worden uitgewerkt, waaruit vrij zeker is na te gaan,

dat de candidaat later ook in staat zal zijn om zijn kennis op behoorlijke duidelijke wijze aan anderen mede te deelen;

2e. Het bewijs te kunnen overleggen met uitmuntend gevolg een van Rijkswegen gesubsidiëerden cursus in hoefbeslag te hebben medegemaakt.

* * *

Ten slotte zij aangestipt, dat mocht eenmaal van Rijkswegen in Nederland tot stichting van een hoefsmidsschool worden overgegaan, het overwegend tot kunnen verdienen, de opleiding der a.s. militair-hoefsmiden ook grootendeels aan de nieuwe hoefsmidsschool te doen plaats vinden. Red.

WAT WIJ HOEFSMEDEN VAN DE PAARDENHOUDERS VERLANGEN.

Aan 't vuur, het aambeeld en een paard staan mij de handen gemakkelijker en vlugger om zonder praten te *doen* wat ik bedoel; maar ik zou toch gaarne naar aanleiding van het artikel: „Wat wij paardenhouders van van onzen hoefsmid verlangen en meenen te mogen eischen,” Afl. 12 1905 van „De Hoefsmid”, even hamer en houwkling uit de hand leggen en even praten. Ik ben het geheel eens met den geachten schrijver, dat hij, die zich als hoefsmid uitgeeft, zijn vak meester moet zijn, maar . . . de liefde kan niet van één kant komen, evenmin bij een vrijage met Aafke, als voor ons hoefsmiden in 't hoefsmidvak. Evengoed als de liefhebberij er gauw of is, indien Aafke den anderen kant uitkijkt telkens als we haar in de lieve blauwe oogjes staren, evengoed is de „aardigheid” voor ons smeden er af, als de paardenhouders ons bij hoeven brengen, die door hun schuld feitelijk niet meer behoorlijk beslagen kunnen worden.

Ik bedoel niet hoeven, die van nature abnormaal zijn in bouw of groei, op *zulke* hoeven kunnen we juist toonen ons vak meester te zijn. Ze zijn den „echten” smid niet onwelkom, maar ik bedoel hoeven aan wier slechten toestand de paardenhouder schuld heeft; hoeven die goed en gezond en gaaf van aard zijn, doch die verwaarloosd werden. Bij zulke hoeven gebracht stelt men ons wel een beetje voor het vraagstuk „hoe plukt men veeren uit een kikvorsch” — en *wie* kan *dat*? —

Dat de paardenhouders er toch voor mogen zorgen dat van hunne jonge paarden de hoeven op tijd worden besneden, en daarmee niet zóólang wachten dat de stand van beenen en hoeven er onder geleden hebben! Voorkomen is immers veel gemakkelijker dan genezen! En toch zien wij vaak, dat de paarden van den herfst tot het voorjaar op stal staan, dat dan naar de hoeven niet omgekeken wordt, ja er zijn paardenhouders, die nimmer iets aan de hoeven laten doen, voordat het paard zijn eerste beslag krijgt. 't Gevolg hiervan is dat die dieren erg lastig zijn bij 't aankrijgen van de eerste schoenen, en hoewel niet voor een kleintje vervaard, kan ik verklaren, dat een dergelijke klant gevaar oplevert voor den smid. Is dit billijk tegenover ons, zoolang ons beroep ons vak is *beslaan*, en *niet* dressuur, te meer daar de paardenhouder zoo heel gemakkelijk zijn paarden aan handgrepen aan been en hoef wennen kan?

Zijn de paarden eenmaal beslagen, goed beslagen, dan gebeurt het waar-

lijk nog te veel, dat hoeven en ijzers maar moeten zien zich zelf verder te redden; en in stallen waar turfstrooisel gebruikt wordt staan de dieren, vooral achter, in het natte doorweekte strooisel, 't gevolg is warme, broeierige weeke, hoeven, en is de hoorn niet buitengewoon taai, dan moeten de hoeven *slecht* worden, dan veroorzaakt men opzettelijk rotstralen en weggevreten straalkussens, en geloof mij, *die* kan de beste smid er niet aansmeden.

Wel geeft hij den raad de hoeven te zuiveren, en den straal daarna goed met bruine teer in te wrijven — dat gebeurt dan wel *één*, laat ons zeggen *drie* keer, maar dan is 't uit — tot de smid weer komt, *dàn* wordt de hoof *zelfs heelemaal* ingesmeerd, en de smid moet maar zien dat hij de glibberige, kleverige buitenwand van den hoof vasthoudt.

De hoeven aan de buitenzijde insmeren is zeker goed, maar dan moet het ook goed geschieden, d.i. de buitenoppervlakte reinigen, en met vaseline inwrijven, en zulks iederen dag herhalen; dat is deugdelijk voor de hoof, maar het bestrijken met een brouwsel van twijfelachtig gehalte en altijd maar opnieuw, de eene laag op de andere, is slecht. Toch gebeurt het veel — en de smid moet dikwijls met een mes den hoornwand van zoo'n korst ontdoen, vóór hij werken kan. En al klinkt het vreemd, toch gelooven velen niet, dat die vettige korst de hoorn verstikt en onbruikbaar maakt.

Wat de tijd van beslagwisseling betreft, wij hoefsmiden zagen gaarne dat dit om de 5 à 6 weken gebeurde, in plaats van om de 3 maanden. Denk niet dat ik overdrijf, ik herhaal, *om* de drie maanden, want er zijn, meer buiten de steden en daarbinnen, eigenaars die in 't begrip verkeeren: zoolang het ijzer nog maar vast zit, zoolang gaat het nog wel". — Neen geloof ons, zóólang gaat het niet . . . dan ten nadeele van pezen en gewrichten en van arbeidsvermogen van het paard, dus per slot ten nadeele van den eigenaar, èn laat ons oprecht zijn . . . , ook ten nadeele van den smid, die op deze manier niet de vergoeding ontvangt voor alle moeite, tijd en kosten, die hij besteedde om het hoofbeslag te leeren niet alleen, maar die als hij Zaterdagavond thuis komt, daardoor dikwijls den blanken daalder mist, dien hij zoo graag gehad had om een cadeautje voor Aafke, of een hoed voor moeder de vrouw of een prentenboek voor klein Jantje te koopen. Het zou toch niet aangaan om Jantje te zeggen, als ik Zondags met hem wandel en zoo'n schijnbaar zuinige paardenhouder tegenkom: „Zie menneke, hij lopt met de centen van den smid in z'n zak." Jan zou 't misschien niet begrijpen, maar wat hij stellig niet begrijpt is, dat er paardenhouders zijn die hunne schroeven en insteekkalkoenen bij den ijzerhandelaar koopen, omdat ze daar wat goedkooper zijn, dan de smid ze leveren kan.

Zoo zijn er meer kleinigheden achter de coulissen van ons vak, maar al die kleinigheden bij elkaar gevoegd worden *één* grootigheid — en als de paardenhouders daarin ons hoefsmiden tegemoet wilden komen, bij St. Eloy . . . *dàn* zou zulks voor ons hoefsmiden en vooral voor hen op het platteland zoo'n aangename aansporing wezen ons werk zoo goed mogelijk te leeren en uit te voeren, en — *dàn* zou bij de eer „kunstenaar" te wezen, ook Aafke en Jantje gebaat zijn.

KORTE MEDEDELINGEN.

— *Verbetering.* In de voorgaande aflevering, pag. 3, 6de reg. v. o. staat: dat de a.s. hoefsmeden zelve wel voor het behoorlijk *zorgen* van dien weg zullen zorgdragen. Dit moet zijn *volgen* van dien weg, enz.

— **Inrichting voor Hoefbeslag aan 's Rijks-Vecartsenijsschool.** Met 31 Januari 1906 hebben de leerlingen: H. Stunkel van Utrecht en J. J. van Santen van Schalkwijk, die gedurende den wintercursus van 1 September '05 tot 31 Januari '06, de lessen in het practisch hoefbeslag gevolgd hebben, de school met een getuigschrift verlaten.

De leerling J. H. Hendrikse van Lopik, die den wintercursus heeft gevolgd, moet ook nog deelnemen aan den zomercursus. Voor den zomercursus, van 1 Februari tot 31 Juli 1906, zijn weder toegelaten de leerlingen: P. J. Boone van Kolijsplaat (Z.) en G. Citteur van Utrecht, die de lessen in het practisch en theoretisch hoefbeslag volgen.

— **Inrichting voor hoefbeslag te Groningen.** De leerling J. Leutscher van Zuidhorn is, na 5 maanden een cursus aan voornoemde inrichting te hebben gevolgd, op 22 Januari j.l. in 't bezit van een goed getuigschrift vertrokken. Op 22 Januari werd zijn plaats ingenomen door D. de Vries te Munnekezijl. — De andere drie, thans aanwezige, leerlingen zijn: J. Bussemaker, M. Köller en J. Boelkens, resp. van Sleen, Weiwerd en Uithuizermeeden.

— **Cursus in hoefbeslag te 's Hertogenbosch.** De twee-jarige cursus is 11 November aangevangen onder leiding van Dr. J. van Dorsen, Kapt.-paarden arts te 's Hertogenbosch. Het eerste gedeelte van den cursus eindigde met 16 leerlingen, die op één na weder terugkeerden.

De ontbrekende, A. J. van Diessen te Hedel, kon wegens militiedienst niet deelnemen, doch in zijne plaats is gekomen de millicien-stukrijder Tangelder, die te Doetinchem verleden jaar het eerste gedeelte van den cursus bij den heer Laméris heeft gevolgd. Het aantal leerlingen is hierdoor op 16 gebleven.

De namen der deelnemers zijn: A. van Beex, E. v. d. Boogaard, J. van Delft, B. J. van Driessen, Th. Derks, Ant. de Grol, A. Hermens, W. Hermens, J. van Herwaarden, Arn. Marinus, A. van Rossum, F. Simons, P. Smeekens, Tangelder, A. Verhoeven en J. Vermeer.

Het theoretisch onderwijs wordt aan allen gelijktijdig gegeven, terwijl het practische gedeelte weder in 2 ploegen van 8 plaats heeft.

De cursus zal in begin Maart geëindigd zijn, waarna het examen ter verkrijging van het diploma zal plaats hebben. Het examen zal nader door de Noordbrabantsche Maatschappij van Landbouw worden geregeld.

— **Het beslag van een toontreder.** Wellicht treedt nergens de waarheid van het spreekwoord „schijn bedriegt” zoo op den voorgrond als in de paarden- en paardenmensch-wereld, en zoolang van den „schijn” nu maar geen misbruik gemaakt wordt om te „bedriegen” kan dat alles geen kwaad. Een paard dat de toonen zijner hoeven naar binnen heeft staan, kan, uit een nuttigheidsoogpunt beschouwd, zeer goede eigenschappen bezit-

ten, maar kan evenmin als de mensch, die dezelfde bouw heeft, doorgaan voor „een fraai iets.” Er wordt gezegd, dat „kunst” de natuur niet verbeteren kan . . . en toch, als bij een toontreder de lip van het ijzer, lipbreedte naar buiten wordt aangebracht, is 't verwonderlijk hoeveel beter de stand van hoof en been „schijnen”, dan wanneer de lip in 't midden van den toon is aangebracht en het oog wil en mag toch ook wel wat.

— **Hoefijzers Rijpaarden.** Enkele der jachtritten der Mil. Sportvereniging in de omstreken van Nijmegen hadden plaats over sterk besneeuwden bodem. Met succes is daarbij gebruik gemaakt van een beslag, dat het aanballen van de sneeuw in de zoolholte belette en de paarden gelegenheid bood zich voor de sprongen behoorlijk op den gladden harden grond af te zetten.

De ijzers waren voorzien van vier schroefgaten, een aan weerszijden van den toon en een in de takuiteinden. Op het ijzer werden metalen plaatjes geschroefd die de zool afdekten, de schroefkoppen hielden de ijzeren plaatjes op hun plaats en deden tevens dienst als kalkoentjes.

— **Wat is dikwijls de oorzaak dat paarden hunne ijzers verliezen?** Wellicht is de menigvuldigst voorkomende oorzaak dat een ijzer los raakt of verloren wordt, gelegen in de omstandigheid dat noch de draagvlakte van den hoornwand, noch de draagvlakte van het ijzer geheel vlak waren toen het ijzer ondergelegd werd. Er kan nooit te veel tijd worden besteed voor de poging om die beide draagvlakten werkelijk geheel vlak te maken. Is aan deze voorwaarde voldaan, zet dan gerust de nagels goed vast, de hamer kan dan ernstig werk doen. In Nederland op de bekeide straten worden kalkoenen onder de toon en de takuiteinden aangebracht.

In Londen hebben de zware werkers slechts achterkalkoenen. Deze toonen tak-kalkoenen zijn een noodzakelijk kwaad, en hoewel ze het paard het uitglijden beletten, geraken ze dikwijls tusschen de voegen der keien en bemoeilijken daardoor het vast blijven liggen der ijzers. Waar de omstandigheden zulks niet gebiedend noodzakelijk maken, vermijde men dan ook iedere oneffenheid op de ondervlakte der ijzers en vooral men gebruike niet te veel nagels, want hiermede wordt de hoorn en de voet verzwakt, de hoorn breekt en wordt brokkelig, en bij 't onderleggen van nieuwe ijzers, is er al bitter weinig goede substantie om een nagel op te nemen.

— **Uitvindingen.** In Christiania heeft iemand een machine uitgevonden waarmede hij beweert 60 hoefijzers in de minuut te kunnen maken. — Een buitengewone uitvinding voorwaar, — als daarbij nu nog een machine komt die 60 paarden in het uur beslaat — en de paardenhouder kan middels een paar kwartjes „in de sleuf” zich zelf en z'n paard helpen, dan wordt 't voor ons hoefsmeden tijd een diploma als „tuintman op zee” te gaan halen, tenminste als dat vak tegen dien tijd ook al niet per automaat uitgeoefend wordt.

— **IJzermarkt.** Op 12 Febr. was de handel in ijzer op de markt te *Glasgow* flauw, doch met veel handel in *Cleveland-ijzer*.

PERSOVERZICHT.

— Uit: „Metallicus”.

Bij zijne meening geeft Metallicus over de werking eener vakorganisatie voor smeden, te kennen, dat zoodra de Smeden-Patroons bij de vakafdeelingen zijn aangesloten, de Bond zich zal bezig houden met het oplossen van de vraag: „Wat moeten wij doen om de verstandhouding tusschen de Patroons en „de werknemers te verbeteren?”

Aan het behandelen van dit vraagstuk moet het leerlingstelsel worden vastgeknoopt; pakt de Bond het leerlingstelsel niet aan, wees er verzekerd van, de Regeering zal er u toe verplichten en dan begint het algemeen gemopper.

Begrijpelijk zullen de werkgevers het groote aandeel in de daarvoor te maken onkosten moeten dragen, dus heeft men slechts te kiezen tusschen aansluiten, het onderwerp gezamenlijk aanpakken en de Regeering daarin voor te zijn, of verdeeld blijven en flink in de portemonnaie tasten.

Zooals thans de opleiding van den smidsgezel geregeld is deugt het niet. Er bestaat niets, het teekenonderwijs dat dagelijks te pas komt, ontbreekt zoowat geheel. In eenige groote steden voorkomen de vereenigingen van werklieden dit euvel, maar daar houdt het dan ook bij op.

De toekomst van den schooljongen, wanneer hij in een smederij komt, om het smidsvak te leeren, hangt geheel en al van geluk af.

Komt een jongen in de smederij, waar de patroon of de gezellen iets voor den jongen gevoelen, laten wij ons dan maar niet druk maken, dan is geen leerlingstelsel noodig, hij wordt vast een kundig smid, wat er niet in zit, dat zal men hem wel inpompen; maar komt een jongen in eene smederij, waar de patroon bijna steeds afwezig is, teneinde werk te zoeken, (in groote gemeenten treft men zeldzaam den patroon in de smederij) en is hij een verschoppeling van de gezellen, dan is en blijft hij een prul.

Er zijn ambachtsscholen, zal men ons tegenwerpen, zeker dat is zoo, maar er is eene zekere categorie (afdeeling) van jongens, die zoo van school, een weekloon moeten thuis brengen en onder deze bevinden zich eveneens jongens, die in het bezit zijn van juiste denkvermogens en wilskracht, doch zij kunnen wegens economische omstandigheden, de lessen aan de ambachtsschool niet volgen en het is een feit, dat men vooral in steden deze categorie het meest in de smederijen aantreft.

Wij hebben ons laatst hiervan overtuigd, van de 72 jongens die wij in 3 verschillende gemeenten in de smederijen aantroffen en aan wie wij vroegen, „zeg ventje, waarom ga je niet op de ambachtsschool om je vak te leeren?” kregen wij van 38 ten antwoord:

„Ja Mijnheer, ik zou dat gaarne willen, maar ik kom uit een groot huishouden en moeder kan mijn weekloon niet missen.”

12 antwoorden, „er is geen plaats” en de rest gaven als antwoord: „mijn vader, broeder, oom of neef hebben ook hun vak zonder ambachtsschool geleerd.”

Hoe of het leerlingstelsel toegepast moet worden, moeten de lezers van „Metallicus” niet aan ons vragen, zij zelve moeten daarover met elkaar raadplegen, doch dit staat bij ons als een paal boven water, de Bond zal door het invoeren van een leerlingstelsel een groote weldaad doen.

SPIRAALBOREN.

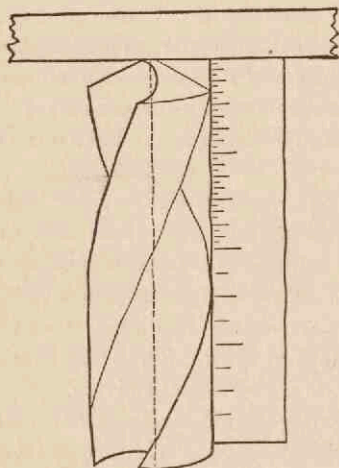

Fig. 5.

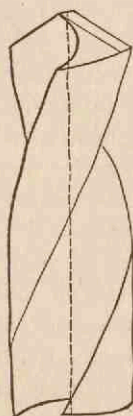

Fig. 1.

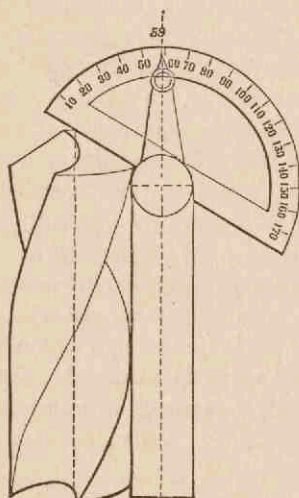

Fig. 6.

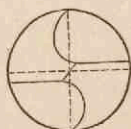

Fig. 2.

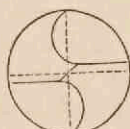

Fig. 3.

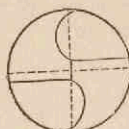

Fig. 4.

Fig. 7.

Om bij het boren met Spiraalboren de best mogelijke resultaten te verkrijgen, is het noodzakelijk, dat de snijvlakken een bepaalden en gelijkvormigen hoek maken met de lengte-as der boor (figuur 6). De vlakken moeten nauwkeurig even lang zijn en de lepelvormige bek in den juiste stand afgeslepen. Zijn de snijkanten ontoereikend en onregelmatig afgeslepen, dan snijdt de boor niet, en men beleeft alle kans dat zij bij eenigen druk uitbreekt. Wanneer de boor opnieuw geslepen is, is het aanbevelingswaardig, vooraf de snijkanten te controleeren, waarvoor toestelletjes (als in fig. 6 is weergegeven) in den handel verkrijgbaar zijn.

Wanneer de boor goed snijden zal, moet de hoek waaronder de snijvlakken staan 59° groot zijn. Is de hoek kleiner, dan vreten de snijvlakken in, hetgeen aanleiding geeft, dat het geboorde gat scheef en niet zuiver rond is.

De hoek der spits is ook van groot gewicht. Wanneer deze hoek, welke vóór de afslijping goed was, te groot wordt gemaakt, dan snijdt de boor ongelijkmatig; is zij integendeel te klein, dan snijdt de boor in 't geheel niet.

In fig. 2 geven wij een boven aangezicht op de goed geslepen boor van fig. 1, terwijl fig. 3 een te grooten en fig. 4 een te kleinen hoek voorstelt; derhalve zullen de twee laatstgenoemde, indien men ze productief wil doen worden, geslepen moeten worden naar het eerstgenoemde model.

Een practisch werk is daarom, gelijk wij hierboven reeds meldden, de boor te onderzoeken door middel eener schaal, aangegeven in fig. 5.

Door de boor te draaijen, kan men de snijvlakken geheel beschouwen, ook de hoogte der beide snijvlakken tegenover elkander; dit laatste is mede een zeer gewichtige factor.

Om den weerstand der boor te verhoogen is deze in het midden dikker dan tegen de schacht. Wanneer nu de boor door afslijping korter wordt, dan wordt het midden der boor successievelijk dikker; een gevolg hiervan is, dat zij zwaarder werkt. Om dit euvel te vermijden, moet het hart der boor aan beide zijden eenigszins worden afgeslepen, en wel zóó, dat het center in het midden blijft (fig. 6). Alle boren boven $\frac{3}{8}$ Eng. duim doorsnede zijn voor dit doel voorzien van een slijplijn. M.

Briefwisseling.

— Ingekomen postwissels van 1 Jan.—15 Febr. van de heeren: *P. Rijpmeester* te H. bij T. voor abonnement 1906 f 3.—, van *H. Donders* te 's H. voor idem 1e kwartaal f 0.75, van *K. Gons* te B. idem 1e halfjaar f 1.50, van *J. H. Scholten* te A. idem 1e kwartaal f 0.75, van *Joh. de Potter* te K. idem over 1906 f 3.—, van *Dr. J. v. Dorssen* te 's H. idem over 1906 f 3.— en van *Th. G. van Rijssel* te D. idem over 1906 f 3.—.

Advertentiën.

Engelsche veerkrachtige

HOEFZOLEN voor paarden met gebrekkige en gevoelige hoeven.

Deze zolen worden zeer geroemd en zijn in alle afmetingen verkrijgbaar.

CIRCULAIRES op

franco aanfrage bij:

W. A. H. van HORSEN, Utrecht.

Kunsthorn, voor Hoefbeslag,

verkrijgbaar in de chemicaliën- en drogerijen-handel van

K. G. W. DE BOSSON, Apotheker,
te Dordrecht.

Prijscouranten voor HH. veeartsen en hoefsmeden op aanfrage gratis.

Aan de abonné's van „De Hoefsmid”.

Ontbrekende of zoek geraakte nummers van den jaargang 1905 zijn, voor zoover de voorraad strekt, gratis verkrijgbaar bij
Groningen.

De Administratie van „DE HOEFSMID”.

Photo „Dan Leno.”

HACKNEYHENGST.

Voor abonné's verkrijgbaar à f 2.50, franco per post met inbegrip der verpakking f 0.20 bovendien. Verkrijgbaar bij de Administratie van dit Blad alsmede bij den heer WIJMA, beambte aan de Dresseerschool te Groningen.

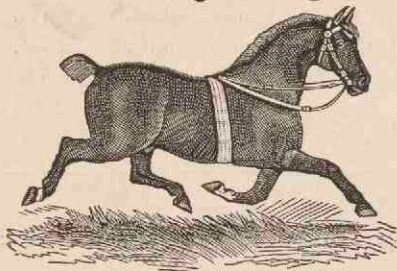

Alom bekend, 235,000 reeds geplaatst: over de geheele wereld verspreid; H.H. Lezers, die nog niet met ons in relatie staan en welke aan een werkelijk courant en veel gevraagd, gemakkelijk te verkopen artikel gelegen is, verzoeken wij, ons hun adres op te geven, opdat wij hen onze wederverkoopsofferte en voordeligste condities doen toekomen.

Mij. op Aandeelen J. A. JOHN,
Iversgehofen 23 bij Erfurt (Duitsland).

Gemakkelijke bijverdienste voor Hoefsmeden.

„HET PAARD”

is een geïllustreerd weekblad voor fokkers, houders en liefhebbers van paarden, dat veel gelezen wordt en zich kenmerkt door een degelijken, prettigen inhoud met zeer goede afbeeldingen. Het bevat artikelen over: verpleging en voeding, rijden onder den man en van den bok, verslagen van rijkskeuringen, concoursen-hippique, landbouw, tentoonstellingen in binnen- en buitenland, paardenkennis, fokkerij, hoefbeslag, paardenhandel, rennen en harddraverijen op de lange baan, terwijl er tevens een vraagbaak aan is verbonden, zoodat de abonné's op het geheele gebied, waarover het Blad handelt, vragen kunnen stellen, die door speciale deskundigen voor de onderscheidene rubrieken KOSTELOOS worden beantwoord.

Onder de abonné's komen ook hoefsmeden voor. Het bevat dikwerf verhandelingen, die niet alleen belangwekkend voor hen zijn, maar vooral geschikte onderwerpen van bespreking opleveren met eigenaren of koetsiers, die bij het beslaan hunner paarden tegenwoordig zijn. Het abonnement bedraagt echter franco huis f 4.— per jaar, f 1.— per kwartaal, waartegen menigeen opziet. Dit behoeft nu geen bezwaar op te leveren, wanneer de zaak maar wat handig wordt aangepakt. Juist door de geregelde aanraking met personen, die zich voor paarden interesseeren, is de hoefsmid herhaaldelijk in de gelegenheid om de aandacht op „HET PAARD” te vestigen en van tijd tot tijd

een abonné te werven.

Hiervoor kan provisie worden bekomen, zoodat het aangename met het nuttige goed is te vereenigen

Proefnummers en voorwaarden betreffende provisie op aanvraag gratis te bekomen bij den uitgever van „Het Paard” te Groningen.

Beste en meest beproefde beslag.

Hoogste onderscheiding.

Groote gouden Medaille.

Gediplom. Smidsvaktooningstelling Nürnberg, Meissen, Leipzig, Trier.

Branscheid & Philippi - Remscheid, Rijnland.

ALLE SOORTEN van

Schroef- en Insteekkalkoenen. Losse Stooten.

Prima kwaliteit.

Geen handelswaar.

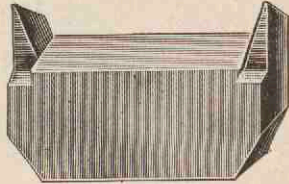
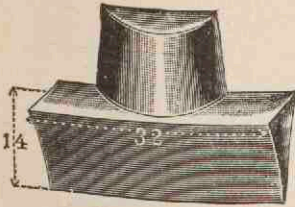
Origineel

Döring-Steegrepen

(losse Stooten). Uitwisselbaar (gaan niet verloren). Uitstekend in 't gebruik!

Sweetgrepen (Stooten).

Eenvoudig. — Practisch en billijk.

Gelieve een proef te nemen, het zal U klandisie bezorgen.

Philippi's
Steek-

veerende
Kalkoenen.

Steeds groote voorraad in den winter. Catalogus franco op aanvraag aan den Hoofdagent voor Nederland:

Het Technisch Bureau „Vulcan”, 81 Haarlemmerweg, Amsterdam.

Vele getuigschriften van Koninkl.- en Privaat-hoefsmidsscholen en van de grootste hoefsmederijen.

H.H. Smeden!

Vraagt bij uwen ijzerhandelaar ECHTE

DICK'S Hoefraspen

en andere gereedschappen

voor

Hoefbeslag.

Gelieve

vooral op het merk:

F. D.

te letten.

Verkoop alleen aan grossiers!

FRIEDR. DICK, Esslingen a. N., (Württemberg).

Vertegenwoordiger: J. J. VAN MEEKREN, Amsterdam, Sarphatistraat 75.

S. C. M. BAX. - 2, 4 en 6 Jufferstraat. - ROTTERDAM.

— Specialiteit in Artikelen voor HOEFBESLAG. —

Meest uitgebreide sortering prima blanke Hoefnagels, waarvan meer dan 60 verschillende voorradig. Billijke prijzen.

Amerikaansche Hoefzolen met caoutchouc straal.

Beter en goedkoper dan Engelsche zolen.

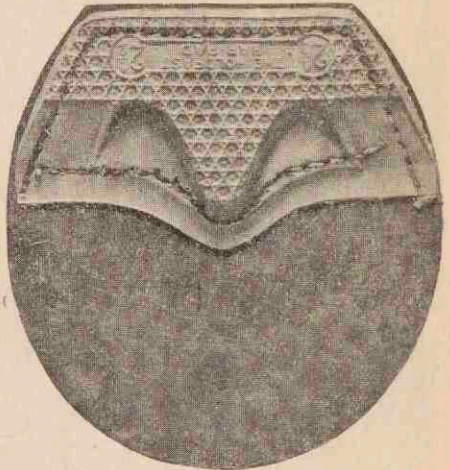
Stevig geplakt en opgenaaid op best sterk leder.

Iedere zool voorzien van Garantiestempel van niet los te laten.

Men vrage Prijscourant met de verschillende maten.

Iedere zool die bij doelmattig gebruik defect mocht raken en bewezen wordt niet deugdelijk te zijn, wordt vervangen.

Merk „The Favorite bar”, prima kwaliteit, zachte, veerkrachtige *Witte Caoutchouc*, in 10 verschillende maten voorradig.

Merk „The Holdfast bar”, prima kwaliteit, zachte, veerkrachtige *blauwe Caoutchouc*, in 13 verschillende maten voorradig.

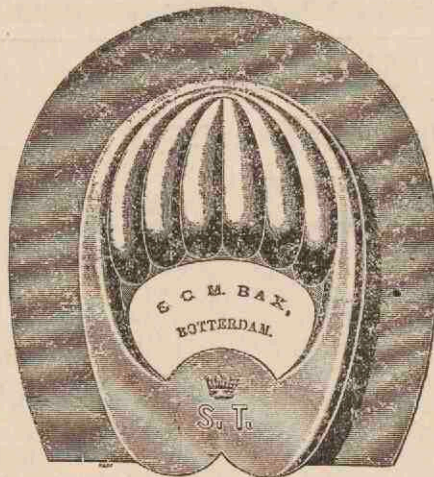
— Prijzen uiterst billijk. —

☛ Men lette op het stempel op iedere zool. ☚

Gemaakte Hoefijzers
Rits- en Stampmodel
Voor- en achterijzers
in 9 verschillende
maten voorradig . . .

IJs- of Scherpnagels
in 12 soorten.

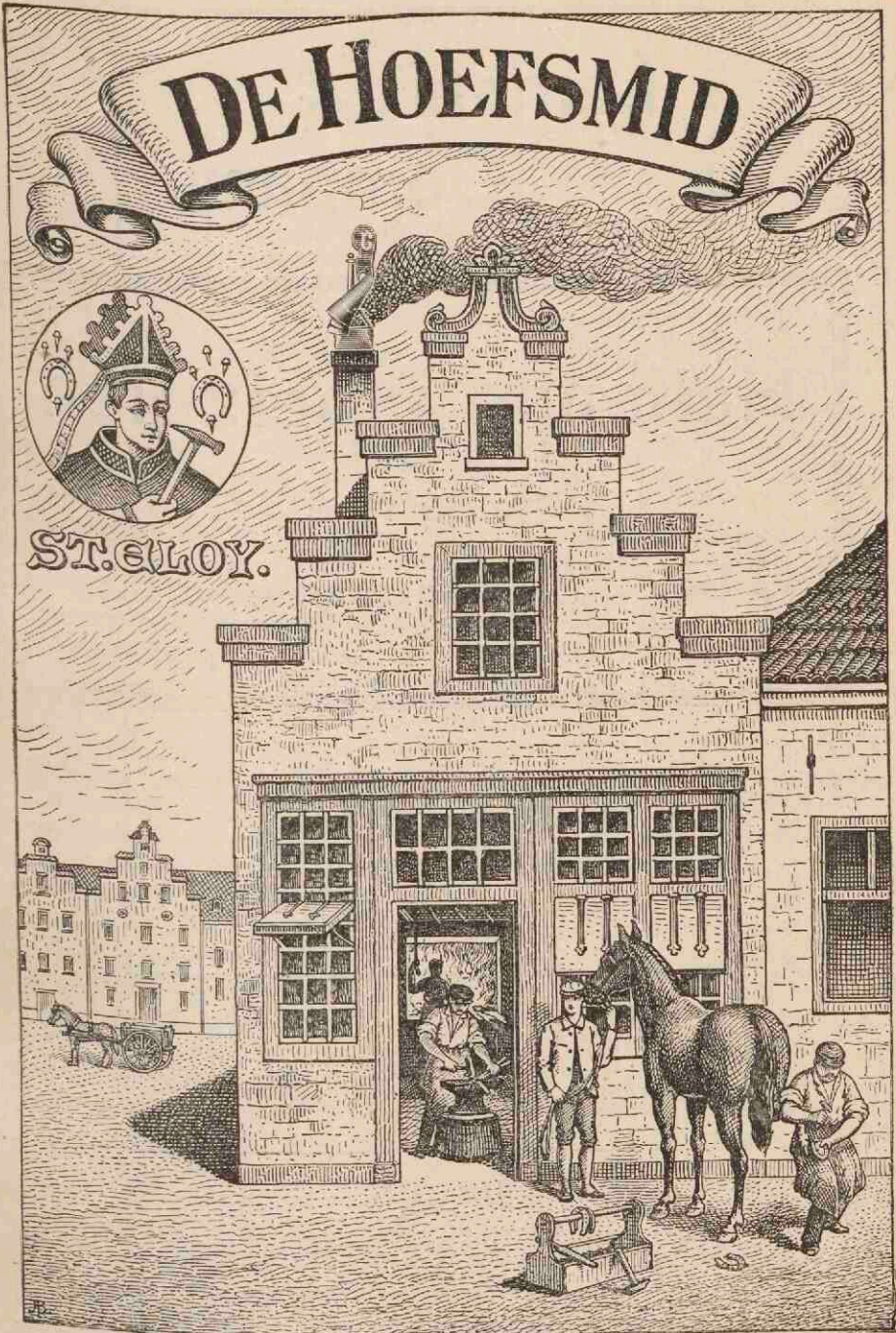
Schroeven en Stiften
in alle modellen.

Hoefraspen.
Renetten (rechts en links).
Houwklingen.
Hoefhamers.
Hoef tangen.
Alle Caoutchouc artikelen.
Kunsthoorn.
enz., enz.

Las- of Welbladen om
ijzer en staal te
wellen. Las-poeder.

Pneumatiek- of Luchtdrukzool
in 8 verschillende maten voorradig.

**Lambert &
Company.**

Hallanan Hoefzolen

de Beste en
de Goedkoopste

Rotterdam,
Wijnhaven 127.

INHOUD.

De hoefsmid en zijn omgang met gevaarlijke, lastige en kittelige paarden. — Het hoefbeslag met betrekking tot de onderscheidene verplichte rijkshengstenkeuringen in Nederland. — De kracht waarmee een zweepslag aankomt. — Het strijken. — Korte mededeelingen. — Persoverzicht. — Mededeelingen over het smidsvak vallende buiten het hoefbeslag. — Briefwisseling. — Advertentiën.

DE HOEFSMID EN ZIJN OMGANG MET GEVAARLIJKE, LASTIGE EN KITTELIGE PAARDEN.

Nadruk verboden.

Het is van beteekenis dat een hoefsmid krachtig gebouwd, lenig en handig is, daar zijne werkzaamheden zulks zeer vereischen. Het maken van het ijzer, het besnijden van den hoef en het onderslaan van het ijzer vorderen die eigenschappen om werkelijk goed te kunnen worden uitgevoerd. — De omgang met het paard en het opnemen der beenen en hoeven, vorderen ze nog in sterkere mate.

Dikwerf leert men die eischen pas goed inzien als reeds eenige jaren geleden de beroepskeuze is gedaan en wanneer men dan eigenlijk niet in voldoende mate die eischen bezit, dan is het dikwerf te laat om nog met gunstige resultaten een ander beroep te kiezen. Een en ander is een vingerwijzing om bij het aannemen van leerlingen, in het belang van deze jongelieden — waarschijnlijk toekomstige collega's —, nauwgezet acht te geven.

De lichamelijke eigenschappen voor een goede uitoefening van het hoefsmidsvak zijn vrij groot, doch er behoort nog meer toe om een bekwaam hoefsmid te zijn en een hoefsmederij met succes te beheeren. Er zijn ook deugdelijke geestelijke eigenschappen voor noodig. Om bekwaam hoefsmid te zijn moet men een goed gezond verstand bezitten, op de hoogte zijn van de leer van het hoefbeslag in haar geheelen omvang, de gangen en standen van het paard goed weten te beoordeelen en met groote nauwgezetheid de aangeboren en verkregen kundigheden bij de werkzaamheden toepassen.

Nog hooger worden de eischen, wanneer de hoefsmid als chef moet optreden, hetzij voor eigen rekening, hetzij als meesterknecht. In deze gevallen dient de persoon niet alleen zijn vak uitnemend te verstaan en nauwgezet toe te passen, maar moet hij ook veel menschenkennis bezitten en veel tact hebben met menschen om te gaan. Even goed als een dokter niet alleen de patient heeft te behandelen, maar ook op de gezonde leden van het huisgezin een goeden indruk dient te maken, — zoo heeft ook de hoefsmidsbaas, om alzijdig in zijne betrekking te worden gewaardeerd, niet alleen het in de smidse aangeboden paard op deugdelijke wijze te beslaan, maar tevens zorg te dragen den eigenaar of den koetsier zoodanig te bejegenen als door dezen aangenaam, of in elk geval correct wordt gevonden. — Een lompe eigenaar of een brutale koetsier kan op zijn tijd op zijn plaats worden gezet, doch in alle andere gevallen dient de baas van zijn zijde welwillend, beleefd en inschikkelijk te zijn.

Om een gewaardeerd hoefsmid te zijn en te blijven is derhalve nog niet zoo eenvoudig, terwijl bij het voldoen aan bovenvermelde eischen soms nog een brok van het aanzien wordt verspeeld, doordat een aangeboden paard niet van de gewenschte ijzers kan worden voorzien. Dit betreft dan in den regel een kittelig, lastig of gevaarlijk paard, terwijl het den bewusten bekwamen hoefsmid aan de noodige kalmte en het vereischte geduld heeft ontbroken.

Een kittelig paard moet evenals ieder ander goed en menschelijk worden behandeld, het hoofd dient goed vastgehouden, het paard niet aangeboden te worden, de romp niet aangeraakt of alleen de bovenvlakte, waar de huidzenuwen minder sterk zijn ontwikkeld dan aan de ondervlakte, en het touw voor het opnemen van het been direct om de koot te worden gelegd. Kracht, lenigheid en handigheid van den smid moeten gepaard gaan met kalmte en overleg en het been, met eene hand steunende tegen den schouder of de heup, ineens van den grond worden opgenomen. Tijdens het ophouden moet de romp en de bovenvlakte van het bovenbeen zoo weinig mogelijk, dus liefst in het geheel niet, worden aangeraakt. Mocht blijken dat deze methode niet voldoende is om het gewenschte te bereiken, dan wordt de bovenlip van een touwpraam met stok voorzien, waarbij in acht is te nemen, dat het touw behoorlijk dik dient te zijn.

Lastige paarden vorderen, evengoed als kittelige, een goede dosis doortastendheid, maar bovendien een groot volhardingsvermogen naast kalmte en veel geduld. — Het is ons bij ervaring bekend dat men wel eens twee à drie uur noodig heeft voor dat het dier behoorlijk vermoeid is geworden en ten slotte zijn verzet laat varen, overwonnen door de grootere hoeveelheid volhardingsvermogen en geduld van den smid. Er zijn verschillende middelen om het slaan te voorkomen en het gevaar voor den smid te beperken (welke middelen wij voor dit oogenblik bij den lezer als bekend veronderstellen), maar toch is de gelatenheid, het onderworpen zijn van het paard in den regel pas dan goed verkregen, als het dier na tallooze vergeefsche pogingen in zijn beenspieren in hooge mate vermoeid is geworden. Met geduldig afwachten en geregeld doorzetten van de poging gelukt het eigenlijk altijd om overwinnaar te worden. Is het paard eerst een of meer keeren de baas geweest, dan wordt natuurlijk de strijd des te moeilijker. Om dezen minder moeilijk te maken is het wenschelijk een zoodanig paard eerst eenige uren flink te laten werken en pas in den namiddag naar de smederij te laten komen, terwijl tevens is te trachten de geheele beslagplaats ter beschikking van dat eene paard te kunnen stellen.

Gevaarlijke paarden eischen, buiten de genoemde voorwaarden, een nog grootere mate van voorzichtigheid dan lastige paarden. Met zulke dieren moet ook zorgvuldig worden gelet op de neiging van het dier om te bijten en met de voorbeenen te slaan.

In vroeger tijden was het heel vaak gewoonte om veelvuldig den noodstal te gebruiken; makke paarden werden desnoods uit de hand beslagen, doch lastige enz. werden als het eenigszins kon in den noodstal gedreven. Te dien opzichte is er gelukkig en terecht een heele ommekeer gekomen. Tegenwoordig wordt weinig van den noodstal gebruik gemaakt en dit is

bijna geheel beperkt tot makke, oude en zware paarden, die de gewoonte hebben aangenomen veel op den helper of den smid te steunen. Jonge, angstige, kittelige en lastige paarden mogen nimmer anders dan uit de hand worden beslagen.

HET HOEFBESLAG MET BETREKKING TOT DE ONDERSCHEIDENE VERPLICHTE RIJKSHENGSTENKEURINGEN IN NEDERLAND.

Nadrük verboden.

Sedert het najaar van 1901 bestaat in ons land van Rijkswege een verplichte keuring van dekhengsten, die wij in de gelegenheid waren, van den aanvang af tot nu toe, bijna geregeld bij te wonen. Het doet ons genoeg als onze overtuiging te kunnen weergeven, dat de wijze waarop de hengsten zijn beslagen een geleidelijken vooruitgang aanwijst en tegenwoordig werkelijk bevredigend mag worden genoemd. Of er dan geen fouten meer bij worden aangetroffen? Zeker wel!, maar dit zal ook altijd eenigermate het geval blijven, al dient voortdurend naar verbetering te worden gestreefd. Het volmaakte is nu eenmaal op dit ondermaansche niet te bereiken.

In Nederland treft men in hoofdzaak òf Belgen òf Oldenburgers-Oostfriesen onder de dekhengsten aan; de eerste voornamelijk in de zuidelijke, de tweede in de noordelijke provinciën. Buiten die twee groote groepen worden enkele Normandiërs, inlandsche zwarten, hackney's, harddravers en renpaarden aangeboden.

De Belgen zijn meestal van zware ijzers voorzien, de overigen van middelmatig zware, behalve de harddravers- en Engelsche volbloedhengsten, die bijna altijd heele lichte ijzertjes bezitten. Het is een hooge uitzondering als een hengst wordt aangeboden op ijzers met kalkoenen.

Het komt nog al eens voor, dat de hoeven te lang gelaten zijn, of dat de zool te sterk besneden is. Meestal is zulks evenwel op voorschrift van den eigenaar bewerkstelligd. Het te lang laten der hoeven gebeurt veelal bij hengsten, die wat te weinig maat bezitten, waarvoor ook wel extra dikke ijzers worden ondergelegd. Deze dikke ijzers moeten heel vaak dienen om den hengst een hooger gang, meer actie, te doen toonen. Het te lang laten van de voorhoeven en het weg laten van achterijzers of het aanbrenge van dunne versleten achterijzertjes vindt vrij vaak toepassing bij hengsten die op het kruis hooger zijn dan op de schoft, met andere woorden: overbouwd zijn, ten einde op die wijze de bestaande fout in den bouw minder in het oog te doen springen.

Boven is ook gezegd, dat de zool soms te sterk is besneden en ook al met opzet. Zulks geschiedt met de bedoeling de ondervlakte van den hoef een goed hol voorkomen te verschaffen. De eigenaars weten wel, dat platen volhoeven voor een dekhengst ernstige fouten zijn, aangezien deze gebreken op de veulens overerven.

Als eigenlijke beslagfout ziet men hier en daar bij de hengsten nog, dat

de hoeven veel te veel worden beraspt. Er komen soms kruiselings loopende raspstreepen op voor. Dit moge voor de overerving van eigenschappen op de nakomelingen geen kwaad doen, het is voor de hoeven van den hengst zelf beslist verkeert en kan op den duur aanleiding geven zoolwel tot brokkelhoeven als tot nauwe hoeven, vooral nauw vlak aan den kroonrand.

Een tweede beslagfout wordt aangetroffen in te kleine ijzers, waarbij de hoeven dan wel zijn bijgeraspt, doch in hun ondereinde bij den draagrand een gewelfd beloop vertoonen.

DE KRACHT WAARMEE EEN ZWEEPSLAG AANKOMT.

Nadruk verboden.

Het *gebeurde* kort geleden in een der steden onzer noordelijke provinciën. De sneeuw had allen overvallen en lag in korten tijd een voet dik op de straat. Gespannen voor een kolenvracht stond een paard stil; 't had geruimen tijd den ongeveer 1800 K.G. zwaren last, onder inspanning van al zijn taaie krachten, tegen den ietwat opwaarts loopenden weg in beweging gehouden, hoofd en hals omlaag en naar voren, rug gewelfd, achterbeenen vlug beurtelings sterk gebogen en onderplaatsend; de wil was er, maar de voldoende kracht ontbrak om die gewrichten zoover mogelijk te strekken en er de 1800 K.G. door de pakkende dooiende sneeuw te drukken. Het arbeidsvermogen was tijdelijk verbruikt, het paard had gestopt. — „Vort” riep de voerman; even onrustig omkijken, maar *'t blijft staan*. „Toe dan, verdomme!” en de slag snerpt een paar koorden over de oude taaie huid van 't dier, doch het blijft staan — niet uittartend of koppig het hoofd hoog en de ooren scherp naar achteren gespitst, klaar om te „ketsen” — maar dof, gelaten, in een houding, die een der vrouwelijke omstanders een „'t stomme dier” ontlokt.

De vrachtrijder geprikkeld, neemt de zweep onder den linkerarm, opent de rechterhand voor den mond, fluistert er iets in dat met „negeret” en speeksel verband houdt, grijpt er dan het handvat van de zweep mede, vat met de linkerhand het paard bij het bit, en . . . *wég* dierenbeschermingtheorieën, (de politie was al weg in verband met Rosier) maar de kolenwagen *bleef*. *Wat* er alzoó gebeurde, is thans overbekend, gelooven we. Evenwel *niet* algemeen bekend is de kracht, waarmee zoo'n zweeps slag aankomt.

Baron Henry d'Anchald te Parijs heeft zeer merkwaardige onderzoekingen gedaan op dit gebied. Hij nam een blok gezuiverde gekneede klei, dat over zijn geheelen inhoud zoo gelijkmatig mogelijk was aangestampt en overal ongeveer hetzelfde vochtgehalte had, dus overal in dezelfde laag denzelfden weerstand bood. Op het vlak gestreken bovendvlak werden door eenzelfden man met verschillende zweepen, telkens met aanwending van dezelfde kracht van hem die sloeg, slagen toegebracht. Daardoor ontstonden er in de kleimassa groeven van verschillende diepte.

Naast elke zulk een slagindruk werd daarna met het slagkoord, dat den indruk achterliet; een indruk van dezelfde gemiddelde diepte gemaakt, thans mechanisch, middels opgeplaatst gewicht aan lood.

Er bleek, dat de kegelvormig toeloopende, rondgevluchten, zware slag aan den korten zweepstok van een vrachtrijder een indruk achterliet, gelijk aan dien verkregen met een gewicht van 144 K.G.

Een striem toegebracht met een *platte* slag (vierhoekig in doorsnede) zonder boog aan een zweepstok van gewone lengte bevestigd, toonde een groeve, gelijk aan die van een druk van 74 K.G.

Een ronde slag zonder boog: groefdiepte van 67 K.G. druk. Een vierkante slag zonder boog: groefdiepte van 54 K.G. druk. Een ronde slag middels een boog aan den stok bevestigd: groefdiepte van 35 K.G. druk.

Hoeveel al deze kilogrammen voorstellen aan „*pijn*” kan iemand zich ongeveer denken, als men weet dat een klap met een vierkante liniaal, als jongen velen onzer door meester in de binnenvlakte van de hand toegebracht, omdat meester ons „*liefhad*”, zoo ongeveer een groefdiepte van 2.5 K.G. druk in klei achterlaat.

Zonder in de verste verte den schijn op mij te willen laden ook maar te twijfelen aan het nuttige en soms noodzakelijke van „*aandrijven*” met de zweep, en zelfs het in werking brengen van een „*lam handje*” op zulke oogenblikken beslist afkeurend, wenschte ik op te merken ook hierbij een grens bestaat, welks overschrijden „*goed*” in „*kwaad*” en „*onnut*” omzet.

Wellicht kan de herinnering aan 't meesters klap, en de verspreiding van de onderzoekingen van d' Anchald de overtuiging helpen vestigen dat een onbesuisde brutale striem het paard brandt, en de veroorzaakte pijn moed doet *verliezen*, in stede van dien bij 't paard *op te wekken*!

Ronde, dikke en kegelvormig toeloopende slagen doen meer pijn dan vierkante; *zonder* „*boogeinde*” aan den stok bevestigd doen alle soorten meer pijn dan met *een* boogeinde; en een gewone leeren slag van ongeveer 7 mM. dikte tot maximum 1,10 a 1,20 lengte op een veerenden stok met boogtop is ruim voldoende om aan te drijven!

Let wel — ik zeg „*aan te drijven*” en bedoel niet correctie van deugneten en booze humeuren en reken onder deze categorieën zoowel het paard dat zich verzet en ondeugend is, als de koetsier, die een slag uitdeelt, omdat . . . eerlijk zijn? . . . welnu . . . omdat hem de handen jeukten, omdat de fooi niet groot genoeg was, omdat de „*lamme bok*” schrikte of aanstootte, omdat uit conservatief beginsel vóór 12 uur de man last van z'n humeur heeft, en ten slotte misschien omdat deze regelen gedrukt werden en — sommige menschen bepaald boos worden als men hun laat zien zij verkeerd dachten of deden.

Intusschen aan dit alles heeft „*het paard*” geen schuld, en heeft zoo'n klap niet *verdient* of *noodig*. Te beoordeelen wanneer een zweepslag wél noodzakelijk is, trachtte ieder voor zich; met wat goeden wil en ervaring in het paardenvak leert men zulks, zelf den verstrooiden professor-amateur-horseman!

HET STRIJKEN.

In de Maart-af. van „*Der Hufschmied*” heeft Prof. Dr. M. Lungwitz een eenigszins uitvoerig artikel over bovengenoemd onderwerp geplaatst, waarin wederom nadrukkelijk is gewezen, dat het te bezigen strijkijzer geheel in overeenstemming moet zijn met de afwijking, die in stand en gang wordt aangetroffen bij het paard, waarvoor het ijzer zal dienen.

De verschillende strijkijzers zijn in „*De Hoefsmid*” voldoende afgebeeld en besproken, doch het heeft zijn nut er eens weer op te wijzen, dat om werkelijk veel kans te hebben om een dier van het strijken af te helpen, eerst nauwkeurig dient te worden vastgesteld met welk *deel* van den hoof het dier zich raakt. Daarbij blijkt dan tevens telkens dat de ergste strijkers aan de voorbeenen die met Franschen stand zijn, en aan de achterbeenen die waarbij Fransche stand gepaard gaat met lange slappe kooten en nauw in de kooten staan.

Het bovengenoemd artikel heeft de verdienste uitdrukkelijk de aandacht te hebben gevestigd op het feit, dat de meeste hoefsmeden bij het beslaan tegen strijken zoo goed als uitsluitend aandacht schenken aan den hoof of het ijzer waarmee gestreken wordt en te weinig of in het geheel niet op het andere been. En dit is toch noodig! Vooral bij die genoemde erge strijkers aan de achterbeenen. De smid gaat immers daarbij vaak te werk den binnentak nauw te leggen, soms binnen den draagrand dit is goed om de aanraking met het strijkende ijzer zooveel mogelijk te voorkomen, doch het werkt verkeerd op het andere been, dat meer naar binnen toe overhelt en vooral in den kogel meer naar binnen toe doorzakt. Wat wij er aan den eenen kant door winnen wordt meermalen aan den anderen kant verloren, ja dikwerf meer dan dat.

Lungwitz wil zelfs in een zoodanig geval de buitenhoefhelpt iets meer besnijden dan de binnen-hoefhelpt, den binnentak niet smal en kort en nauw, doch voldoende breed en lang maken en ruim leggen, om hierdoor het naar binnen zakken van den kogel zooveel mogelijk te voorkomen en daarmede tevens het strijken te verhelpen.

Al moge in het voorschrift van Lungwitz wellicht eenige overdrijving schuilen, — ieder hoefsmid die goed nadenkt zal willen toestemmen, dat er een kern van waarheid in zit en waarop hij goed zal doen bij voorkomende gelegenheden te letten.

KORTE MEDEDEELINGEN.

— **Wedstrijd hoefbeslag 1907.** Vanwege de Hollandse Maatschappij van Landbouw, in haar streven gesteund door andere Landbouwmaatschappijen en stamboeken en niet het minst door de Nederl. regeering, zal in 1907 een nationale en internationale tentoonstelling worden gehouden, waarvoor thans reeds voorbereidende maatregelen zijn en worden getroffen. Een dergelijke omvangrijke en voor ons land ongetwijfeld belangrijke zaak is zulks zeer zeker gewenscht en noodig. Het is hoogstwaarschijnlijk, ja eigenlijk

zoo goed als zeker, dat daarbij ook het hoefbeslag een afdeeling zal vormen. Majoor J. Laméris, oud-paardenarts en leider van den bekenden cursus in hoefbeslag te 's Gravenhage, zal optreden als voorzitter der commissie voor hoefbeslag.

Het is een open vraag of er alsdan een wedstrijd voor hoefsmeden, of een rubriek inzendingen op hoefbeslaggebied, dan wel beide, zullen worden ingesteld. Een wedstrijd verdient verre de voorkeur, doch ook een tentoonstelling, van een zoo volledig mogelijke, beste verzameling hoefbeslag kan veel nut doen, wanneer een deskundig persoon bij de verzameling tegenwoordig is om belangstellende vragers omtrent verschillende punten te kunnen inlichten. Wanneer men aan den eigenaar van een zoodanige verzameling alle onkosten van verzending en verzorging vergoedt, dan behoeven de noodige kosten niet veel hooger te worden dan bij het uitschrijven van prijzen voor een rubriek verzamelingen hoefbeslag en het doel wordt beter bereikt, het nut eener zoodanige afdeeling belangrijk verhoogd.

— **De winter** is bijna voorbij en de kans op, of het gevaar vóór, sneeuw en vorst eveneens. Daar waar los scherp vrij algemeen gebruikelijk is, heeft de smid van zoo'n slappen winter niet veel schade, maar in andere streken worden niet onbelangrijke baten gemist. De verkoop der losse schroeven en insteekkalkoenen is een der weinige verdiensten waarvoor de smid als hooge uitzondering niet hard behoeft te werken.

Op dit oogenblik woeden in verschillende streken van ons land de Maartsche buien en wisselen sneeuw, hagel en regen met wind elkaar af doch gladheid is weinig meer te duchten, hoewel vroeg in den ochtend hier en daar een brug nog aardig glad kan zijn.

— **Indië.** Naar wij vernemen zal het hoefbeslag voor het leger in Nederlandsch-Indië spoedig worden gereorganiseerd. Zoo werd ons in December 1905 bericht. Tot op heden is ons daarover niets naders bekend geworden.

— **De groei van den hoef.** Lungwitz heeft hierover indertijd proeven genomen en de resultaten daarvan vastgelegd in de volgende regelen:

1. De groei van den hoornwand bij paardehoeven is langzaam en bedraagt gemiddeld per maand c.a. 8 m.M.

2. De snelheid waarmede de hoornwand van de kroon afgroeit is belangrijk verschillend en wisselt af van 3.98 tot 13.6 m.M.

3. Onbeslagen hoeven groeien sneller dan beslagen; eveneens

4. Achterhoeven sneller dan voorhoeven.

5. Bij hengsten is de groei van den hoornwand langzamer dan bij de overige paarden.

6. De groei van den hoornwand aan een en denzelfden hoef geschiedt langs den geheelen kroonrand gelijkmatig.

7. De kleur van den hoef heeft geen invloed op de snelheid van den groei.

Gunstige voorwaarden voor den hoorngroei zijn: onbeslagen loopen; bij

beslagen paarden veel beweging op matig zachten bodem; het bezigen van hoefinlagen en een hoefverpleging waarbij het uitdrogen, het hard en brokkelig worden van den hoornschoen zooveel mogelijk wordt verhinderd, alsmede het op tijd vernieuwen of verwisselen van het beslag.

Omstandigheden, die op den groei ongunstig werken, zijn: het beslag, gebrek aan beweging, loopen in warm zand, op steenen plaveisel, uitdrogen en bovenmatige lengte van den hoef, ongelijkmatige belasting bij gebrekkige standen, en bij voortdurende te sterke belasting van den eenen hoef ten opzichte van den anderen, zooals bij kreupelheid enz.

— **Inrichting voor hoefbeslag te Groningen.** De leerling J. Bussemaker te Zuid-Sleen (Drenthe), die 9 Oct. '05 een cursus is begonnen, heeft 10 Maart j.l. de inrichting met een goed getuigschrift verlaten. De hierdoor opengevallen plaats is den 12^{den} daaropvolgende weder ingenomen door den leerling E. de Jong te Oostwold.

Mede volgen thans den cursus de leerlingen M. Köller, J. Boelkens en D. de Vries, respectievelijk van Weiwerd, Uithuizermeeden en Munnekeziyl.

— **Aanbevolen hoefsmeden.** Het Bestuur van de vereeniging „Het Drentsch Paardenstamboek” beveelt als bekwame hoefsmeden aan: Rammelt Kuik te Beilen, H. Palthe te Assen, F. van Werven Gzn. te Meppel, Albert Kuiper Kzn. te Ruinerwold, J. de Weerd te de Wijk; G. Kamps, H. Stocker, beide te Assen, B. Hoojjer te Echten, R. Staal te Annerveenshekanaal, Roelf Staal te Anloo, H. Broeksma te Gieten, B. B. Faber te Beilen, J. v. d. Veen te Ruinerwold, G. Huisman te Meppel, H. Smit te Roden, K. J. Venema te Nietap, J. Faber te Wapserveen, Haule te de Wijk, E. Veening te Glimmen gem. Eelde*, D. Smid te Ide gem. Vries, K. Rieske te Dwingeloo, R. Casimir te Roden en J. Rumph te Beilen, allen gediplomeerd. Aan deze lijst had nog kunnen worden toegevoegd den in 1905 gedipl. hoefsmid J. Oosting te Paterswolde. *Red).*

— **Nederlandsch-Indië.** Dr. H. 't Hoen, Gouvernements-veearts, heeft in afl. 4, jaarg. 1905, van „Veeartsenijkundige Bladen voor N.-I.” een zeer lezenswaardig artikel geplaatst, handelende over „*De Veeveelt in de residentien Kedoe en Banjoemaas in verband met den oconomischen toestand van de bevolking.*” Daarin wordt ook over paarden gesproken, welke zinsnede, met het oog op de waargenomen abnormale lengte der hoeven, curiositeits-halve wordt medegedeeld:

„Zooals reeds terloops werd opgemerkt, worden ook de paarden op stal „gehouden, uitsluitend voor de mest, zoodat deze dieren er goed uitzien. „De merries zijn somtijds te vet om voor de voortteling gebezigd te worden. Men krijgt hier de beste paarden te zien en als bewijs dat ze bijna „nooit van stal komen, kan dienen, dat ik er exemplaren onder aantrof „waarvan de hoeven 35 cM. lang en in den vorm eener halve maan naar „boven gebogen waren, zoodat loopen met groote moeilijkheden gepaard „ging.”

*) Moet zijn gem. Haren. *Red).*

P E R S O V E R Z I C H T .

Uit: „N. R. Courant.”

— *Glasgow*, 9 Maart. IJzer (bericht van Reichmann & Co.). Begin der week was onze markt weder zeer flauw en daalden no. 3 Middlesbro ceelen tot op 47/5 contant, maar sedert gisteren is de stemming vaster geworden en heden werd voor bovengenoemde ceelsoort 48/5 contant betaald. De beschikbare voorraad in Schotland is sedert eenigen tijd dagelijks aan het afnemen. Te Middlesbro doet zich hetzelfde geval voor, van no. 3 giet-ijzer is aldaar de voorraad sedert Maandag met ongeveer 3000 ton verminderd. De openbaar gemaakte handelsstatistiek toont over Februari weder een belangrijk groteren uitvoer van ruw ijzer dan in het vorig jaar. Hematite ceelen blijven vast. Vanwege de staalfabrieken, die in de laatste 4 weken weinig gekocht hebben, doet zich thans wederom meer vraag voor.

— *Duisburg-Ruhrort*, 4 Mrt. Steenkolen. De afgeloopen week bracht bij slecht weder zeer hoogen waterstand, zoodat ook de vaart naar Straatsburg hervat kon worden. Het laden onder de tippen is echter bij de groote leege sleepschepen zeer moeilijk en moeten deze leege vaartuigen op hoog gelegen laadplaatsen bij enkele tippen eerst wat bijgeladen worden. Naar Nederland kan thans zeer weinig meer afgeladen worden, daar het water reeds gelijk aan de magazijnen staat, er wordt dus alleen aan die kantoren geladen welke van hooge laadinrichtingen voorzien zijn, dit geldt ook voor de affading bootkolen. Vrachten zijn weinig veranderd, er is ook weinig vraag oogenblikkelijk. Men betaalt voor schepen van middelbare grootte per 1000 kg. naar:

Rotterdam	f 0.70/73	Zwolle	f 1.05
groote	" 0.60/63	Zevenbergen	" 0.90
kleine	" 1.—	Breda	" 0.95
Schiedam	" 0.75/78	kleine	" 1.20
groote	" 0.68/70	Rozendaal kleine	" 1.25
Gouda	" 0.75/80	Bergen op Zoom	" 0.90
Delft	" 0.80	Helmond	" 1.10
Leiden	" 0.90/93	Dordrecht	" 0.73
Haarlem	" 1.—	Middelburg	" 0.95
Amsterdam	" 0.85	Goes	" 1.—
groote	" 0.70	Zierikzee	" 0.85
Wormerveer	" 1.—	's-Hertogenbosch	" 0.80
Alkmaar	" 1.05	Antwerpen	" 0.90
Zutfen	" 0.90	groote	" 0.80
Grave (vrij lichten)	" 1.10	Brussel	" 1.20/25
Hoorn kleine	" 1.15	Gent	" 1.15/20
Groningen	" 2.—	Den Haag	" 0.95
Lenmer	" 1.40	kleine	" 1.45
Brielle	" 0.90	Deventer	" 1.—
Alfen	" 0.90	Utrecht	" 0.80

Arnhem.	„ 0.80	kleine.	„ 1.—
Nijmegen	„ 0.70/75	Kuilenburg	„ 0,78
kleine	„ 0.90	Middelharnis	„ 0.90
Gorinchem.	„ 0.75		

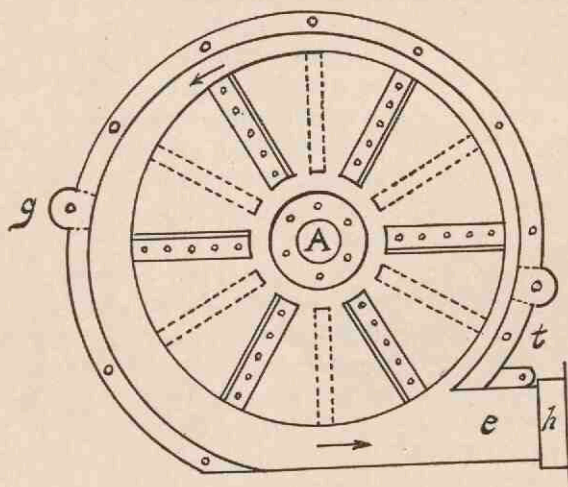
— Uit: „Vulkaan.”

Op eene vraag: „hoe kan ik gesmede voorwerpen (kunstsmeedwerk) 't eenvoudigst zilverblank maken?” luidt het antwoord:

„Een zilverachtige glans op gesmeed ijzeren voorwerpen wordt door bijten en behandeling in een koud tinbad verkregen. Voor 't bijten neemt men 90 deelen water en 10 deelen zwavelzuur. De voorwerpen worden 2 tot 3 uren in dat mengsel gelegd en daarna met schoon water, zand en borstel bewerkt. Door dat schuren krijgt de oppervlakte van 't ijzer een witachtig grauw uiterlijk. De zilverachtige kleur krijgt men als 't schoongemaakte ijzer nu met zink in 10 procent zoutzuur wordt gebracht en na verloop van een halfuur in 't tinbad komt, waarin 't tot 3 uren blijft. 't Tinbad wordt verkregen door 't oplossen van 2 kilo tinzout en 2½ tot 3 kilo witten wijnsteen; bij 't bad voegt men nadat het zout is opgelost 4 kilo gekristalliseerde soda. Daarna worden de voorwerpen met fijn zand afgewreven. De geheele behandeling eischt wel eenige oefening, is echter anders niet al te moeielijk. De eerste proeven neemt men met waardeloze artikelen, om te zien of 't goed wordt.”

Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag.

EEN GEMAKKELIJK TE VERVAARDIGEN VENTILATOR,
DIE ZICH DOOR ZIJN EENVOUD EN
SOLIDITEIT KENMERKT.

Meer en meer gevoelt men in de klein-industrie het gemis aan krachtwerktuigen. Het is vooral de blaasbalg die den smid vele onaangenaamheden

veroorzaakt. In de eerste plaats zijn het meestal zeer oude exemplaren die wij hier en daar aantreffen en met inspanning van alle krachten hunne gebrekkige windstralen den smid ten dienste staan, terwijl repareren een onbegonnen werk is. In de tweede plaats is het de omzetting van het bedrijf, dat met die krachtaanwending gepaard gaat, wat veelal groote kosten met zich brengt. Doch als wij tegenwoordig de industrie gadeslaan, die ons zeer billijk gas-, benzine-, spiritus- en petroleummotoren levert, dan mag die omzetting van het bedrijf voor den smid geen bezwaar meer opleveren. Vooral als men bedenkt, dat de generators (zuiggas-installaties) en ook de Diessel-motor, die met de zoogenaamde gasolie werkt, zeer billijk in onderhoud zijn. Doch het neemt niet weg, dat indien onze smeden gaarne hun bedrijf zouden omzetten en door middelen van mechanisch verkregen kracht werkten en ook hiervoor de financiële moeilijkheden zouden overwinnen, zij nog altijd voor het feit gesteld worden, ook de arbeids-machines aan te schaffen, welke hun die omzetting productief zouden maken. Het is met het oog daarop, dat wij onze lezers voor en na in woord en beeld zullen trachten in te lichten over de wijze waarop die werktuigen door hem zelf te vervaardigen zijn.

Onze teekening stelt voor een ventilator, dien wij door afname van een der zijwanden van binnen kunnen beschouwen. A. is de liggende as met de riemschijf. Deze as loopt in twee verstaalde en geharde schroeven die van te voren van centerbooringen voorzien zijn. Deze schroeven kunnen door middel der schroefdraad zeer nauwkeurig gesteld worden, en rusten in den beugel (g g). De beugel is op den zijwand vastgeklonken en de laatstgenoemde worden door middel van schroefbouten aan de andere helft verbonden. Op de as A., waarvan hierboven sprake is, wordt de vleugelschijf (waaier) gesteld en vastgespied. Aan de beide zijden hiervan worden stellingen geplaatst, die in de eerste plaats dienst doen om den waaier vast te zetten en in de tweede plaats er toe bijdragen dat deze zuiver balanceert. Op deze schijf zijn de bladen door middel van hoekijzer geklonken en wel zes in getal zooals op onze teekening duidelijk is waar te nemen. De gestippelde lijnen stellen de waaierbladen voor op de tegenovergestelde zijde der schijf. Bij (t) sluit zich de buitenste omvang van den ventilator het dichtst tegen de waaiereinden aan, verwijderd zich echter vandaar steeds meer tot deze bij (e), waar de windleiding begint, den grootsten afstand bereikt heeft. Ten slotte beteekent (h) de uitlaatopening van den ventilator dat is de plaats waar de windleiding wordt aangesloten.

Indien nu de as zeer snel in de door de peil aangegeven richting roteert, wordt ook de lucht die in den ventilator aanwezig is geroteert, dat is, in draaiende beweging gebracht. De meer van de as verwijderde, alzo het dichtst bij den buitenwand van den ventilator verblijvende luchtdeelen worden het eerst hierdoor in den windleiding gedreven. Tengevolge hiervan verdunt zich de lucht die zich om de as bevindt, waardoor de dichtere lucht welke de buitenste lagen vormt, nastroomt. Daar echter door de windleiding, in het bijzonder door de nauwere douche, de lucht eenigszins wordt tegengehouden, verkrijgt men niet slechts in de buitenste, doch ook in de binnenste ruimte van het huis een ietwat hoogere spanning als bij gewone

lucht aanwezig is. Tengevolge dezer persing wordt de nitstroomsnelheid aanmerkelijk verhoogd. Wanneer men de buitenzijde van het huis van den ventilator tamelijk dicht bij de schoepen van den waaier plaatst, dan worden hier de luchtdeelen te sterk gewreven, er ontstaat een wervelende beweging in die hoeveelheid lucht, die een doordringend, onaangenaam geraas veroorzaakt. Om dit gebrek zoo goed mogelijk op te heffen, laat men den afstand van de vleugeleinden tot den buitenkant huis van lieverlede grooter worden, zooals onze teekening aangeeft. A.

Briefwisseling.

— Ingekomen postwissels voor het abonnement „De Hoefsmid” over 1906 van de H.H.: *C. van Boven* te R. f 3.—, *J. Duijssens* te H. f 3.—, *H. Kabel* te V. f 3.—, en *J. J. Louw* te Milligen f 3.—.

Advertentiën.

Engelsche veerkrachtige

HOEFZOLEN voor paarden met gebrekkige en gevoelige hoeven.

Deze zolen worden zeer geroemd en zijn in alle afmetingen verkrijgbaar.

CIRCULAIRES op

franco aanvrage bij:

W. A. H. van HORSEN, Utrecht.

Kunsthorn, voor Hoefbeslag,

verkrijgbaar in de chemicaliën- en drogerijen-handel van

K. G. W. DE BOSSON, Apotheker,
te Dordrecht.

Prijscouranten voor H.H. veeartsen en hoefsmeden op aanvrage gratis.

John's „Volldampf” Waschmaschine

Met transportabele spaaroven en waterreservoir.

wascht, stoomt, kookt en ontsmet de wasch tegelijkertijd met een besparing van 75% aan zeep, soda, water, tijd en brandstoffen, zonder het goed in het minste te ruïneeren, waardoor men haar ook tot de fijnste wasch zonder vrees kan toevertrouwen.

Zonder oven op een keukensforhuis.

Vraagt wederverkoopsofferte aan de

Mij. op Aandeelen J. A. JOHN, ILVERSGEHOFEN 23,
bij Erfurt (Duitschland).

Beste en meest beproefde beslag.

Hoogste onderscheiding.

Groote gouden Medaille.

Gediplom. Smidsvaktoonstelling Nürnberg, Meissen, Leipzig, Trier.

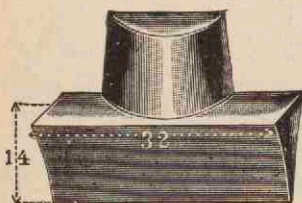
Branscheid & Philippi - Remscheid, Rijnland.

ALLE SOORTEN van

Schroef- en Insteekkalkoenen. Losse Stooten.

Prima kwaliteit.

Geen handelswaar.

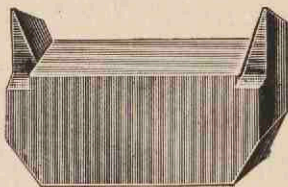

Origineel
Döring-Steekgrepen

(losse Stooten). Uitwisselbaar (gaan niet verloren).
Uitstekend in 't gebruik!

Sweetgrepen (Stooten).

Eenvoudig. — Practisch en billijk.

Gelieve een proef te nemen, het zal U klandisie bezorgen.

Philippi's
Steek-

veerende
Kalkoenen.

Steeds groote voorraad in den winter. Catalogus franco op aanvraag aan den Hoofdagent voor Nederland:

Het Technisch Bureau „Vulcan“, 81 Haarlemmerweg, Amsterdam.

Vele getuigschriften van Koninkl.- en Privaat-hoefsmidsscholen en van de grootste hoefsmederijen.

H.H. Smeden!

Vraagt bij uwen ijzerhandelaar ECHTE

DICK'S Hoefraspen

en andere gereedschappen

voor

Hoefbeslag.

Gelieve

vooral op het merk:

te letten.

Verkoop alleen aan grossiers!

FRIEDR. DICK, Esslingen a. N., (Württemberg).

Vertegenwoordiger: J. J. VAN MEEKREN, Amsterdam, Sarphatistraat 75.

S. C. M. BAX. - 2, 4 en 6 Jufferstraat. - ROTTERDAM.

— Specialiteit in Artikelen voor HOEFBESLAG. —

Meest uitgebreide sorteering prima blanke Hoefnagels, waarvan meer dan 60 verschillende voorradig. Billijke prijzen.

Amerikaansche Hoefzolen met caoutchouc straal.

Beter en goedkooper dan Engelsche zolen.

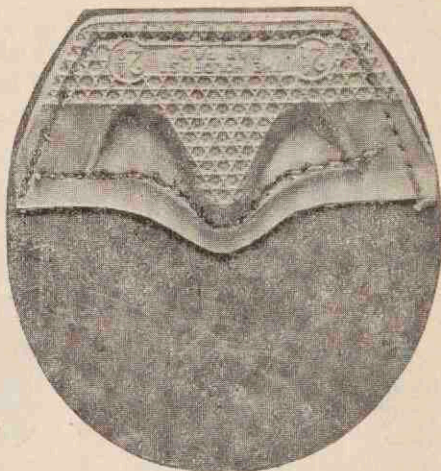
Stevig geplakt en opgenaaid op best sterk leder.

Iedere zool voorzien van Garantiestempel van niet los te laten.

Men vrage Prijscourant met de verschillende maten.

Iedere zool die bij doelmattig gebruik defect mocht raken en bewezen wordt niet deugdelijk te zijn, wordt vervangen.

Merk „The Favorite bar”, prima kwaliteit, zachte, veerkrachtige *Witte Caoutchouc*. in 10 verschillende maten voorradig.

Merk „The Holdfast bar” prima kwaliteit, zachte, veerkrachtige *blauwe Caoutchouc* in 13 verschillende maten voorradig.

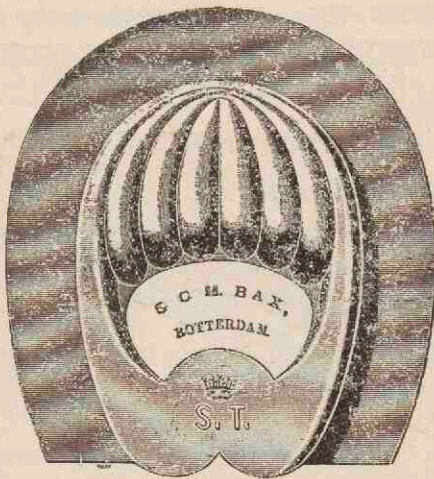
— Prijzen uiterst billijk. —

☛ Men lette op het stempel op iedere zool. ☚

Gemaakte Hoefijzers
Rits- en Stampmodel
Voor- en achterijzers
in 9 verschillende
maten voorradig . . .

Ijs- of Scherpnagels
in 12 soorten.

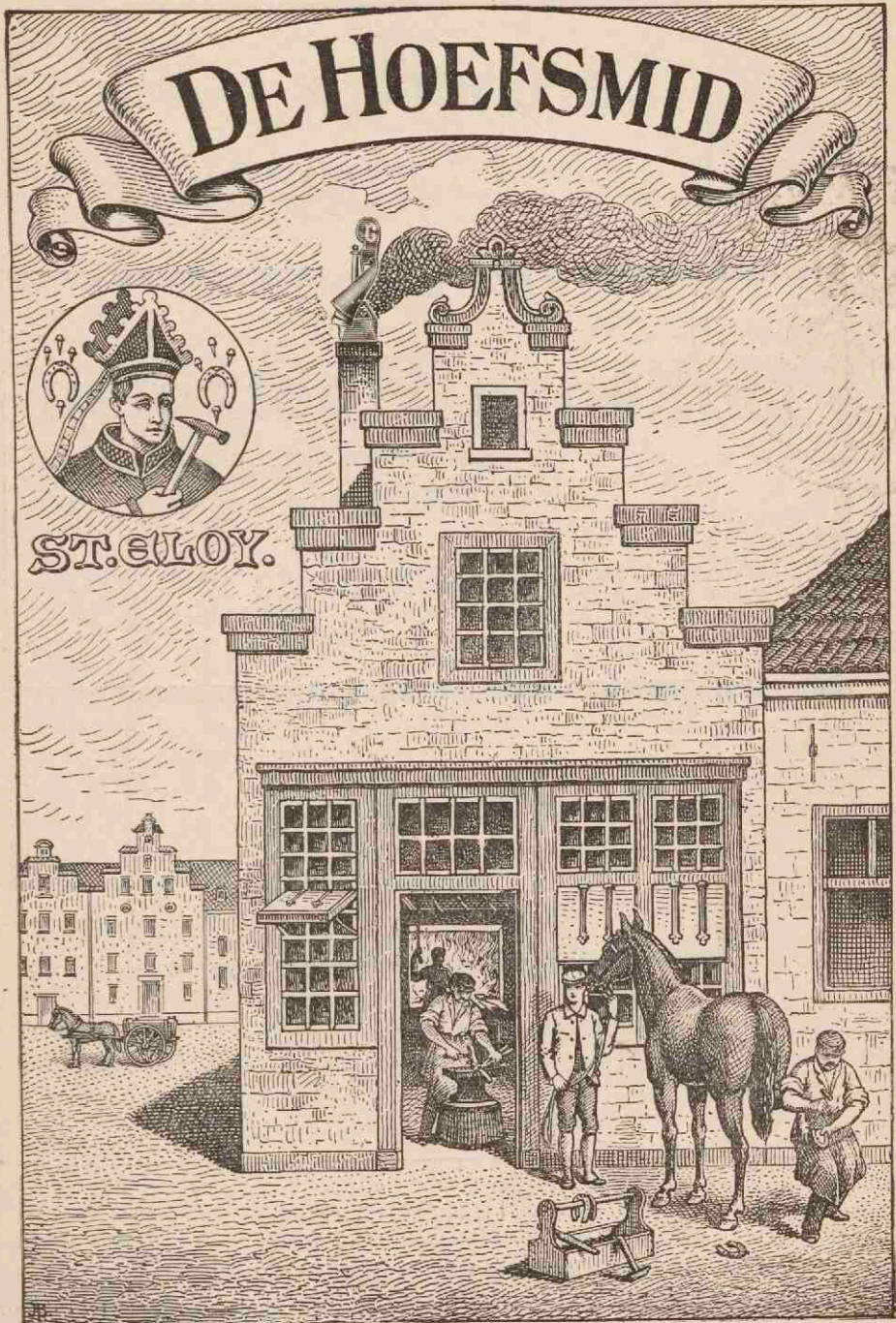
Schroeven en Stiffen
in alle modellen.

Hoefraspen.
Renetten (rechts en links).
Houwklingen.
Hoefhamers.
Hoef tangen.
Alle Caoutchouc artikelen.
Kunsthorn.
enz., enz.

Las- of Welbladen om ijzer en staal te wellen. Las-poeder.

Pneumatiek- of Luchtdrukzool
in 8 verschillende maten voorradig.

**Lambert &
Company.**

Hallanan Hoefzolen

de Beste en

de Goedkoopste

Rotterdam,

Wijnhaven 127.

INHOUD.

Opleiding der burgerhoefsmeden in Pruisen. — De teekeningen van den
hoef in verschillende werken over hoefbeslag, paardenkennis, gezondheids-
leer enz. — Korte mededeelingen. — Vragen en antwoorden. — Mededee-
lingen over het smidsvak vallende buiten het hoefbeslag. — Advertentiën.

OPLEIDING VAN DE BURGERHOEFSMEDEN IN PRUISEN,

DOOR

F. Laméris, Kapitein-Paardenarts.

Nu er ook in ons land plannen bestaan om de opleiding der burgerhoefsmeden te regelen, komt het mij niet ondienstig voor eens uitvoerig mede te deelen hoe het daarmede in het buitenland is gesteld.

Reeds sedert langen tijd was men in Duitschland overtuigd van het groote gewicht dat het hoefbeslag aan kundige vakmannen werd toevertrouwd, en wist men dat speciaal daarvoor opgeleide hoefsmeden een zegen waren voor de paardenfokkerij en van groot nut voor het in goeden toestand houden van het paardenmateriaal.

Het vak mocht zich dan ook steeds in de belangstelling der regeering verheugen; reeds in 't begin der vorige eeuw bestond in enkele Staten reeds de bepaling, dat het alleen door daarin geëxamineerde personen mocht worden uitgeoefend.

De wet van 18 Juni 1884 eischte dit voor geheel het Duitsche rijk.

Alvorens echter verder te gaan, eerst eenige woorden omtrent de organisatie der ambachten.

De beoefenaren van hetzelfde vak of ambacht zijn plaatselijk tot zoogenaamde „Innungen” vereenigd, die, wat het uiterlijk betreft, overeenkomen met de gilden van vroeger tijden. Deze vereenigingen hebben zich verbonden tot een grooten bond, welke door den Staat is erkend. Die der smeden heet de „Bund Deutscher Schmiede-Innungen”; voorzitter daarvan is de heer Scholz, Mr. smid te Berlijn. — De vereeniging komt op voor de rechten harer leden, regelt het leerling- en gezellenwezen en het afnemen van de meesterproef.

Heeft een leerling een bepaalden tijd bij een der leden gewerkt, dan kan hij tot de gezellenproef worden toegelaten; slaagt hij, dan ontvangt hij een leerbrief als gezel. Later kan hij voor de daarvoor aangewezen meesters de meesterproef afleggen en is dan gerechtigd tot het voeren van den titel „Schmiedemeister”.

Deze smedenvereenigingen zijn vroeger dan de andere ambachten er op bedacht geweest zoogenaamde opleidings- en vakscholen op te richten om hunne leerlingen en gezellen in de gelegenheid te stellen een grondiger theoretische en practische vorming te verkrijgen. Aan deze leerling-vakscholen wordt ook hier en daar onderricht in hoefbeslag gegeven, zij staan in verband met de plaatselijke inrichtingen van herhalingsonderwijs. In de „Beschlagschmied” 1905 No. 10, 11, 12 en 13 komt een artikel voor van den Commissaris voor het hoefbeslag in Pruisen, professor Eberlein, van

de Veeartsenijkundige Hoogeschool, welke van de Regeering in opdracht had een onderzoek in te stellen naar de inrichtingen voor hoefbeslagonderwijs in de provincie Oost-Prusen. We zien daaruit, dat in deze provincie zeven vakscholen en vijf leersmederijen bestaan.

Het aantal leerlingen aan iedere vakschool bedraagt ongeveer 30 tot 50, de leeftijd van 14—18 jaar, duur van het onderwijs 3 à 4 jaar. Het onderwijs wordt een of twee maal per week gegeven, meestal des Zondags; de leerlingen ontvangen les in het teekenen en in de theorie van het hoefbeslag.

Als leeraren fungeeren meestal militaire paardenartsen of daarvoor geschikte burger-veeartsen en teekenleeraren. Ook vinden van tijd tot tijd demonstraties van beslagen paarden plaats. Waar de schooltijd met de kerktijd samenvalt wordt van te voren een half uur Godsdienstoefening gehouden; deze vakscholen worden daarom in de spreektaal dikwijls aangeduid met den naam van Zondagscholen.

De kosten dezer inrichtingen worden bestreden door toelagen van het ministerie van landbouw, idem van handel en nijverheid, stedelijke en gewestelijke besturen en de smedenvereniging. Na afloop van deze vakscholen kan de leerling de gezellenproef afleggen; hij krijgt daarvan een bewijs in den vorm van een gezellenbrief, uitgereikt door den Bond der Duitsche Smids-gilden. Deze brief geeft den gezel toegang tot de leersmederij voor hoefbeslag, welke de wet van 1884 in het leven heeft geroepen.

Bij deze wet werden tot het afnemen van het examen in hoefbeslag gerechtigd: de smidsgilden, de rijks-examencommissie, de hoefsmidscholen en de militaire smederijen bij de regimenten.

Het gevolg hiervan was dat de gestelde eischen al naar de inrichtingen en de streek zeer variëerden; sommige leersmederijen deelden zelfs na een veertiendaagschen tot vierweekschen cursus zulke getuigschriften uit, zoodat er geen voldoende waarborg bestond dat deze geëxamineerde hoefsmeden werkelijk aan de gestelde eischen voldeden. Om nu meerdere gelijkheid te bekomen heeft men getracht het aantal gelegenheden te beperken en heeft de Minister van Landbouw van Prusen, in samenwerking met die van Handel en Nijverheid en van Oorlog, een examenvoorschrift gegeven, dat thans voor allen geldig is. Op voorstel van Prusen zal dit voorschrift voor geheel Duitschland geldig worden verklaard.

Het luidt aldus:

§ 1. De commissiën welke het volgens de Wet van 18 Juni 1884 geëischte examen tot de toelating van de uitoefening van het hoefsmidsvak afnemen, moeten bestaan uit:

De departements-veearts als voorzitter, een in het hoefbeslag geëxamineerden meestersmid, een der zake kundig persoon uit de kringen der belanghebbenden bij het hoefbeslag, voorgedragen door de Kamer van Landbouw (meestal een vee-arts, voor Brandenburg bijv. prof. Moeller, een goede bekende op 't gebied van hoefbeslag). Voor ieder medelid der commissie moet een plaatsvervanger worden gesteld om in geval van verhindering op te treden.

De benoeming der leden en hunne plaatsvervangers geschiedt door den

Regeeringspresident (overeenkomende met onze Commissaris der Koningin).

§ 2. De examens hebben ieder kwartaal plaats en worden twee maanden van te voren door de plaatselijke bladen ter kennis gebracht.

§ 3. Zij, die tot het examen wenschen te worden toegelaten, moeten het bewijs leveren, dat zij hun 20ste levensjaar voleindigd hebben, als smidsgezel zijn opgeleid en gevormd en minstens 3 maanden in het gebied der examencommissie werkzaam zijn. Adspiranten welke niet geslaagd zijn, mogen eerst na verloop van zes maanden tot een nieuw examen worden toegelaten.

De aanmeldingen moeten minstens 4 weken van te voren aan den voorzitter der commissie gericht worden onder bijvoeging van het examengeld.

De voorzitter roept de aspiranten voor het examen op.

§ 4. De onkosten voor het examen bedragen 10 Mark. Deze vervallen wanneer de aspirant niet aan de eischen voldoet of zonder voldoende verontschuldiging niet verschijnt.

§ 5. Bij wijze van uitzondering kan de commissie in bijzondere gevallen op aanvraag van één of meer aspiranten ook buiten de gewone tijden een examen afnemen. De kosten van zulke examens moeten door hen, welke dit aangevraagd hebben, voor gelijke deelen worden gedragen.

§ 6. De medeleden der examencommissie ontvangen voor iederen examendag verblijfkosten.

§ 7. De examengelden dienen ter bestrijding der uitgaven; de voorzitter geeft daarvan rekening en verantwoording aan den Regeeringspresident, die bepaalt hoe met een eventueel overschot of tekort moet worden gehandeld.

§ 8. Het examen strekt zich uit over alle onderdeelen van het hoefbeslag, de hoefverpleging en het klauwbeslag, en vervalt in een practisch en een mondeling gedeelte.

1. Het practisch gedeelte omvat:

a. de vervaardiging van twee ijzers, waarvan één moet dienen voor een zieke hoef, of voor een paard met gebrekkigen stand, gebrekkigen gang, of voor het beslag voor een bijzonder doeleinde, of voor winterbeslag.

b. Het geheel beslaan van twee hoeven en wel één voor- en één achterhoef. Zoo mogelijk moet men hiervoor paarden met gebrekkige hoeven, stand of gang kiezen en kan één der onder a. gemaakte ijzers daarvoor dienst doen.

Bij het beslag zal worden gelet op de juiste, zuivere en zekere uitvoering van de navolgende verrichtingen: de beoordeeling van het paard voor het beslag, het afnemen der ijzers, het besnijden van den hoef, het smeden, het richten, oppassen en onderleggen der ijzers.

2. Het mondeling onderzoek strekt zich uit over:

a. De algemeene bouw van het lichaam en de ledematen in betrekking tot het hoefbeslag, alsook de grondslagen van den bouw en den verrichtingen van den voet.

b. De grondstellingen en regelen zoowel als de uitvoering van het beslag van gezonde, gebrekkige en zieke hoeven en hoeven van paarden met gebreken in den stand en de gangen.

c. Het beslag der paarden voor een bepaald dienstgebruik, het winter- en het zomerbeslag, het beslag met patent-, touwijzers, zoolbeslag enz., het

beslag met hoefinlegsels, verder de hoefverpleging, alsook de voornaamste hoefziekten in zooverre deze met het beslag in betrekking staan.

d. Het klauwbeslag, voor zooverre dit in het gebied der examen-commissie gebruikelijk is.

e. De grondbeginselen der kennis van de waarde, de samenstelling, bewaring en behandeling der te verwerken materialen, en de kenteekenen van hunne goede of slechte hoedanigheden.

De exameneischen moeten zich beperken tot datgene wat van een flinken, practisch gevormden hoefsmid geëischt kan worden.

§ 9. Het benoodigde gereedschap moet de aspirant zelf meebrengen; de inrichting der smederij en de noodige paarden worden door de commissie ter beschikking gesteld.

§ 10. Het getuigschrift vermeldt of het examen voldoende, goed of zeer goed is geweest en wordt onder de volgende bewoording opgesteld:

De uit geboren den te
heeft voor onderstaande commissie het bij de wet van 18 Juni 1884 inge-
voerde examen tot staving van de bekwaamheid voor de uitoefening van
het hoefsmidvak met het praedicaat afgelegd.

. den

De examencommissie

. Voorzitter.

§ 11. Het protocol van het examen moet een afschrift van het getuig-
schrift bevatten en moet door de commissie worden opgemaakt. Het wordt
aan den Regeeringspresident ter hand gesteld en door dezen bewaard.

Het meerendeel der aspiranten dat aan dit examen deelneemt heeft aan
een cursus eener leersmederij deelgenomen.

De door den Staat erkende leersmederijen moeten ook aan bepaalde
eischen voldoen, wanneer zij daarvan subsidie willen ontvangen. Het
volgende ontwerp-statuumt moet daarbij als voorbeeld dienen:

Statuten der leersmederij te

§ 1. De leersmederij heeft ten doel:

a. Smeden in de gelegenheid te stellen grondige kennis en bekwaam-
heid te verwerven in het hoefbeslag en in de hoefverpleging, opdat zij in
staat zijn de eigenaars van paarden en paardenfokkers bij het fokken en
houden van hunne paarden een vakmatige hulp te verschaffen en door
deskundige inwerking de instandhouding en ontwikkeling van normale
hoeven, standen en gangen te bevorderen;

b. De bij de Wet van 18 Juni 1884 voor de uitoefening van het hoef-
smidvak geëischte getuigschriften uit te reiken;

c. Den eigenaars van paarden en hoefsmiden de aanschaffing van bruik-
bare en goede hoefbeslag-materialen door bemiddeling te vergemakkelijken;

d. Den eigenaars van paarden een aan alle eischen voldoende goed hoef-
beslag te verschaffen.

§ 2. De leersmederij te is een openlijke inrichting van
het gewest en wordt uit gewestelijke middelen met subsidie van staats- en
provinciewege onderhouden.

§ 3. Het beheer der leersmederij voert de voorzitter van het gewestelijk bestuur; hij moet als leerkrachten benoemen:

1. Den vee-arts van het gewest of een anderen door den staat geëxamineerden vee-arts voor de leiding en het theoretisch onderwijs; 2 een meester-smid tot het geven van practisch onderricht onder toezicht van den onder 1 genoemden vee-arts.

§ 4. Als materiaal voor het onderwijs dienen de in de smederij voorkomende hoefsmederijwerkzaamheden, het bewerken der hoeven, de voorhanden zijnde hoef- en klauwpraeparaten, alsook het benoodigde ruwe materiaal aan ijzers en nagels.

§ 5. De aanschaffing der leermiddelen geschiedt uit de ter beschikking staande middelen; de leidendende veearts, respect. leermeester blijven verantwoordelijk voor het in stand houden.

§ 6. De leercursussen der hoefsmeden duren drie maanden en beginnen met den aanvang van ieder kwartaal. Zij omvatten alle onderdeelen van het hoefbeslag en vervallen in een theoretisch en een practisch gedeelte.

A. Het theoretisch gedeelte behandelt:

1. De anatomie van den voet en den hoef;
2. De bloedsomloop, den groei van den hoef en het hoefmechanisme;
3. Normale en abnormale hoeven;
4. De verschillende standen en gangen der paarden;
5. Het ontstaan en voorkomen van verschillende hoefgebreken, zooals steengallen, hoornscheuren, klemhoeven, losse en holle wand, vernageling, nageltred, kroonbetrapping, plathoef, volhoef, knolhoef, bokhoef, stelvoet, rotstraal enz.;
6. De voordeelen van een rationeel hoefbeslag;
7. Hoefverpleging (verweeken, besnijden, beronden en invetten) der beslagen, onbeslagen en veulenhoeven;
8. Het beslag van regelmatige hoeven;
9. Het beslag voor bijzondere gebruiksdoeleinden (rij-, ren-, gewichtsijzers enz.);
10. Het beslag van abnormale hoeven (plat-, vol-, klem-, en knolhoeven etc.)
11. Het beslag met patentijzers (touwijzers en zoolbeslag);
12. Het beslag bij gebrekkige gangen (het strijken, in de ijzers klappen);
13. Het winterbeslag (kalkoenbeslag);
14. De hoefinlegsels;
15. Het klauwbeslag der ossen en runderen, voor zoover het ter plaatse gebruikelijk is;
16. De grondbeginselen voor de kennis der waarde, de aanschaffing, het opbewaren en behandelen der te verwerken ruwe materialen;
17. De inrichting der smederij en der vuren, gereedschappen en werktuigen;
18. Het teekenen van hoefbeslagvoorbeelden, alsook de boekhouding van het smidsvak;
19. De behandeling van lastige paarden, welke zich niet willen laten beslaan;

20. Wettelijke verplichtingen en aansprakelijkheid van den hoefsmid voor beslagfouten, behandeling der paarden tegen de voorschriften, en de door dieren veroorzaakte kwetsuren en ongevallen.

B. Het practische onderwijs omvat:

1. Het smeden der ijzers en de uitvoering van het beslag voor gezonde en zieke hoeven en wel: *a.* achterijzers voor linker- en rechtervoet, *b.* voorijzers (zonder kalkoenen) voor idem, *c.* de ijzers voor de onder no. 8 tot 15 genoemde beslagmethoden;

2. De afname der oude ijzers;

3. Het gebruik van het Engelsche hoefmes (renet) voor het besnijden der hoeven;

4. Het richten, passen en onderleggen der ijzers;

5. Het aanbrengen van hoornscheurnieten;

6. Het besnijden en bewerken der veulenhoeven.

§ 7. Wanneer een aspirant kan aantoonen, dat hij reeds voor de intrede in de leersmederij zeer goed practisch gevormd is, kan de voorzitter van het Gewestelijk Bestuur een verkorting van den leertijd tot op een maand toestaan. In dit geval moet de aspirant een veertiendaagschen proeftijd doormaken, waarin hij zijne reeds verkregen bijzonder goede practische vorming moet bewijzen. Deze proeftijd wordt op de daarna te bepalen verkorten leertijd niet in rekening gebracht. Totaal onbegaafde of anders niet geschikte leerlingen kan de voorzitter ten allen tijde verwijderen.

§ 8. Het hoogste aantal der gelijktijdig aan het onderwijs deelnemenden wordt op acht bepaald.

Aanvragen tot opname in de leersmederij moeten gericht worden aan het gewestelijk bestuur, waarin de aanvrager werkzaam is of na verkrijging van het bekwaamheidsbewijs zijn vak wil uitoefenen. Dit gewestelijk bestuur zendt het verzoek in bij den voorzitter van het gewestelijk bestuur der leersmederij met een bemerking over de waardigheid en levensomstandigheden van den aanvrager en met een bepaalde voordracht of aan het verzoek al of niet moet worden voldaan.

§ 9. Het onderwijs aan de door den voorzitter van het gewestelijk bestuur opgeroepen leerlingen vindt kosteloos plaats.

§ 10. Gereedschap en leerboeken krijgt de leerling bij het begin van den cursus kosteloos; zij gaan bij voldoende examen in zijn bezit over.

Iedere behoeftige leerling krijgt tijdens den cursus vrije woning en levensonderhoud. De kosten daarvan worden telkenmale van te voren in de begrooting der leersmederij bepaald. Ieder gewest, op wier aanvraag een behoeftig leerling wordt opgeroepen (§ 8) is verplicht een bijdrage van 50 Mark voor de kosten van woning en levensonderhoud aan de kas der leersmederij te betalen. Daarentegen moet iedere leerling welke kosteloze opleiding aanvraagt, een schriftelijke verklaring afleggen, waarbij hij zich verplicht, bij niet terugbetaling der onderhoudskosten, minstens drie jaar als hoefsmid werkzaam te zijn in het gewest waar hij het verzoek heeft ingediend, in zooverre dit door het gewestelijk bestuur wordt verlangd.

§ 11. Voor het deelnemen aan een cursus is de qualificatie van smids-

gezel (leerbrief van de Bond der Duitsche smidsgilden) en een ouderdom van 20 jaar noodzakelijk.

§ 12. Gedurende den voorgeschreven arbeidstijd hebben de deelnemers aan den cursus de hun opgegeven hoefsmidsarbeid bereidwillig en nauwkeurig naar de hun gegeven aanwijzingen uit te voeren.

Het verzuimen der arbeidsuren zonder geldige redenen, luiheid, ongehoorzaamheid en ongepast gedrag ten opzichte van den theoretischen leeraar, den leermeester en het in de smederij vertoevende publiek, alsook onzedelijken levenswandel kunnen door den voorzitter van het gewestelijke Bestuur door verbod van verdere deelname aan den cursus bestraft worden.

§ 13. Behalve de demonstratie's bij het beslag van hoefzieke paarden worden wekelijks minstens 3 uren theoretisch onderwijs gegeven.

§ 14. Na afloop van den drie-maandelijkschen cursus zal een examen worden afgenomen ter verkrijging van het vereischte getuigschrift, noodig voor de uitoefening van het hoefsmidsvak. (Wet van 18 Juni 1884).

De examen-commissie bestaat uit:

1. de departements-veearts of diens wettelijken plaatsvervanger als voorzitter; 2. de theoretische leider van den cursus; 3. de practische leermeester; 4. een der zake kundig persoon te benoemen door den „Landeshauptmann" op voordracht van de Kamer van Landbouw.

§ 15. De datum van het examen wordt twee maanden van te voren door de ambtelijke bladen ter kennis gebracht. Het examen vindt in den regel plaats daar, waar de leersmederij gelegen is.

§ 16. Tot het examen moeten worden toegelaten:

a. de leerlingen van de leersmederij welke den cursus gevolgd hebben;

b. iedere andere smid, die zijne technische vorming in het hoefbeslag door getuigschriften bewijzen kan en minstens 20 jaar oud is.

§ 17. De aanmeldingen voor het examen moeten minstens vier weken van te voren onder overlegging van een extract uit het geboorteregister en de getuigschriften over de verkregen technische opleiding aan den voorzitter van het Gewestelijk Bestuur worden gericht, die daarop de leerlingen tot het examen oproept.

§ 18. Leerlingen der leersmederij betalen een proefgeld van 5 mark; andere tot het examen toegelaten smeden 10 mark. Candidaten zonder middelen kunnen hiervan geheel of gedeeltelijk ontheven worden.

§ 19. De medeleden der examencommissie krijgen voor iederen examendag 6 Mark daggeld, behalve de reiskosten.

§ 20. Het examen loopt over alle onderdeelen van het hoefbeslag, de hoefverpleging en het klauwbeslag. Zie § 8 van het examen-voorschrift.

§ 21. Adspiranten, welke geen leerlingen van de leersmederij zijn moeten het noodige gereedschap zelf meebrengen. De smederij-benodigheden en de paarden worden door den leermeester ter beschikking gesteld.

§ 22. Door de leden der examencommissie moet een protocol worden opgemaakt met vermelding of de aspirant geslaagd, goed geslaagd, zeer goed geslaagd of niet geslaagd is.

Aan ieder geslaagde wordt een getuigschrift uitgereikt van het model § 10 Examenvoorschrift.

Opgemaakt te, den
Voorzitter van het Gewestelijk Bestuur.

In de provincie Brandenburg bestaan zes zulke leersmederijen, n.l. te Luckau, Cottbus, Wittstock, Prenzlau, Landsberg a/d Watte en Charlottenburg. In de provincie Oost-Pruisen vindt men er vijf: te Pruisisch Holland, Wehlau, Lyck, Tilsit en Trakehnen.

Ten einde een denkbeeld te krijgen van de inrichting van zulk een leersmederij bezocht ik de leersmederij van den heer Brandt, Stabsvétérinär a. D. te Charlottenburg, als een der best bezochtste en meest bekende.

In de Mei-aflevering van „De Hoefsmid” wordt de smederij van den heer Brandt nader toegelicht, aangezien plaatsgebrek ons heden daartoe noodzaakt.

DE TEEKENINGEN VAN DEN HOEF IN DE VERSCHILLENDE
WERKEN OVER HOEFBESLAG, PAARDENKENNIS,
GEZONDHEIDSLEER, ENZ.,

DOOR

W. VAN DER BURG,
Kapitein-paardenarts O.-I. Leger.

Dat bij het onderwijs in het hoefbeslag goede natuurgetrouwe teekeningen een onwaardeerbaar hulpmiddel zijn, wie zal het ontkennen? In den laatsten tijd zijn wij op dit gebied aanzienlijk vooruitgegaan en tot mijn genoegen heb ik, die zelf belast ben met de opleiding van de hoefsmeden bij het Wapen der Cavalerie in Nederl.-Indië, dan ook geconstateerd, dat „Het Hoefbeslag” door J. B. H. Moubis, IVde druk, in dit opzicht een aanzienlijke vermeerdering en verbetering heeft ondergaan.

Bij het doorbladeren is mij echter opgevallen, dat fig. 28, voorstellende een rechtersvoorhoef, zich niet bijzonder leent om den aanstaanden hoefsmid een juist denkbeeld te geven van de dikte van den hoornwand. Deze afbeelding toch moet voorstellen een normalen voorhoef. Met den besten wil van de wereld is het mij echter niet mogelijk hieraan te zien, dat de hoornwand naar achteren dunner wordt, dus dat de draagrand in breedte afneemt, een eigenschap toch waarmede met het maken van het ijzer rekening moet worden gehouden; een axioma dat bij de behandeling van het hoefbeslag telkens en telkens terugkeert.

Aangezien dergelijke afbeeldingen veelvuldig uit andere werken worden overgenomen, gaf dit mij aanleiding de teekeningen, die ik te mijner beschikking heb, eens aan een nader onderzoek te onderwerpen.

Inderdaad de heer Moubis verkeert in dit opzicht in goed gezelschap.

In de ondervolgende werken ontdekte ik het zelfde euvel:

De Hoefsmid, op vele plaatsen, o.a. blz. 130 (1903), blz. 52 (1904).

Atlas behoorende bij de *paardenkennis* door *W. C. Schimmel*, plaat XLIII fig. 1.

Fusz des Pferdes, Leisering und Hartmann, VII Aufl., blz. 69.

Lehrbuch der Anatomie der Haustiere, *Paul Martin*, fig. 524.

Die Tierzuchtlehre, IV. Aufl. *Dr. G. Krafft*, fig. 208.

De Hoef en zijn beslag, 1896, *E. A. L. Quadekker*, fig. IIIc.

Wel is met bovenbedoelde eigenschap van den hoornkapsel rekening gehouden in:

Manuel de Maréchalerie IV Ed., *Alph. de Givé*, planche II fig. 5.

Anleitung zum Bestehen der Hufschmiede Prüfung, *Dr. Möller* fig. 2.

Hufkrankheiten, *Dr. Möller*, bandstempel.

Anleitung zur Kenntniz des Äusseren Pferdes, VI. Aufl., *Wilh. Baumeister*, fig. 108.

Platen behoorende bij de handleiding ten gebruike bij het onderwijs in de *paardenkennis* op de Kader-scholen der bereden wapens (in Ned.-Indië) fig. 98.

Het is mij opgevallen, dat de schematische teekeningen over het algemeen juist zijn en de meer uitgewerkte afbeeldingen niet en ik hoop dat de geachte uitgever van dit blad in deze opmerking aanleiding zal vinden, de door hem gebruikte tekening van den normalen hoef eens te herzien.

Salatiga, 3 Maart 1906.

KORTE MEDEDEELINGEN.

— **Hoefsmidschool te Amersfoort.** 23 en 24 Maart werd het examen, vastgesteld bij aanschrijving van het Departement van Oorlog, d.d. 13 December 1897, II Afd. No. 20, afgenomen.

Zeven miliciens der Veld-Artillerie, sinds 1 April 1905 aan de Hoefsmidschool gedetacheerd, namen daaraan deel. Zij moesten ieder twee hoeven beslaan, de ijzers daarvoor maken, alsook een voorrijzer met schroefkalkoenen en een balkijzer voor plathoef en blijkt geven van theoretische kennis van het hoefbeslag.

Het getuigschrift kon aan allen worden uitgereikt; vijf van hen hebben een ruim voldoende examen afgelegd, terwijl één van hen een voldoende en één een even voldoende examen aflegde.

Het diploma werd uitgereikt aan A. J. Claassens, J. Dekker, C. de Lange, H. M. Meinders, A. C. van Rossum, J. H. van de Vosse en B. J. van de Weijer.

— F. C. Breman uit Dalfsen heeft, na een verblijf van zes maanden, de school met een diploma verlaten.

— **Hoefbeslagexamen te Utrecht.** De tweejarige cursus 1904—1906, vanwege het Genootschap van Landbouw en Kruidkunde, in de kazerne der Veld-Artillerie gehouden, eindigde den 17 Maart, op welken datum het examen werd afgenomen van de deelnemers aan dien cursus, door de onderwijzers er van, bij aanwezigheid van meerdere leden van het hoofdbestuur van genoemd Genootschap. Het getuigschrift, om als geschikt hoefsmid te worden erkend, werd naar orde van kunde behaald: met *zeer goed* door K.

van de Geest te Bunschoten, W. H. Buurman te Angeren (tijdelijk te Werkhoven), Joh. van den Hengel te Hamersveld gem. Leusden; met *goed* door J. Th. Vernooij te Gooij gem. Houten, C. M. Moes te IJsselstein; met *voldoende* door A. Rootring te Kamerik, F. J. Toonen te Kuilenburg en W. van Setten te Doorn.

De lessen in theorie en practijk werden gedurende de wintermaanden 1904—'05 en 1905—'06, telkens op 20 Zaterdagen van 9—12 uur v.m. en van 1—3 n.m. gehouden.

M.

— **Hoefbeslagexamen te Arnhem.** Deze cursus, vanwege de Geld.-Overijs. Maatschappij van Landbouw, afdeling Arnhem en O., ingesteld, wordt gehouden in de Ambachtschool aldaar, onder leiding van den heer H. M. Kroon, rijksveearts te Deventer, bijgestaan voor het practische gedeelte door S. van Angeren, korporaal-hoefsmid der Rijd. Artillerie. Hieraan werd door 24 hoefsmidsleerlingen deelgenomen, van welke 23 zich onderwierpen aan het overgangsexamen voor het 2e gedeelte van dezen cursus. Het examen in theorie had plaats 30, het practische gedeelte er van 31 Maart. Beiden werden bijgewoond door de commissie voor hoefbeslag der Maatschappij, door meerdere leden der afdeling en andere belangstellenden. De namen der geslaagde candidaten zijn: A. van Reeden te Elst, G. J. Nieuwkamp te Arnhem, M. Jansen te Elst, H. Thus te Lobith, G. W. ten Asbroek te Elst, J. A. Suikers te Dreumel, J. A. Brink te Arnhem, A. Wellink te Didam, F. J. Linsen te Hemmen, W. de Bont te 't Loo bij Duiven, A. F. de Wildt te Slijk-Ewijk, W. A. Frens, J. Mathijssen, beide te Herveld, G. Mathijssen te Doornenburg, J. Heeze te Elden, B. Schil te Velp, H. J. van Dijk te Doornenburg, J. W. Ton te Echteld, W. J. Merkestein te Lienden, A. T. Linsen te Driel, W. J. Merkus te Andelst en H. Schaars te Didam.

M.

— **Hoefbeslagexamen te 's-Gravenhage.** Het examen, na afloop van den cursus 1905—'06 vanwege de afdeling 's-Gravenhage van de Nederlandsche Maatschappij van Landbouw gehouden, had plaats den 6 en 7 April l.l. in de smederij en lokalen van het 3e Regt. Huzaren. Het werd afgenomen door eene commissie, bestaande uit de H.H. Laméris, Oud-majoor Paardenarts, leider van den cursus, Moubis, dirigerend Paardenarts te Utrecht, Fauël, rijksveearts te Rotterdam, en bijgestaan door den korporaal-hoefsmid Riedé, practisch onderwijzer er van. De 13 deelnemers aan den cursus slaagden allen, zoodat het diploma van genoemde Maatschappij werd uitgereikt aan de navolgende hoefsmiden: E. Visser te Zevenhuizen, J. de Bruin te Gouderak, W. Stijnis te Hendrik Ido Ambacht, D. de Vries te Brielle, H. A. Verlinden te Hoogvliet, J. Kosten te 's-Gravesande, *allen met lof*; A. A. den Oude te IJsselmonde, P. Schmahl te Zuidland, *beiden met goed*; W. Verstegen te Ridderkerk, J. Verbakel te Pijnakker, W. Rietdijk te Dordrecht, C. Schmahl te Oudenhoorn, H. van Waasbergen te Oud-Beijerland, *allen met voldoende*.

Het examen werd bijgewoond door verschillende leden van het bestuur der afdeling en meerdere belangstellenden.

M.

— **Inrichting voor hoefbeslag te Groningen.** De op 24 Oct. '05 aan de Inrichting toegelaten leerling J. Boelkens te Uithuizermeeden, is op 24 Maart j.l. vertrokken met een goed getuigschrift. Zijn plaats zal op 1 Mei weder ingenomen worden door de leerling A. Lubbers te Munnekezijl.

De cursus wordt thans gevolgd door M. Köller te Weiwerd, D. de Vries te Munnekezijl en E. de Jong te Oostwold.

— **Hoefsmidsscholen in Indië.** Er zijn van uit Indië voorstellen gedaan om te Salatiga een hoefsmidsschool op te richten, hetgeen waarschijnlijk veel kans van slagen zal hebben. Tot dusver werden de hoefsmeden van de Artillerie te Banjoe Biroe, en die van de Cavalerie te Salatiga bij den troep opgeleid; thans zal de opleiding eenvormig worden.

— **Glasgow. IJzer.** De laatste berichten omtrent Cleveland-ijzer geven aan een flauwe handel en lagere noteringen, doch met vrij goeden omzet.

— **Duisburg-Ruhrort. Steenkolen.** De afgelopen week vaste stemming en hoogere prijzen. Naar België en N.-Frankrijk veel vraag, terwijl ook Nederland aanhoudend blijft betrekken. Vermoed wordt, dat in den loop des jaars eene prijsverhooging niet zal uitblijven. *N. R. C.*

VRAGEN EN ANTWOORDEN.

Vraag: M. de R.: Waar kan ik slijpmaatjes voor spiraalboren koopen, waarvan in uw nummer van Februari 1906 sprake is? C. v. W. te A.

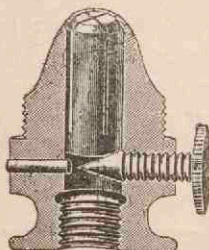
Antwoord: Spiraalboor-slijpmaatjes uit staalplaat, zuiver en juist uitgevoerd, prijs f 1.25 per stuk, bij E. Eijle & Ruijgers, Maaskade O.z. 32—33, Rotterdam.

(Zie verder onze beschrijving hierover in deze aflevering.)

Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag.

VERLICHTING.

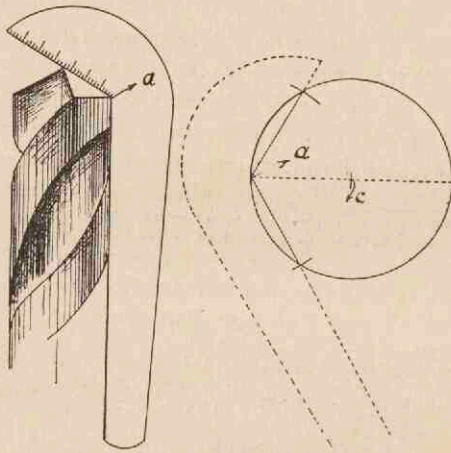
Ofschoon de uitvinding van het gasgloeilicht een grooten ommekeer in de verlichtingstechniek bracht, kleven er aan dit systeem toch nog eenige gebreken, welke het in vele gevallen tot een *duur licht* maken. Het kousje dat, zooals elke lezer weet, bij de minste beweging scheurt, ja soms geheel breekt, heeft niet alleen van de soms onvrijwillige beweging veel te lijden, doch moet verbazend veel weerstand bieden aan den soms veel te hoogen gasdruk. Dikwijls zal door onze lezers zijn opgemerkt het eentonig gefluit dat dit licht soms doet hooren, waarmee gewoonlijk gepaard gaat, dat de vlam boven het glas uitkomt. Het zou in vele gevallen verbazend veel last oplevert, telkens de kranen te temperen om dit euvel te verwijderen. Door de „Handels Maatschappij”, firma Stokvis te Rotterdam, is heden een toestelletje in den handel gebracht,

waarvan wij hierboven in doorsnede een afbeelding geven. Wanneer deze gasregulateurdonche boven den brander geplaatst wordt, dan kan men met het zich zijdelings bevindende schroefje, den gas-toevoer zóó regelen, dat de vlam juist genoeg aanvoer heeft, om haar volle licht te ontwikkelen. Door de fijne schroefdraad is dit veel meer mogelijk dan met de gaskraan en niet alleen dat wij door aanschaffing van dit apparaat (hetgeen zeer billijk in prijs is), onze gloeikousjes zullen sparen, doch ook door de juiste regeling der gasaanvoer, zal er niets verloren gaan en zullen wij in dit opzicht zeker groote voordeelen behalen. Door ons zelf is reeds een proef in deze richting genomen en kunnen wij het daarom met vertrouwen aanbevelen.

F. J. M.

SLIJPPLAATJE VOOR SPIRAALBOREN.

Ingaande op eene vraag, ons gesteld door een der lezers van „De Hoefsmid”, achten wij het niet van alle belang ontbloomt onze lezers in kennis te stellen met de wijze waarop door hen zelf een dergelijk stuk gereedschap vervaardigd kan worden.

In de figuur links zien wij het slijpplaatje tegen de boor geplaatst; daarbij is hoek a 118° . Wanneer wij nu een stukje staalplaat nemen, en zetten daar een cirkel op met een willekeurige straal $a-c$ (fig. rechts) en zetten den afstand $a-c$ uit op den cirkel van uit (a) dan hebben wij een hoek van 120° . Wij gelooven niet dat dit verschil van twee graden zal hinderen aan de snijvaardigheid der spiraalboor; dus wanneer wij dan verder het plaatje afhakken, zooals de gestippelde lijnen aangeven, dan is dit zeker een werkje wat elke patroon een der jongens kan laten vervaardigen.

F. J. M.

Briefwisseling.

Ingekomen postwissel voor het abonnement „De Hoefsmid” over 1906 van den heer *H. J. Smit* te B. f 3.—, idem van den heer *W. C. Schimmel* te U. voor 2e, 3e en 4e kw. '06 f 2.25.

Advertentiën.

Maatschappij tot bevordering van Landbouw en Veeteelt in Zeeland.

Voor het geven van onderwijs in de praktijk van het hoefbeslag wordt gedurende vier maanden in dit en in het volgend jaar gevraagd een

GEDIPLOMEERD HOEFSMID

tegen eene belooning van minstens dertig gld. (f 30) per week boven reis- en verblijfkosten.

Sollicitanten wenden zich met vrachtvrije brieven tot den Voorzitter.

AARDENBURG, April 1906.

Mr. P. C. J. HENNEQUIN, Voorzitter.

G. A. VOSTERMAN VAN OYEN, Secretaris.

Photo „Dan Leno.”

HACKNEYHENGST.

Voor abonné's verkrijgbaar à f 2.50, franco per post met inbegrip der verpakking f 0.20 bovendien. Verkrijgbaar bij de Administratie van dit Blad alsmede bij den heer WIJMA, beambte aan de Dresseerschool te Groningen.

Johns
Schoorsteen-
kap

verbetert elken Schoorsteen.

Alom bekend, 235,000 reeds geplaatst: over de geheele wereld verspreid; H.H. Lezers, die nog niet met ons in relatie staan en welke aan een werkelijk courant en veel gevraagd, gemakkelijk te verkopen artikel gelegen is, verzoeken wij, ons hun adres op te geven, opdat wij hen onze wederverkoopsofferte en voordeligste condities doen toekomen.

Mij. op Aandeelen J. A. JOHN,
Iversgehofen 23 bij Erfurt (Duitschland).

H.H. Smeden!

Vraagt bij uwen ijzerhandelaar ECHTE

DICK'S Hoefraspen

en andere gereedschappen

voor

Hoefbeslag.

Gelieve
vooral op het merk:

te letten.

Verkoop alleen aan grossiers!

FRIEDR. DICK, Esslingen a. N., (Württemberg).

Vertegenwoordiger: J. J. VAN MEEKREN, Amsterdam, Sarphatistraat 75.

S. C. M. BAX. - 2, 4 en 6 Jufferstraat. - ROTTERDAM.

— Specialiteit in Artikelen voor HOEFBESLAG. —

Meest uitgebreide sorteering prima blanke Hoefnagels, waarvan meer dan 60 verschillende voorradig. Billijke prijzen.

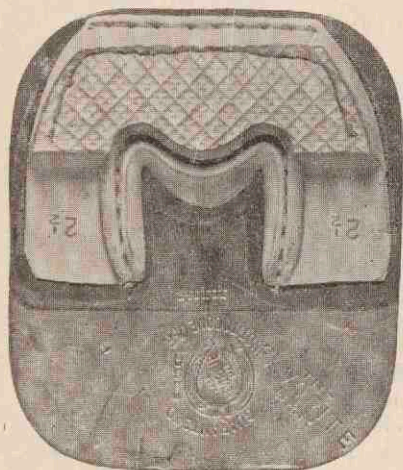
Amerikaansche Hoefzolen met caoutchouc straal.

Beter en goedkooper dan Engelsche zolen.

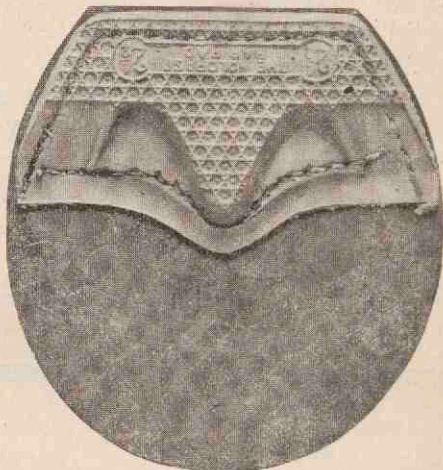
Stevig geplakt en opgenaaid op best sterk leder.

Iedere zool voorzien van Garantiestempel van niet los te laten.

Men vrage Prijscourant met de verschillende maten.

Iedere zool die bij doelmatig gebruik defect mocht raken en bewezen wordt niet deugdelijk te zijn, wordt vervangen.

Merk „The Favorite bar”, prima kwaliteit, zachte, veerkrachtige *Witte Caoutchouc*. in 10 verschillende maten voorradig.

Merk „The Holdfast bar” prima kwaliteit, zachte, veerkrachtige *blauwe Caoutchouc*, in 13 verschillende maten voorradig.

— Prijzen uiterst billijk. —

Men lette op het stempel op iedere zool.

Gemaakte Hoefijzers
Rits- en Stampmodel
Voor- en achterijzers
in 9 verschillende
maten voorradig . . .

IJs- of Scherpnagels
in 12 soorten.

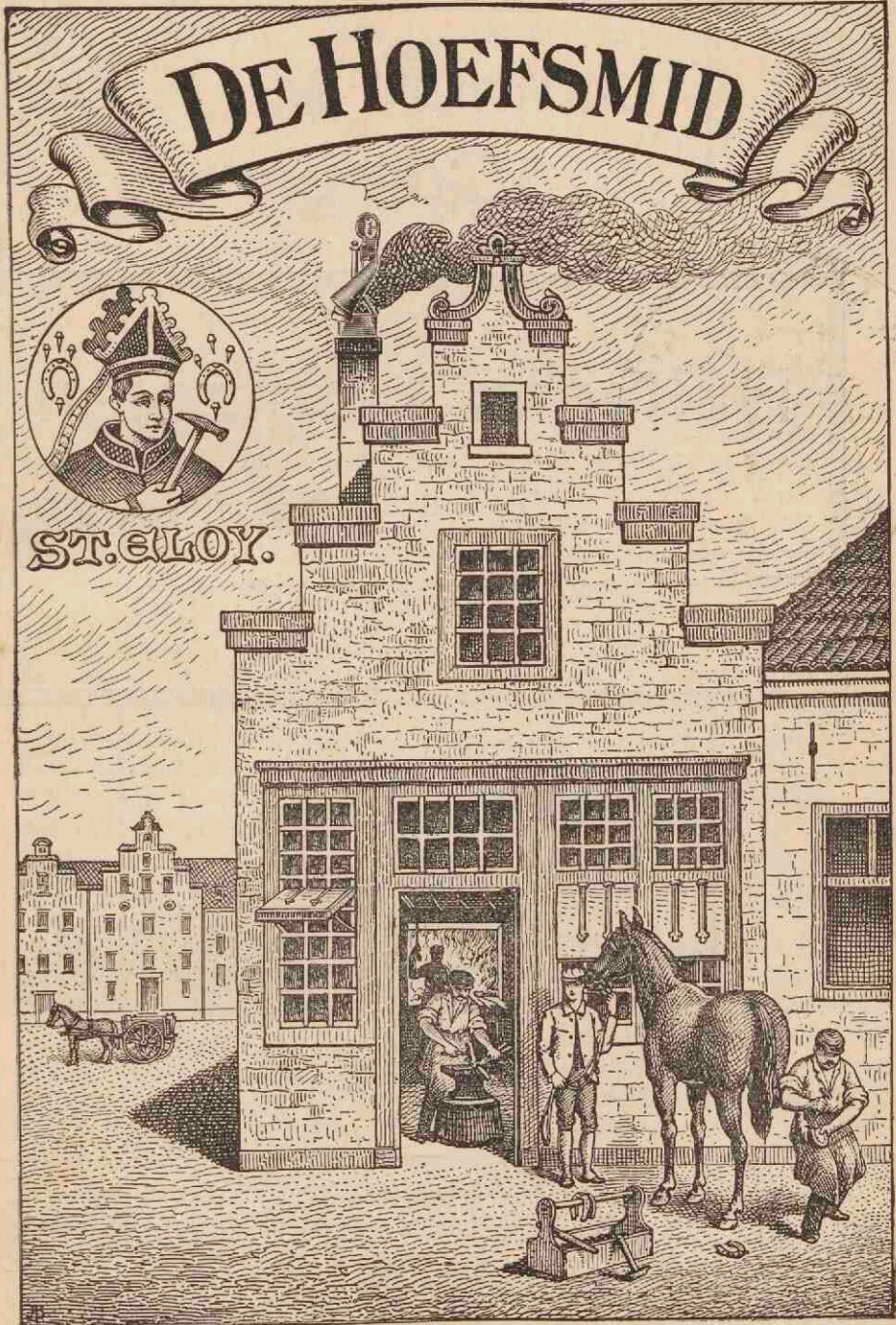
Schroeven en Stiften
in alle modellen.

Hoefraspen.
Renetten (rechts en links).
Houwklingen.
Hoefhamers.
Hoef tangen.
Alle Caoutchouc artikelen.
Kunsthoorn.
enz., enz.

Las- of Welbladen om
ijzer en staal te
wellen. Las-poeder.

Pneumatiek- of Luchtdrukzool
in 8 verschillende maten voorradig.

**Lambert &
Company.**

Hallanan Hoefzolen

de Beste en
de Goedkoopste

Rotterdam,
Wijnhaven 127.

INHOUD.

Opleiding der burgerhoefsmeden in Pruisen. — Verslag hoefbeslag-cursus te 's Hertogenbosch. — Voorschrijven is soms gemakkelijker dan uitvoeren, — soms is het tegengestelde het geval. — Over den invloed van bestrating op de hoeven en beenen der paarden. — Korte mededeelingen. — Pers-overzicht. — Ingekomen boekwerken. — Mededeelingen over het smidsvak vallende buiten het hoefbeslag. — Advertentiën.

OPLEIDING VAN DE BURGERHOEFSMEDEN IN PRUISEN,

DOOR

F. Laméris, Kapitein-Paardenarts.

(*Vervolg en slot*).

De leersmederij van den heer Brandt, Stabsveterinär a. D. te Charlottenburg.

Deze leersmederij is het eigendom van genoemden heer en is opgericht in het jaar 1888. Als practisch leermeester is werkzaam een oud-Oberfahnschmied, die 12 jaar lang aan de Militaire Hoefsmidschool te Berlijn als zoodanig dienst deed. Het aantal leerlingen bedraagt 8 per klasse; zijn er meer dan worden parallelklassen gevormd; het vorige jaar waren zes klassen gedurende 3 maanden werkzaam. De leerlingen moeten minstens 19 jaar oud zijn en in 't bezit van den gezellenbrief van den Bond der Duitsche Smidsgilden.

De leersmederij bestaat uit een ruime smederij met vier vuren en staat in directe verbinding met een groote, goed verlichte beslagloods, welke ongeveer ruimte biedt voor acht tot tien paarden.

Aan de wanden waren opgehangen de bekende platen van Lungwitz, welke de standen en daarbij behoorende hoefvormen aangeven.

Buiten de smederij bevindt zich een goede, zuiver horizontale monsterbaan, om de paarden voor en na het beslag te onderzoeken.

De theoriezaal is boven de smederij gelegen en door middel van een trap van daar uit te bereiken. De leermiddelen, ijzers, hoeven en praeparaten waren in kasten langs den muur gerangschikt.

Onder de leermiddelen trok mijne aandacht een door Lungwitz ten geschenke gegeven houten model van een doorsnede van den voet. De verbinding tusschen hoornplaatjes en vleeschplaatjes en de vleeschtepeltjes aan de vleeschkroon waren kunstig op vergroote schaal nagebootst; de hoornwand ten opzichte van den vleeschwand verschuifbaar, waardoor een zeer duidelijke voorstelling van het afgroeien van den hoornwand aan de leerlingen gegeven kon worden.

Ook vond ik daar een door den hoefsmid Kliemchen geconstrueerden kegel, waarin de hoefvorm door middel van kegelsneden was aangegeven, zoodaans ook door mij in „De Hoefsmid” van 1905, aflevering 10, is beschreven en afgebeeld.

Wederom het spreekwoord bewaarheid: Er is niets nieuws onder de zon!

Gedurende haar 18-jarig bestaan zijn aan deze leersmederij 110 cursussen gehouden met een totaal van 987 leerlingen.

De examencommissie bestaat uit den Veterinär Rath Klebba te Potsdam, Stabsveterinär Brandt, zijn hoefbeslagleermeester en een gedeputeerde

van de Kamer van Landbouw: prof. Moeller, de bekende schrijver van werken op hoefbeslaggebied.

Heeft een gezelschap het examen met goed gevolg afgelegd dan mag hij den titel voeren van „geprüfter Hufschmied; was hij reeds meestersmid, dan noemt hij zich Hufbeslagmeister; dit is echter niet officiëel. Deze leersmederij te Charlottenburg heeft bovendien nog een recht wat de andere leersmederijen in de provincie Brandenburg niet hebben, n.l. zij mag toekomstige leermeesters in hoefbeslag opleiden, welke den titel Lehrschmiedemeister voeren.

De cursus hiervoor duurt 4 maanden en begint wanneer het noodige aantal aanvragen is ingekomen, dat is minstens twee en niet meer dan drie.

De leider van den cursus krijgt daarvoor 400 mark van den Staat. Er worden slechts smeden toegelaten die het examen als meester hebben afgelegd en in het bezit zijn van het getuigschrift van hoefbeslag van de Wet van 18 Juni 1884, en wel voorzien met het praedicaat „goed”.

Zij moeten in staat zijn zonder fouten te schrijven en hunne gedachten in klare, heldere woorden uit te drukken.

De deelnemers krijgen van den directeur der leersmederij onderwijs over de inrichting en den bouw van den hoef, standen en bewegingen der ledematen, over geschiedenis en ontwikkeling van het hoefbeslag, alsook over hoefverpleging, hoefziekten en die der ledematen, voor zoover het hoefbeslag op het ontstaan of de genezing daarvan invloed uitoefent.

Zij krijgen verder onderricht in het maken van teekeningen van normale en zieke hoeven en van zulke standen der ledematen, welke van belang zijn bij het te geven onderwijs. Ook moeten oefeningen worden gehouden in vrije voordrachten over onderwerpen het hoefbeslag betreffende.

Ten slotte moeten de deelnemers het onderwijs van de leerlingen der inrichting bijwonen en onder toezicht van den leider zelf onderwijs geven.

Vier weken na het begin van den cursus moet de leider over de bekwaamheid en andere eigenschappen van de deelnemers berichten. Waar het uitzicht op een doeltreffende behandeling niet voorhanden is of op andere gronden de geschiktheid van een deelnemer moet worden betwijfeld, moet de betreffende persoon direct worden vrijgesteld. Over dezen maatregel kan hij zich bij de later genoemde examencommissie beklagen. Na afloop van den cursus vindt onder voorzitterschap van een door den Minister van Landbouw benoemden Commissaris (op dit oogenblik prof. Eberlein) en een commissie (bestaande uit de heeren prof. Moeller, Stabsveterinär Brandt en Schmiedemeister Scholz, voorzitter van den Bond der Deutsche Smidsgilden) een examen plaats, welke zich uitstrekt over alle onderwerpen van het practisch en theoretisch onderwijs. Ook moet de candidaat een of meerdere scholieren onderwijs geven en hun een examen afnemen.

De door den Minister benoemde voorzitter heeft het recht in een gegeven geval het oordeel van deze commissie op te schorten. Het examengeld bedraagt 20 mark. Van den uitslag van het examen wordt den Minister van Landbouw kennis gegeven door een afschrift van het verkregen getuigschrift; hij doet daarvan mededeeling aan de betreffende autoriteiten.

Ten slotte nog een enkel woord over de opleiding van burgerhoefsmeden bij het leger.

Bij de eskadrons en batterijen wordt het hoefbeslag onder toezicht en verantwoordelijkheid der militaire paardenartsen door de „Oberfahenschmieden” en „Fahenschmieden” uitgevoerd. Deze hoefsmeden bezitten den rang respectievelijk van opperwachtmeester en wachtmeester en zijn aan de militaire hoefsmidscholen opgeleid.

Teneinde bij mobilisatie over een voldoende aantal hoefsmeden te kunnen beschikken en ook om burgerhoefsmeden te vormen worden per eskadron of batterij drie à vier manschappen daarvoor opgeleid. Zij dragen den naam van „Beschlagschmieden”, en worden gekozen uit de jongelieden, welke reeds in hun burgerbestaan als hoefsmeden werkzaam waren.

Na afloop van hun diensttijd leggen zij een examen af, waarbij dezelfde eischen worden gesteld als het voorschrift eischt voor het examen als burgerhoefsmid. Zij krijgen hierdoor het recht bij terugkeer in de burgermaatschappij, na afloop van hun diensttijd, zich „geprüfter Hufschmied” te noemen en het hoefsmidsvak zelfstandig uit te oefenen. Als examencommissie fungeren de paardenartsen bij de regimenten, de eskadrons- of batterijcommandant en de Oberfahenschmied.

Door dezen maatregel kan de Duitsche militaire overheid over 5 à 6 hoefsmeden per eskadron beschikken, wat van groot belang is in tijd van oorlog. Tevens doet zij daarmede een grooten dienst aan de burgermaatschappij en aan de hoefsmeden, welke laatste nu in staat zijn gedurende hun diensttijd een uitstekende en kosteloze vakopleiding te verkrijgen.

VERSLAG „HOEFBESLAG-CURSUS” TE 's-HERTOGENBOSCH, 2e JAAR.

(Zie voor het verslag van het eerste jaar: „De Hoefsmid” 1905, Afl. 5).

Dato 11 November 1905 werd een aanvang gemaakt met het 2e jaar van den hoefbeslag-cursus, die uit de 16 leerlingen bestond van het vorige jaar, met dit verschil, dat A. J. van Diessen te Hedel als milicien bij de Huzaren te Zutphen was ingedeeld en zoodoende het 2e jaar van dezen cursus niet kon volgen. In zijn plaats kwam J. Tangelder te Gaanderen (Gem. Doetinchem) die als milicien bij de Ie Afdeeling van het 4e Regiment Veld- Artillerie te 's-Hertogenbosch in garnizoen was gekomen en die het vorig jaar met gunstig resultaat den 1en cursus te Doetinchem had gevolgd onder leiding van den kapitein-paardenarts F. Laméris te Zutphen. De leerling Th. Derks te Rosmalen, die wegens ziekte niet aan het overgangsexamen had kunnen deelnemen, was ook weder aanwezig.

De indeeling der werkzaamheden was dezelfde als het vorig jaar: de theorie werd des Zaterdag van 10—12 uur v.m. gegeven aan alle leerlingen tegelijk, waarvan de 1e ploeg (8 leerlingen) denzelfden dag van 1—5 uur n.m. in de smederij bleef werken, terwijl de andere ploeg (de 8 dichtst bijwonende leerlingen) des Woensdags terugkwam om van 1—5 uur n.m. werk-

zaam te zijn. Zoo werd deze indeeling den geheelen winter door gevolgd om dato 24 Februari 1906 te eindigen met de laatste theoretische les en dato 28 Februari met de laatste practische. Er werden weder 16 lessen gegeven; de theoretische les duurde 2 uren, de practische 4 uren.

Het onderwijs van het vorig jaar werd geheel herhaald, voor wat betreft de bouw en verrichtingen van den hoof, de hoofverpleging, het winterbeslag en het beslag van gezonde hoeven. Dit onderwijs werd uitgebreid met de bespreking van de verschillende ziekten van den hoof en de afwijkingen in stand en gang met de aan te brengen verbeteringen en casu quo het voorkomen dezer abnormale standen.

Het practische gedeelte bestond uit het vervaardigen van alle soorten ijzers, ook winterbeslag, zoowel voor normale als abnormale hoeven en voor afwijkende standen.

Verder werd steeds zorg gedragen voor het aanwezig zijn van een voldoende aantal paarden met zoowel normale als abnormale hoeven en afwijkende standen, welke hoeven door de leerlingen werden bekapt en beslagen. Ook werd eenige malen gebruik gemaakt van kunsthoorn-beslag en gutta-percha zolen, die door de leerlingen werden ondergelegd. De paarden waren slacht-, handels-, troepen- en officierspaarden.

Bij de theoretische lessen kon ter verduidelijking over voldoende materiaal beschikt worden, voor wat betreft praeparaten, modellen en platen, zoodat den leerlingen van alle te behandelen stof een duidelijk beeld kon gegeven worden.

In het practische gedeelte stond de korporaal-hoefsmid H. Donders de leerlingen met daadwerkelijke hulp ter zijde. Van de vaardigheid van genoemden hoofsmid trokken de leerlingen dagelijks partij. En 't was opmerkelijk hoe zichtbaar de vooruitgang was van vele leerlingen, die de handigheid van Donders ook zichzelf trachtten eigen te maken. „Smedende wordt men smid” werd door allen duidelijk ingezien en nagestreefd en hiervoor gaf Donders een nastrevend voorbeeld.

De leerlingen legden allen veel ijver aan den dag. De opkomst kon niet trouwer geschieden; een enkele maal moest een leerling wegens ziekte verzuimen, maar overigens konden er geen absenten worden geconstateerd.

Practisch werd hun werk dadelijk beoordeeld, zoodat er cijfers werden toegekend voor het besnijden van den hoof, voor het ijzer maken en voor het onderleggen, zoodat dit menigmaal de na-ijver van de leerlingen opwekte, en allen dubbel hun best deden ook eens het hoogste cijfer te bereiken.

Theoretisch goed onderlegd, en practisch de noodige vaardigheid bezittende, onderwierpen zich allen aan het examen dat dato 25 en 26 April afgenomen zou worden. Ook had zich hiervoor aangemeld A. J. Diessen voornoemd, die tot het afleggen van het examen uit Zutphen overkwam. Deze laatste, als hebbende te weinig kennis van de theorie, kon met nog één leerling het diploma niet worden uitgereikt, zoodat 15 leerlingen van de 17 aangemelden slaagden.

Voor de namen der geslaagden verwijzen wij naar achterstaande korte mededeeling hieromtrent in deze aflevering.

De uitslag van den tweejarigen cursus is zeer bevredigend geweest; er is

slechts 1 leerling niet geslaagd van alle die den 2-jar. cursus hebben gevolgd en deze leerling was op de theorie zoodanig onder den invloed van zijn zenuwen, dat hij hierdoor een zeer slecht cijfer behaalde, wat hij evenwel veel beter verdiend had.

's Bosch, Mei 1906.

De leider van den cursus:
Dr. J. van Dorssen.

VOORSCHRIJVEN IS SOMS GEMAKKELIJKER DAN UITVOEREN, — SOMS IS HET TEGENGESTELDE HET GEVAL.

Wanneer er zich moeilijke vragen in een of ander vak voordoen is het dikwerf slechts weinigen gegeven een bevredigend antwoord te verstrekken. Het ei van Columbus is overbekend. Als het vraagstuk eenmaal is opgelost, dan is de uitvoering meermalen eenvoudig.

Het is ook wel vaak anders. Vooral wanneer het algemeen wenschelijk geachte zaken betreft, die geen afzonderlijke vergoeding medebrengen. Dan wil de vakman dikwerf gaarne medewerken in de goede richting doch de praktijk — drukte in het bedrijf of scherpe concurrentie — maakt zulks soms uiterst bezwarend. Het is gemakkelijker voor te schrijven dat een paard voor het beslaan eerst nauwkeurig op een vlakken bodem in stand, stap en draf moet worden beoordeeld, dan zulks op te volgen bij veel drukte in een hoefsmoderij, gelegen aan een slecht bestraat gedeelte in een drukke stadswijk. Toch wordt op den duur een nauwgezette uitoefening van het vak geregeld het beste betaald. In drukke tijden moet een hoefsmid zich evenwel ook behoorlijk vlot door het werk heen kunnen slaan. Bedoeld voorschrift is ook van de meeste beteekenis voor paarden met onregelmatige standen en die voor het eerst door den betreffenden smid worden beslagen.

OVER DEN INVLOED VAN BESTRATING OP DE HOEVEN EN BEENEN DER PAARDEN.

Om er zware lasten in voertuigen over te verplaatsen, is 't gewenscht dat de bestrating der wegen *hard* zij.

Voor de hoeven en gewrichten der paarden op zichzelf beschouwd, is die bodem 't gunstigst, welke een lichten hoefindruk toelaten; daarvoor wordt het stooten en den kans op uitglijden bij het neerzetten niet alleen van den voet verminderd, doch ook zool en straal ondervinden den noodigen tegendruk, die door het beslag eenigszins verhinderd wordt. Is de bodem *te* week, dan zakken de voeten te diep in, wat groote spierinspanning vergt en zeer vermoeiend werkt. Is de bodem *te* hard dan zijn stooten, dreunen in de gewrichten, verstuikingen, uitglijden en vallen 't gevolg, en hoe oneffener die harde bodem is, des *te* sterker is de nadeelige invloed op het paard.

Van alle bestratingwijzen zijn plaveisel, ruwe straatkeien en asphalt 't gevaarlijkst, vooral als daarbij de straatoppervlakte bolligt. Bij 't noodwendig rechthouden der voertuigen wordt, hoe 't beslag ook zij, het linker hoevenpaar steeds met de buiten-, het rechter hoevenpaar steeds met de binnen draagvlakte het eerst op den grond geplaatst. Daardoor wordt de zekerheid in 't neerplaatsen vermindert, doch ook elk gewricht ongelijk belast. Bedenk men hoe vaak door onvoldoend beslag ditzelfde op *vlakke* wegen veroorzaakt wordt, dan is 't duidelijk, dat verstuikingen en verrekkingen op *zijwaarts hellenden, oneffen bodem* schering en inslag moeten zijn.

Op zachten bodem schaadt het ongelijkmatig vlak neerzetten van den voet minder, omdat het gedeelte van den voet, dat 't eerst neerkomt, zich in den grond drukt. Op harde straten gaat het paard ten koste van zijne gewrichten; het wordt wat de Duitscher noemt „pflastermüde”, d.i. vroegtijdig stram en versleten in de beengewrichten.

In verband met het bovenstaande blijkt, dat, hoewel steeds de hoefsmid en zijn beslag schuin links worden aangekeken als paarden, die een doorlopend zwaren arbeid over stadskeien verrichten, stram worden, het ver-wijft feitelijk toekomt aan den toestand der straten en de zwaarte v. d. te vervoeren last.

En waar hoefinlegsels en zolen geweigerd worden, omdat ze te *duur* zijn en kalkoenen van allerlei soort en hoogte zoo goed als mogelijk de dienst van grijpvingers moeten doen, omdat ze *goedkoop* zijn, daar is 't de zuinigheid die de wijsheid te pakken heeft.

KORTE MEDEDELINGEN.

— **Machinale ijzers.** Het gebruik dezer ijzers neemt de paar laatste jaren in Nederland zeer toe. In Duitschland is dat gebruik reeds jarenlang vrij algemeen en er is meermalen over geklaagd dat de smeden daardoor geen voldoende handigheid en ervaring behielden in het vervaardigen van hoefijzers, in welke opmerking ongetwijfeld een kern van waarheid ligt.

De machinale ijzers zijn vrij goed gevormd; zij slijten dikwerf wat sneller dan uit de hand gesmede, terwijl ook in betrekkelijk kleine ijzers nog 8 nagelgaten voorkomen. Evenals zoogenaamde koopschoenen ten achteren staan bij naar den vorm der voeten goed gemaakte schoenen, kunnen ook machinale ijzers niet zoo goed zijn als deugdelijk uit de hand gesmede, doch men kan het in nood er wel mee doen.

— **Winterbeslag** heeft dezen winter weinig in de beurzen der smeden gebracht, daar het weer niet medewerkte.

— **Beslag zonder kalkoenen** is voordeeliger voor den eigenaar van paarden dan dat met kalkoenen, omdat het niet zoo spoedig versleten is. Het lijkt oogenschijnlijk niet waar, doch de ondervinding heeft geleerd, dat de slichte ijzers het langer volhouden. Vele eigenaars willen zulks nog niet gelooven.

— **Op tijd laten beslaan.** In deze maand worden in de prov. Groningen tal van keuringen gehouden ter opneming van merriën in het Gron. Paardenstamboek. Op de meeste keuringsplaatsen kan men tevreden zijn over het beslag waarmede de paarden zijn voorzien. Bij de keuring te Beerta op 5 Mei j.l. was zulks evenwel niet het geval. Als een staaltje van onachtzaamheid zij vermeld, dat een der voorgebrachte merriën reeds zoo langen tijd buiten verzorging van den hoefsmid was geweest, dat de ijzers volslagen binnen den hoef lagen en het dier zelfs weer op den hoef in plaats van op de ijzers rustte. Toen de jury zich de vrijheid veroorloofde over deze nalatigheid haar verwondering uit te spreken, antwoordde de eigenaar: „Och ja! de paarden staan op stal, en zoolang als dit het geval is wordt er eigenlijk niet aan den smid of om het beslag gedacht”. Het is jammer dat nog niet alle eigenaars er voldoende van overtuigd zijn, dat een zoodanige slordigheid en nalatigheid niet alleen schadelijk is voor den smid en dikwerf nadeelig voor den hoef en den stand van het paard, maar eveneens beslist schadelijk voor henzelven ook. Verbetering in dat opzicht is in de eerste plaats te verwachten door de kennis van het hoefbeslag, voornamelijk wat de verzorging van den hoef aangaat, onder de landbouwers-paardenfokkers meer algemeen bekend te maken.

— **Landbouwtentoonstelling te Zutphen**, opening 9 Augustus a.s. Op deze tent., die gehouden wordt vanwege de Geldersche-Overijselsche Maatschappij van Landb., zal o.m. een wedstrijd in hoefbeslag plaats hebben, waaraan worden toegelaten gediplomeerde hoefsmeden.

— **Inrichting voor hoefbeslag te Groningen.** Sedert de opgave van de vorige maand zijn geen leerlingen vertrokken, doch is op 1 Mei tot den cursus toegelaten de leerling A. Lubbers te Munnekezijl, waarvan in de vorige Afl. reeds werd gesproken. Mede wordt den cursus gevolgd door M. Köller, D. de Vries en E. de Jong, respectievelijk te Weiwerd, Munnekezijl en Oostwold.

— **Hoefbeslagexamen te 's Hertogenbosch.** Het examen van de leerlingen, die gedurende de wintermaanden 1904—'05 en 1905—'06 de cursussen vanwege de Noord-Brabantsche Maatschappij van Landbouw te Eindhoven, Zevenbergen en 's Hertogenbosch gehouden, hadden bijgewoond, had plaats 25 en 26 April aan de smederij en in lokalen van het 4e Reg. Veld-Artillerie te 's Hertogenbosch. Door het Dagelijksch Bestuur van genoemde Maatschappij waren in de Commissie tot het afnemen van het examen uitgenoodigd de Heeren J. B. H. Moubis, Dirigeerend Paardenarts te Utrecht, J. de Vries, Rijks-Veearts te Zalt-Bommel en Dr. J. van Dorssen, Kapitein-Paardenarts te 's Hertogenbosch.

De eerste dag werd besteed aan de 10 leerlingen van den cursus te Eindhoven, de 14 leerlingen van dien te Zevenbergen, en aan 1 leerling die het 1e gedeelte had gevolgd van den cursus te Doetichem (Gelderland) en, in militairen dienst zijnde te 's Hertogenbosch, het 2e gedeelte van den cursus aldaar had gevolgd.

De uitslag was dat voor het getuigschrift als bekwaam hoefsmid werden voorgedragen van den cursus te Eindhoven: Mart. Verbruggen te Mierlo, Chr. Capel te St. Oedenrode, Jan Thomassen te Aarle-Rixtel.

Van den cursus te Zevenbergen: R. van Aalst en C. de Jonge van Dinteloord, J. Bastiaanse te Halsteren, C. Peijs te Heerle; verder J. Tangelder te Gaanderen, gem. Doetichem.

De niet geslaagde 17 candidaten waren voor een gedeelte theoretisch, voor een ander deel practisch, en meerdere in beide opzichten te weinig ontwikkeld om door de Maatschappij van Landbouw als hoefsmid te worden gediplomeerd.

Den 2en dag kwam de beurt aan de 16 leerlingen van den cursus te 's Hertogenbosch. Het zij opgemerkt dat door beide eerstgenoemde commissieleden de beoordeeling zoowel van het theoretische als van het practische gedeelte geschiedde, terwijl het 3e lid der jury als leider van dezen cursus daaraan niet deel nam.

De volgende leerlingen slaagden in hun examen: J. van Delft te Drunen, Arn. F. Marinus te Veghel, J. van Herwaarden te Lith, W. Hermens en A. Hermens te Rosmalen, Jac. Vermeer te Haaren, Arn. P. van Beek te Vught, A. van Rossum te Lith, Th. Derks te Rosmalen, P. Smeekens te Tilburg, E. van den Boogaart te Schijndel, B. J. van Diessen te Hedel, F. A. Simons te Helvoirt, A. Verhoeven te Oisterwijk.

Niet slaagden 2 deelnemers omdat hun kennis in de theorie te wenschen overliet, hetwelk jammer was, wijl alle 16 leerlingen zich onderscheidden door een degelijke practische vorming, ongetwijfeld het gevolg van een goed practisch onderwijzer, i. c. den korporaal-hoefsmid der Veld-Artillerie H. Donders. Het geheele verloop van het examen werd bijgewoond door den Secretaris der Maatschappij, den heer Daniëls, en andere belangstellenden. De geslaagde candidaten staan vermeld volgens de verstrekte lijsten. M.

— **Zeeland.** De Zeeuwsche landbouwmaatschappij heeft succes gehad met haar oproeping in de voorgaande afl. van „De Hoefsmid”, waarbij een rondgaand onderwijzer in de practijk van het hoefbeslag werd gevraagd. De bezoldiging is zeer goed doch het bezwaar der betrekking is het tijdelijke.

De heer secretaris der voornoemde maatschappij deelde ons juist heden mede: „Wij zijn geslaagd; er deden zich 34 sollicitanten op en een daarvan zal eerstdaags benoemd worden.”

— **Provinciale Hoefsmidseursus te Haarlem.** Op 10 en 11 April 1906, werd in de Cavalerie-Kazerne te Haarlem een examen gehouden van de leerlingen, die in den winter van 1905/'06 deel hebben genomen aan den aldaar vanwege de Afdeeling „Haarlem en Omstreken” der Hollandsche Maatschappij van Landbouw gehouden cursus in practisch en theoretisch hoefbeslag voor burgerhoefsmeden.

De examen-commissie bestond uit den leider van den cursus, den heer H. Vixseboxse, Kapitein-Paardenarts der Huzaren te Haarlem, en uit de heeren J. Laméris, Gep. Majoor-Paardenarts der Huzaren, te 's Gravenhage, en D. C. Kruymel, Rijks-Vecarts te Haarlem, de laatste in de

plaats van den heer M. J. Hengeveld G. Jz., District-Veearts te Haarlem, die wegens gezondheidsredenen verhinderd was ditmaal deel uit te maken van de examencommissie.

Aan al de 8 leerlingen, die aan het examen deelnamen, kon het diploma worden uitgereikt, dat zij aan de door de examen-commissie gestelde eischen hadden voldaan, van wie drie met lof gediplomeerd werden.

De geslaagden zijn: Hendrik van der Laan te Noordwijkerhout, Jan Brante te de Rijp, Martines Kool te Haarlem, Gerrit van Leeuwen te Bussum, Pieter Sluys te Buiksloot, Petrus Iping te Haarlem, Gilles Smit te Durgerdam, en Daniël Brouwer te Oosthuizen. Allen zijn smidsgezellen.
(*N. Lb. Wbl.*)

— **Glasgow**, 4 Mei. IJzer (bericht van Reichmann & Co). Tengevolge van de minder gunstige berichten omtrent den financiëelen toestand aan de fondsenmarkt te New-York, liepen de prijzen in het begin der week terug op 48/10½ voor No. 3 Middlesbro ceelen en 53/3 contant voor Hematite ceelen. Heden heerschte er echter weder eene betere stemming, hetgeen trouwens, met het oog op den buitengewoon gunstigen toestand van den werkelijken handel, wel te verwachten was. Fabrikanten van ruw ijzer, die evenmin hier als te Middlesbro noemenswaardigen voorraad hebben en veelal met hunne leveringen ten achter zijn, hebben de daling der ceelenprijzen niet gevolgd, sommigen hebben zelfs hunne noteeringen verhoogd. De uitvoer in April heeft het belangrijke cijfer van 131,339 ton bereikt en belooft ook in Mei buitengewoon groot te zijn.
(*N. R. C.*)

P E R S O V E R Z I C H T .

Uit: „**Der Hufschmied.**”

— De algemeene vergadering der Vereeniging van smeden in Deutschland vindt plaats van 17—19 Juni a.s. te Koningsbergen in Pruisen.

— De Mei-aflevering van dit vakblad bevat een uitvoerig uittreksel van de in Juni en Juli 1905 in „De Hoefsmid” opgenomen artikelen over de Militaire hoefsmidschool te Saumur en de opleiding van de hoefsmeden bij de corpsen van het Fransche leger, door den Kapitein-paardenarts F. Laméris. De destijds daarbij verschenen afbeeldingen zijn eveneens overgenomen, waartoe de betreffende cliché's in bruikleen zijn afgestaan.

Deze aflevering bevat verder een artikel over de beteekenis van het hoefbeslag voor de veeartsenijkunde, een stukje over de uitoefening van het hoefsmidsvak op het eiland Cyprus en een ingezonden epistel over insteek-kalkoenen.

Het eerste artikel wijst er voornamelijk op dat de vee-artsen zoo dikwerf om advies worden gevraagd op het gebied van hoefbeslag, terwijl het o.i. van meer beteekenis is te achten in hoeverre de practische kennis van het hoefbeslag den practiseerenden vee-arts te stade komt, zooals voor eenigen tijd nog in „De Hoefsmid” is betoogd. Daarbij is toen aangegeven dat vooral het afnemen van het ijzer, het besnijden van den hoef en het weder

onderslaan van het ijzer dikwijls zonder hulp van den smid dienen te worden uitgevoerd, — reden waarom de vee-arts ten behoeve van den eigenaar, den patient en zichzelf, die werkzaamheden vlot en goed moet kunnen uitvoeren. Daarbij is toen ook aangegeven dat wijziging te dien opzichte ook aan onze, in Nederland eenige, inrichting voor opleiding van artsen voor de huisdieren wenschelijk is te achten.

Wat het tweede artikel aangaat, — hierin wordt aangestipt dat op Cyprus, eene oorspronkelijk tot Turkije behoorend eiland in de Middellandsche zee, welk eiland thans onder Engelschen invloed staat — het hoefbeslag algemeen vrij goed wordt uitgevoerd. Er komen bijna alleen muil dieren en ezels voor; de gebezigde ijzers gelijken op de oude Arabische modellen en zijn derhalve meer ijzerplaten met een kleine opening in het midden dan balkijzers in gewone beteekenis. Het ijzer wordt bijna steeds koud ondergelegd en het dier zelden rondom beslagen, doch alleen voor zoover het strikt noodig is, alzoo meestal slechts aan één voet. — De smeden zouden een vrij goed bestaan hebben en toch billijk in hun eischen zijn, de betaling geschiedt dikwijls niet in specie, doch in ruil tegen kaas, een kip of eieren en de schrijver wenscht de wakkere hoefsmeden van het schoone eiland Cyprus in de toekomst beste verdienste, heerlijke kaas, vette kippen en veel verse eieren toe.

— Het ingezonden epistel is naar aanleiding van een bemerking betreefende insteekkalkoenen, waarop Heinrich Brohm, hoefsmid te Mannheim, die een uitvinding betreffende insteekkalkoenen heeft gedaan, o.m. terecht antwoordt: In het kort samengevat heeft het beslag met insteekkalkoenen alleen dáár aanhangers, waar de hoefsmeden het verstaan om de ijzers, de gaten en de kalkoenen nauwkeurig en juist te vervaardigen.

— *De werking van garnituur aan het ijzer en de hoefbelasting bij kwartierhoornscheuren.* Volgens M. Baby te Barcelona in Spanje ontstaan hoornscheuren door een ongelijkmatige hoefbelasting. Men kan ze in 8 van de 10 gevallen willekeurig te voorschijn roepen, indien men eene zijde van den hoef te veel of te weinig besnijdt, en genezen door een doelmatig besnijden, d. w. z. zorg te dragen dat het paard den hoef gelijkmatig en vlak neerzet en belast en dat het ijzer aan die zijde garnituur heeft (het ruim past).

In 't kort zijn Baby's grondstellingen de volgende:

1. De zij- en verzenscheuren komen steeds voor aan de te sterk belaste deelen van den hoef en deze over-belasting is daarvan de hoofdoorzaak.
2. De druk van den lichaamslast in den hoef komt steeds het meest op die zijde te rusten die van grondvlak (niveau) veranderd is *).
3. De hoornscheur blijft zoolang bestaan totdat een gelijkmatige belasting hersteld is.
4. Het garnituur van het ijzer, dat voor een gezonden hoef schadelijk is

*) Deze stelling is ons niet duidelijk. Bij een ongelijkmatig besnijden van den hoef zal die zijde, welke over het geheel te sterk besneden is aanvankelijk minder en bij eene voortgezet dergelijk besnijden op den duur meer te dragen hebben dan de andere helft. Bij een hobbelig besnijden van de geheele vlakke zullen de hoogste gedeelten steeds het meest te dragen hebben. *Ref.*

(o. i. niet. *Ref.*), vormt een uitstekend middel om den stand van een abnormalen voet te verbeteren. Het heeft ten doel den hoof zijn natuurlijke uitzetting en zijn natuurlijk grondvlak terug te geven en de verdeling van den druk in den hoof te reguleeren, daar de zijde, waar zich hoornscheuren bevinden, niet zooveel druk verdragen kan.

5. Het ijzer moet aan de zijde, waar zich de hoornscheur bevindt, ruim liggen en des te meer al naarmate die zijde sterker ingetrokken is. De andere ijzertak daarentegen moet met den draagrand gelijk verloopen.

Baby schrijft dus dezelfde maatregelen voor die ook op andere plaatsen reeds met goed gevolg worden toegepast. Zij gaven bij eenige paarden met hoornscheuren genezing, die oogenschijnlijk onherstelbaar waren. — Betreffende het inzicht van den schrijver omtrent het garnituur bij gezonde hoeven zijn wij van andere meening.

INGEKOMEN BOEKWERKEN.

— Door tusschenkomst van de heeren Kappelhof en Hovingh te Schiedam, als vertegenwoordigers voor Nederland, ontvingen wij van H. Hauptner, Instrumentenfabriek te Berlijn, een duidelijk geïllustreerden katalogus van de nieuwigheden over 1905. Onder de afgebeelde instrumenten vinden wij ook vele op het gebied van het hoofbeslag.

Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoofbeslag.

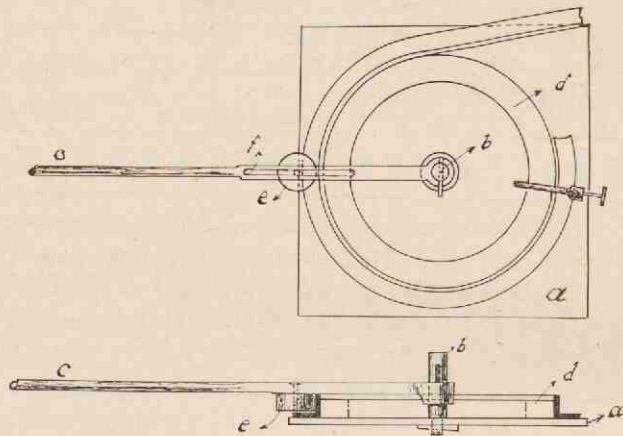
GEREEDSCHAPPEN. BUIGMACHINE.

Niet iedere smid, en vooral niet diegene, welke niet speciaal aan rijtuigwerk doet, veroorlooft zich de weelde van de aanschaffing eener buigmachine, niettegenstaande het een arbeid is, welke, als wij ons zoo mogen uitdrukken, tot de dagelijksche consumptie van den smid behoort. In groote werkplaatsen is dan ook meestal voor dit doel een wals aanwezig. Doch waar geen van beiden, om welke redenen dan ook, aanwezig is geschiedt het buigen van ringen, kleine wielbanden, stelringen uit platijzer, ringen van staand- zoowel als van hoekijzer, in de meeste gevallen uit de hand. Welke moeite dit werk, vooral wanneer het eenigszins zuiver moet geschieden, met zich brengt, zullen de meeste onzer lezers bij ondervinding weten, en het behoort dan ook geenszins tot de ontspanning der smeden een ring te zetten uit de hand, die werkelijk op een cirkel gelijkt.

Zooals wij reeds in een onzer vorige nummers schreven, zouden wij voor en na zulke werktuigen in woord en beeld brengen, welke de smeden zich zelven konden vervaardigen en hunne inrichtingen meer en meer met de moderne eischen mee deed gaan.

Bij de tegenwoordige scherpe concurrentie, waar zich billijkheid in prijs en goede uitvoering der opgedragen werkzaamheden moeten vereenigen, is het bijna noodzakelijkheid, zich van machines te gaan bedienen, daar onze handenarbeid niet meer in staat blijkt het hoofd te kunnen bieden aan hetgeen door die werktuigen geleverd wordt.

Onze teekening geeft een toestelletje te zien, om gemakkelijk, 't zij koud of warm, ringen te buigen van elke gewenschte ijersoort. Om nu niet het gemakkelijkste voor te stellen, hebben wij daarvoor in onze teekening hoekijzer genomen: (a) is een vierkante plaat, welke zoo mogelijk ergens met bouten op wordt bevestigd; op deze plaat is nauwkeurig centrisc h een ring (d) vastgemaakt in welks middelpunt zich de bout (b) bevindt. Om deze bout past draaibaar de hefboom c, waarin bij e een rolletje verstellbaar geplaatst is. Moet men nu een ring buigen, dan zoekt of maakt men een passende binnenring (d) en spant het ijzer door middel eener ketelklem

daarop vast; het laatste geschiedt al naar de zwaarte warm of koud. Als nu plaatst men den hefboom c op de pen b. Stelt de rol e op de juiste plaats in het lange gat f en buigt door dezen het ijzer zuiver om den gewenschten vorm. Vooral daar, waar meerdere ringen voor een middellijn vervaardigd moeten worden, zal het toestelletje spoedig zijn onkosten goed maken. M.

Advertentiën.

Engelsche veerkrachtige

HOEFZOLEN voor paarden met gebrekkige en gevoelige hoeven.

Deze zolen worden zeer geroemd en zijn in alle afmetingen verkrijgbaar.

CIRCULAIRES op

franco aanvage bij:

W. A. H. van HORSEN, Utrecht.

Kunsthorn, voor Hoefbeslag,

verkrijgbaar in de chemicaliën- en drogerijen-handel van

K. G. W. DE BOSSON, Apotheker,
te Dordrecht.

Prijscouranten voor HH. veeartsen en hoefsmeden op aanvraag gratis.

Photo „Dan Leno.”

HACKNEYHENGST.

Voor abonné's verkrijgbaar à f 2.50, franco per post met inbegrip der verpakking f 0.20 bovendien. Verkrijgbaar bij de Administratie van dit Blad alsmede bij den heer WIJMA, beambte aan de Dresseerschool te Groningen.

John's „Volldampf” Waschmaschine

Met transportabele spaaroven
en waterreservoir.

wascht, stoomt, kookt en ontsmet de wasch tegelijkertijd met een besparing van 75 % aan zeep, soda, water, tijd en brandstoffen, zonder het goed in het minste te ruïneeren, waardoor men haar ook tot de fijnste wasch zonder vrees kan toevertrouwen.

Zonder oven op een keuken-
fornuis.

Vraagt wederverkoopsofferte aan de

Mij. op Aandeelen J. A. JOHN, ILVERSGEHOFEN 23,
bij Erfurt (Duitschland).

Hoefsmeden en Eigenaars van Paarden

leest „HET PAARD.”

Gij zult daarin vinden een volledig, oorspronkelijk overzicht van schier alles wat er op 't gebied van paardenfokkerij in ons land en van het voornaamste in het buitenland betrekking heeft.

Belangrijke opstellen over voeding, behandeling, extérieur en dressuur van het paard door specialiteiten voor ieder onderdeel geschreven!

Abonnementsprijs per jaar: Voor Nederland fr. p. p. f 4.00. Voor België fr. p. p. f 4.40. Voor Indië en het overige Buitenl. fr. p. p. f 5.00.

Hoofdredacteur-Uitgever: A. W. HEIDEMA te Groningen.

(Hoefsmeden zijn mede geschikt om agent voor „HET PAARD” te zijn: betreffende de voorwaarden gelieve men zich te richten tot den Uitgever te Groningen.)

H.H. Smeden!

Vraagt bij uwen ijzerhandelaar ECHTE

DICK'S Hoefraspen

en andere gereedschappen

voor

Hoefbeslag.

Gelieve

vooral op het merk:

F. D. te letten.

Verkoop alleen aan grossiers!

FRIEDR. DICK, Esslingen a. N., (Württemberg).

Vertegenwoordiger: J. J. VAN MEKREN, Amsterdam, Sarphatistraat 75.

S. C. M. BAX. - 2, 4 en 6 Jufferstraat. - ROTTERDAM.

— Specialiteit in Artikelen voor HOEFBESLAG. —

Meest uitgebreide sortering prima blanke Hoefnagels, waarvan meer dan 60 verschillende voorradig. Billijke prijzen.

Amerikaansche Hoefzolen met caoutchouc straal.

Beter en goedkooper dan Engelsche zolen.

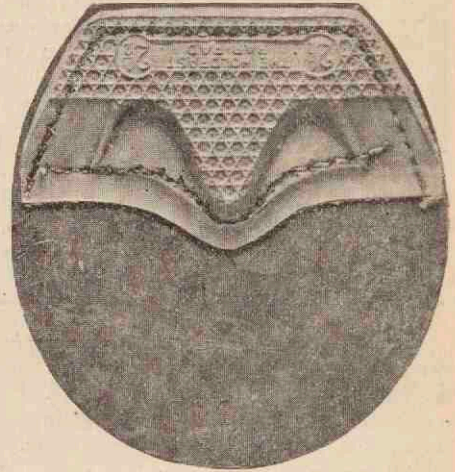
Stevig geplakt en opgenaaid op best sterk leder.

Iedere zool voorzien van Garantiestempel van niet los te laten.

Men vrage *Prijscourant met de verschillende maten.*

Iedere zool, die bij doelmatig gebruik defect mocht raken en bewegen wordt niet deugdelijk te zijn, wordt vervangen.

Merk „The Favorite bar”, prima kwaliteit, zachte, veerkrachtige *Witte Caoutchouc*, in 10 verschillende maten voorradig.

Merk „The Holdfast bar” prima kwaliteit, zachte, veerkrachtige *blauwe Caoutchouc*, in 13 verschillende maten voorradig.

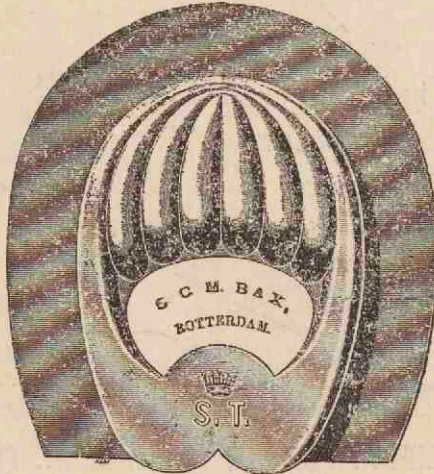
— Prijzen uiterst billijk. —

☞ Men lette op het stempel op iedere zool. ☜

Gemaakte Hoefijzers
Rits- en Stampmodel
Voor- en achterijzers
in 9 verschillende
maten voorradig . . .

IJs- of Scherpnagels
in 12 soorten.

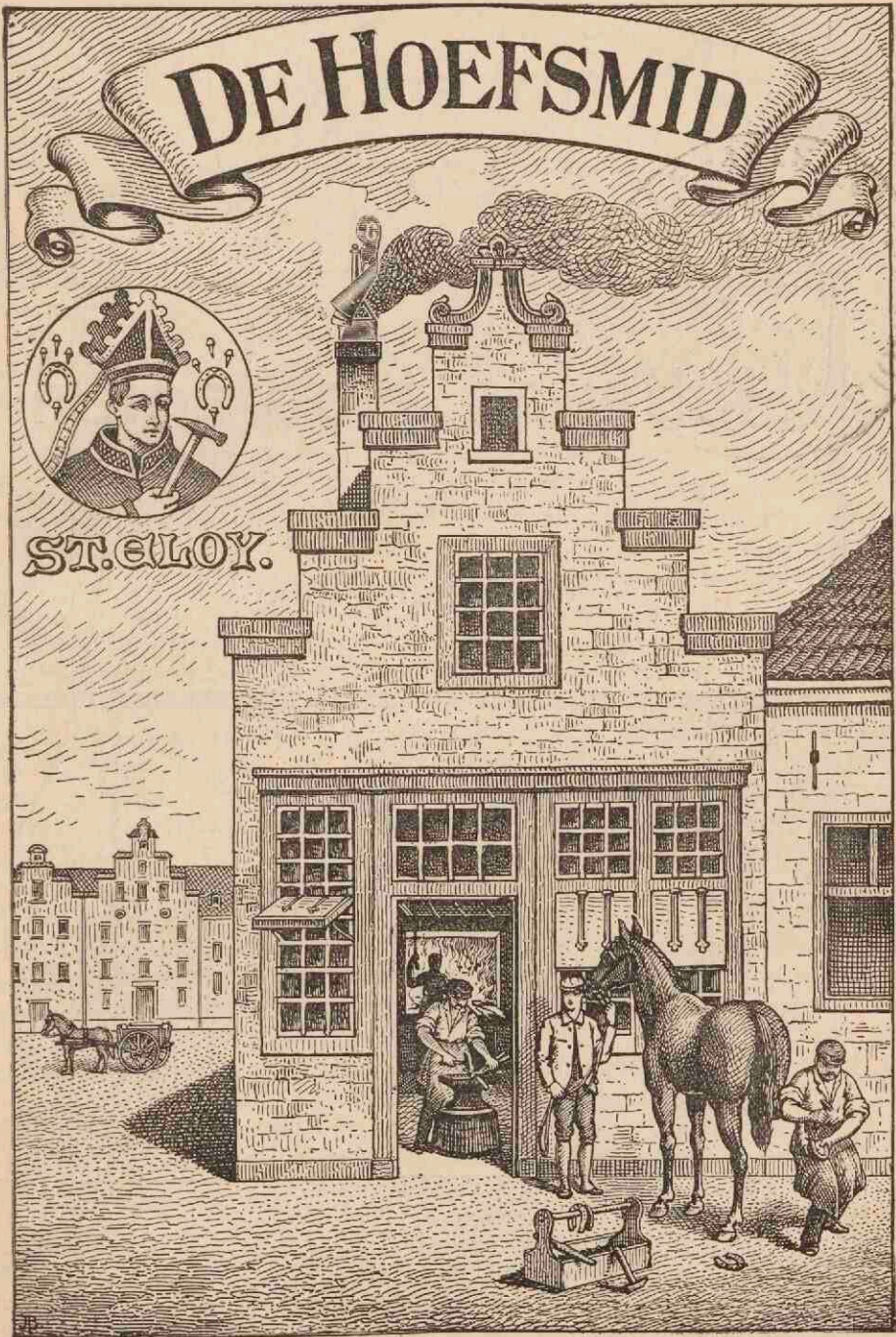
Schroeven en Stiffen
in alle modellen.

Hoefraspen.
Renetten (rechts en links).
Houwklingen.
Hoefhamers.
Hoef tangen.
Alle Caoutchouc artikelen.
Kunsthooorn.
enz., enz.

Las- of Welbladen om ijzer en staal te wellen. Las-poeder.

Pneumatiek- of Luchtdrukzool
in 8 verschillende maten voorradig.

**Lambert &
Company.**

Hallanan Hoefzolen

de Beste en

de Goedkoopste

Rotterdam,

Wijnhaven 127.

INHOUD.

De verantwoordelijkheid van den hoefsmid tegenover den paardenbe-
zitter. — Wedstrijd in hoefbeslag te Nijmegen. — Eischen voor den
leeraar in hoefbeslag aan vakscholen. — Korte mededeelingen. — Mede-
deelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag. — Adver-
tentien.

DE VERANTWOORDELIJKHEID VAN DEN HOEFSMID TEGEN- OVER DEN PAARDENBEZITTER.

Ongetwijfeld vertrouwt de eigenaar, wanneer hij zijn paard door den smid laat beslaan, dikwerf een groote waarde aan hem toe, waaruit volgt, dat ook de smid eene groote verantwoordelijkheid op zich neemt tegenover den eigenaar. Vloeit bij ons te lande uit art. 1746 v.h. Burgerlijk Wetboek voort, dat de herbergiers en hotelhouders bij stalling van paarden een zekere verplichting op zich nemen (art. 1746: herbergiers, logementhouders zijn als bewaarnemers verantwoordelijk voor de goederen, welke de reizigers die bij denzelfden hunnen intrek nemen, medebrengen. De bewaargeving van zoodanige soort van goederen wordt als eene bewaargeving uit noodzaak aangemerkt.) Voor den hoefsmid geldt blijkbaar geen enkele bepaling, mits geen opzet in het spel is, althans zoo lichtte mij een deskundig persoon de zaak nader toe.

In Duitschland, waar de z.g. „Haftpflicht” een veel grootere strekking bezit, heeft men getracht sommige verplichtingen nader te bepalen; vooral Lungwitz trachtte zulks te doen op het gebied van hoefbeslag.

Wij ontleenen aan de Gerechtelijke Veeartsenijkunde van Dr. Malkmus omtrent „Haftpflicht” o.a. het volgende:

De hoefsmid gaat, wanneer hem een paard wordt aangeboden om beslagen te worden, stilzwijgend een contract aan. Het staat hem vrij het paard voor het beslag aan te nemen of af te wijzen; neemt hij het evenwel aan, dan is het contract gesloten. Op grond van deze stilzwijgende overeenkomst is de smid verplicht het paard met de in het gewone verkeer gebruikelijke voorzorgen te beslaan en wel zoodanig dat het beslag vrij is van grove gebreken. Wordt het dier beschadigd, op welke wijze ook, gedurende den tijd dat hij het paard voor het beslag aannam en het wegvoeren uit de smidse, tengevolge onachtzaamheid van den smid of zijn personeel, dan moet hij de toegebrachte schade vergoeden. Is evenwel een stilzwijgend werkcontract nog niet tot stand gekomen, dan treedt een ander artikel in werking (paragr. 831). Verzoekt b.v. iemand door een bode een hoefsmid om te komen teneinde het beslag bij een paard te verbeteren, en de smid stuurt een knecht er heen met het doel aan de opdracht te voldoen, dan is hij in principe wel aansprakelijk (haftbar) voor eventueel aangebrachte schade, die de andere in het bedrijf den derde wederrechtelijk toevoegt; de aansprakelijkheid vervalt evenwel, wanneer de patroon bij de keuze van den knecht, het meegeven van de noodige instrumenten en het geven der noodige instructiën doelmatig te werk is gegaan en de noodige voorzorgen genomen heeft gebruikelijk bij het gewone verkeer, of wanneer de schade ontstaat bij de toepassing dezer voorzorgmaatregelen.

Een goed beslag vordert een zekere wetenschappelijke kennis van den bouw en de verrichtingen van den hoef en anderzijds niet het minst tech-

nische vaardigheid. Ongetwijfeld levert de beoefening van het hoefsmidsvak zeer veel moeilijkheden, die verhoogd worden door ziekelijke toestanden van den hoof en het karakter van het paard (temperament, weerspanningheid, enz.). Degene die geroepen is om toegebrachte schade aan een paard te beoordeelen, gekregen b.v. in den noodstal, moet zeer voorzichtig te te werk gaan en nader vertrouwd zijn met mogelijke bijkomende omstandigheden en meestal zal na een eerlijk onderzoek het oordeel ten voordeele van den smid luiden. De grootste zorg van den kant van den smid is niet zelden te zwak om ongelukken te voorkomen, zulks door allerhande omstandigheden.

Lungwitz onderscheidt „Beschadiging in den omgang met het paard” en „Beschadiging bij het eigenlijke beslag”.

Beschadiging bij den omgang met de paarden.

Beschadiging van het paard kan niet enkel door slechte behandeling optreden, maar ook door het nalaten van de noodige voorzorgen, een gebrekkige inrichting van den noodstal, enz. Aan den smid en de inrichting zijner smederij mag men de volgende eischen stellen:

1°. Voor en alleer met het beslag te beginnen moet de smid zich het paard laten voorbrengen, den stand en de beweging der ledematen bezichtigen, op het neerzetten van den hoof letten en mede of er kreupelheid valt waar te nemen.

2°. Geschiedt het monstereen voor het beslag door een smidsleerling, dan moet deze van te voren de noodige instructies ontvangen hebben; hij moet het paard aan een korten teugel monstereen. Zwakke personen en onervaren lieden zijn hiervoor ongeschikt.

3°. Deuren, die gepasseerd moeten worden, dienen wijd open te staan, zoodat het paard zich niet kan verwonden of kneuzen bij het doorgaan daarvan.

4°. De bodem van den noodstal moet vlak wezen en zoo ingericht dat de paarden niet kunnen uitglijden of zich verwonden.

5°. Op den bodem mogen geen voorwerpen blijven liggen waaraan de dieren zich kunnen verwonden, zooals nagels, tangen, raspen, enz. en ter reparatie aangevoerd materiaal (hout, ijzer, enz.).

6°. De noodstal moet hoog genoeg gebouwd zijn, de schoftketting lang genoeg, zoodat de dieren zich daaraan niet kunnen beleedigen; aan de posten mogen geen nagels uitsteken, de dwarsstok, waaraan de hoof moet worden opgetrokken, moet stevig zijn.

7°. Kalme paarden mag men vastbinden; onrustige, kwaadaardige, zenuwachtige of op andere wijze bij het beslag lastige paarden mag men niet vastbinden, maar door een helper bij den teugel doen vasthouden.

8°. Wanneer een paard zich weerspannig of onrustig vertoont tegenover het beslagen, dan mag men maar niet onmiddellijk bestraffen of dwangmiddelen aanwenden. Door toespreken, kloppen op den hals enz. is meestal meer gedaan te krijgen dan door straffen, daar het eerste eenigszins blijvende verbetering geeft en het tweede dikwijls niet. Wanneer het paard werkelijk uit overmoed weerspannig is of door boosaardigheid, en door bijten en slaan blijken geeft niet gediend te zijn met het beslaan, dan is de

smid niet enkel gerechtigd, maar onder omstandigheden zelfs verplicht te straffen en dwangmiddelen toe te passen, die het paard er toe brengen te leeren begrijpen dat de mensch zijn meester is. De smid mag niet aan den vreemden eigendom ieder dwangmiddel toepassen, maar alleen zulke, die geen blijvende schade kunnen teweegbrengen.

Geoorloofd is: Het terugzetten — het rukken met de trens — het opbinden van een voorbeen — het voor- en achteruit laten gaan — het vermoeien aan de longe — het aanleggen van een touwpraam om de bovenlip of om de bovenkaak — het aanleggen van een zacht hoeftouw om de koot teneinde het been op te trekken; het aanleggen van een borst-, rug-, en staartkoottouw of een afzonderlijk daartoe vervaardigd tuig bij paarden die slaan. (Beleediging door een ondoelmatige aanwending of door het in een gebrekkigen toestand verkeeren van de dwangmiddelen sluit de verantwoordelijkheid van den smid *niet* uit).

Niet geoorloofde dwangmiddelen zijn: De touwpraam aan de onderlip — de ijzeren neuspraam — alle oorpramen — de poolsche praam — het vasthouden der tong, het optrekken van een achterbeen met een touw door een vasten ring. (Het neerwerpen mag de smid enkel toepassen met toestemming van den eigenaar, evenals het plaatsen in den noodstal).

Ongeoorloofd is ten slotte iedere ruwe bestraffing of mishandeling.

Beschadigingen bij het beslagen. Tot de handelingen die als nalatigheid van den kant van den smid in aanmerking komen, behooren:

- 1°. Het afrukken der ijzers zonder de nieten teruggeslagen te hebben.
- 2°. Te veel besnijden, zóó dat de levende deelen te voorschijn komen.
- 3°. Beleediging der hoeflederhuid (het leven) door aansnijden of inslaan.
- 4°. Ruwe, opvallend gebrekkige besnijding van den hoof, zoodat dien-tengevolge hoofziekten optreden.

5°. Het uitsnijden of uitboren van steengallen.

6°. Aanwending van het gloeiend ijzer met het doel den hoorn te verweken en gemakkelijker snijbaar te maken.

7°. Verbranden der levende deelen door te lang aanleggen van warme ijzers.

8°. Verkeerd richten van het ijzer, zoodat daardoor beschadiging van het paard het gevolg is, in weerwil dat de hoof niet abnormal is of werkelijk misvormd. Bij zeer gebrekkige hoeven of sterk misvormde hoeven kan de geringste afwijking van het ijzer nadeelige gevolgen hebben, waarvan de oorzaak evenwel meer in den hoof, dan wel in het ijzer te zoeken is. In geen geval is dan de schuld aan den smid te wijten.

De vereischte zorg bij het beslag kan als verwaarloosd beschouwd worden in de volgende gevallen: te klein ijzer — ijzer met neer of opgebogen takken — ijzers wier binnenrand dikker is dan de buitenrand — te wijd, te kort of te nauw ijzer — een te ver naar achteren doorlopende afhelling of een naar binnen afhellende draagvlakte — te vet gestampte gaten, zoodat hernageling moet volgen — ijzers waarbij de stoot hooger is dan de kalkoenen — balk-ijzer dat enkel draagt op den straal en niet op de verzenen — kalkoen ijzers bij een duidelijken knolhoef — ijzers zonder kalkoenen, dáár waar verhooging der verzenen juist aangewezen is. Behalve deze opgenoemde zijn er nog tal van andere die als verregaande nalatigheid kunnen gerekend worden.

9°. Vernageling (nagelverwonding of nageldruk).

De schuld komt met recht op den smid:

a. wanneer de nagel niet in de witte lijn, maar op de zool werd aangezet omdat het ijzer te vette nagelgaten heeft, te eng gericht is of te groote nagelgaten heeft;

b. wanneer de nagel in plaats van met de punt naar buiten —, naar binnen wordt aangezet en ingeslagen;

c. wanneer de nagel zonder noodzaak te hoog geslagen wordt (te hoog uitkomt);

d. wanneer een nieuwe nagel geslagen wordt en drukt, ter plaatse waar kort te voren een nagel wegens vernageling werd uitgetrokken.

Niet verantwoordelijk is de smid voor de vernageling:

a. Wanneer groote onrust van het dier het nagelen bemoeielijkt;

b. wanneer abnormale toestanden van den hoofteel of het moeielijk maken of beletten en door gevoel en door gehoor den gang van den nagel te volgen;

c. wanneer achtergebleven nagelresten in den hoorn oorzaak zijn dat de nagel van den normalen weg afwijkt;

d. wanneer de wand abnormaal zwak is;

e. wanneer de hoofteel vordert dat hoog genageld wordt;

10°. Slecht omnieten, tengevolge waarvan het paard zich heeft verwond, hetzij doordat de nagelpunt niet onmiddellijk is omgeniet, hetzij de niet onvoldoende werd aangeklopt.

Roermond, Juni '06.

T. A. L. Beel.

WEDSTRIJD IN HOEFBESLAG TE NIJMEGEN.

In de vorige aflevering van dit maandblad stond abusievelijk vermeld dat er dit jaar een wedstrijd in hoefbeslag te Zutphen zou plaatsvinden.

Dit heeft echter betrekking op den wedstrijd welke den 10 en 11 Augustus te Nijmegen gehouden zal worden tijdens de nationale landbouwtentoonstelling aldaar. Het programma vermeldt daaromtrent het volgende:

Artikel 22. Een wedstrijd in het hoefbeslag van gediplomeerde hoefsmeden zal plaatshebben op Vrijdag 10 Augustus 1906 vanaf 9 uur v.m. voor rubriek A en Zaterdag 11 Augustus 1906 vanaf 9 uur v.m. voor rubriek B.

Deelnemers moeten zich aanmelden vóór 15 Juli 1906 bij den heer D. G. Montenberg, Spoorstraat No. 5 te Nijmegen, met nauwkeurige vermelding van naam, voornamen, woonplaats, ouderdom en waar zij hunne opleiding hebben genoten.

Wanneer bij het behalen van een prijs, de uitkeering daarvan in geld wordt gewenscht, moet dit uit de inschrijving blijken.

Geen inleggeld. Programma's verkrijgbaar bij den Heer D. G. Montenberg voornoemd.

Artikel 23. Rubriek A. Onbeperkt aantal deelnemers.

Opdracht. Het maken van een ijzer, volgens een opgegeven model (voor allen hetzelfde) met de op het terrein te verstrekken gereedschappen.

Tijd twintig minuten, aanmaken van vuren uitgesloten.

Eerste prijs Verg. Zilv. Medaille. Tweede prijs Zilv. Med. Derde prijs Bronzen Med.

Rubriek B. (Voor de tien besten uit rubriek A).

Het afnemen, het maken en het onderleggen van een voorijzer, volgens opgegeven model (voor allen hetzelfde). Zoowel om het paard als om den hoof zal worden geloot; vijf paarden worden beschikbaar gesteld.

Eerste prijs Verg. Zilv. Medaille. Tweede prijs Zilv. Medaille. Derde prijs Zilv. Medaille. Vierde prijs Bronzen Medaille.

We zien hieruit dat deze Commissie van de Afdeeling Paarden en Hoefbeslag is afgeweken van de gewone eischen welke er vroeger bij dergelijke wedstrijden werden gesteld. Als aanleidende oorzaak daarvan meen ik te moeten veronderstellen dat zij zich bewust is van het feit dat het voor een jury niet doenlijk is in den daarvoor gestelden tijd het overgroot aantal mededingers te beoordeelen. Wanneer een wedstrijd werkelijk goed zal plaats hebben is het noodig dat deelnemers minstens ieder een vóór- en een achtervoet in een bepaalden tijd beslaan en ook mondeling rekenschap geven van het hoe en waarom van hunne handelingen.

Rijp en groen geeft zich voor zulke wedstrijden op; daarom had men verleden jaar te Zutphen f 1.— als inleggeld geheven teneinde de deelname tot de besten te beperken.

Te Nijmegen tracht men het euvel weg te nemen door den eersten dag alle deelnemers een ijzer te laten maken en daarvoor prijzen toe te kennen. De 10 beste ijzermakers zullen dan den volgenden dag moeten kampen om het meesterschap in het beslaan.

Dit stelsel heeft echter ook zijne bezwaren; wanneer er van de staaf wordt gewerkt is het moeilijk te zeggen wie de 10 beste ijzermakers zijn. Verder geeft het ook een verkeerd idee omtrent de uitoefening van het hoefbeslag.

Het zwaartepunt van het hoefbeslag ligt niet in het maken van een mooi ijzer; ik stel een hoefsmid die een middelmatig ijzer op rationeele wijze op een goed en oordeelkundig besneden voet aanbrengt hooger dan dengene die een prachtig ijzer aanbrengt op een hoof waarvan de een of andere toon-, zij- of verzenwand te hoog is gelaten.

Maar toch is het prijzenswaardig dat men is gaan zoeken naar verbeterde inrichting der wedstrijden. Alleen het streven naar verbetering zal ons den rechten weg doen vinden.

* * *

Het programma vraagt verder nog:

No. 14a. Inzendingen meest volledig beslag (zomerbeslag, afwijkend beslag, winterbeslag, waaronder verschillende soorten van kalkoenen).

Eerste prijs: zilveren medaille, tweede prijs: bronzen medaille.

No. 14b. Inzendingen leermiddelen (verschillende onderdeelen van den hoof tot ontwikkeling der theoretische kennis).

Eerste prijs: zilveren medaille.

No. 14c. Inzendingen gereedschappen als tangen, hoefhamers, houwklingen, renetten enz. (Uitgezonderd de gereedschappen tot het vervaardigen van ijzers).

Eerste prijs: zilveren medaille.

Omtrent deze rubriek heeft onze redacteur in dit tijdschrift reeds meermalen zijne opinie gezegd, n.l. dat zoodanige rubriek weinig practische waarde heeft en er geen prijzen voor moeten worden uitgelooft, doch dat het beter is een bekend goede verzameling ten toon te stellen, waarbij een deskundig persoon dagelijks tegenwoordig moet zijn om belangstellenden inlichtingen over onderscheidene hoefijzers te verstrekken en vooral om smeden de nieuwe modellen te toonen en uit te leggen.

De eigenaar van een zoodanige verzameling moest daartoe worden uitgenoodigd en hem de gemaakte onkosten worden vergoed.

In hoofdzaak ga ik geheel met onzen redacteur mede, doch waar niet elke tentoonstellingscommissie in staat is de betrekkelijk groote kosten te dragen aan zulk eene afdeling gesteld met een persoon die dagelijks uitlegging geeft, vrees ik dat er op deze plaatselijke tentoonstellingen niet veel van inkomt.

En toch zou het mijns inziens verkeerd zijn deze rubriek geheel weg te laten en wel omdat door inzendingen van hoefijzers, leermiddelen enz. enz. niet de hoefsmeden, maar het paardenhoudend publiek eens wordt geïnstrueerd en wakker geschud.

Dit is hoog noodig; de gediplomeerde hoefsmeden hebben hun best gedaan om het diploma te verwerven, maar de paardenhouders zijn nog niet voldoende op de hoogte wat of een gediplomeerd hoefsmid eigenlijk wel is.

Hen moet aan 't verstand gebracht worden dat het hoefsmidsvak voor hunne beurs en hunne paarden een groote factor is, zij moeten leeren inzien dat het niet goed is hunne paarden maanden over den tijd te laten loopen op het oude beslag, en de overtuiging krijgen dat een goed werkman ook zijn loon waard is, m. a. w. dat een gediplomeerd hoefsmid voor een goed beslag wel wat meer mag eischen dan een ander.

Waarlijk, het wordt tijd dat de paardenhouders eens een cursus gaan volgen in het beter beloonen van hen die zich moeite en tijd geven een zegen te zijn voor hunne beurs en hun paardenmateriaal.

L.

EISCHEN VOOR DEN LEERAAR IN HOEFBESLAG AAN VAKSCHOLEN.

Dr. Fambach te Glauchau heeft over bovenstaand onderwerp op een vergadering van smeden aldaar een voordracht gehouden, naar aanleiding waarvan het volgende in de Juni-afl. van „Der Hufschmied” is opgenomen:

Sedert de invoering van de wet van 16 April 1884, waarbij de uitoefening van het hoefbeslag voortaan slechts veroorloofd bleef aan hen, die met goed gevolg een examen in dat vak hadden afgelegd, lag het voor de hand dat de jongere smeden voornamelijk er naar zouden streven de vereischte kundigheden op de geschikste manier te verwerven. Sommige vonden daartoe geledenheid bij gewone smidsbazen, doch hoofdzakelijk werden leerlingplaatzen gezocht in z. g. n. leersmederijen. Daarbij bleek dat de jongelui dikwijls te weinig onderlegd op de leersmederijen kwamen, waardoor te veel van den beschikbaren studietijd aan de kennis der theorie moest worden besteed,

zoodat er onvoldoende geoefend werd met betrekking tot de practische werkzaamheden. De gevolgen bleven niet uit in verband waarmede door de Vereenigingen vakscholen werden gesticht, die inderdaad uitnemende resultaten hebben gegeven. De verhouding van de vakscholen ten opzichte van de leersmederijen nauwkeurig aan te geven, is een van de eerste plichten van den onderwijzer aan de vakschool verbonden.

De vakscholen dienen de theorie van het hoefbeslag te behandelen: de ontleedkundige bouw van het lichaam in het algemeen en van den voet in het bijzonder, de verrichtingen en de ziekelijke afwijkingen van den ondervoet, alsmede het eigenlijke beslag. Zij moeten de jongelieden zoodanig met het wetenswaardige vertrouwd maken, dat zij later op de leersmederij niet meer 's avonds of 's nachts de theorie van het hoefbeslag er in hebben te werken, doch hunne krachten geheel kunnen weiden aan de practijk, zoowel wat het paard als het eigenlijke beslag betreft. In de leersmederijen moet de practijk steunen op de theorie die aan de vakscholen is verkregen en alzoo de eigenlijke kennis voor het practische bedrijf worden verworven. De leeraar aan de vakschool heeft er ook op te letten dat zooveel mogelijk slechts grootere leersmederijen ter verdere opleiding worden gekozen, d. w. z. zoodanige, waarvan voldoende bekend is, dat er veel paarden tot beslaan worden aangeboden, zoodat er voor de jongelieden veel gelegenheid bestaat zich te oefenen in het beoordeelen van paarden ten opzichte van het beslag en van het beslag zelf. Degene die het er slechts om te doen is een voldoende examen af te leggen, het recht tot uitoefening van het vak te verwerven, zonder werkelijk veelzijdig in de practijk te zijn geoefend, — alleen zoo iemand kan de kleinere leersmederijen bezoeken, waarvan echter de waarde weinig hooger is te stellen dan die der vakscholen. De leerlingen krijgen dan wel het diploma in den zak, doch zij gaan niet met voldoende geoefende handen naar huis.

De leeraar der vakschool moet van het begin af aan voor oogen houden, dat het onderricht voortreffelijke voorbereiding zij ter beoordeeling van allerhande paarden en van hun beslag. Op die wijze gaan de oogen der leerlingen feitelijk open; zij leeren datgene zien wat zij noodig hebben, zoowel op straat als in de smederij. De meeste jongens toch komen aan een smederij zonder eenig begrip te hebben van den bouw van het paard, van den voet en van den hoef, terwijl de baas dikwerf geen voldoende kennis of geschiktheid bezit om hen daarin duidelijk voor te lichten. Het gaat den smidsjongen evenals alle andere ongeschoolden op het gebied van paardenkennis; zij zien aan de paarden op straat of aan de smederij eigenlijk niets bijzonders, zoolang zij niet hebben geleerd wat er eigenlijk wel te zien is. Het gaat hen als iemand die van plantkunde niets weet bij het kijken in een weide: hij ziet slechts het groene gras, — de plantkundige evenwel tal van eigenaardigheden der afzonderlijke grassoorten.

Het is voor den leeraar noodzakelijk, dat hij de noodige eerbied weet te wekken en voortdurend weet te houden. Hij moet de noodige ambitie toonen, slag hebben om de jongelieden tot groote opmerkzaamheid te prikkelen en geleidelijk de noodige kennis aan te brengen en niet in de eerste plaats letten op schoolkennis doch voornamelijk in het oog houden, dat

het onderwezene moet dienen voor het practitch leven en om een goed stuk brood te kunnen verdienen.

Het mag nimmer ontbreken aan welwillendheid en voorkomendheid, evenmin echter aan duidelijke terechtwijzigingen wanneer zulks noodig blijkt, orde en regel in de hut moet er zijn.

Wat nu het eigenlijke onderwijs betreft, zoo moet dit, daar het hoefsmidvak betrekkelijk veel wetenschap vereischt, zeer doelmatig, eenvoudig en ondersteund door veel platen en veel voorbeelden naar het leven, worden verstrekt. De jongelieden hebben geen verstand van de natuurwetenschappen of van de geneeskunde, zoodat dan ook al tot het moeilijkste is te rekenen het onderwijs en de kennis van den bouw van den hoef, en toch is deze noodzakelijk. Ik wil u evenwel een methode mededeelen, waarbij alle hinderpalen kunnen worden overwonnen: dat is de methode der lijntekening. De lijnen laten zich zooals bekend is in de aardrijkskunde de ligging van landen, bergen en rivieren gemakkelijk aanwijzen en zoo gaat het ook in de ontleedkunde met de richting van beenderen en andere lichaamsdeelen. Het geheele paardegeraamte kan door eenige lijnen in korten tijd worden voorgesteld, belangrijke deelen worden daarbij door kruisjes, afzonderlijke lijnen door cijfers aangegeven. Ieder, zelfs de meest ongeschikte, kan een dergelijke lijnkaart teekenen. De spreker, dr. Fambach, maakte zulks op het bord even duidelijk, waarbij tevens werd gewezen op de standen van het paard, de hoefas, verschillende hoefvormen en op de belasting van de onderscheidende hoefdeelen daarbij. Groote waarde werd ook gelegd op de nauwgezette beoordeeling van den omtrek van den inwendigen hoef, die wordt aangegeven door de witte lijn, op welke waarde voor de practijk eenige voorbeelden uit het leven werden aangehaald.

De voordracht werd met het oog op den weinig beschikbaren tijd niet verder voortgezet, doch dr. Fambach wees er ten slotte nog even op, dat de vakschool te Glauchau thans 10 jaar had bestaan en veelzijdig waardeering had verworven en op verschillende andere plaatsen navolging gevonden.

KORTE MEDEDEELINGEN.

— **Vervolg-cursussen voor gediplomeerde hoefsmeden.** Het is een verblijdend verschijnsel dat ook van de zijde der gediplomeerde hoefsmeden de noodzakelijkheid van vervolg-cursussen in het hoefsmidvak wordt ingezien.

Aan het 2e gedeelte van den 2-jarigen cursus in hoefbeslag te Zutphen wordt dit jaar door twee gediplomeerde hoefsmeden deelgenomen, teneinde de verkregen kennis te onderhouden en zoo mogelijk nieuwe te verwerven.

— **Inrichting voor hoefbeslag te Groningen.** De leerling M. Köller van Weiwerd gem. Delfzijl is op 2 Juni na een vijfmaandelijksch verblijf aan voornoemde inrichting vertrokken, en is hem bij vertrek het getuigschrift verstrekt van met *goed* gevolg de cursus te hebben meegemaakt.

— **Cursus in hoefbeslag te Amersfoort.** Het bestuur van het Paarden

Stamboek in Friesland maakt bekend dat de hoefsmeden J. G. Faber te Sexbierum en W. Hogeboom te Makkum met goed gevolg een cursus in Hoefbeslag te Amersfoort hebben gevolgd en dus worden aanbevolen als bekwame hoefsmeden.

— Glasgow, 8 Juni. IJzer. (Bericht van Reichman en Co.), In de Engelsche ijzermarkt vallen, bij opgewekten handel, langzame, maar gestadig stijgende prijzen waar te nemen. De verschepingen zijn zeer goed en zullen dit nog geruimen tijd blijven. (N. R. C.).

Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag.

HET HARDEN VAN STAAL.

Hebben wij in onze vorige artikelen het harden van staal al reeds oppervlakkig besproken, wij willen volgens onze belofte hiermede verder gaan en deze zaak wat meer van nabij beschouwen. Hoewel dit niet in enkele woorden is samen te vatten, zullen onze lezers zeker deze artikelen met genoegen volgen, omdat er voor onze hedendaagsche staaltechniek veel uit valt te leeren.

Algemeene grondregels.

Zooals bekend is heeft iedere harding eene uitzetting van het geharde voorwerp in de dikte tengevolge, welke stijgt, naarmate de temperatuur bij het harden hooger was en tot zooverre kan reiken, dat de verbinding der staaldeelen onderling (cohesie) overwonnen wordt, en hardscheuren doet ontstaan.

Uit deze samenhang tusschen hardingstemperatuur, uitzetting van het geharde voorwerp en spanning, volgt als regel, dat de hardingstemperatuur niet boven de absoluut noodige gevoerd mag worden; het staal wordt daardoor week, en kan bij de verminderde vastheid, de verhoogde spanningen, welke het gevolg zijn der te groote uitzetting, geen weerstand meer bieden. Wanneer verder de uitzetting door die verhitting geen gelijkmatige was, of wanneer het afkoelen bij het harden niet alle deelen van het geharde voorwerp op gelijke temperatuur waren gebracht, dan kan ook de uitzetting, welke na het harden blijft, beslist niet gelijkmatig wezen. Het voorwerp zal alzoo zijn oorspronkelijken vorm verliezen, zich vertrekken (scheluw worden), wanneer het niet gaat scheuren. Hieruit volgt dus, dat het noodzakelijk is, het staal bij het harden niet alleen gelijkmatig te verwarmen, doch ook gelijkmatig af te koelen. Zijn echter de voorwerpen slechts bij gedeelten te harden, dan zal zoowel de verhitting van het voorwerp als zijne afkoeling, niet door scherpe lijnen begrensd worden. Wanneer de harding een uitzetting in de breedten tengevolge heeft, bewerkt zij het tegendeel — eene verkorting — in de lengten. Wil men daarom een pas gesmeed werkstuk (staal) in nog gloeienden toestand harden, zoo zal zich de oppervlakte, welke door smeden reeds eenigszins is afgekoeld, minder inkrimpen, als de veel meer heete kern. De eerst op de tweede plaatshebbende afkoeling van het binnenste gedeelte, zal een spanning ver-

oorzaken tusschen de buitenste en binnenste lagen en zich spoedig in dwarscheuren openbaren.

Op dezelfde wijze ontstaan langscheuren, indien de koude vlakken een mindere blijvende uitzetting na het harden behouden, dan de binnenste. Deze verschijnselen bewijzen niet slechts de noodzakelijkheid eener gelijkmatige verwarming, doch leeren ons buitendien, dat een gesmeed werktuig eerst moet afkoelen, en dan voor de harding opnieuw verhit moet worden, m. a. w. de smeedhitte zal niet tegelijk de hardhitte zijn.

Bedenkt men eindelijk, dat de zoo schadelijke spanningen gedeeltelijk reeds in het staal, zooals wij het van den fabrikant ontvangen, aanwezig zijn, en door ondoelmatig smeden nog verhoogd worden, en dat het uitgloeien van alle werktuigen vóór het harden, vooral die voorwerpen welke een gecompliceerden vorm bezitten, of van sterk verschillende doorsneevormen voorzien zijn, hoogst noodzakelijk is, dan hebben wij hierin de grondregelen gelegd voor de verschillende vormen waaronder het harden geschiedt, en welke in de volgende regels nader zullen worden besproken.

De vorming.

Het smeden zal in zoo weinig mogelijk hitten geschieden, daar bij veelvuldige verwarming onder toetreding der lucht het staal spoedig bederft, d. w. z. geheel of gedeeltelijk van zijn koolstof beroofd wordt, en daardoor meer of minder zijn hardingsvermogen verliest. Wat de vorming door weinige verhitting onvermijdelijk maakt, zal voor verdere mechanische bewerking niet zoo krap bemeten worden, daar zich gemakkelijk, direct onder de oppervlakte van het gesmeede werktuig, ontkoolde plaatsen gevormd kunnen hebben, die, wanneer zij niet worden verwijderd, mede de harding tegenwerken. Ten alle tijde is het voordeelig, voor stukken welke hun laatste bewerking op de draaibank ondergaan, slechts met een ruw voorsmeden te bewerken. Men zal echter hiermede ook niet te ver gaan; moet men b.v. een stuk gereedschap maken als nippels, enz., waaraan de eene doorsnede veel kleiner is dan de andere, dan zal deze wel degelijk moeten worden voorgesmeed, want indien men deze direct van den staaf gaat draaien verliest het staal aanmerkelijk in vastheid hetgeen zij door smeden herwint. Gedeeltelijk vindt ook het breken dezer voorwerpen zijne oorzaak in het ondoelmatig construeeren derzelve; nimmer zal men de grenzen der verschillende afmetingen plotseling laten verspringen, doch de hoeken hol of rond afwerken. Om dezelfde reden zullen ook de inkepingen bij tappen en ruimers niet scherp begrensd, doch hol uitgewerkt zijn.

Bij werktuigen, welke op koud ijzer of staal aangewend worden, zooals beitels, kornagels, enz. zullen heftige stooten zooveel mogelijk vermeden worden. Ter beschutting van de oppervlakte van gecompliceerde werkstukken voor ontkoling is het aan te bevelen deze te bedekken met een brei van het volgende mengsel: 100 gram soda wordt opgelost in 1 Liter water, waarin 1 KG leem wordt omgeroerd. In deze massa wordt het koude staal gedompeld, daarna boven het vuur gedroogd, en hierna zooals gewoonlijk verhit. De gewone smee-temperaturen zijn voor:

Zeer hard en hard staal (draaibeitels enz.) licht-kersrood.

Middel en taai hard staal (beitels en stempels) lichtrood.

Meer taai en zacht staal (veeren, hamers enz.) tot lichtgeel.

Wordt het staal te hoog verhit, dan is het oververhit, heeft een grof-kristallijne breuk en wordt broos. Is de hitte zoover opgevoerd, dat de vonken van het voorwerp afvliegen, bij gelijktijdige luchtaanvoer, dan is het staal verbrandt, alzoo onbruikbaar. Echter ook bij te lage smee-temperaturen, namelijk beneden roodwarm, is het schadelijk het staal te bewerken, het staal is in dien toestand weinig uitzetbaar en wordt daardoor zeer broos, waarbij het gevaar voor scheuren zeer groot is. Op gelijke grond vermijdde men eveneens het staal te stuiken.

Evenals bij andere werkzaamheden met staal, zoo is ook bij het smeden de gelijkmatigheid aan te bevelen. Wanneer een vierkant of vlak stuk staal aan een einde tot een spits of snede moet uitgesmeed worden, dan volgen niet alle deelen der doorsnede de slagen van den hamer in gelijke mate, het midden blijft tegen de buitenvlakte terug, en zoo vormt zich aan de snede een massa, welke noodzakelijk bij het gebruik uitspringt, wanneer dit deel niet eerst verwijderd wordt. B.v. bij koubeitels, welke eerst geheel plat geslagen worden, en slechts in hun laatste stadium ingekant zijn, zullen de hoeken uitspringen, òf bij het harden òf direct bij het gebruik. De gelijkmatigheid in zake de dichting is bij vierkant en vlak staal in grootere mate voorhanden dan bij rond staal. Op dezen grond gebruikt men voor fijne werktuigen welke met bijzondere attentie gehard moeten worden, vierkant staal, zelfs dan, wanneer deze rond moeten worden. Echter ook bij vierkant staal is de buitenzijde dichter dan de innerlijke kern, daarom zal men voor fijne munt- en andere stempels de vereischte maat in het vierkant staal zoeken, en het van zijn hoeken ontdoen. Het afslaan van korte stukken in kouden toestand zal slechts bij dunne staven staal geschieden, nadat deze rondom zijn ingehakt, zoodat het staal bij eenen lichten hamerslag breekt. Van zware staven staal zullen korte stukken slechts warm worden afgehakt, of op den draaibank worden afgestoken.

Het uitgloeien.

Het uitgloeien is noodig, om de door ongelijke dichting of verkeerde bewerking bij lage temperatuur, en de daardoor ontstane broosheid, te verwijderen. Zelfs komen deze gebreken, zooals wij meermalen opmerkten, voor in het staal dat door den fabrikant geleverd wordt en onstaat dàar door de bewerking in kouden toestand, om de staven een glanzend aanzien te geven. Daarom is het aan te bevelen ook bij stukken, welke geen smeden behoeven te ondergaan, doch echter van gecompliceerden vorm zijn, deze eerst uit te gloeien. Bij eenvoudige vormen is het genoeg de stukken zoo gelijkmatig mogelijk donkerrood te maken en dan langzaam in de lucht te laten afkoelen. Deze laatste eigenschap dient wel goed te worden overwogen daar een gebrekkig gegloeid, en in dezen toestand gehard stuk staal zijn volle broosheid behoudt. Dunne voorwerpen, of dezulke met vooruitspringende hoeken of kanten, laat men in eene omhulling van houtskool of cokespoeder, zand of hamerslag afkoelen. Bij voorwerpen die door vorm of grootte gemakkelijk springen, of op zijn minst genomen vertrekken, wordt het ruw

gesmeede stuk in een plaatijzeren bak gelegd, welke geheel met roestvrije ijzerdraaisels omgeven worden, de kast wordt daarna geheel met leem dichtgesmeerd, zoodat de lucht geheel is afgesloten, en nu in een rustig kolenvuur gebracht, waarin deze zoolang verblijft, tot men den inhoud donkerrood vermoedt. Naar de grootte van het voorwerp, en de dikte zijner omhulling zijn hiervoor van 2—4 uren noodig; na het verloop van dezen tijd laat men de geheele massa, zooals hierboven reeds werd gezegd, langzaam afkoelen.

Men moet bij deze operatie er vooral acht op slaan, dat het staal met de noodige voorzichtigheid wordt behandeld, daar het gemakkelijk oververhit, verbrand of bedorven kan worden, daarom zal de temperatuur nooit boven donkerrood gaan, en ook de gloeiingsduur niet te lang gerekt worden. Een uitzondering kan slechts dan plaatsvinden, als er met het uitgloeien tegelijkertijd een weeker worden der oppervlakte verkregen moet worden, hetgeen voor de bewerkingen als graveeren enz., van hooge waarde is.

Het verbitten voor het harden, moet steeds afzonderlijk geschieden en nimmer zal de smeedhitte tegelijk de hardhitte zijn.

De aard der vuring.

Voor het vuur zal zooveel mogelijk houtskool gebruikt worden; wordt echter steenkool aangewend, dan zullen deze vóór dat het staal daarin wordt verhit, half uitgebrand moeten zijn, hiermede toch wordt het zoogenaamde zwavelijzer verbrand, hetwelk oorzaak is dat er weeke partijen in het staal ontstaan. De brandstof moet zooveel mogelijk uit even groote stukken bestaan, zij zal niet hol boven den windvorm geplaatst worden opdat de wind niet direct het staal treffe. Bij het inleggen van het staal, zal het vuur in vollen gloed zijn, de wind daarentegen getemperd, en deze laatste tegen het einde der verhitting eenigszins aangezet worden. Voor zeer kleine en dunne voorwerpen is het aan te bevelen, deze in een gasbuis te verwarmen, welke laatste in het vuur tot op een gelijkmatige roodgloed verwarmd wordt. Voor lange voorwerpen is het noodig het vuur te vergrooten, bij houtskoolvuren doet men dat het beste door in den windbuis een gasbuis te leggen waarop vertakkingen zijn aangebracht, welke ongeveer 13 c.M. van elkander verwijderd zijn; ook kan men aan deze buis een ovale ring verbinden welke een wijtde heeft van 25×12 c.M. Het spreekt van zelf dat hierin gaatjes moeten worden gemaakt, tot doorlating van den wind. Wil men, in geval deze zaken slechts hoogst zelden voorkomen, zijn vuur er niet op inrichten om lange stukken te harden, dan kan men zich een provisioneelen haard daarstellen, welke later bij de behandeling van schaar messen nauwkeuriger wordt beschreven. Ook verhit men lange voorwerpen, en voornamelijk die, welke een zeer onregelmatige doorsnede bezitten, in gesmolten lood dat roodheet gestookt is. Voor dat men de voorwerpen hierin dompelt bestrijkt men ze met lijnolie en roet om het aanzetten van het lood tegen te gaan. Wordt slechts een gedeelte van het voorwerp verwarmd, dan zal het loodrecht in het loodbad geplaatst worden, opdat daardoor de warmte geleidelijk afloopt.

Kleine voorwerpen worden door middel van een spiritusvlam in een gloei-

of moffeloven, kappen uit klei-, plaat- of gietijzer, vervaardigd en de verkregen temperatuur waargenomen door een stuk ijzer wat mede ingelegd wordt. Laatstgenoemde methode Wendt men ook aan bij groote voorwerpen ter voorkoming van hamerslag-vorming. Waar veel werktuigen te harden zijn is het echter aan te bevelen zich een hardoven te bouwen. M.

Advertentiën.

Engelsche veerkrachtige

HOEFZOLEN voor paarden met gebrekkige en gevoelige hoeven.

Deze zolen worden zeer geroemd en zijn in alle afmetingen verkrijgbaar.

CIRCULAIRES op

franco aanvage bij:

W. A. H. van HORSSEN, Utrecht.

Kunsthoorn,

voor Hoefbeslag,

verkrijgbaar in de chemicaliën- en drogerijen-handel van

K. G. W. DE BOSSON, Apotheker,
te Dordrecht.

Prijscouranten voor H.H. veeartsen en hoefsmeden op aanvage gratis.

John's
Schoorsteen-
kap
verbetert elken Schoorsteen.

Alom bekend, 235,000 reeds geplaatst: over de geheele wereld verspreid; H.H. Lezers, die nog niet met ons in relatie staan en welke aan een werkelijk courant en veel gevraagd, gemakkelijk te verkopen artikel gelegen is, verzoeken wij, ons hun adres op te geven, opdat wij hen onze wederverkoopsofferte en voordeeligste condities doen toekomen.

Mij. op Aandeelen J. A. JOHN,
Hversgehofen 23 bij Erfurt (Deutschland).

H.H. Smeden!

Vraagt bij uwen ijzerhandelaar **ECHTE**

DICK'S Hoefraspen

en andere gereedschappen

voor

Hoefbeslag.

Gelieve
vooral op het merk:
te letten.

Verkoop alleen aan grossiers!

FRIEDR. DICK, Esslingen a. N., (Württemberg).

Vertegenwoordiger: J. J. VAN MEEKREN, Amsterdam, Sarphatistraat 75.

S. C. M. BAX. - 2, 4 en 6 Jufferstraat. - ROTTERDAM.

— Specialiteit in Artikelen voor HOEFBESLAG. —

Meest uitgebreide sorteering prima blanke Hoefnagels, waarvan meer dan 60 verschillende voorradig. Billijke prijzen.

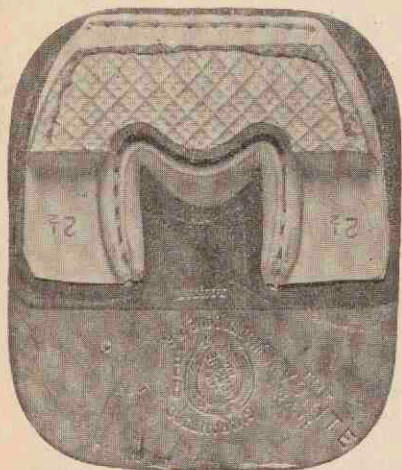
Amerikaansche Hoefzolen met caoutchouc straal.

Beter en goedkooper dan Engelsche zolen.

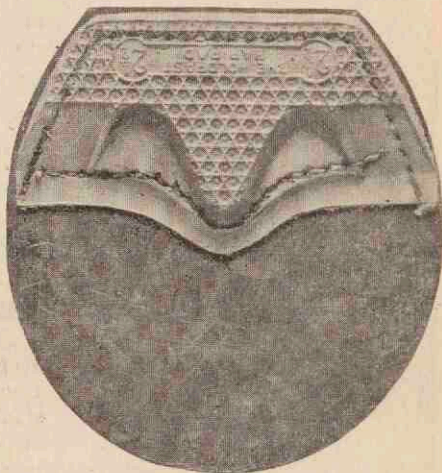
Stevig geplakt en opgenaaid op best sterk leder.

Iedere zool voorzien van Garantiestempel van niet los te laten.

Men vrage Prijscourant met de verschillende maten.

Iedere zool die bij doelmatig gebruik defect mocht raken en bewezen wordt niet deugdelijk te zijn, wordt vervangen.

Merk „The Favorite bar”, prima kwaliteit, zachte, veerkrachtige *Witte Caoutchouc*, in 10 verschillende maten voorradig.

Merk „The Holdfast bar” prima kwaliteit, zachte, veerkrachtige *blauwe Caoutchouc*, in 13 verschillende maten voorradig.

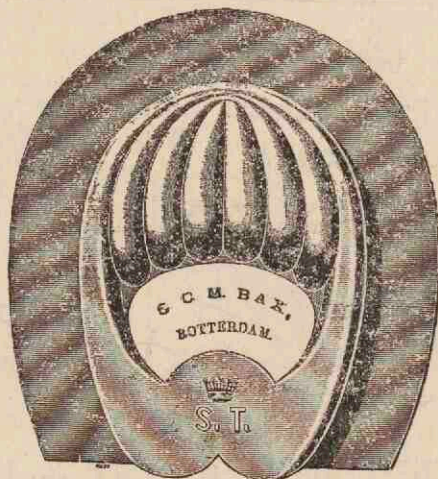
— Prijzen uiterst billijk. —

Men lette op het stempel op iedere zool.

Gemaakte Hoefijzers
Rits- en Stampmodel
Voor- en achterijzers
in 9 verschillende
maten voorradig . . .

Ijs- of Scherpnagels
in 12 soorten.

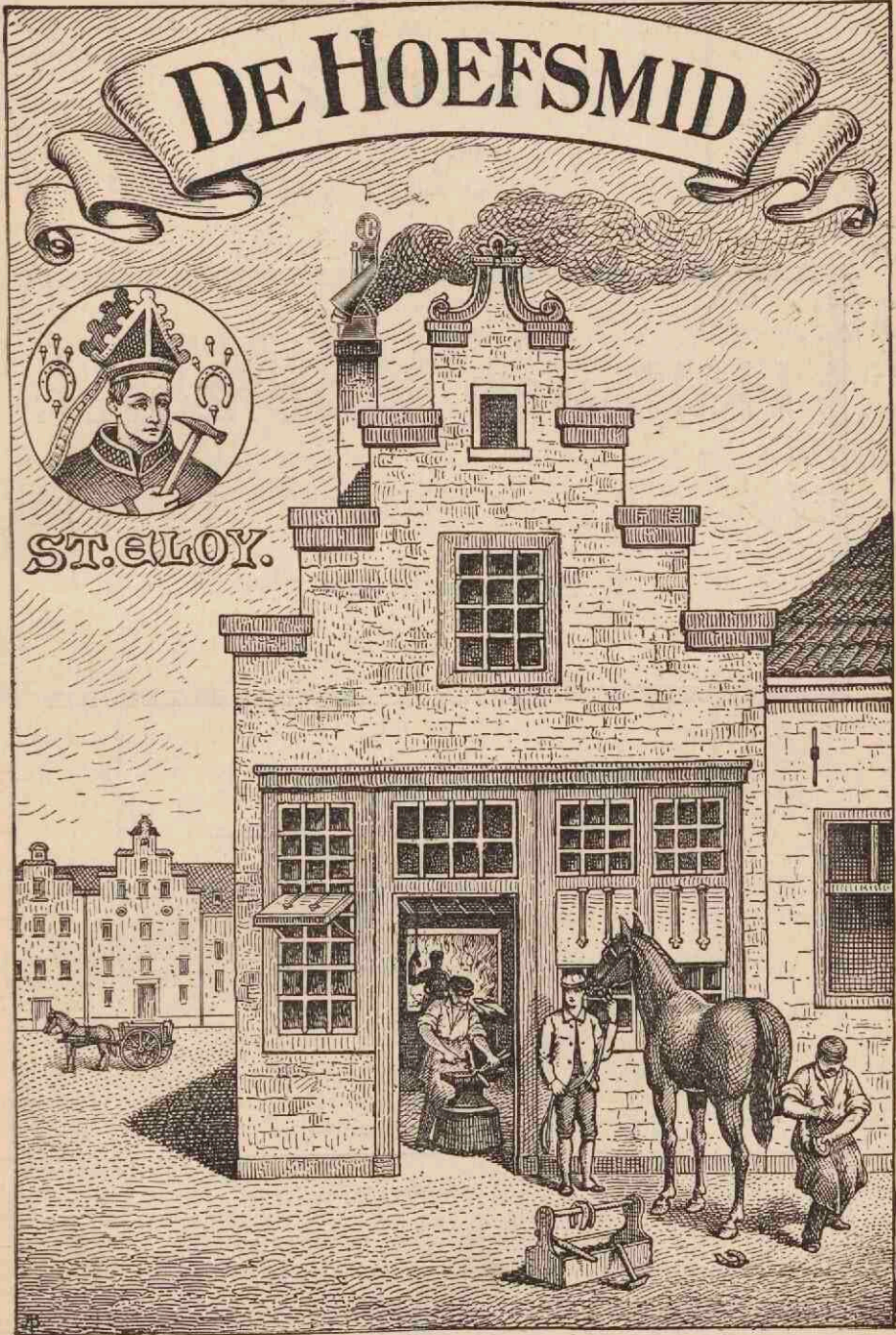
Schroeven en Stiften
in alle modellen.

Hoefraspen.
Renetten (rechts en links).
Houwklingen.
Hoefhamers.
Hoef tangen.
Alle Caoutchouc artikelen.
Kunsthoorn.
enz., enz.

Las- of Welbladen om
ijzer en staal te
wellen. Las-poeder.

Pneumatiek- of Luchtdrukzool
in 8 verschillende maten voorradig.

**Lambert &
Company.**

Hallanan Hoefzolen

de Beste en
de Goedkoopste

**Rotterdam,
Wijnhaven 127.**

INHOUD.

Bevordering van militaire hoefsmeden. — Waar vooral op te letten! — Over het hoefbeslag in de Rijn-provincie, België en Frankrijk. — Nationale en internationale landbouw-tentoonstelling vanwege de Hollandsche maatschappij van landbouw, 14—23 Sept. 1907. — Persoverzicht. — Korte mededeelingen. — Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag. — Advertentiën.

BEVORDERING VAN MILITAIRE HOEFSMEDEN.

Tijdens de debatten over de begrooting van het dienstjaar 1906, Hoofdstuk Oorlog, kwam ook de positie der militaire hoefsmeden ter sprake. Door de afgevaardigden ter Laan en Lieftinck werd o. a. het volgende gezegd, overgenomen uit de Handelingen der Staten Generaal:

De heer ter Laan: Ten laatste een enkel woord over de korporaals-hoefsmeden, zoowel bij de cavalerie als de artillerie. Tot heden kregen zij voor ieder hoefijzer 25 cents, maar de commandant der bereden artillerie wil nu maar de helft geven.

Deze menschen krijgen zodoende voor 210 ijzers slechts *f* 27, waarvoor zij echter ijzer, kolen en alles verder zelf moeten bekostigen, zoodat zij op die wijze er op moeten toelagen. Ik ben sterk voor bezuiniging, maar wanneer op die wijze de loonen worden verminderd, niet. Ook blijven zij, zelfs na 36 dienstjaren, altijd korporaal, terwijl trompetters reeds na 12-jarigen dienst wachtmeester worden en vrije woning krijgen. Dit laatste geldt reeds na 6 jaar voor de houtwerkers en bankwerkers. Ook de geweer-makers deelen in dit recht. Ik meen dus, dat het tijd wordt, dat ook de toestand van de hoefsmeden wordt verbeterd.

De heer Lieftinck: Mijnheer de Voorzitter! Ik zou bijna kunnen afzien van het woord, want ik had willen spreken over hetgeen behandeld is in de laatste plaats door den heer ter Laan, n.l. de inferieure en sober betaalde positie, waarin vakmannen, de hoefsmeden bij de bereden wapens, zich bevinden.

Een deskundige heeft daarover geschreven in den laatsten tijd in het weekblad *De Hoefsmid*, afl. 9, 1905, en heeft daarin uit elkander gezet hoe vooral in den tegenwoordigen tijd van die hoefsmeden zeer veel vak-kennis en vaardigheid wordt gevergd.

Ik weet het zelf ook, omdat de afd. Haarlem en omstreken der Hollandsche Maatschappij van Landbouw, waarvan ik het genoegen heb voorzitter te zijn, jaarlijks een hoefsmidcursus kosteloos doet houden, voor burgerhoefsmeden, maar die gegeven wordt in de cavaleriekazerne onder leiding van den kapiteinpaardenarts, en wat het practisch gedeelte aangaat, door de daar aanwezige militaire hoefsmeden.

Mijnheer de Voorzitter! De wetenschap, mag ik wel zeggen, van het hoefbeslag vergt steeds meer kennis en ervaring. Met tal van technische bijzonderheden voor afwijkingen van den hoef en voor winterbeslag moet voortdurend rekening worden gehouden om het paard zoolang mogelijk ge-

schikt te doen zijn voor den dienst, maar de hoefsmeden blijven altijd maar dezelfde in loon en in rang. De paarden verbeteren er op, maar de hoefsmeden niet.

Bedenkt men nu, dat de hoefsmid is de orthopaedische schoenmaker van het paard, dat van hem veel intellect en handigheid wordt vereischt, dat zij kostbaar materieel te verzorgen hebben, dan moet men erkennen, dat de hoefsmeden in betere positie moeten komen dan tegenwoordig.

Zij kunnen het thans, op een enkele uitzondering na, niet verder brengen dan tot korporaal; zij blijven dan de korporaal-distinctieven dragen, al zijn ze nog zulke knappe ambachtslieden en krijgen niet meer traktement dan een gewoon huzaar.

Dat komt niet uit, Mijnheer de Voorzitter! Ik wensch dan ook met aandrang 's Ministers aandacht op deze onevenredigheid te vestigen.

Zooeven is door den geachten afgevaardigde uit Hoogezand reeds gezegd, dat na 12 jaren een hoornblazer sergeant kan worden; een hoefsmid echter, al munt hij nog zoo uit in zijn vak, blijft steeds nagenoeg zonder bevordering en loonsverbetering hetzelfde. Dit gaat niet, Mijnheer de Voorzitter, vooral niet in een tijd nu wij werkelijk het ambacht beter gaan leeren waardeeren. Dat is in het burgerlijk leven zoo en aldus moet het in het militaire ook worden.

Het is bovendien in het belang van den Staat dat die menschen een betere positie en betaling krijgen dan zij thans hebben.

De heer Staal, Minister van Oorlog: Ik wist niet dat de hoefsmeden het zoo slecht hadden. Het door den heer Lieftinck genoemd tijdschrift heb ik niet gelezen. Ik wil er echter op wijzen, dat de bedoelde personen veel bijverdiensten hebben door het beslaan van officierspaarden als anderszins.

Ik zal intusschen met ernst nagaan of in dit opzicht voorziening noodig is.

En wat nu den graad betreft, dien de hoefsmeden bekleeden, merk ik op, dat het het personeel geldt, waarbij de graad weinig te maken heeft. Men moet den graad der hoefsmeden niet te hoog maken, want dan zouden zij allicht rang-pretentiën krijgen. De trompetter heeft zeker gezag bij den troep zelf noodig, de hoefsmid is echter altijd in zijn werkplaats. In ieder geval zal ik gaarne het financiëele deel van deze quaestie in overweging nemen.

De heer Lieftinck: Mijnheer de Voorzitter! Ik hoop, dat de Minister met ernst in overweging zal nemen wat ik over die hoefsmeden heb gezegd.

In het door mij genoemd tijdschrift *De Hoefsmid* is door een zeer bekend deskundige, de kapitein-paardenarts Laméris, die zich op het oogenblik, gezonden door de Nederlandsche Regeering ter bestudeering van den veterinaire dienst, in Berlijn bevindt, een artikel geschreven, waarin hij datgene wat ik, omdat de tijd dringt, slechts heb gememoreerd, nader ontwikkelt. Ik beveel den Minister de lezing daarvan aan.

Mijnheer de Voorzitter! Bovendien is het niet juist, maar ik neem het een stafofficier niet kwalijk, dat hem dit niet bekend is, dat de hoefsmid altijd in de werkplaats vertoeft en een rang hem onverschillig zou zijn.

Hij rijdt mee met den troep en het zal u blijken, Excellentie, dat hij er zeer op gesteld is om een hooger rang te bezitten.

Het komt hier niet alleen aan op het geld, maar ook op de eer. De

Minister heeft van morgen zoo welsprekend gezegd, dat den soldaat er veel aan gelegen is om er kranig uit te zien en geëerd te worden. Welnu, de Minister verheffe den kundigen vakman en betale hem naar verdienste.

WAAR VOORAL OP TE LETTEN!

Alle bladen, die zich met het hoefbeslag bemoeien, bevatten van tijd tot tijd artikelen, waarin er op wordt gewezen, dat het gebruik van stoot en kalkoenen afkeuring verdient, — dat in tal van groote steden, waar asphalt en houtbestrating voorkomt, het gebruik van stootijzers is verboden en dat de paarden op slichte ijzers minstens even vast staan als op stootijzers. In tal van streken evenwel wordt door de paardenhouders het stootbeslag nog als onmisbaar beschouwd, terwijl de vorm der stooten niet overal gelijk wordt gewenscht. In Rotterdam b.v. wenscht men breede stooten, die 2 à 3 maal de breedte bezitten van die b.v. in Groningen als de meest bruikbare worden beschouwd en dan ook algemeen worden toegepast.

Het bezwaar in stoot en kalkoenen gelegen is dat de straal den bodem niet raakt en deze derhalve op den grond geen behoorlijken tegendruk ondervindt, waardoor het hoefmechanisme onvoldoende tot stand komt. Het nadeel is niet zoo groot als door de theorie oppervlakkig zou worden verondersteld, aangezien paarden met stootbeslag zelden anders dan voor stappend werk worden gebezigd en het dier meestal ook een zekeren tijd dienst doet, terwijl stoot en kalkoenen zoo goed als versleten zijn, in welken tijd de straal behoorlijk zijn functie kan verrichten.

Wat het hoefmechanisme aangaat is bekend, dat sommige hoefbeslagkundigen aan den straal een minder belangrijke functie toekennen en de gunstige werking bijna alleen op de rekening der steunsels schrijven. Afgezien van dezen strijd is het beslist waar, dat steunsels, straal en verzengedeelten van den hoef van zeer groote beteekenis zijn. Ieder smid weet, dat wanneer een hoef maar sterk van verzenen is, dat er dan heel wat aan den hoornschoen kan mankéeren om het dier nog zoo te kunnen beslaan dat het voor zijn werk geschikt blijft. Het krachtig zijn der verzenen wordt niet alleen verkregen door behoorlijk hooge verzenen en een stevigen hoornwand, maar ook door stevige en normaal verloopende steunsels en een gaven, veerkrachtigen en flink ontwikkelden straal.

In de voorgaande aflevering van „De Hoefsmid” is er door den kapitein F. Laméris, paardenarts te Zutphen, nog op gewezen dat de bruikbaarheid van het paard beter bewaard kan blijven door een hoefsmid, die de hoeven doelmatig besnijdt, doch een minder mooi ijzer kan vervaardigen, dan door een ander, die het doelmatig besnijden niet weet uit te voeren en wel het vermogen bezit er een keurig ijzer onder te leggen.

In Parijs wordt veelvuldig gebruik gemaakt van het beslag Lavalard-Poret, een ijzer zonder kalkoenen, waarbij de ijzertakken zelfs van den toon naar de verzenen van lieverlede in dikte afnemen. Dit beslag voldoet daar goed en heeft het voordeel dat de straal beter functionneert en door

zijn wrijving op den bodem het uitglijden op asphalt en gladde keien zooveel mogelijk helpt voorkomen. Bij spitse hoeven zal men echter met dit beslag zeer voorzichtig dienen te zijn en daarbij zullen ijzers met verdikte takken in vereeniging met Engelsche hoefzolen heel wat beter op hun plaats zijn.

Op de vraag: Waar vooral op te letten! is o. i. te antwoorden: Op een doelmatig verzorgen van den hoef en op een doelmatig besnijden, zoodat wand, verzenen en straal, witte lijn en zool, in één woord de hoornschoen gezond en sterk blijve!

OVER HET HOEFBESLAG IN DE RIJN-PROVINCIE, BELGIË EN FRANKRIJK.

De meester-hoefsmid Ernst Stoye te Halle a/d Saale heeft in opdracht van de Landbouwkamer in de provincie Saksen een studiereis naar de Rijn-provincie, België en Frankrijk gemaakt om het hoefbeslag in die streken te leeren kennen, van welke reis in „Der Hufschmied” van deze maand een overzicht wordt gegeven. S. vond over het algemeen bewaarheid dat in die streken overwegend ijzers zonder kalkoenen worden gebezigd, terwijl de ijzers goed van vorm en afwerking zijn. De Schrijver zegt verder:

Te Geilenkirchen bij Aken bezocht ik den heer Plum, welke daar als hoefsmid hoog staat aangeschreven en werkelijk uitnemend op de hoogte is met de paardenfokkerij aldaar, en het bewijs levert van den gunstigen invloed dien het hoefbeslag op de hoeven, de standen en de gangen kan hebben; dit wordt door de fokkers erkend en hoog gewaardeerd. De fokpaarden zijn evenals in België van slichte ijzers voorzien; de werkpaarden worden in den zomer vóór ook zonder kalkoenen beslagen; 's winters alleen bezigt men stootijzers. De bekende fokker-handelaar te Hofstadt bij Aken, de landbouwraad Meulenberg, wiens paarden door den heer Plum werden beslagen, waren van deugdelijke ijzers voorzien. Ik bezocht ook het hengstendepot Wickrath waar 205 dekhengsten zijn; het hoefbeslag was hier niet vrij van gebreken en de ijzers waren niet best afgewerkt. Men maakt in deze streek algemeen gebruik van den noodstal (travaille) en van ijzers zonder rits, alzoo met Fransche of stampnagelgaten.

Wat België betreft, bezocht ik Luik en Brussel. Te Luik treft men van tijd tot tijd ook nog wel stootijzers aan, doch slichte ijzers hebben de overhand. Bij de achterhoeven worden dikwerf strijkijzers zonder stoot gebruikt. De uitvoering van het hoefbeslag was zeer uiteenlopend, deels slecht, deels zeer goed. Onder de beste werkplaatsen trad die van Louis Artus op den voorgrond, goed verlicht en netjes. Ik zag er hoefijzers, uitstekend van vorm en eigenschappen, gewone slichte voorijzers en ook met verdikte takken, alsmede voortreffelijk gevormde achterijzers. Bij de strijkijzers, welke hij ten deele ook van eene rits voorziet, viel vooral de breede draagvlakte van den strijktak op. Deze meester-hoefsmid gebruikt voor luxe-

paarden ritsijzers, die door één man zonder voorslaander uit façonstaaf (zooals bekend is: machinaal geritst staafijzer) worden vervaardigd.

Te Brussel wordt alleen slicht beslag gebezigd, stoot en kalkoenen kent men alleen bij naam. In verband met de Duitsche begrippen, dat paarden zonder stoot en kalkoenen niet kunnen werken, is het des te meer opvallend, dat de paarden te Brussel in elken dienst, niettegenstaande er ook steil loopende straten worden aangetroffen, met kei-, hout- of asphaltbestrating, evenals bij ons, toch hun werk zoo goed verrichten.

Bij een slicht ijzer is de wrijf- en steunvlakte evengroot als het ijzer zelf, terwijl bij het stootijzer er feitelijk maar drie steunpunten zijn en het paard hierbij altijd tracht den toon in den bodem te drukken. Indien het paard slicht beslag heeft en de straal met den bodem in aanraking komt, dan tracht het dier niet om met den toon in den grond te boren, hetgeen ook niet noodig is, daar er bijna over de geheele ondervlakte wrijving bestaat. Een tweede voordeel van het slichte beslag is, dat deze ijzers veel gemakkelijker blijven vastzitten en de hoeven dan ook minder hebben te lijden. Te Brussel hadden de hoeven over het geheel een zeer goed voorkomen, — werden de ijzers zeer gelijkmatig afgesleten en kwam een gebroken hoefas, die bij ons veelvuldig is te zien, hier zelden voor. Herhaaldelijk zag ik paarden met steltvoeten aan de achterbeenen, welke eveneens van slichte ijzers waren voorzien, zonder dat het toongedeelte naar voren werd gesteund. Het waren hoofdzakelijk omnibuspaarden, die reeds veel in de beenen hadden geleden.

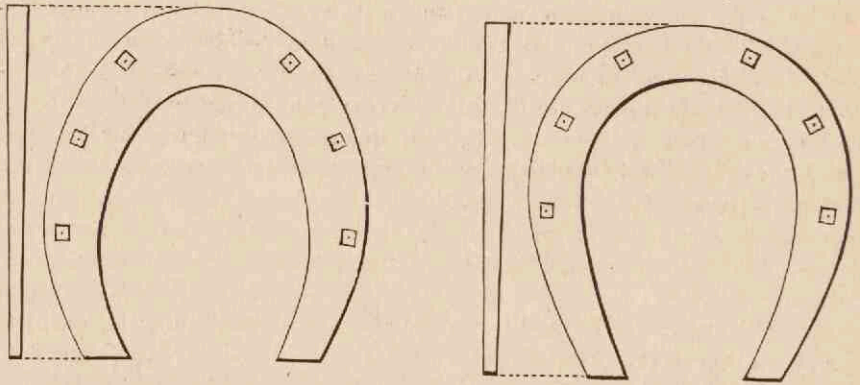
Verder bezocht ik te Brussel de rijkshoefsmidschool, waar ongeveer 25 gediplomeerde hoefsmeden aan tien vuren bezig waren, deels stampijzers, deels ritsijzers te vervaardigen. Zij werkten voor een tweede examen. Voor zoover ik heb kunnen nagaan is deze rijkshoefsmidschool de eenige in België en bestaat eerst sedert 2 jaar. De leiding berust in handen van een directeur, twee vee-artsen en een meester-hoefsmid, die zelf wel geen school heeft bezocht, doch veel handigheid in het smeden van hoefijzers toonde. De basis dezer inrichting is goed. Men smeedt achter- en voorijzers gewoonlijk even dik, de eerste nog al breed in den toon en de ijzers worden nauwkeurig onderscheiden in rechter en linker met betrekking tot de breedte van den tak, de plaatsing en de richting der nagelgaten. De voorijzers worden zonder afhelling gesmeed. Ook worden ijzers tegen klappen, strijken enz. vervaardigd, die eveneens goed van vorm zijn. Over de richting van het toongedeelte is men het nog niet geheel eens. Men beweert zelfs dat de opzet bij versleten paarden nadeelig werkt.

De noodstal wordt in deze hoefsmidschool weinig gebezigd; ofschoon er wel een voorhanden is, wordt meestal zonder helper uit de hand beslagen. De enorm dikke ijzers, welke de Belgische paarden in Duitschland dikwerf meebrengen en eenigermate dienen tot misleiding van den koper, worden in deze inrichting niet vervaardigd.

In België worden nog geen fabrieksijzers gebezigd, hetgeen toejuiching verdient, want hoe meer fabrieksijzers in gebruik komen, des te minder ontwikkelt zich de handigheid der smeden in het maken en richten van hoefijzers.

Te Parijs viel evenals in België op, dat de toestand der hoeven werkelijk goed was, terwijl uitsluitend slichte ijzers worden gebezigd.

Mij interesseerde vooral het beslag Lavalard-Poret, ijzers met dun uitlopende takken. Ik achtte het niet goed mogelijk zulk beslag te kunnen

toepassen zonder schade te doen aan de richting van de hoefas. Intusschen heb ik mij overtuigd bij de omnibusmaatschappij, welke dit beslag sedert eenige jaren bij haar 14000 paarden laat onderslaan, dat de hoeven en beenen hunner paarden zich in besten toestand bevinden, en heb verder op straat herhaaldelijk kunnen waarnemen dat deze paarden hun werk zeer goed doen.

De drie redenen, welke tot het algemeen gebruik van het beslag Lavalard-Poret aanleiding hebben gegeven, zijn:

1. het toongedeelte dient sterk en breed te zijn om een spoedig versleten geraken van het ijzer te voorkomen;
2. de ijzertakken dienen dun te zijn, opdat de straal goed met den bodem in aanraking kome, ten einde uitglijden te voorkomen, — en smal opdat het mogelijk zij het ijzer goed passend onder te leggen zonder den straal te besnijden;
3. het verdient aanbeveling den hoef zooveel mogelijk met den onbeslagen toestand in overeenstemming te brengen, — het hoefmechanisme door tegendruk op den bodem te bevorderen, ten einde den hoef op harde wegen voortdurend in bruikbaren toestand te houden.

Voor de bruikbaarheid van het beslag spreekt bovenvermelde ervaring alsmede dat ook bij veel andere paarden in Parijs dit soort ijzers in toepassing is gebracht.

De omnibusmaatschappij laat de door haar benoodigde ijzers machinaal vervaardigen. Haar paarden hebben vrij groote hoeven en er worden slechts 2 verschillende grootten gebezigd.

De winter is in Parijs meestal zeer zacht. Indien de straat evenwel glad is, wordt gebruik gemaakt van ijznagels, waartoe in ieder (winter)ijzer 4 afzonderlijke nagelgaten worden aangetroffen.

* * *

Over het geheel ziet men in België en te Parijs, dat de paarden onder alle omstandigheden op iederen weg alle werk met slichte ijzers, zoowel vóór als achter, goed kunnen verrichten en

tegelijk is op te merken dat deze paarden veel beter hoeven hebben dan bij ons in Duitschland, waar men er nog steeds aan vasthoudt, dat de paarden stootijzers dienen te hebben.

Wanneer de tijd eens moge aanbreken dat de paardenhouders en koetsiers, en bovenal vele hoefsmeden, de meening omhelzen dat het slichte beslag vele voordeelen heeft, dan zal men ook een gunstiger beeld van hoeven onzer paarden verkrijgen; — de smeden zullen meer genoeg in het hoefbeslag vinden wanneer zij de mooie natuurlijke hoefvormen door het zoo eenvoudige beslag zullen zien tot stand komen en de Rijnlanders zullen dan niet meer met zulke scheele oogen de hoeven uit de provincie Saksen bekijken.

NATIONALE EN INTERNATIONALE LANDBOUW-TENTOON-
STELLING VANWEGE DE HOLLANDSCHE MAAT-
SCHAPPIJ VAN LANDBOUW, 14—23 SEPT. 1907.

Rubriek Hoefbeslag. *)

Deze rubriek zal omvatten: 1e. Een wedstrijd in het hoefbeslag van gediplomeerde burgerhoefsmeden, waarvoor prijzen worden uitgelooft van *f* 100, *f* 50, *f* 25, *f* 10, *f* 10, *f* 10 en eervolle vermeldingen.

2e. Een wedstrijd in het hoefbeslag van militaire hoefsmeden, waarvoor worden uitgelooft: gouden medaille, verguld zilveren medaille en *f* 10 en zilveren medaille.

3e. Eene tentoonstelling van de beste inzending van handgesmede hoefijzers (niet blank gevild op de vlakten). Zomer- en winterbeslag. Als prijzen kunnen worden toegekend: *f* 25, *f* 15 en *f* 10.

4e. Eene tentoonstelling van leermiddelen voor hoefbeslag, (vooral met het oog op cursussen in dit vak). Als prijzen worden diploma's uitgereikt.

5e. Eene tentoonstelling van nieuwe doelmatige uitvindingen op het gebied van hoefbeslag. Als prijzen kunnen worden toegekend: *f* 15 en *f* 10.

6e. Het uitreiken van prijzen voor de hoefsmeden, die de dekhengsten, welke het best beslagen ter tentoonstelling kwamen, besloegen. Als prijzen zal men toekennen: *f* 25 en *f* 10.

Algemeene bepalingen voor de wedstrijden.

a. Om tot den wedstrijd onder No. 1 bedoeld, te worden toegelaten zal eene keuze van een 24-tal gedaan worden uit de personen, die den dag te voren aan een concours hebben deelgenomen, bestaande in het vervaardigen van eenzelfde hoefijzer, onder gelijke voorwaarden en in een vooruit bepaalde tijd — 20 minuten.

*) Dit programma is nog slechts een *ontwerp*, hoewel het zeer waarschijnlijk is, dat slechts weinig wijzigingen zullen worden aangebracht.

Met het oog op de mogelijkheid der wijzigingen stippen wij aan dat o. i. de prijzen voor de doelmatige uitvindingen te klein zijn, terwijl die voor de best beslagen dekhengsten desnoods wel kleiner konden zijn of door medailles worden vervangen.

Deelnemers moeten zich aanmelden aan het Bureau der tentoonstelling, Buitenhof 42a te 's-Gravenhage vóór 1 Aug. 1907, met nauwkeurige vermelding van naam, voornaam of voornamen, woonplaats, ouderdom en waar zij hun diploma behaald hebben. Inleggeld wordt niet geheven.

b. De deelnemers zijn verplicht hun eigen gereedschap mede te brengen. Staven voor het maken der ijzers zullen op het terrein aanwezig zijn.

c. De deelnemers hebben zich stipt te gedragen naar de aanwijzingen der Commissie.

KORTE MEDEDEELINGEN.

— **Inrichting voor hoefbeslag te Groningen.** De leerling D. de Vries van Munnekezijl, die op 22 Januari '06 aan voornoemde inrichting is toegelaten, heeft deze op 23 Juni j.l., met een goed getuigenschrift, verlaten. Zijn plaats is op 2 Juli weder ingenomen door den leerling H. Stel te Buinen, gem. Borger. — Mede wordt de cursus thans gevolgd door E. de Jong te Oostwold en A. Lubbers te Munnekezijl.

— **Concours hippique te 's Gravenhage, 2—8 Juli.** Deze internationale wedstrijden hebben weder een enorm bezoek gehad. De meeste tuigpaarden waren weder met dikke ijzers beslagen om hierdoor de actie nog te verhoogen. — De buitenlandsche paarden hebben de meeste eerste prijzen behaald; bij het springconcours b.v. werd door een Franschman over een hoogte van 2 Meter gesprongen, dat men haast niet kan gelooven, vooral niet als men even te voren zelf tegen zoo'n hindernis heeft opgekeken. Het is net of de paarden er over heen kruipen en zij lijken dan in hun springen ook meer op katten dan op paarden.

Een hoefsmid was op het terrein aanwezig, die mocht rekenen: f 0,10 voor het vastmaken — en f 0,15 voor het verleggen van een ijzer, f 0,40 voor een nieuw ijzer. Zeker geen hoog tarief!

— **Antwerpen.** In het begin dezer week werd alhier een landbouw-tentoonstelling gehouden, waarbij ook een wedstrijd voor hoefsmeden was uitgeschreven.

— **Dubbele ondervoet.** In Mei j.l. is te Rilland in Zeeland een veulen geboren met een zeldzame afwijking aan een der voorbeenen, n.l. het been normaal tot en met den handwortel of voorknie, terwijl het onderbeen — pijp, koot, kroon en hoef — geheel dubbel was. De afwijking is opgezonden naar 's Rijks Veeartsenijschool te Utrecht.

— **Centrale paardenkeuringen te Groningen, 9 en 10 Juli.** Het beslag was over het algemeen goed, doch bij een 3-j. merrie uit Pieterburen waren de voorijzers zoo dik en zoo ruim gelegd dat iedereen op die schuiten attent werd gemaakt en bij allen de gedachte opkwam, dat de hoeven wel slecht zouden zijn en de gang vóór te weinig actie zou toonen. En toch zijn hoeven en gang beide goed, zoodat die bijzonderheid onnoodig was. De smid kreeg natuurlijk de schuld!

PERSOVERZICHT.

— Uit: „*N. E. Courant*.” Delft, 9 Juli. Het volgende geval wordt den raad ter beslissing voorgelegd.

Aan de Geer had een hoefsmid aan den waterkant een *travaille* staan en niemand weersprak dat dit gebouwtje met de omgeving een der meest schilderachtige kiekjes van Delft vormde. Een verhuiswagen reed het gebouwtje omver. Den smid werd nu door B. en W. aangezegd, dat hij, in het belang van het verkeer, niet tot wederoprichting mocht overgaan.

Nu komt echter de smid en zegt, dat hij, om in zijn werkplaats de paarden te kunnen beslaan, hij eene verbouwing moet maken die *f*1200 kost, welk bedrag hij den raad vraagt.

B. en W. stellen voorop, dat de raad niet verplicht is iets te geven, maar stellen voor *f*400 toe te staan, omdat zij *f*1200 geheel uit den koers achten.

— Glasgow, 6 Juli. IJzer (bericht van Reichman & Co.). Begin dezer week was de markt voor ceelen beslist flauw. Sedert eergisteren heeft zich echter weder eene iets betere stemming doen gelden, ongetwijfeld als gevolg van de opnieuw levendige vraag die er voor het Continent is ontstaan. — Te Middlesbro was de markt vast.

— Duisburg-Ruhrort, 6 Juli, Steenkolen. De afgelopen week bracht weinig verandering, alleen veel regen en daardoor opnieuw stijgenden waterstand. Schepen zijn intusschen schaarsch geworden, de meeste groote schepen worden leeg gekomen direct naar Rotterdam gezonden, waar veel vracht, vooral in ertsen, te vinden is.

Uit: „*Der Hufschmied*”, Juli-afl.

— † Friedrich Gutenäcker, professor in de leer van den hoef, het hoefbeslag en hoefziekten, en directeur der Hoefsmidschool van de Veeartsenijkundige Hoogeschool te München, is op 20 Mei j.l. overleden. De redactie spreekt haar hooge waardeering uit voor de groote verdiensten, die Gutenäcker bezat als uitmuntend onderwijzer met groote ervaring op het gebied van het hoefbeslag en de hoefziekten, als onderzoeker en schrijver.

— Karl Marschner, gedipl. hoefsmid, verbonden aan de hoefsmidschool te Dresden, betoogt onder het opschrift: geen regel zonder uitzondering, dat hij een geval heeft waargenomen van een paard met bodemnauw-toonwijden stand der achterste ledematen, waarbij de hoeven iets grooter binnen- dan buitenhelft hadden, terwijl de afslijting der hoefijzers zóó was, dat bij het linkerijzer de buiten-, bij het rechterijzer echter de binnentak het sterkst werd afgesleten. Niettegenstaande de stand van beide achterbeenen gelijk in afwijking was, moest toch de eene hoef beslagen worden als een bodemnauw staande en de ander als een bodemwijd staande, m. a. w. onder beide hoeven moest feitelijk eenzelfde ijzer gelegd worden, alzoo niet een linker en een rechter, maar twee linker of twee rechter in verband met den stand.

Onder bovenbedoelden stand verstaat men een zoodanigen, waarbij de pijpen en misschien zelfs ook koot, kroon en hoef van beide beenen

naar elkaar toelopen, doch waarvan de laatstgenoemde onderdeelen om hun lengte-as naar buiten gedraaid zijn, zoodat de hoeven met hun toondeelten ook uit elkaar wijken. De hoeven staan dus wel dicht bij elkaar — de stand is dus bodemnauw — maar zijn tevens om hun as naar buiten gedraaid, alzoo gelijktijdig toonwijd of Fransch.

Het betreffende paard was een Belg en met het oog op de buitengewone afwijking werd bij den linkerhoef de buiten- en bij den rechterhoef de binnentak door verbreding zwaarder en duurzamer gemaakt, derhalve zooals boven is aangegeven feitelijk links en rechts eenzelfde ijzer ondergelegd, en hiermede in dit bijzondere geval een doelmatig beslag aangebracht.

— H. Wenzel, gemeente-veearts te Chemnitz, vervolgt zijn artikel: „Wenschen tot terzijdestelling van eenige fouten bij de uitoefening van het hoefbeslag” en wijst thans op het verstrekken van fooien, de onvoldoende bezoldiging van den hoefsmid, het verkeerde van stoot en kalkoenijzers, het nut van rijkspaardenkeuringen, met het oog op de verbetering van het hoefbeslag, en het nut van vakscholen voor smeden.

— Ernst Stoye geeft verslag van een studiereis, dat zoo goed als geheel in dit nummer vertaald is opgenomen, zoodat het voldoende is daarheen te verwijzen. Alleen zij opgemerkt, dat het beslag Lavalard-Poret reeds besproken is door Majoor Moubis, paardenarts te Utrecht, in den jaargang 1898, blz. 163 en 164, waarin o.a. is gezegd: Volgens Delpérier moet het worden beschouwd als de meest natuurlijke beslagmethode, die op de beste wijze de gebreken van den hoef voorkomt.

Door ons is op blz. 175 van dienzelfden jaargang gezegd:

Het beslag Lavalard-Poret komt ons uit een oogpunt van doelmatigheid niet zoo schitterend voor als Delpérier zulks aangeeft. Het is onbegrijpelijk dat bij een steilen stand van koot en kroon en evenzeer bij te vlakken stand hierin toch de verhouding van den toon- tot verzenlengte als 3—1 moet worden gemaakt. Zoolang wij niet beter overtuigd worden dan thans nog het geval is, blijven wij het houden met den bekende en natuurlijke stelregel, *dat het besnijden van den hoef in overeenstemming dient te zijn met den stand van het onderbeen.* (Die meening deelen wij nog. Red.)

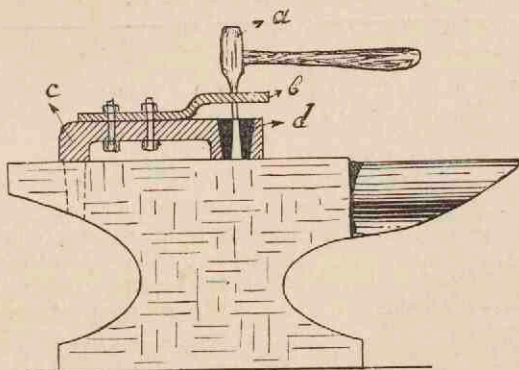
— De redacteur M. Lungwitz schreef een artikel over: „Het hoefbeslag op de Beiersche jubileumtentoonstelling te Neurenberg. Op de tentoonstelling zijn vertegenwoordigd de hoefsmidscholen te Augsburg, Landshut, Neurenberg, Regensburg en Würzburg. München en Zweibrücken ontbreken. De tentoonstelling had betrekking op industrie, ambachten en kunst, waarbij de rubriek hoefbeslag natuurlijk slechts een bescheiden plaats innam. De inrichting te Würzburg had de grootste inzending. Na München heeft Würzburg ook de meeste leerlingen en zij kan beschikken over een groote en belangrijke verzameling hoefbeslag.

— Paard van 53 jaar. In de 11e afl. van 1905 is eene mededeeling opgenomen betreffende een paard van 44 jaar, dat zich in Australië bevindt. In een Amerikaansch Blad „The Horseshoers Journal” 1903 wordt nog grooter merkwaardigheid vermeld, n.l. in de stad Niles, staat Michigan zou een paard van 53 jaar voorkomen. Daarbij is een afbeelding opgenomen, waaruit blijkt dat het dier een erge zadeldrug heeft, doch nog in het bezit van goed beenwerk is.

— In de rubriek „Vragen en antwoorden” worden inlichtingen over hoornscheuren verzocht en medegedeeld, dat de oorzaak hiervan bijna altijd zetelt in een ongelijkmatige belasting van den hoof, m.a.w. in een ongelijkmatig besnijden van den hoof, of in een onregelmatige draagvlakte van het ijzer, terwijl voor het bestrijden de oorzaak van het kwaad moet worden weggenomen, terwijl voor het genezen van de bestaande scheur het gedeelte van den hoof moet worden vrijgelegd vanaf de plaats waar de scheur begint, tot daar waar de loodlijn uit het bovenende der scheur neergelaten, aan den draagrand uitkomt.

Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoofbeslag.

SMIDSWERKTUIGEN.

Ofschoon men tegenwoordig in de meeste smidswerkplaatsen de moderne werktuigen, zoowel voor hand- als krachtbedrijf ziet verschijnen, zijn er echter nog talloze inrichtingen, en vooral ten platten lande, waar dergelijke zaken ten eenenmale ontbreken. Getrouw aan onze belofte om voor en na in woord en beeld hulpmiddelen aan de hand te doen, die dergelijke werktuigen vervangen, en door den smid zelf vervaardigd kunnen worden, geven wij in bovenstaande figuur een toestel te zien, dat in vele gevallen de aanwezigheid eener ponsmachine overbodig zal maken. Voor ieder onzer is tegenwoordig de leus „tijd is geld” het wachtwoord, en hoe vlugger het werk gaat des te beter zullen wij de immer grooter wordende concurrentie het hoofd kunnen bieden. Om bovenstaand toestel te vervaardigen kan men b.v. een stuk van een oude wagenas, twee duims vierkant, nemen. Men stuikt het eene einde op tot deze ongeveer twee en een halve duim vierkant wordt, neme het direct achter dit gestuikte gedeelte iets in, terwijl men het ondereinde, na vooraf pas te zijn gemaakt in het gat van het aambeeld, haaks omzet (zie *c*). Nu wordt in het gestuikte gedeelte een gat geboord, circa vier cM in diameter, hetgeen men aan de bovenzijde eenigszins wijder maakt (conisch) ter opname van de matrijs (*bed*) (*d*). Dit bed wordt van gegoten staal vervaardigt en of geheel of aan de bovenzijde

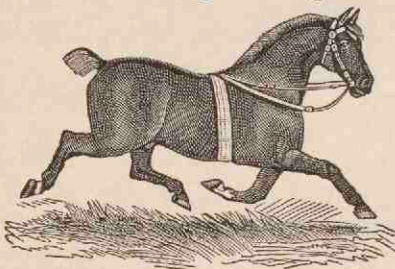
gehard. In dit bed zit het vereischte gat, in tegenovergestelde richting tapsch voor het lossen der ponsdoppen. Over het geheel wordt een stuk ijzer met twee bouten bevestigd, dat zooveel doorgezet is dat het te bewerken materiaal juist tusschen dien beugel en de matrijs doorgaat. Ook in die beugel zit het te ponsen gat, hetgeen zuiver boven het gat in de matrijs gesteld moet worden. Als nippel gebruikt men een gewone stokdoorslag, welke aan de onderzijde goed vlak afgewerkt moet zijn en voor goede lossing naar boven conisch is afgewerkt, terwijl bij de bewerking het gebruik van een weinig olie is aan te bevelen (α); het conische gedeelte van den stempel zal ongeveer 0,5 mM op de 15 mM schuin zijn. Dit toestelletje waarmee men gemakkelijk met behulp eener lichte voorhamer, door koud ijzer van 8 mM dik gaten kan slaan van 13 mM groot, zal zeker aan menigen smid welkom zijn.

M.

Advertentiën.

Gemakkelijke bijverdienste voor Hoefsmeden.

„HET PAARD”

is een geïllustreerd weekblad voor fokkers, houders en liefhebbers van paarden, dat veel gelezen wordt en zich kenmerkt door een degelijken, prettigen inhoud met zeer goede afbeeldingen. Het bevat artikelen over: verpleging en voeding, rijden onder den man en van den bok, verslagen van rijkskeuringen, concoursen-hippique, landbouw,

buitenland, paardenkennis, fokkerij, tentoonstellingen in binnen- en buitenland, paardenhandel, rennen en harddraverijen op de lange baan, terwijl er tevens een vraagbaak aan is verbonden, zoodat de abonné's op het geheele gebied, waarover het Blad handelt, vragen kunnen stellen, die door speciale deskundigen voor de onderscheidene rubrieken KOSTELOOS worden beantwoord.

Onder de abonné's komen ook hoefsmeden voor. Het bevat dikwerf verhandelingen, die niet alleen belangwekkend voor hen zijn, maar vooral geschikte onderwerpen van bespreking opleveren met eigenaren of koetsiers, die bij het beslaan hunner paarden tegenwoordig zijn. Het abonnement bedraagt echter franco huis f 4.— per jaar, f 1.— per kwartaal, waartegen menigeen opziet. Dit behoeft nu geen bezwaar op te leveren, wanneer de zaak maar wat handig wordt aangpakt. Juist door de geregelde aanraking met personen, die zich voor paarden interesseeren, is de hoefsmid herhaaldelijk in de gelegenheid om de aandacht op „HET PAARD” te vestigen en van tijd tot tijd

een abonné te werven.

Hiervoor kan provisie worden bekomen, zoodat het aangename met het nuttige goed is te vereenigen.

Proefnummers en voorwaarden betreffende provisie op aanvraag gratis te bekomen bij den uitgever van „Het Paard” te Groningen.

Engelsche veerkrachtige

HOEFZOLEN voor paarden met gebrekkige en gevoelige hoeven.

Deze zolen worden zeer geroemd en zijn in alle afmetingen verkrijgbaar.

CIRCULAIRES op franco aanvage bij:

W. A. H. van HORSEN, Utrecht.

Kunsthoorn, voor Hoefbeslag,

verkrijgbaar in de chemicaliën- en drogerijen-handel van

K. G. W. DE BOSSON, Apotheker,
te Dordrecht.

Prijscouranten voor H.H. veeartsen en hoefsmeden op aanvage gratis.

John's „Vollampf” Waschmaschine

Met transportabele spaaroven en waterreservoir.

wascht, stoomt, kookt en ontsmet de wasch tegelijkertijd met een besparing van 75 0/0 aan zeep, soda, water, tijd en brandstoffen, zonder het goed in het minste te ruïneeren, waardoor men haar ook tot de fijnste wasch zonder vrees kan toevertrouwen.

Zonder oven op een keukensformis.

Vraagt wederverkoopsofferte aan de

Mij. op Aandeelen J. A. JOHN, ILVERSGEHOFEN 23, bij Erfurt (Duitschland).

H.H. Smeden!

Vraagt bij uwen ijzerhandelaar **ECHTE**

DICK'S Hoefraspen

en andere gereedschappen

voor

Hoefbeslag.

Gelieve vooral op het merk:

F. D. te letten.

Verkoop alleen aan grossiers!

FRIEDR. DICK, Esslingen a. N., (Württemberg).

Vertegenwoordiger: **J. J. VAN MEEKREN**, Amsterdam, Sarphatistraat 75.

S. C. M. BAX. - 2, 4 en 6 Jufferstraat. - ROTTERDAM.

— Specialiteit in Artikelen voor HOEFBESLAG. —

Meest uitgebreide sortering prima blanke Hoefnagels, waarvan meer dan 60 verschillende voorradig. Billijke prijzen.

Amerikaansche Hoefzolen met caoutchouc straal.

Beter en goedkooper dan Engelsche zolen.

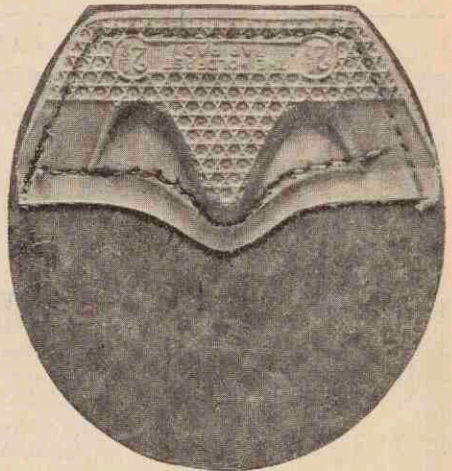
Stevig geplakt en opgenaaid op best sterk leder.

Iedere zool voorzien van Garantiestempel van niet los te laten.

Men vrage Prijscourant met de verschillende maten.

Iedere zool die bij doelmatig gebruik defect mocht raken en bezworen wordt niet deugdelijk te zijn, wordt vervangen.

Merk „The Favorite bar”, prima kwaliteit, zachte, veerkrachtige *Witte Caoutchouc*. in 10 verschillende maten voorradig.

Merk „The Holdfast bar” prima kwaliteit, zachte, veerkrachtige *blauwe Caoutchouc*. in 13 verschillende maten voorradig.

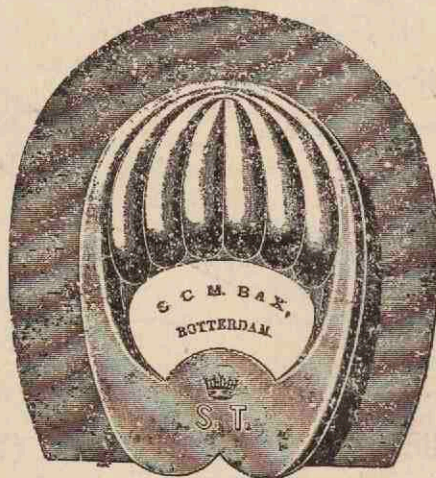
— Prijzen uiterst billijk. —

➡ Men lette op het stempel op iedere zool. ➡

Gemaakte Hoefijzers
Rits- en Stampmodel
Voor- en achterijzers
in 9 verschillende
maten voorradig . . .

IJs- of Scherpnagels
in 12 soorten.

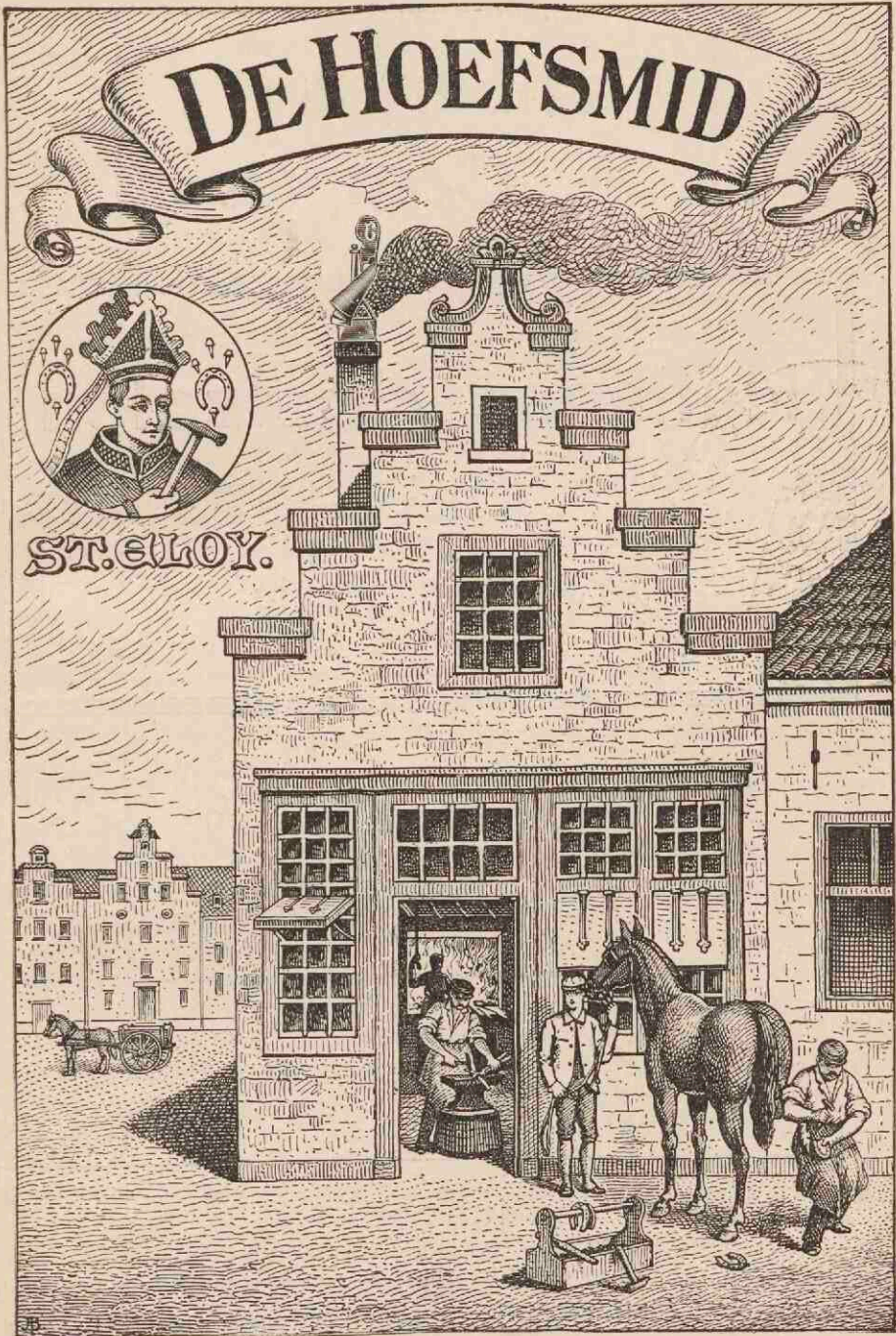
Schroeven en Stiften
in alle modellen.

Hoefraspen.
Renetten (rechts en links).
Houwklingen.
Hoefhamers.
Hoef tangen.
Alle Caoutchouc artikelen.
Kunsthoorn.
enz., enz.

Las- of Welbladen om ijzer en staal te wellen. Las-poeder.

Pneumatiek- of Luchtdrukzool
in 8 verschillende maten voorradig.

**Lambert &
Company.**

Hallanan Hoefzolen

de Beste en
de Goedkoopste

Rotterdam,
Wijnhaven 127.

INHOUD.

Wedstrijd in het hoefbeslag te Nijmegen. — St. Eloy. — Het resultaat van 1276 onderzochte voorhoeven. — Korte mededeelingen. — Persoverzicht. — Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag. — Advertentiën.

WEDSTRIJD IN HOEFBESLAG TE NIJMEGEN.

De Geldersche-Overijselsche Maatschappij van Landbouw staat zeer zeker niet ten achteren bij hare zusterverenigingen, wat betreft de bevordering van de ontwikkeling der hoefsmeden. Deze ontwikkeling behoort ongetwijfeld ook tot een der hulpmiddelen om de paardenfokkerij te verheffen, al staat natuurlijk bij het uitoefenen van het hoefsmidsvak het bruikbaar houden der dienstpaarden op den voorgrond. De paardenhouders in de eerste plaats trekken er profijt van, indien de hoefsmeden bekwaam zijn en hun vak met ijver en nauwgezetheid uitvoeren.

Vroeger was het de vaste gewoonte slechts prijzen toe te kennen voor tentoongestelde ijzers, smidswerktuigen enz. Langzamerhand is het duidelijk geworden aan de groote meerderheid, dat een dergelijk tentoonstellen van zulke collecties hoefijzers weinig — en de bekroning slechts twijfelachtige waarde heeft. Alle waarde is er niet aan te ontzeggen, daar het zien van finke collecties ongetwijfeld de belangstelling in het hoefsmidsvak bij het publiek kan verhoogen. Herhaaldelijk is er in „De Hoefsmid” op gewezen, dat deze betrekkelijke waarde zooveel mogelijk is te vergrooten door het tentoonstellen van een volledige, degelijke verzameling, waarbij eenige uren per dag een deskundige aanwezig is om alle belangstellenden, in de eerste plaats hoefsmeden en hoefsmidsleerlingen, alle eventueel te stellen vragen naar vermogen te beantwoorden. Van Staatswege bestaan er twee collecties aan inrichtingen van onderwijs, die wel tot de beste en volledigste verzamelingen zullen mogen worden gerekend, terwijl tevens over geheel deskundig personeel valt te beschikken. Wij bedoelen 's Rijks Veeartsenij-school te Utrecht en de Militaire hoefsmidschool te Amersfoort. Alle geëxamineerde veeartsen hebben in Nederland hun opleiding ontvangen te Utrecht, terwijl het onderwijs in hoefbeslag, wat het theoretisch gedeelte betreft, aan alle cursussen wordt gegeven door een veearts, zoodat het voor de hand ligt dat de verzameling van 's Rijks Veeartsenij-school tot de beste en de meest volledige is te achten. Aan de Militaire hoefsmidschool te Amersfoort worden de hoefsmeden voor het leger opgeleid, terwijl tevens enkele plaatsen beschikbaar zijn gesteld voor burger-hoefsmidsleerlingen. Ook hier zal de verzameling hoefijzers goed en behoorlijk volledig dienen te zijn, doch het theoretisch gedeelte strekt zich natuurlijk niet zoo ver uit als aan 's Rijks Veeartsenij-school. Wij hopen dat bij de in 1907 te 's Gravenhage te houden tentoonstelling deze beide verzamelingen, of althans minstens één, aanwezig zullen zijn, terwijl een deskundige eventueel gevraagde inlichtingen kan verstrekken. Wij achten het geen gewaagde voorspelling, door te zeggen dat een dergelijke medewerking van Staatswege door een groot aantal hoefsmeden zeer zal worden gewaardeerd, terwijl zij zal bijdragen tot vermeerde-

ring van de kennis der hoefsmeden en tot een zeer verhoogde belangstelling van het publiek over het algemeen, hetgeen dit vak zeer zeker ten goede zal komen. Door die verhoogde belangstelling, door het leeren zien wat er van die ambachtslieden wordt gevergd, alvorens in hun vak thuis te zijn, zal het publiek, zullen de paardenhouders het weer billijk gaan vinden dat goed werk ook goed geld waard is. Indien er enkele uren speciaal voor hoefsmeden werden opengesteld, dan zullen er het volgend jaar voor het bezichtigen dier collecties wel gezelschapsreisjes van hoefsmeden zijn samen te stellen uit verschillende oorden van Nederland naar den Haag.

* * *

Van grooter beteekenis dan zoo'n tentoonstellen van verzamelingen — dikwerf onvolledig en altijd zonder deskundige uitlegging, — zijn de wedstrijden, waarbij de hoefsmeden zelf ten aanschouwe van de jury hun werk hebben geleverd. Voor de verzamelingen waren te Nijmegen ook nog 2 medailles beschikbaar, waarvan de eerste prijs werd uitgereikt aan een collectie keurig gevormde ijzers, doch waarvan de tentoonsteller, vrij zeker ook tevens de vervaardiger, thans het hoefbeslag niet eens weer uitoefent. Ook de 2e prijswinner (bronzen medaille) J. G. Altink te Andelst, liet goed gemaakte ijzers zien. H. W. de Bont te Ravestein had ook een voldoende collectie, doch de ijzers gelakt, waardoor de beoordeeling niet goed kon plaats vinden. Aan deze inzending werd nog een eervolle vermelding verstrekt.

De wedstrijd, die uitnemend was voorbereid, waarvoor in de eerste plaats hulde toekomt aan kapitein H. A. Mos, van het Corps Koninklijke Maréchaussée te Nijmegen, had bij de hoefsmeden groote belangstelling gewekt. Er waren 62 inschrijvingen, waarvan 9 niet opkwamen. Van deze 53 bleken een viertal geen volledigen cursus in hoefbeslag te hebben gevolgd, terwijl van de overige 49 ook nog een niet gediplomeerd zou zijn, doch daar het door dezen vervaardigde ijzer beneden het gemiddelde peil bleek te zijn, werd er door de jury niet nader naar geïnformeerd. Natuurlijk kwam het overgrootste deel der mededingers uit de provincie Gelderland, n.l. 34, terwijl uit Utrecht, Noordbrabant en Zuid-Holland elk 3, uit Noord-Holland, Groningen en Overijsel elk 2 deelnemers waren ingeschreven.

Volgens de bekende voorwaarden. moest ieder mededinger een ijzer vervaardigen, alle hetzelfde. Aanvankelijk bestond het voornemen een gewoon voorijzer te laten vervaardigen, in verband waarmee de hoefsmid H. Hulsingh, die bij den wedstrijd voortdurend de behulpzame hand bood, een modelijzer was vervaardigd. Met het oog op het groot aantal deelnemers werd evenwel door de jury besloten een eenigszins moeilijker ijzer te kiezen, zoodat werd opgedragen een gewoon strijkijzer met kalkoen voor een rechter achterhoef. Ieder mededinger had voor de vervaardiging, vanaf het oogenblik dat de staaf in het vuur werd gestoken, 20 minuten tijd, daarvoor beschikbaar. De ervaring heeft geleerd dat deze tijdrimte als voldoende is te beschouwen. Een paar hebben hun ijzer in een tijd van 12 minuten afgeleverd; het meerendeel in een tijd van 14 à 16 minuten, terwijl slechts één den beschikbaar gestelden tijd heeft overschreden.

De jury, bestaande uit Dr. J. van Dorssen te 's Hertogenbosch, A. W. Heidema te Groningen, W. A. H. van Horses te Utrecht, H. J.

C. van Lent te Tiel, en J. de Vries te Zalt-Bommel, waren van oordeel, dat over het geheel goed is gewerkt en dat de regeling uitstekend was. Er kon aan drie veldsmidsen *) worden gewerkt, die geplaatst waren onder een behoorlijk hoog aangebracht afdak, terwijl het publiek door een houten schutting op behoorlijken afstand werd gehouden. Het afdak beschutte meestal zoowel tegen de zon als tegen den regen.

De jury was over de geleverde ijzers goed tevreden, toch was er natuurlijk nog al wat verschil in het gehalte der vervaardigde ijzers. Wat de ge-
maakte fouten betreffen werd het veelvuldigst gezondigd tegen het behoorlijk vlak staan van het ijzer en in de tweede plaats tegen het goed geplaatst zijn der nagelgaten. Zoo was er onder de niet eervol vermelden één die in 15 minuten een keurig gevormd en overigens best vervaardigd ijzer leverde, dat evenwel door het veel te vet gestampt zijn der nagelgaten, dat, als te zeer in strijd zijnde met de eischen der practijk, door de jury ter zijde moest worden gelegd. Het gaat iemand aan zijn hart, dat in zoo'n geval een wellicht zeer goed werkman door overhaasting bij het inslaan der rits zijn kans op succes geheel verliest. Ook viel iemand, die een zeer goed ijzer had vervaardigd, buiten de medailles, doordat hij de onattentheid had gehad een linker-, inplaats van een rechterijzer te vervaardigen. Hij behoorde wel tot de beste werkers, doch mocht voor een prijs niet in aanmerking komen.

De uitslag was:

1e prijs S. K. Gorter te Roodeschool (Gr.) verguld zilveren medaille of f 25.

2e prijs D. K. Gorter te Oude-Schip (Gr.) zilveren medaille of f 10.

3e prijs W. J. Zoet te Ophemert (Geld.) bronzen med. of f 5
en 7 eervolle vermeldingen aan:

A. de Gruijter te Rockanje (Z.-H.), J. G. Haank te Ambt-Doetinchem (Geld.), A. Steinmeijer te Aalten (Geld.), H. Griffioen te Hien gem. Dodewaard (Geld.), J. A. Koenders te Rheden (Geld.), Th. J. Lem te Driel gem. Heteren (Geld.) en N. Daanen te Beuningen (Geld.). Dit tiental, waarvan dus 7 uit Gelderland, 2 uit Groningen en 1 uit Zuidholland werden toegelaten tot den wedstrijd op den tweeden dag, Zaterdag 11 Augustus, waarbij voor een bepaalden hoof een ijzer moest worden vervaardigd en ondergelegd.

De uitslag van Vrijdag 10 Augustus kon 's middags om 4 uur bekend worden gemaakt.

* *

Zaterdagochtend om negen uur waren bovengenoemde 10-tal deelnemers voor den tweeden wedstrijd present. De indeeling der beoordeeling was weder evenzoo als vroeger, n.l.:

1. voor het afnemen van het oude ijzer en het besnijden van den hoof,
2. voor het maken van het ijzer,
3. voor het onderslaan van het ijzer,

*) Welwillend ter beschikking gesteld door de firma Charles Hustinx te Nijmegen.

Elk een cijfer, terwijl het totaal aantal punten voor iederen candidaat de plaats en de ranglijst van de 10 deelnemers aanwees.

Er waren 5 paarden beschikbaar, terwijl alleen de voorhoeven werden beslagen. Een van de vijf had goede hoeven, de andere vier min of meer gebrekkige. Er werd om het paard en om den hoef geloot.

De jury was ook thans weer tevreden over het geleverde werk, dat grootendeels vlot en goed werd uitgevoerd. Het is nog niet zoo eenvoudig om voor een gegeven hoef een werkelijk goed passend ijzer te maken. Het komt zoo weinig in de practijk voor zoodat de meeste smeden er niet recht voldoende ervaring in bezitten, zoodat men zich eigenlijk voor zoo'n wedstrijd eenigszins speciaal moet voorbereiden. In ieder hoefsmederij bestaat de regel dat er zoo mogelijk een groote hoeveelheid ijzers van uiteenlopende maat in voorraad zijn, ja zelfs van paarden, die betrekkelijk vaak worden beslagen is vaak steeds een nieuw stel aanwezig. Wat de paarden betreft die minder vaak, of voor de eerste keer in de beslagplaats komen, — daarvoor worden een paar passende ijzers van het rek genomen en daarna afgewerkt, m. a. w. geheel pasklaar gemaakt en ondergeslagen. Alleen in zeer drukke tijden, als er veel meer paarden worden beslagen dan er in den overigen tijd ijzers kunnen worden gemaakt, ja dan komt het nog al eens voor, dat de smid eerst ijzers voor sommige paarden moet maken alvorens hij tot beslaan kan overgaan.

Bij een wedstrijd is het gewenscht om zooveel mogelijk de eischen der practijk te volgen. Hoewel het maken van een ijzer voor een opgegeven voet hieraan niet geheel voldoet is dit onderdeel toch moeilijk te vervangen en wij zouden het dan ook willen behouden. Het wordt evenwel aangestipt ter verklaring van het feit, dat bij een zoodanigen wedstrijd door werkelijke bekwame smeden, toch meermalen een ijzer te nauw, te wijd of te kort wordt gelegd, daar de berekening omtrent de lengte van de benoogde staaf niet geheel juist is geweest.

De ijzers, die thans werden vervaardigd waren grootendeels weder van goede hoedanigheid.

De uitslag kon om één uur bekend worden gemaakt en luidde als volgt: 1e pr. W. J. Zoet te Ophemert, verguld zilveren medaille of f 25 (10 Augustus 3e prijs); 2e pr. A. de Gruijter te Rockanje, zilveren medaille of f 10 (10 Aug. eerv. vermelding no. 1); 3e pr. A. Steinmeijer te Aalten, zilveren medaille of f 10 (10 Aug. eerv. vermelding no. 3); 4e pr. N. Daanen te Beuningen, bronzen medaille of f 5 (10 Aug. eerv. vermelding no. 7). Eerste eervolle vermelding: D. K. Gorter te Oudeschip (10 Aug. 2e prijs). Tweede eervolle vermelding: H. Griffioen te Hien (10 Aug. eerv. vermelding no. 4). Derde eervolle vermelding: S. K. Gorter te Roodeschool (10 Aug. 1e prijs).

* *

De 10 bovengenoemden ontvingen hun diploma, na met goeden uitslag een cursus te hebben gevolgd: W. J. Zoet en H. Griffioen te Geldermalsen, A. de Gruijter aan de hoefsmederij van 's Rijks Veeartsenijschool te Utrecht, A. Steinmeijer aan een cursus te Doetinchem, N. Daanen aan de Militaire hoefsmidschool te Amersfoort, D. K. Gorter en S. K. Gorter aan de In-

richting voor hoefbeslag te Groningen, J. G. Haank aan een cursus te Winterswijk, J. A. Koenders aan een cursus te Zutfen en Th. J. Lem aan de hoefsmederij (vroeger van den heer v. Dulm) te Arnhem.

* * *

De wedstrijd te Nijmegen heeft wederom vrij wat kosten gevorderd, al waren de uitgeloofde prijzen laag, doch die kosten zijn wel besteed, niet alleen uit het oogpunt van nut maar ook met betrekking tot de groote belangstelling door het publiek getoond. Wij brengen ten slotte eerbiedige hulde aan de hoefsmeden in het algemeen voor de groote deelname die van hunne zijde voor den wedstrijd is getoond.

ST. ELOY.

„De Hoefsmid” heeft op zijn omslag het portret van den patroon der smeden St. Eloy, die nog zeer veel als zoodanig in eere wordt gehouden, vooral in Limburg en Noord-Brabant. We ontleenen omtrent dezen Heiligen Bisschop Eligius (Eloy) het volgende, aan „De Levens der Heiligen” van Prof. H. Bartels, professor v/h. Bisschoppelijk College te Roermond, wel wetenswaardig voor den smid, die er zijn schutspatroon in ziet. Bisschop Eligius stierf in 659. Deze bewonderenswaardige man heeft eerst als goudsmid de tempel des Heeren met de voortbrengselen zijner kunst versierd, later evenwel, als ijverig opperherder voor Noyon in Frankrijk, onsterfelijke zielen voor de kerk gewonnen. Lang vertoefde hij als muntmeester aan het Frankische hof, doch leefde strenger temidden van den glans dan menig kluizenaar in den woestijn. Zijn vriend Audoenus, de latere bisschop van Rouaan, schrijft van hem: „Eligius schitterde in geheel zijn wandel als de morgenster onder de sterren. Waar hij iets goeds, eene deugd aan anderen zag, trachtte hij die na te volgen. Hij was bedachtzaam in het spreken en gewillig om te luisteren; zijn gesprek was overwogen, zijn bescheidenheid uitmuntend, zijn weldadigheid onvermoeibaar, hij was overal goedig in de reinheid des harten en in alle kerkelijke zaken zóó volleerd, dat hij zelfs Bisschoppen ten voorbeeld strekte. Als Bisschop was „zijn leven als zijn leer, en zijne leer als zijn leven”. Steeds vol mildheid, toonde hij toch nooit zwakheid en zijn ijver was altijd vrij van hardheid.

Nadat hij den eersten tijd van zijn bisschoppelijk ambt tot de verbetering der ondergeschikte geestelijkheid gebruikt had, wijdde hij zich daarna geheel aan de bekeering der grootendeels nog heidensche Vlamingen in het Bisdom Doornik, hetwelk hij benevens Noyon bestierde. Een groot succes verzamelde zijn apostolischen arbeid. De legende verhaalt van den heilige ook twee trekken der teederste eerlijkheid. Toen Eligius nog goudsmid was, kreeg hij van koning Clotarius II de opdracht eenen met goud en edelsteenen rijk versierden troonzetel te vervaardigen. Eligius maakte van de hem gegeven stoffen twee tronen in plaats van éénen en wel zoo prachtig, dat de koning er zijne volste tevredenheid over uitte; nog meer evenwel bewonderde hij des kunstenaars eerlijkheid. Later schonk koning Dagobert den heiligen een stuk grond om daarop een klooster te kunnen bouwen.

Toen de bouw voltooid was, bemerkte Eligius, dat daartoe een voet breed meer gebruikt was, dan de koning geschonken had. Vol smart en onrust daarover wierp hij zich aan de voeten van den koning neder en bad om vergeving. Deze verwonderde zich over zulke teedere nauwgezetheid en verdubbelde zijne schenking. — We lezen verder in *Wetzer Kirchenlexicon*: De H. Bisschop van Noyon werd te Cadillag of Cadaillac in Aquitaniën geboren, twee uur verwijderd van Limoges, uit rijke en vrome ouders. Naar aanleiding van zijn aanleg gaven ze den knaap bij den goudsmid Abbo in de leer. Door dezen leermeester, schatmeester van koning Clotarius II, kwam hij aan het hof. Deze benoemde hem tengevolge der boven beschreven stoelenleverantie tot muntmeester. Op de munten, dateerende uit de tijden van Dagobert I en Clovis II, vindt men herhaalde malen den naam Eligius. De kunstenaar maakte nog tal van kasten ter bewaring van reliquiën, grafversieringen, doodkisten (o. a. die van den H. Martinus) en andere waardevolle kunstvoorwerpen. Hij nam aan het hof steeds de gebruikelijke etiquette in acht. Wanneer hij bij den koning moest verschijnen, droeg hij steeds de meest kostbare, destijds zeer zeldzame, zijden kleeren. Zijn onderkleed was met goud gestikt, gordel en geldbuidel van edel metaal prijkten met heerlijke edelgesteenten. Bij het uitvoeren van werken namens den koning bewees hij steeds dat de staatschat hem zeer ter harte ging. Verder was hij zeer vroom en las gaarne de H. Schrift. Zijn liefdadigheidsgeest was algemeen bekend, aldus schrijft zijn vriend Andoënus, de latere Bisschop van St. Quen en Rouaan. Na den dood van Clotarius verwierf Eligius ook de gunst van de opvolgende koningen Dagobert I en Clovis II. De eerste schonk hem een schoon huis in Parijs, dat hij evenwel tot een nonnenklooster bestemde. Ook stichtte hij op deze wijze een monnikenklooster. Eene diplomatieke zending bracht hem in aanraking met de opgestane bevolking van Bretagne waar het hem gelukte het Bretonsche opperhoofd tot onderwerping te brengen.

Later wilde Dagobert Eligius nader aan zich verbinden door een duren eed, dien Eligius weigerde uit beschroomdheid. Vooral zijn predicaties waarin hij weldadigheid tegenover den evenmensch aanbeveelt, zijn zeer bekend. Hij stierf op 1 Dec. 659 in den ouderdom van zeventig jaren. Zijn graf werd door de koningin Bathilde prachtig versierd. Zijn gebeente rust te Noyon. De smeden kozen terecht den genialen goudsmid tot patroon.

T. A. L. Beel.

HET RESULTAAT VAN 1276 ONDERZOCHE VOORHOEVEN.

(Uit: „*Die Gestaltsveränderungen des Pferdefusses*“, von Dr. H. SCHWYTER).

Onderzoek van 1276 voorhoeven van jonge, slechts weinig of in 't geheel niet voor militaire dienst gebruikte paarden. Er werden de volgende veranderingen opgemerkt:

Duidelijke verzwakking van den binnenwand bij 217, van den buitenwand bij 48.

Drukking van den binnenwand bij 48, van den buitenwand bij 5.

Indeuking van den binnenwand bij 39, van den buitenwand bij 1.
 Verkorting van den binnenwand bij 60, van den buitenwand bij 3.
 Draaiing van den toon naar binnen bij vermeerderde belasting van den binnenwand 165.

Idem naar buiten bij vermeerde belasting v. d. buitenwand 11.
 Verschuiving van den binnenwand tegen de weeke deelen 34.
 Verandering van beide wanden aan denzelfden hoef 12.
 Lage, zwakke drachten 107.
 Ingetrokken en omgeslagen drachten 93.
 Toonwijken (Franschen) stand zonder noemenswaardig verschil in de sterkte der beide wanden 2.

Toonnauwe stand als voren 2.
 Ongelijk groote hoeven bij hetzelfde paard 12.
 Naar buiten uitwijkend kroongedeelte 14.
 Geringe beginnende plathoef 72, bokhoef 5, volhoef 2, knolhoef 8.
 Hoeven met ringen 6.
 Smalle, lang uitgerekte hoeven 14.
 Naar voren omgeslagen drachten 2.
 Hoornpijpjes aan den zijwand schuiner verloopend dan aan den toonwand 28.
 Losse wand 20.
 Rotstraal 31.
 Hoornscheuren 5.
 Brokkelige wand 4.
 Beschadigde wand 14.
 Ontsteking van den vleeschzoom met gebrekkig schubvormig veranderde dek- of glazuurlaag 10.

KORTE MEDEDEELINGEN.

— **Hoefbeslagexamen te Zutphen.** Dinsdag 17 Juli had te Zutphen het eindexamen plaats van den aldaar gehouden tweejarigen cursus in hoefbeslag. De cursus stond onder leiding van den Kapitein-Paardenarts F. Laméris, bijgestaan door den korporaal-hoefsmid J. Blokker.

Het examen werd afgenomen door de commissie voor hoefbeslag van de G. O. M. van Landbouw onder presidium van den heer mr. Ridder van Rappard en in tegenwoordigheid van het bestuur der afdeeling Zutphen-Warnsveld.

Aan den cursus werd deelgenomen door dertien leerlingen, waarvan twee reeds vroeger een diploma hadden behaald, één van de G. O. M. v. L. en één in het buitenland.

Alle leerlingen slaagden, te weten: G. J. Rolink te Enschedé, G. H. Rutgers te Almen, M. J. Berends te Deventer, D. Mus te Warnsveld, B. Koenders te Eerbeek, D. Boevink te Eibergen, H. J. Eijkelkamp te Vorden, C. Langeler te Lochem, K. G. op 't Klein Heksel te Diepenheim, H. Alferink te Vorden, A. M. Ankele te Eibergen, H. Halfman te Apeldoorn en H. J. Zandhuis te Wijhe.

— **Hoefbeslagexamen te Doetinchem.** Woensdag 18 Juli had alhier

ten overstaan van de hoefbeslagcommissie der Geld.-Overijs. Maatschij. van Landbouw, de h.h. mr. J. G. Ridder van Rappard te Laren, J. de Vries te Zalt-Bommel en H. van Lent te Tiel het examen plaats van den hier gehouden dubbelen tweejarigen cursus voor hoefbeslag. Van de 18 leerlingen slaagden W. Besseling te Hengelo (G.), P. J. Venderbosch te Varsseveld, A. Steinmeijer te Aalten, D. J. Buesink te Aalten, C. H. Klein Hesselink te Varsseveld, D. Renssen te Borculo, H. J. Tangelder te Gaanderen, G. J. Bloemendaal te Gendringen, T. J. Habers te Gramsbergen, G. J. Züthoff te Giesbeek, J. T. Haarsma te Terborg, T. J. Verhoeven te Groenlo, D. W. Bussink te Zelhem, B. Reesink te Doetinchem en D. J. van Putten te Slangenburg.

Als leider van den cursus trad op de Kapitein-Paardenarts Laméris, bijgestaan door den hoefsmid Blokker te Zutphen.

— Naar wij vernemen wordt de militaire hoefsmid J. Blokker van het 4 Regiment Huzaren te Zutphen overgeplaatst naar Deventer, ingaande 1 September.

— **Zeeland.** De Zeeuwsche landbouwmaatschappij die, zooals wij in afl. 5 reeds mededeelden, naar aanleiding van een in „De Hoefsmid” geplaatste advertentie succes hadden met de oproeping van een tijdelijk onderwijzer voor hoefbeslag, heeft uit de 33 sollicitanten benoemd de gedipl. hoefsmid H. Kruyt te Purmer.

— **Inrichting voor hoefbeslag te Groningen.** De leerling E. de Jong te Oostwold heeft 11 Augustus j.l. de inrichting met een hem verstrekt goed getuigschrift verlaten. Vanaf 12 Maart '06 heeft de Jong den cursus gevolgd.

P E R S O V E R Z I C H T.

Uit: „N. R. Courant.” — Glasgow, 3 Augustus. IJzer. (Bericht van Reichmann & Co.). In het begin der week was de markt stil en de prijs van No. 3 Middlesbro ceelen daalde, bij tragen handel, tot op $51\frac{1}{2}$ contant. Sedert gisteren is de handel weder levendiger geworden. De omzet bereikte heden een cijfer van circa 35.000 ton, terwijl de prijzen eene verbetering van 7 d. per ton aanwezen. De zeer gunstige berichten uit de Ver. Staten, gepaard aan voortdurend goede vraag voor het Continent en groote verschepingen, werken zonder twijfel sterk mede om de markt op te houden. Mochten bovendien de toestanden in Rusland beter worden, dan zou aan eene verdere rijzing weinig in den weg staan. Uit de Ver. Staten zijn orders op hematite ruw ijzer voorhanden. De productie aldaar schijnt niet toereikend te zijn, om de Amerikaansche behoefte te dekken.

— Te Middlesbro is de markt opnieuw zeer vast geworden.

— **Duisburg-Ruhrort,** 4 Augustus. Steenkolen. In de afgelopen week was de productie op de kolenmijnen rond 220.000 ton per dag, waarvan nog steeds een groot deel door de industrie gebruikt wordt, terwijl

ten overstaan van de hoefbeslagecommissie der Geld.-Overijs. Maatschij. van Landbouw, de h.h. mr. J. G. Ridder van Rappard te Laren, J. de Vries te Zalt-Bommel en H. van Lent te Tiel het examen plaats van den hier gehouden dubbelen tweejarigen cursus voor hoefbeslag. Van de 18 leerlingen slaagden W. Besseling te Hengelo (G.), P. J. Venderbosch te Varsseveld, A. Steinmeijer te Aalten, D. J. Buesink te Aalten, C. H. Klein Hesselink te Varsseveld, D. Renssen te Borculo, H. J. Tangelder te Gaanderen, G. J. Bloemendaal te Gendringen, T. J. Habers te Gramsbergen, G. J. Züthoff te Giesbeek, J. T. Haarsma te Terborg, T. J. Verhoeven te Groenlo, D. W. Bussink te Zelhem, B. Reesink te Doetinchem en D. J. van Putten te Slangenburg.

Als leider van den cursus trad op de Kapitein-Paardenarts Laméris, bijgestaan door den hoefsmid Blokker te Zutphen.

— Naar wij vernemen wordt de militaire hoefsmid J. Blokker van het 4 Regiment Huzaren te Zutphen overgeplaatst naar Deventer, ingaande 1 September.

— **Zeeland.** De Zeeuwsche landbouwmaatschappij die, zooals wij in afl. 5 reeds mededeelden, naar aanleiding van een in „De Hoefsmid” geplaatste advertentie succes hadden met de oproeping van een tijdelijk onderwijzer voor hoefbeslag, heeft uit de 33 sollicitanten benoemd de gedipl. hoefsmid H. Kruyt te Purmer.

— **Inrichting voor hoefbeslag te Groningen.** De leerling E. de Jong te Oostwold heeft 11 Augustus j.l. de inrichting met een hem verstrekt goed getuigschrift verlaten. Vanaf 12 Maart '06 heeft de Jong den cursus gevolgd.

P E R S O V E R Z I C H T .

Uit: „N. R. Courant.” — Glasgow, 3 Augustus. IJzer. (Bericht van Reichmann & Co.). In het begin der week was de markt stil en de prijs van No. 3 Middlesbro ceelen daalde, bij tragen handel, tot op 51/2¹/₂ contant. Sedert gisteren is de handel weder levendiger geworden. De omzet bereikte heden een cijfer van circa 35.000 ton, terwijl de prijzen eene verbetering van 7 d. per ton aanwezen. De zeer gunstige berichten uit de Ver. Staten, gepaard aan voortdurend goede vraag voor het Continent en groote verschepingen, werken zonder twijfel sterk mede om de markt op te houden. Mochten bovendien de toestanden in Rusland beter worden, dan zou aan eene verdere rijzing weinig in den weg staan. Uit de Ver. Staten zijn orders op hematite ruw ijzer voorhanden. De productie aldaar schijnt niet toereikend te zijn, om de Amerikaansche behoefte te dekken.

— Te Middlesbro is de markt opnieuw zeer vast geworden.

— **Duisburg-Ruhrort,** 4 Augustus. Steenkolen. In de afgelopen week was de productie op de kolenmijnen rond 220.000 ton per dag, waarvan nog steeds een groot deel door de industrie gebruikt wordt, terwijl

tevens voor export ook veel benoodigd blijft. De aanvoer naar de Ruhrhavens was wel is waar voldoende, echter niet zoodanig dat niet alles direct in de schepen kon verladen worden. De Boven-Rijr ging druk, evenals België en N.-Frankrijk, echter hapert het hier aan passende schepen, ook de zoogenaamde Maaspointen, die anders talrijk hier zijn, mankeeren nu. Nederland betreft wat meer, schepen zijn thans voldoende aanwezig. De invoer van ertsen, hout en granen is nog druk, zoodat de expeditie voldoende werk heeft. Groote leeg komende schepen varen nog steeds naar de zeehavens, vooral Rotterdam.

Een bericht van 11 Augustus luidt: In de afgelopen week hield de vaste stemming aan, er zijn er wel is waar wat meer leege vaartuigen aanwezig, maar dit is nog niet van terugwerkenden invloed op de vracht. Naar den Bovenrijn wordt met volle kracht verladen, de altijd nog gunstige waterstand liet een aflading der groote schepen toe op nog Mt. 2.30/40. België betreft nog regelmatig, hoewel minder druk dan voorheen, wel ten gevolge der wat hooggaande vracht. Nederland neemt sterker af, men begint langzamerhand voorraad voor den a.s. winter op te doen. De aanvoer van de kolenmijnen naar de Ruhrhavens is wederom minder, vooral Nederland en België krijgen minder kolen dan benoodigd; nog steeds neemt de industrie alhier zulke groote hoeveelheden, niettegenstaande de productie op de mijnen 220,000 ton per dag bedraagt.

— Uit „Der Hufschmied”, Aug. aflevering 1906.

Korpsstabsveterinair Walther te Leipzig heeft deze maand het hoofdartikel geschreven, zijnde „*Ein Beitrag zur Hufeinlage gegen das Einballen von Schnee.*”

Het artikel komt ons van voldoende waarde voor om door de lezers van „De Hoefsmid” te worden gekend, reden waarom een vertaling daarvan is opgenomen. Intusschen zijn aan de voorgestelde methode enkele bezwaren verbonden die door den schrijver niet zijn aangegeven en o.i. wel de moeite waard zijn om genoemd te worden.

1°. het inballen van sneeuw — het verkrijgen van „stelten” — treedt op bij geringen dooi; het optredende vocht trekt van lieverlede ook in het stroomatje dat zwaar wordt en gaat uitzakken, hetgeen door de bandage niet geheel zal worden voorkomen als de eventueele rit van eenigszins langen duur is;

2°. de bandage langs den kroonrand en tusschen verzenen en ijzertakken doorlopende, blijft hierdoor goed op haar plaats en helpt het stroomatje in zijn achtergedeelte bevestigen doch zal anderzijds aanleiding kunnen geven tot een te sterken druk op de verzenen alsmede tot het ontijdig losraken van het ijzer.

De guttapercha hoefzolen indertijd in „De Hoefsmid” voor hetzelfde doel aangegeven komen ons minstens even practisch voor, terwijl in werkelijke „nood-gevallen” tijdens den oorlog wellicht nog het spoedigst is te helpen met een stuk leer dat tusschen het ijzer en den hoof geschoven tot aan de punt van den straal reikt. Zoo'n stukje steiry leer neemt zoo goed als geen ruimte in, — kan derhalve door den soldaat met heel weinig bezwaar

tevens voor export ook veel benoodigd blijft. De aanvoer naar de Ruhrhavens was wel is waar voldoende, echter niet zoodanig dat niet alles direct in de schepen kon verladen worden. De Boven-Rijn ging druk, evenals België en N.-Frankrijk, echter hapert het hier aan passende schepen, ook de zoogenaamde Maasponen, die anders talrijk hier zijn, mankeeren nu. Nederland betreft wat meer, schepen zijn thans voldoende aanwezig. De invoer van ertsen, hout en granen is nog druk, zoodat de expeditie voldoende werk heeft. Grootte leeg komende schepen varen nog steeds naar de zeehavens, vooral Rotterdam.

Een bericht van 11 Augustus luidt: In de afgelopen week hield de vaste stemming aan, er zijn er wel is waar wat meer leege vaartuigen aanwezig, maar dit is nog niet van terugwerkenden invloed op de vracht. Naar den Bovenrijn wordt met volle kracht verladen, de altijd nog gunstige waterstand liet een affading der groote schepen toe op nog Mt. 2.30/40. België betreft nog regelmatig, hoewel minder druk dan voorheen, wel ten gevolge der wat hooggaande vracht. Nederland neemt sterker af, men begint langzamerhand voorraad voor den a.s. winter op te doen. De aanvoer van de kolenmijnen naar de Ruhrhavens is wederom minder, vooral Nederland en België krijgen minder kolen dan benoodigd; nog steeds neemt de industrie alhier zulke groote hoeveelheden, niettegenstaande de productie op de mijnen 220,000 ton per dag bedraagt.

— Uit „Der Hufschmied”, Aug. aflevering 1906.

Korpsstabsveterinair Walther te Leipzig heeft deze maand het hoofdartikel geschreven, zijnde „*Ein Beitrag zur Hufeinlage gegen das Einballen von Schnee.*”

Het artikel komt ons van voldoende waarde voor om door de lezers van „De Hoefsmid” te worden gekend, reden waarom een vertaling daarvan is opgenomen. Intusschen zijn aan de voorgestelde methode enkele bezwaren verbonden die door den schrijver niet zijn aangegeven en o.i. wel de moeite waard zijn om genoemd te worden.

1°. het inballen van sneeuw — het verkrijgen van „stelten” — treedt op bij geringen dooi; het optredende vocht trekt van lieverlede ook in het stroomatje dat zwaar wordt en gaat uitzakken, hetgeen door de bandage niet geheel zal worden voorkomen als de eventueele rit van eenigszins langen duur is;

2°. de bandage langs den kroonrand en tusschen verzenen en ijzertakken doorlopende, blijft hierdoor goed op haar plaats en helpt het stroomatje in zijn achtergedeelte bevestigen doch zal anderzijds aanleiding kunnen geven tot een te sterken druk op de verzenen alsmede tot het ontijdig losraken van het ijzer.

De guttapercha hoefzolen indertijd in „De Hoefsmid” voor hetzelfde doel aangegeven komen ons minstens even practisch voor, terwijl in werkelijke „nood-gevallen” tijdens den oorlog wellicht nog het spoedigst is te helpen met een stuk leer dat tusschen het ijzer en den hoef geschoven tot aan de punt van den straal reikt. Zoo'n stukje steiry leer neemt zoo goed als geen ruimte in, — kan derhalve door den soldaat met heel weinig bezwaar

in nog hoogere mate neutraliseerend. Men moet echter hierbij zorgdragen, dat een klein overschot van het zink achtergelaten wordt, wanneer de inwerking van het zoutzuur ophoudt.

3. Een nog werkzamer soldeerwater bereidt men op de volgende wijze. Zink wordt zóólang toegevoegd aan zoutzuur tot dat geene inwerking meer plaats vindt, hetgeen men daaraan erkent, dat geen opschuimen meer volgt. Daarna wordt aan dit mengsel van tijd tot tijd, kleine hoeveelheden amoniak toegevoegd en wel zooveel, dat het mengsel een zwakke amoniakreuk bezit, waarna dit de metalen niet meer aangrijpt, en tengevolge hiervan slechts een geringe neiging tot roestvorming of verstering der metalen bezit.

4. Een ander goed werkend soldeerwater, wordt door bereiding eener chloorzinkoplossing, zooals bij (2) is omschreven daargesteld, waar echter zooveel glycerine aan toegevoegd wordt, tot dat dit het achtste deel der chloorzinkoplossing vormt.

5. Er zijn proeven genomen, soldeerwater zonder aanwending van chloorzink daar te stellen; de daarbij verkregen resultaten waren echter niet zeer bevredigend. Een dergelijke vloeistof verkrijgt men, b. v. door oplossing van 0,45 Kg. salmiak, 113 gram borax en 28,3 gram glycerine in 1,5 liter water.

6. Het soldeerwater, volgens Muller, wordt gewonnen uit 0,56 liter phosphorzuur (1 deel phosphorzuur op 8-deelen water) en 0,85 liter houtspiritus.

7. Een werkzaam soldeerwater geeft 0,45 Kg. melkzuur, 0,45 Kg. glycerine en 3,6 Kg. water.

1. *Soldeerpoeder.* Harst in poedervorm is langen tijd als soldeerpoeder, bijzonder voor lood, ijzer en tin gebruikt geworden, en levert ook goede diensten, daar het de roestvorming der gesoldeerde metalen verhindert.

2. Een samengestelde soldeerpoeder verkrijgt men door het tot poeder stampen van 0,9 KG. harst, 56,7 gram salmiak en 16,7 gram gedroogde zinksulfaat; men kon hierbij ook in plaats van de zinksulfaat, 16,7 gram gedroogde borax aanwenden. Bij het gebruiken der twee laatstgenoemde substansies, is het noodzakelijk, deze door verwarming van al het water wat zij inhouden te ontdoen, daar dit anders ongunstig werkt op een goed resultaat bij het soldeeren.

Soldeerpasta. Bij grof werk wordt door den loodgieter talk gebruikt, hetgeen met harst tot soldeervet gemengd wordt.

1. Men smelt 0,45 KG. harst en 0,45 KG. talk en roere hierin 56 gram gepoederde salmiak.

2. 2,20 KG. boomolie en 1,81 KG. talk worden tezamen gesmolten, en hieraan wordt 1 KG gepoederde harst toegevoegd. Dit mengsel verhit men zoolang totdat alles gesmolten is. Daarna voegt men er nog 0,12 KG salmiak aan toe (fijn) en laat het geheel onder gestadig omroeren afkoelen, Is de pasta te stijf, dan voegt men er nog eenige boomolie aan toe, en zal dan een goed werkende pasta verkrijgen.

Advertentiën.

Engelsche veerkrachtige

HOEFZOLEN voor paarden met gebrekkige en gevoelige hoeven.

Deze zolen worden zeer geroemd en zijn in alle afmetingen verkrijgbaar.

CIRCULAIRES op franco aanvage bij:

W. A. H. van HORSEN, Utrecht.

Kunsthorn, voor Hoefbeslag,

verkrijgbaar in de chemicaliën- en drogerijen-handel van

K. G. W. DE BOSSON, Apotheker,
te Dordrecht.

Prijscouranten voor HH. veeartsen en hoefsmeden op aanvage gratis.

verbetert elken Schoorsteen.

Alom bekend, 235,000 reeds geplaatst: over de geheele wereld verspreid; H.H. Lezers, die nog niet met ons in relatie staan en welke aan een werkelijk courant en veel gevraagd, gemakkelijk te verkopen artikel gelegen is, verzoeken wij, ons hun adres op te geven, opdat wij hen onze wederverkoopersofferte en voordeeligste condities doen toekomen.

Mij. op Aandeelen J. A. JOHN,
Iversgehofen 23 bij Erfurt (Duitsland).

Photo „Dan Leno.”

HACKNEYHENGST.

Voor abonné's verkrijgbaar à f 2.50, franco per post met inbegrip der verpakking f 0.20 bovendien. Verkrijgbaar bij de Administratie van dit Blad alsmede bij den heer WIJMA, beambte aan de Dresseerschool te Groningen.

H.H. Smeden!

Vraagt bij uwen ijzerhandelaar ECHTE

DICK'S Hoefraspen

en andere gereedschappen

voor

Hoefbeslag.

Gelieve

vooral op het merk:

te letten.

Verkoop alleen aan grossiers!

FRIEDR. DICK, Esslingen a. N., (Württemberg).

Vertegenwoordiger: J. J. VAN MEEKREN, Amsterdam, Sarphatistraat 75.

S. C. M. BAX. - 2, 4 en 6 Jufferstraat. - ROTTERDAM.

— Specialiteit in Artikelen voor HOEFBESLAG. —

Meest uitgebreide sorteering prima blanke Hoefnagels, waarvan meer dan 60 verschillende voorradig. Billijke prijzen.

Amerikaansche Hoefzolen met caoutchouc straal.

Beter en goedkooper dan Engelsche zolen.

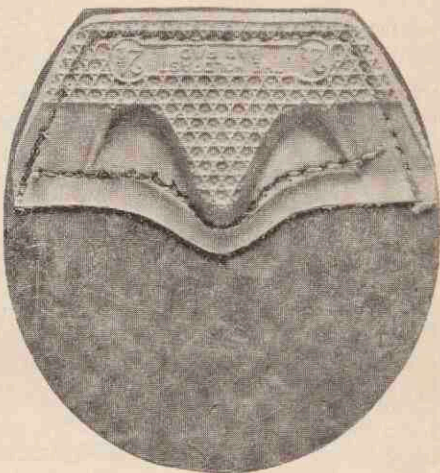
Stevig geplakt en opgemaakt op best sterk leder.

Iedere zool voorzien van Garantiestempel van niet los te laten.

Men vrage Prijscourant met de verschillende maten.

Iedere zool die bij doelmatig gebruik defect mocht raken, en bezworen wordt niet deugdelijk te zijn, wordt vervangen.

Merk „The Favorite bar”, prima kwaliteit, zachte, veerkrachtige *Witte Caoutchouc*, in 10 verschillende maten voorradig.

Merk „The Holdfast bar” prima kwaliteit, zachte, veerkrachtige *blauwe Caoutchouc*, in 13 verschillende maten voorradig.

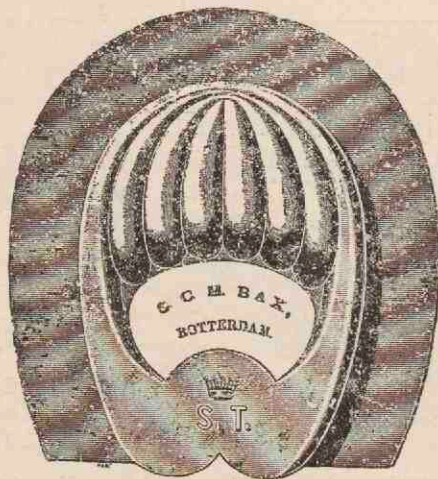
— Prijzen uiterst billijk. —

☞ Men lette op het stempel op iedere zool. ☜

Gemaakte Hoefijzers
Rits- en Stampmodel
Voor- en achterijzers
in 9 verschillende
maten voorradig . . .

Ijs- of Scherpnagels
in 12 soorten.

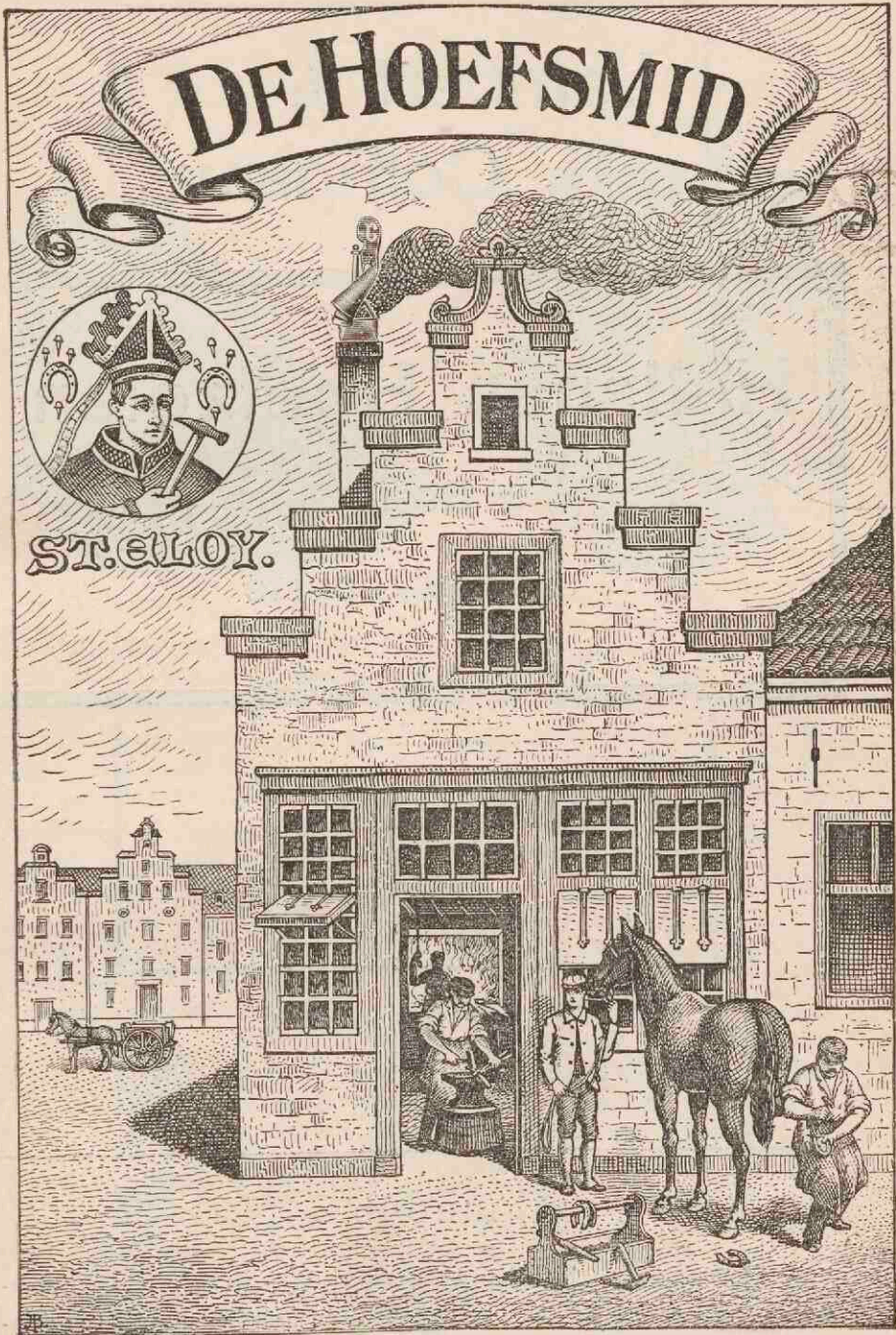
Schroeven en Stiften
in alle modellen.

Hoefraspen.
Renetten (rechts en links).
Houwklingen.
Hoefhamers.
Hoef tangen.
Alle Caoutchouc artikelen.
Kunsthoorn.
enz., enz.

Las- of Welbladen om
ijzer en staal te
wellen. Las-poeder.

Pneumatiek- of Luchtdrukzool
in 8 verschillende maten voorradig.

**Lambert &
Company.**

Hallanan Hoefzolen

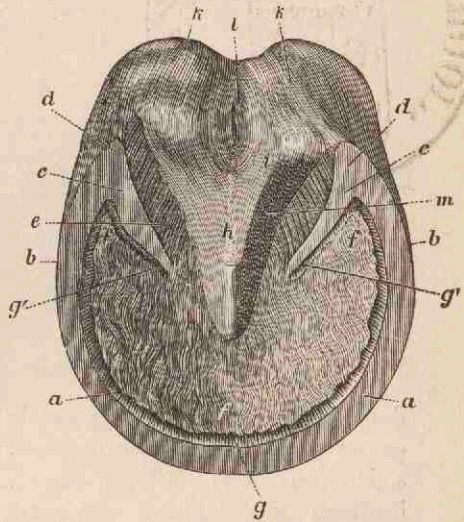
de Beste en
de Goedkoopste

Rotterdam,
Wijnhaven 127.

INHOUD.

De knolhoef en het hierbij te bezigen beslag. — Gutta-percha ter voorkoming van het inballen van sneeuw. — Korte mededeelingen. — Persoverzicht. — Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag. — Briefwisseling. — Advertentiën.

DE KNOLHOEF EN HET HIERBLIJ TE BEZIGEN BESLAG.

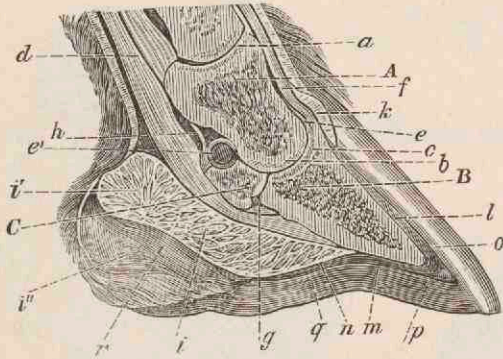
De goedgevormde voorhoef ziet er van buiten en op de ondervlakte uit zooals hierboven door afbeeldingen is aangegeven. Hoe gelijkmatiger de wand op de buitenvlakte is des te beter. De richting van den toonwand moet dezelfde zijn als die van koot en kroon en bij het voorbeen met den vlakken grond een hoek maken van ongeveer 45 graden, bij een achterhoef ongeveer 50 à 55 graden. De hoornwand groeit vrij regelmatig van den kroon- naar den draagrand en heeft voor het afleggen van dien weg ongeveer een jaar noodig, aan het verzeinde ongeveer 4 maanden. Indien de hoef steiler is, wordt die verhouding van 3 op 1 natuurlijk kleiner. Het duurt in den toon in zoodanig geval veelal korter dan een jaar, aan de verzenen langer dan 4 maanden, alvorens het kroonrandgedeelte tot draagrand is geworden.

Bij een knolhoef is het beloop van den hoornwand anders. Wij waren in de gelegenheid de laatste weken een paard met beginnende knolhoefvorming waar te nemen. Voor enkele dagen is van dien linkervoorhoef een foto genomen, waarvan het beeld hiernevens is afgedrukt. Duidelijk is te zien, dat vlak onder de kroonharen, die met behulp van vet wat ter zijde zijn gestreken, de wand een steiler beloop heeft verkregen dan voor enkele weken het geval was. De ring in den wand, waar het steilere en het schuinere gedeelte aan elkaar grenzen, is in het toongedeelte duidelijker dan naar de verzenen toe. Het dier is reeds enkele maanden kreupel, zal wellicht voor stapvoets werk op zachten bodem bruikbaar worden. Misschien is de uitslag wat gunstiger, misschien ook

ongunstiger, doordat het hoefbeen van lieverlede meer en meer gaat doorzakken. Het is voor dit paard gunstig dat de lichaamszwaarte niet bijzonder groot is en dat de rechtersvoorhoef en de beide achterhoeven normaal zijn gebleven.

Op nevensgaande teekening, de doorsnede van een goed gevormden hoef,

ziet men de normale richting van het hoefbeen. Zoodra er hoefbevangenheid intreedt, ontstaat er een meer of minder ernstige loslating bij den vleeschwand, door welke ontsteking het dier hevig kreupel gaat en het de lichaamszwaarte zooveel mogelijk door de andere beenen zal doen dragen. Hoe eerder een zoodanige patient onder doelmatige behandeling komt,

des te grooter is de kans dat de vee-arts het dier volkomen rad aflevert en er geen knolhoefvorm ontstaat. In erge gevallen, bij een te laat ingestelde behandeling of een ondoelmatige, bestaat er groot gevaar dat het hoefbeen zich blijvend verplaatst, er een knolhoef optreedt en het dier zelfs voor alle diensten onbruikbaar wordt. Dit laatste is door anderen meermalen waargenomen, — wij hebben het nooit gezien, evenmin dat de plotselinge intredende hoefbevangenheid zoo erg was dat het dier er aan ten gronde ging, slechts enkele dagen na het optreden of nog eerder. Dit kan voorkomen bij dieren die langen tijd aaneen in snelle gangen op den harten weg zijn gereden, oververmoeid zijn geworden, terwijl het natuurlijk ook nog nadeelig is wanneer zoo'n dier na dien rit niet in een hok of box, doch op een nauwen stal wordt geplaatst.

Door de verplaatsing van het hoefbeen naar achteren, en gelijktijdig met de punt naar beneden, gaat met de inknikking van den wand veelal een doorzakking van de zool gepaard, waardoor de knolhoef somtijds tevens volhoef is. De beweging, zoowel in stap als in draf, is door dezelfde oorzaak zeer eigenaardig geworden. Door het achteruitgaan van het hoefbeen toch is de afstand van den kogel tot aan het straalbeentje kleiner geworden. Dit is gemakkelijk op de doorsnede van den hoef na te gaan. Tengevolge van het verkleinen van dien afstand is de hoefbeenbuiger als het ware wat te lang geworden. Hierdoor komt het dier bij het stappen steeds met de verzenen het eerst op den bodem. De hoef slaat na het vooruitgaan van het been met behulp van de strekpezen als het ware naar voren toe door. Dit doorslaan treedt natuurlijk het duidelijkst op den voorgrond in snellere gangen. Als men een paard, behept met knolhoeven aan de voorbeenen, naar zich toe ziet draven, dan is, indien het dier behoorlijk hoog gaat, telkens duidelijk, tengevolge van het doorslaan van den hoef, de ondervlakte hiervan vlak na het oogenblik van grootste strekking, te zien. Dikwerf krimpt die buigpees na verloop van tijden wat in, zoodat de afwijking op den duur minder duidelijk is waar te nemen.

Hoe nu zoo'n knolhoef te beslaan. De pijnlijkheid is het grootst in het midden-toongedeelte. Dit gedeelte dient dus te worden vrijgelegd. De geheele hoof is evenwel pijnlijk, reden waarom men zal trachten de stooten, die het dier telkens bij het neerkomen op den bodem ontvangt, zoo gering mogelijk te doen zijn. Dit is b.v. te bereiken door tusschen den hoornwand en het ijzer een reep leer te leggen. Dit is b.v. ook gebeurd bij het paard waarvan boven een afbeelding is geplaatst. Ook bevat goed een dik ijzer te nemen, dat met het oog op de zwaarte dan iets smal kan worden gesmeed. Zoodra het dier aan den arbeid komt en de straal eenige draagkracht bezit, zal het aanbeveling verdienen een balkijzer te nemen, dat in den toon steeds eenigszins vrijgelegd dient te worden, terwijl met het oog op de zool een flinke, goed afgewerkte vlakke aanwezig dient te zijn.

Ten zichte van de bruikbaarheid van het dier is het van groote beteekenis of de wand behoorlijk dik en sterk is, alsmede of de zool plat of vol is. Is de wand sterk, dan kan immers zelfs een dier met volhoef wel bruikbaar worden gehouden op den harden weg. Wanneer knol- en volhoef evenwel samengaan, dan is er van een gebruiken op den harden weg geen sprake. Wel is dit het geval indien de zool slechts plat is geworden, maar toch is in elk geval door den geknikten wand het bewijs geleverd, dat het hoofbeen eenige verplaatsing heeft ondergaan en de bruikbaarheid van het dier is beslist verminderd.

Indien de knik aanwezig is, komt op de ondervlakte binnenkort een scheiding in de witte lijn zichtbaar, — wand en zool wijken vaneen. Het is dan dikwerf mogelijk het geheele schuin staande stuk weg te snijden en het blootkomende gedeelte met kunsthoorn zoodanig bij te vullen, dat de toonwand een gelijkmatig beloop vertoont in de richting, zooals door het nieuwe gedeelte aan den kroonrand wordt aangewezen.

Het verdient natuurlijk aanbeveling dit wegnemen pas te doen na overleg met den vee-arts, die het dier vroeger in behandeling heeft gehad of nog heeft, — en na overleg met den eigenaar, daar door het wegsnijden van het schuitvormige gedeelte de hoof aanvankelijk een heel vreemd aanzien verkrijgt en het wegnemen van dit vreemde met behulp van kunsthoorn nog al eenige onkosten vordert.

GUTTA-PERCHA ZOLEN TER VOORKOMING VAN HET INBALLEN VAN SNEEUW.

Met het oog op de voorbereiding voor den naderenden winter wordt dit artikel van den heer van Angeren, opgenomen in *De Hoefsmid*, 4e jaargang, nogmaals in zijn geheel geplaatst.

* * *

Het tegengaan van ballen van sneeuw in de hoeven heeft men in het leger beproefd met gutta-percha. Men heeft het eerst bevestigd tusschen

de afhelling van het ijzer en de zool, met behulp van drie lippen aan het

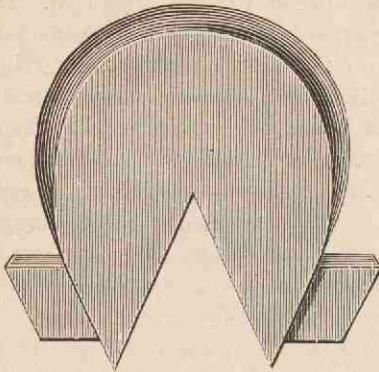

Fig. 1.

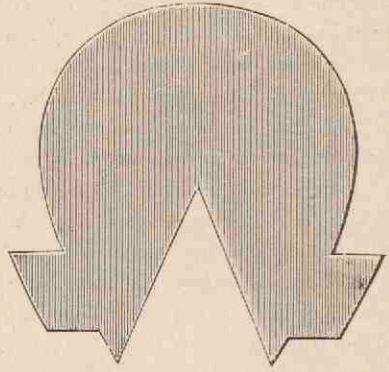

Fig. 2.

Gutta-percha zool met uitsnijding voor den
straal, van de ondervlakte gezien.

Gutta-percha zool met uitsnijding voor den
straal, van de bovenzijde gezien.

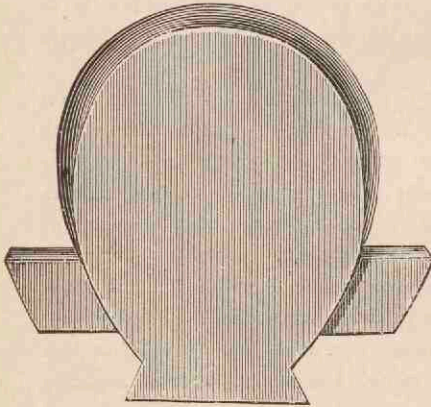

Fig. 3.

Gutta-percha zool zonder uitsnijding voor den
straal, van de ondervlakte gezien.

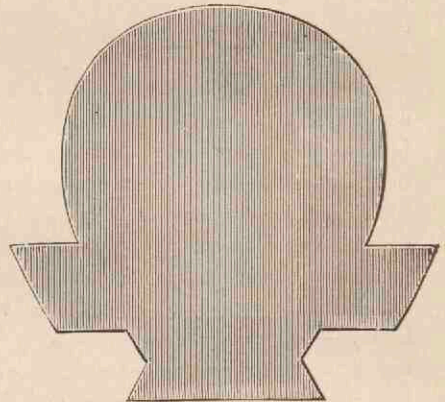

Fig. 4.

Gutta-percha zool zonder uitsnijding voor den
straal, van de bovenzijde gezien.

ijzer, terwijl later de lippen weggelaten zijn. De gutta-percha moet nu dus hoofdzakelijk worden vastgehouden door een dun randje gutta-percha, wat tusschen de afhelling en de zool wordt bevestigd en in de zijdelingsche straalgroeven. Door de ondervinding is mij gebleken welke gebreken die aanwending heeft. Het zijn voornamelijk het vrij veel verliezen der gutta-percha-plaat en het te veel tijd vorderen van het onderbrengen daarvan.

Met het doel om te trachten die gebreken op te heffen, heb ik de volgende wijziging aangebracht, voldoende duidelijk uit vorenstaande figuren op te maken.

Zooals men uit de afbeeldingen ziet, is aan deze zool een dunnen rand aangebracht die in de afhelling van het ijzer komt te liggen en aan de

verzengedeelten der zool uitsteeksels bezit, die dwars over het ijzer komen te liggen.

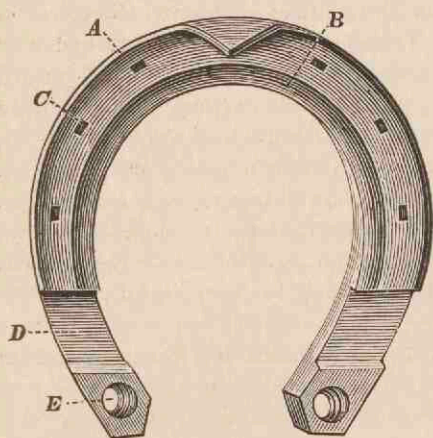

Fig. 5.

Hoefijzer van de bovenvlakte gezien; A draagvlakte, B afhelling, C nagelgat, D insnijding in het ijzer, E schroefgat.

Deze zolen kunnen bij elk winterbeslag worden toegepast. Er behoeft alleen maar een insnijding op de draagvlakte van den buitenen binnentak van het ijzer gemaakt te worden (fig. 5), welke insnijdingen dienen tot opneming van de uitstekende gedeelten der gutta-percha zool.

Het voordeel verkregen door die wijziging is dat men altijd gereed is om uit te rukken, in tijd van mobilisatie, wat met de tot nu toe gebezigde platen niet het geval is. Wat de kosten betreft, deze zullen op den duur geringer zijn dan de tegenwoordige vorderen, vooral doordat van verliezen geen sprake kan zijn.

Men legt de zool op het ijzer, na dit eerst te hebben gepast. Voordat men het ijzer met de zool onder legt, ontdoet men de zool van alle vuil en onreinheden en bestrijkt de zool met bruine teer. Heeft men een sterk uitgeholde zool, dan is het wenschelijk dat deze eerst met vlas wordt opgevuld, zoodat de plaat, wanneer het paard met den bodem in aanraking komt, niet te veel naar boven kan gedrukt worden. Dan zal men de zool ook het langst kunnen sparen.

De afslijting zal zeer gering zijn, vooral bij de achtervoeten omdat die in het geheel niet met den bodem in aanraking komen.

Op grond van een en ander meen ik dat deze zolen beter aan hun doel zullen beantwoorden dan de tot nu toe gebezigde gutta-percha, omdat men deze massa eerst in warm water moet weken, daarna in den hoef aanbrengen en afkoelen, hetgeen m. i. te tijdroovend is. Bovendien mocht men hierbij wel een contract sluiten met den kok voor de levering van warm water, indien bij mobilisatie moet worden uitgerukt. — Ten slotte zal het aanbrengen nog al te wenschen overlaten daar het immers de bedoeling is dat de manschappen zelve daarvoor zorgdragen. S. van Angeren.

KORTE MEDEDELINGEN.

— Bij Koninklijk Besluit van 11 Augustus j.l. is benoemd tot Officier in de Orde van Oranje Nassau, de Korpsstabsveterinär prof. Hubert Kösters, Directeur van de Koninklijke Militaire Hoefsmidsschool te Berlijn. Bovenstaande benoeming staat in verband met de detachering van den Kapitein-Paardenarts F. Laméris aldaar, gedurende den vorigen winter.

— **Cursus in hoefbeslag te Utrecht.** Door Z. E. den Minister van Oorlog is weder de goedkeuring gegeven om, van wege het hoofdbestuur van het Genootschap voor Landbouw en Kruidkunde in de provincie Utrecht, aan de smederij van het 1e Regt. Veld-Artillerie te Utrecht, onder de leiding van den dirigeerend paardenarts J. B. H. Moubis, een 2-jarigen cursus voor hoefbeslag te houden. — De lessen zullen gedurende de maanden Nov., Dec., Jan., Febr. en Maart van de jaren 1906—'07 en 1907—'08, elke week op Zaterdag worden gegeven aan 8 smeden uit de prov. Utrecht.

Deelnemers aan dezen cursus zijn: J. J. van Sautens te Schalkwijk, R. van Veenendaal te Soestdijk, J. van Veenendaal te Leusden, J. W. van Setten te Doorn, D. van der Kooij te Achterveld, J. Hofman te Werkhoven, C. de Graaf Hzn. te Spakenburg en H. de Rooij te Nieuwersluis.

— **Hoefbeslag op de landb.tent. te Diepenveen bij Deventer, 22 en 23 Aug.** Aanwezig waren 3 collecties en wel van de heeren H. Haverkamp te Deventer, G. Kroes Jr. te Diepenveen en Lindeboom uit Olst.

De beide eerste collecties bestonden uit gepolijste en zwarte ijzers, hoefbeslaggereedschap, beslagen hoeven, zoolinlegsels, enz. Beide, hoewel lang niet volledig, maakten een zeer goeden indruk. Die van Kroes zijn 't best en zuiverst afgewerkt en aan beide collecties is een eerste prijs toegekend.

— **Winterbeslag.** De winterijzers dienen binnenkort weer in orde te worden gemaakt. Stiften en schroeven verdienen nog altijd de meeste aanbeveling. De eerste worden het meest gebezigd in het noorden van ons land, de schroeven meer in het centrum, terwijl in Noord-Brabant b.v. beide veelvuldig worden aangetroffen. In Groningen en Friesland vindt men veel vierkante insteekkalkoenen, in Noord-Brabant meer ronde. Stiften en schroeven kunnen beide zeer goed bevallen. De hoofdzaak is dat de afwerking nauwkeurig en het stift-gat in de juiste sterkte tapsch zij. Stiftbeslag verdient de voorkeur in die gevallen waar dikwerf in zeer korten tijd de stompe door de scherpe insteekkalkoenen dienen te worden vervangen, — schroefbeslag in andere gevallen. Ook hangt het er veel van af waar de eigenaar of koetsier van het paard aan gewend is. Indien het gebezigde goed bevalt, dan is het in den regel voor den smid niet aan te raden een andere methode aan te bevelen.

— **Huurkoetsiers te Berlijn.** Dit jaar hadden wij in Juni gelegenheid de in Berlijn gehouden landbouwtentoonstelling bij te wonen. Over die tentoonstelling en enkele daarmede in verband staande bezienswaardigheden op paardengebied zijn in „Het Paard” een paar artikelen geplaatst.

Uit een gesprek, dat wij destijds met een huurkoetsier aldaar hadden, is het volgende opgeteekend:

Te Berlijn zijn ongeveer 10000 huurrijtuigen. De koetsier ontvangt per dag meestal f 2.70 loon. Ieder hunner heeft twee paarden te zijner beschikking, die in den regel om den anderen dag werken en vrij zijn. Op den werkdag wordt het dier plusminus 10 à 12 uur in het tuig gehouden. Het paard ontvangt 15 KG haver en mais per dag, de laatste gebroken. Met

verzorging op stal of met het poetsen van het paard heeft de koetsier niet te maken. Evenmin met het reinigen van het rijtuig. Daarvoor zorgt het stalpersoneel.

Voor 4 ijzers (volledig beslag) wordt gewoonlijk f 2.40 betaald, dat is dus nog al wat meer dan in Nederland, waar het zomerbeslag zelden meer dan f 1.60 kost. In Berlijn wordt zeer veel touw-, vilt- en kurkbeslag gebezigd en wij vermoeden eigenlijk dat de koetsier in quaestie met dezen vorm heeft gerekend, hoewel hij het tegendeel beweerde.

— **IJzer.** In 't laatst van Augustus was de omzet te Glasgow groot. Een en ander mede tengevolge der vele orders uit de Ver. Staten, Canada en de Koloniën. Hierdoor wordt een prijsverlaging bijna onmogelijk. In den laatsten tijd is de prijs steeds stijgende geweest. Tengevolge den goeden afzet beginnen de gewilde merken schaarsch te worden en zullen in den eerstvolgenden tijd de voorraden weder meer aangesproken worden.

— **Steenkolen.** Van prijsverandering wordt in den laatsten tijd niet veel vernomen. Wel zijn tengevolge der steeds dalende waterstand de vrachtprijzen gestegen.

PERSOVERZICHT.

— Uit: „N. R. Courant”.

Op de 78e jaarlijksche vergadering van de Hollandsche Maatschappij van Landbouw, 30 Aug. te Beverwijk gehouden, werd het volgende medegedeeld omtrent de *cursussen in hoefbeslag*:

„De permanente cursussen in hoefbeslag vanwege de afdelingen 's Gravenhage en Haarlem gehouden, werden door het hoofdbestuur gesubsidiëerd.

De aanvragen om deel te mogen nemen aan de cursussen overtreffen nog steeds het aantal beschikbare plaatsen”.

— Uit „Der Hufschmied”, September-aflevering 1906.

Bokhoef bij jonge paarden en herstel door doelmatig beslag. Dr. M. Lungwitz wijst er op dat nu en dan reeds in het eerste jaar bokhoefvorming optreedt, welke zeer schadelijk voor de ontwikkeling van het jonge dier en voor de portemonnaie van den eigenaar kan zijn.

De Schrijver vertelt van een Oldenburgsch veulen waarbij op den leeftijd van vier maanden een steil worden van het toongedeelte aan den linker voorhoef merkbaar werd. De eigenaar liet het lijden voorloopig onbehandeld, doch er trad van lieverlede verergering in, ja zelfs kreupelheid. Nu werd het dier ter behandeling gebracht aan de kliniek van de Veeartsenijkundige Hoogeschool te Dresden. Het veulen was nu een jaar oud. De behandeling bestond in het onder-

leggen van een ijzer zooals in nevenstaande afbeelding is weergegeven. Het beslaan geschiedde aan de hoefsmidschool, verbonden aan voornoemde

Hoogeschool. Ook de vernieuwing van het beslag, voor zoover noodig, vond daar telkens plaats. Na verloop van 4 maanden tijd was de stand weder normaal geworden.

Uit de afbeelding is af te leiden dat de kootrichting nog al vlak is geweest, waarbij herstel minder moeilijk zal zijn dan bij een eenigszins steilen kootstand.

Het ijzer is in zijn takken eenigszins langer dan bij zoo'n toon-halvemaan-ijzertje in den regel noodig of gewenscht is. In dit bijzonder geval werden de takken iets verlengd omdat de hoofwand in het toongedeelte los was en derhalve slechts in de zij-verzengedeelten kon worden genageld.

Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoofbeslag.

LASSCHEN DOOR MIDDEL DER ZUURSTOF-ACETYLEENVLAM.

Tot de nieuwste wijze van lasschen, welke sinds eenige jaren met goed gevolg door de practijk is ingevoerd, behoort naast het watergas-lasschen, en het lasschen door de electriche boogvlam en weerstandslassching onder anderen ook de autogene-lassching. De oudste wijze dezer soort, is het lasschen met de wáterstof-zuurstofvlam, waarop wij heden niet nader willen ingaan, doch een wijze van lasschen nader uitleggen, welke sedert korten tijd op verschillende groote fabrieken ingang heeft gevonden.

In het eerste oogenblik zal het opvallend schijnen, dat de industrie zoo weinig waarde hechte aan het acetyleen, totdat men eindelijk de groote waarde er van inzag, welke het voor de techniek opleverde, door hare verbranding, in verbinding met de zuurstof. Het waren dan ook alleen mechanische moeilijkheden, welke de vereeniging van beide gassen in den weg stonden en hunne aanwending eerst laat deed plaatsvinden. De beroemde fransche chemist prof. le Chatelier vertoonde in 1895 in de fransche academie van wetenschappen proeven, welke bij meting der temperatuur van de acetyleenvlam een hitte van 4000° C. aangaf.

Op grond der proeven genomen door de firma Carl Zeiss verkreeg men met een mengsel van acetyleen en zuurstof bij een verbruik van liter zuurstof per uur een kaarsensterkte van ruim 3000 kaarsen.

De verdere uitwerking der proeven, werden slechts daardoor belemmerd, dat tot nu toe geen materiaal gevonden is, welke die hitte weerstaat: kalk, magnesium, thorium, enz., alles wordt in deze vlam vloeibaar.

Van grooter gewicht voor de acetyleen-zuurstofflashing was de constructie der branders. De vroegere genomen proeven met een menigte van branders voor de lasstechniek waren allen als mislukt te beschouwen. Bij de constructie der mengbranders bestond vóór alles het gevaar van het terugslaan der vlam, naar het binnenste van den ontwikkelaar.

Le Chatelier had namelijk berekend, dat de ontbrandingssnelheid bij het terugslaan der vlam bij een mengsel van zuurstof en acetyleen ongeveer 1000 Meter bedroeg. Men had dus na deze gegevens om een brandende vlam aan den branderkop te behouden het gas een snelheid moeten geven

welke grooter was dan 1000 Meter. Hievoor moesten de gassen in zoo'n hooge mate worden samengeperst dat hunne aanwending wederom practisch was uitgesloten.

Fouché bewijst echter dat de functie van een brander niet aan de voorwaarden voldoet, welke gesteld moeten worden aan een explosief gasmengsel, bijzonder dan wanneer de uitlaatopening van den brander zeer klein is, zoodat in zulk geval het explosieve gasmengsel slechts een snelheid bezit van 100—150 Meter per seconde.

Het gelukte ten slotte Fouché, een practisch apparaat te construeeren, waarbij hij de gassen, zoowel zuurstof als acetyleen, een druk van vier Meter (Waterzuil) gaf, en kiezelzuur als mengstof in den brander aanbracht. De acetyleen werd in een reservoir geperst, welke met kiezelzuur en acetyleen gevuld was, en waarin het acetyleen onder een druk van 10 atmosfeer stond, alzoo op dezelfde wijze samengeperst als de zuurstof, zoodat de afname onder een druk van vier Meter waterzuil geen groote bezwaren opleverde.

De gevolgen welke Fouché met dezen, in Frankrijk lang gebruikten brander verkregen had liet hij niet rusten en was er steeds op uit acetyleen zonder druk aan te wenden, om met eene willekeurige gasleiding ten allen tijde bij gebruik van een gewone slangleiding de laschplaats te bereiken. Dit laatste is hem, in een door hem geconstrueerden brander gelukt. De zekerheid van het apparaat wordt hierbij door de eigenaardige constructie van de acetyleen-aanvoerbuis gewaarborgd. De acetyleen stroomt niet door een eenvoudige buis naar den brander, doch door een tamelijk nauwe, en zeer lange buis, welke het terugslaan der vlammen volmaakt verhindert. Die lange aanvoerbuis geeft slechts een zeer geringen weerstand aan de circulatie der gassen, doch verhindert echter dat er zich groote volumens explosieve gasmengsels kunnen vormen.

De acetyleen-zuurstofvlam van den brander Fouché is zeer verschillend van alle laschvlammen, welke bij de tot heden gebruikte gassen aangewend zijn en kentekent zich uiterlijk door een lichtblauw gekleurden geheel scherp omljnden kegel, die zelfs bij de grootste vlam welke 1500 en meer liter per uur verbruikt niet grooter is als drie of vier m.M. in zijn basis, en in de lengte nimmer meer bedraagt als 10—15 m.M. Aan deze oppervlakte is de zetel der grootste hitte gevestigd. In het binnenste van den lichtkegel zijn de gassen nog niet tot verbranding gekomen, eerst aan de oppervlakte voltrekt zich de verbranding van het acetyleen. Koolstof wordt vrij en er ontstaat een momenteele omzetting der laatste in kooloxyd. Vermeerdert men de hoeveelheid van het acetyleen slechts weinig, dan wordt de rand van den lichtblauwen kegel onscherp. Vermindert men daarentegen den aanvoer van het acetyleen, dan wordt de kegel kleiner en verliest zijn glans, daar alsdan de verbranding van het kooloxyd intreedt. Men heeft het hierbij dus volmaakt in de hand, de vlam van den zuurstofacetyleenbrander, nauwkeurig in te stellen, en met 't oog op de practijk de goede laschvlam en de goede laschtemperatuur te ontwikkelen, terwijl hiervoor bij de kleurlooze waterstofvlam, welke de hitte tengevolge der exeptioneele stroomsnelheid van het waterstofgas over de geheele vlam verdeelt,

een zeer groote oefening behoort. Deze kooloxyd-waterstofkegel nu, is van een belangrijk groote en donkere vlam omgeven, waarvan de temperatuur eveneens belangrijk lager is. Hierin bevindt zich ook de zetel der verbranding van het kooloxyd tot koolzuur en de waterstof tot waterdamp, hetgeen met behulp der lucht wordt voltrokken.

Is de vlam op de beschreven wijze gereguleert, dan zal de verbranding proportioneel worden voltrokken door ongeveer 1 deel acetyleen en 1.4—1.5 deel zuurstof. Deze verhouding der practijk stemt echter met de theorie niet overeen, welke een gelijke verhouding eischt. Daaruit volgt dat de temperatuur dezer vlam ook niet de theoretische waarde van 4000°C bereikt, doch echter ongeveer 3000°C zal bedragen, eene temperatuur welke het electrisch booglicht zeer nabij komt.

Naar de grootte en dikte der te lasschen voorwerpen wordt ook een grooter verbruik aan menggassen vereischt, welke wederom een grootere mengruimte vragen. Om nu een idiaal mengsel toe te voeren en om de gassen met een snelheid te laten uitstroomen welke een terugslag in het mengsel geheel buitensluiten zijn meerdere grootten van branders noodzakelijk.

Tot een complete laschinrichting behoort buiten den brander:

1°. Een acetyleenontwikkelings-inrichting,

2°. Een waterafsluiting,

3°. Een flesch zuurstof met reduceerklep.

De reduceerklep der zuurstofflesch is speciaal voor het lasschen vervaardigd en naar het doel zijner aanwending met een manometer gemonteerd. Eveneens is een inhoudsmeter aangebracht, welke een overzicht geeft over den inhoud van den zuurstofcylinder en daarmede over het verbruik.

Flesscheninhoud \times flesschendruk = voorraad zuurstof.

$$\text{b.v. } \frac{38.4}{\text{inhoud}} \times \frac{80}{\text{druk}} = \frac{3072}{\text{liter}} \text{ zuurstof.}$$

De aangebrachte manometer geeft de nauwkeurige instelling voor iederen brander automatisch aan, waarbij een gebrek bij het werk uitgesloten is. Door draaien eener vleugelmoer wordt de inhoudsmeter in werking gesteld. Daardoor stijgt de wijzer der manometer op 2,3 enz. en deze getallen geven den druk aan onder welke de brander, die hetzelfde nummer draagt, werkt.

Er zal hierdoor worden voorkomen dat de werkmán met een hoogerén druk werkt dan noodzakelijk is, en dat b.v. voorkomen wordt om sneller te werken, men den brander instelt voor 6 mM. dikke voorwerpen terwijl er slechts 4 mM. dikte mede verwerkt moet worden, zoodat een onnoodig gasverbruik eveneens vermeden wordt.

Tengevolge der aanwending van het injectortype der soldeerbranders bij welke, zooals vermeld is, de acetyleen direct uit den generator, of een tusschengeschakelden gashouder gezogen wordt, wordt een zogenaamde waterafsluiting benut. De waterafsluiting is geen veiligheidsklep in den waren zin des woords, doch zij zal slechts veroorloven, dat de acetyleen in een richting uitstroomt, en deze zal verhinderen dat zelfs bij een boos opzet van de zijde van den werkmán, de gasmeterklok van het acetyleen-apparaat zich kan vullen met lucht of zuurstof.

Dit toestel moet in vertikalen stand zoo mogelijk in de nabijheid van het

werkstuk worden opgesteld. In gevallen waar twee of meer soldeer- of laschbranders op dezelfde gasgenerator werken, zal voor ieder werkstuk een gesepareerde waterafsluiting aanwezig zijn. De wijze van werking en de inrichting van het apparaat is de volgende:

De van den gasmeter komende acetyleenleiding is aangesloten op de waterafsluiting, terwijl een kraan de verbinding tusschen soldeerbrander en waterafsluiting bewerkt. Op het toestel is een deksel geplaatst, waardoor men het apparaat met water vult, en wel zoover tot het uit een kraan, die ter halve hoogte is aangebracht, vloeit. De vulbuis is daarbij zoo lang, dat een waterzuil verkregen wordt gelijk aan den druk in den gasmeter. Door middel eener kraan wordt de gastoevoer naar den brander geregeld. Mocht zich de soldeerbrander verstoppen, terwijl de oxygeentoevoer naar den brander niet onderbroken wordt dan stijgt de druk van het gas en dringt het water uit het reservoir in de vulbuis. Stijgt de druk zoo, dat al het water uit het reservoir gedrongen wordt, dan sluiten zich tevens de aanvoerkransen der gassen.

Over het acetyleenapparaat is weinig te zeggen. Bij een aanschaffing is op een goed bruikbaar systeem te letten, en als eerste voorwaarde te stellen, dat het voor de lassching benodigde acetyleen in een bepaald tijdsbestek in kouden vorm ontwikkeld wordt. Heet ontwikkelde acetyleen vormt geheel andere producten, en de verbinding tot kooloxyd en waterstof, volgt niet meer op bovengenoemde wijze. Ook op de doorsnede der buizen zal in de eerste plaats worden gelet, opdat de acetyleenbrander steeds de genoegzame voorraad ter plaatse kan worden toegevoerd.

De soldeerpijp wordt door middel eener sterke gummislang verbonden met de uitlaatkraan. Deze laatste (soldeerpijp) wordt door een gewapende stang verbonden met de uitlaatkraan der reducerklep, welke met den cylinder der zuurstofflesch goed verbonden is. De lassching zelve wordt uitgevoerd met een spits buisje, waaruit de blauwe kegelvormige vlam te voorschijn komt. Bij niet goed instellen der vlam, kan het voorkomen dat deze verdooft, dan moet direct de waterafsluiting afgezet worden. Een uitdooven der vlam is natuurlijk niet uitgesloten en kan ontstaan door gebrekkige zuurstofdruk, door heet worden der spits van den brander, wanneer b.v. in de diepte of in zeer schuine hoek gewerkt wordt, zoodat de terugslaande vlam de branderkop omstuwt.

Alhoewel de degelijkheid der lasch niets behoeft onder te doen voor die verkregen bij de waterstof aanwending, zal de toekomst eerst moeten leeren of wij werkelijk hiermede zijn vooruitgegaan. De kunst om op deze wijze te lasschen is zeer spoedig te leeren. Het verdient aanbeveling de stukken van te voren schuin af te slaan om een zuivere laschnaad te verkrijgen. In hoofdzaak komt het lasschen met de acetyleenzuurstofvlam in aanmerking voor de fabricatie van stoomketels, reservoirs enz., eveneens voor het lasschen van hoek- en profielijzer, benevens voor het aan- en om-lasschen van flensen, en in 't algemeen waar het lasschen van zware stukken geldt. M.

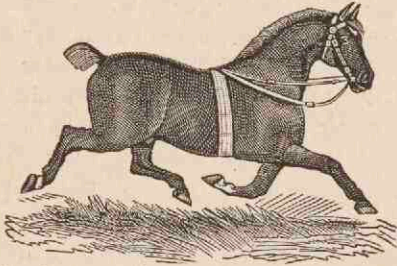
De acetyleengloeilichtbrander, systeem L. Schimek, wordt aanbevelingswaardig genoemd.

Briefwisseling.

— Aan onze buitenlandsche abonné's. Voor het abonnement over 1906 worden de quitanties in 't laatst dezer maand of begin October aan de post ter incasseering afgegeven.

Advertentiën.

Gemakkelijke bijverdienste voor Hoefsmeden.

„HET PAARD”

is een geïllustreerd weekblad voor fokkers, houders en liefhebbers van paarden, dat veel gelezen wordt en zich kenmerkt door een degelijken, prettigen inhoud met zeer goede afbeeldingen. Het bevat artikelen over: verpleging en voeding, rijden onder den man en van den bok, verslagen van rijkskeuringen, concoursen-hippique, landbouw, paardenkennis, fokkerij, harddraverijen op de lange baan, terwijl er tevens een vraagbaak aan is verbonden, zoodat de abonné's op het geheele gebied, waarover het Blad handelt, vragen kunnen stellen, die door speciale deskundigen voor de onderscheidene rubrieken KOSTELOOS worden beantwoord.

tentoonstellingen in binnen- en buitenland, paardenhandel, rennen en harddraverijen op de lange baan, terwijl er tevens een vraagbaak aan is verbonden, zoodat de abonné's op het geheele gebied, waarover het Blad handelt, vragen kunnen stellen, die door speciale deskundigen voor de onderscheidene rubrieken KOSTELOOS worden beantwoord.

Onder de aboné's komen ook hoefsmeden voor. Het bevat dikwerf verhandelingen, die niet alleen belangwekkend voor hen zijn, maar vooral geschikte onderwerpen van bespreking opleveren met eigenaren of koetsiers, die bij het beslaan hunner paarden tegenwoordig zijn. Het abonnement bedraagt echter franco huis f 4.— per jaar, f 1.— per kwartaal, waartegen menigeen opziet. Dit behoeft nu geen bezwaar op te leveren, wanneer de zaak maar wat handig wordt aangpakt. Juist door de geregelde aanraking met personen, die zich voor paarden interesseeren, is de hoefsmid herhaaldelijk in de gelegenheid om de aandacht op „HET PAARD” te vestigen en van tijd tot tijd

een abonné te werven.

Hiervoor kan provisie worden bekomen, zoodat het aangename met het nuttige goed is te vereenigen.

Proefnummers en voorwaarden betreffende provisie op aanvraag gratis te bekomen bij den uitgever van „Het Paard” te Groningen.

Engelsche veerkrachtige

HOEFZOLEN voor paarden met gebrekkige en gevoelige hoeven.

Deze zolen worden zeer geroemd en zijn in alle afmetingen verkrijgbaar.

CIRCULAIRES op

franco aanvage bij:

W. A. H. van HORSEN, Utrecht.

Kunsthorn, voor Hoefbeslag,

verkrijgbaar in de chemicaliën- en drogerijen-handel van

K. G. W. DE BOSSON, Apotheker,
te Dordrecht.

Prijscouranten voor HH. veeartsen en hoefsmeden op aanvraag gratis.

VOGELER'S HOEFKURKKITTZOLEN

zijn het beste, het gemakkelijkste en het voordeeligste, omdat men ze zelf kan inleggen en er nimmer iets van verloren gaat, doordat de oude zolen steeds opnieuw gebruikt worden; ze voorkomen hoef- en beengebreken en zijn onmisbaar op asphalt of gladde bestrating.

Een kilo inhoudend 8 tabletten, voldoende voor 8 hoeven.

Prijs per Kilo f 5.—
 „ „ 2½ „ f 4.75 per kilo.
 „ „ 5 „ f 4.50 „ „

Uitvoerige prospectus op aanvraag gratis verkrijgbaar bij den vertegenwoordiger voor Nederland F. R. DWARS, Wolvenstraat 19, Amsterdam.

Zie de Etalage in de Monsterzaal. Hoefsmeden 10 %/o rabat.

John's „Voldampf” Waschmaschine

Met transportabele spaaroven en waterreservoir.

wascht, stoomt, kookt en ontsmet de wasch tegelijkertijd met een besparing van 75 %/o aan zeep, soda, water, tijd en brandstoffen, zonder het goed in het minste te ruïneeren, waardoor men haar ook tot de fijnste wasch zonder vrees kan toevertrouwen.

Zonder oven op een kenkenformis.

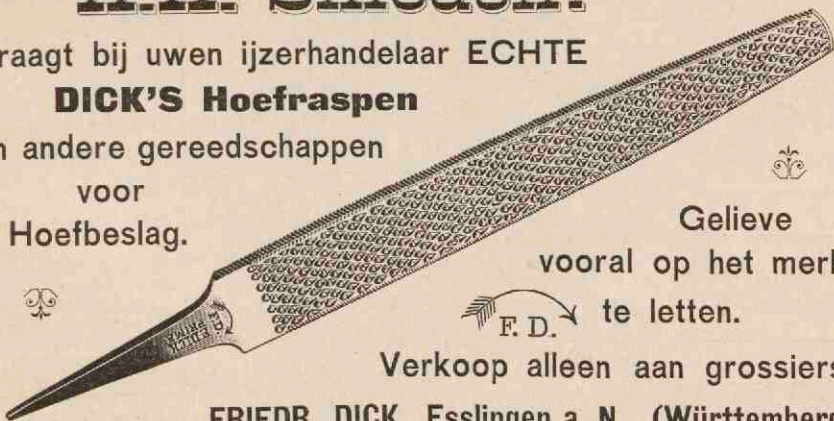
Vraagt wederverkoopsofferte aan de

Mij. op Aandeelen J. A. JOHN, ILVERSGEHOFEN 23, bij Erfurt (Duitschland).

H.H. Smeden!

Vraagt bij uwen ijzerhandelaar ECHTE
DICK'S Hoefraspen
 en andere gereedschappen

voor
 Hoefbeslag.

Gelieve
 vooral op het merk:
 te letten.

Verkoop alleen aan grossiers!

FRIEDR. DICK, Esslingen a. N., (Württemberg).

Vertegenwoordiger: J. J. VAN MEEKREN, Amsterdam, Sarphatistraat 75.

S. C. M. BAX. - 2, 4 en 6 Jufferstraat. - ROTTERDAM.

— Specialiteit in Artikelen voor HOEFBESLAG. —

Meest uitgebreide sortering prima blanke Hoefnagels, waarvan meer dan 60 verschillende voorradig. Billijke prijzen.

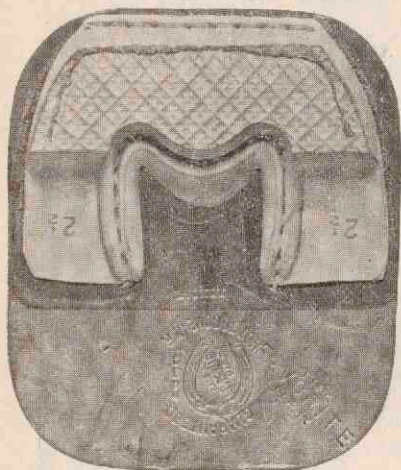
Amerikaansche Hoefzolen met caoutchouc straal.

Beter en goedkooper dan Engelsche zolen.

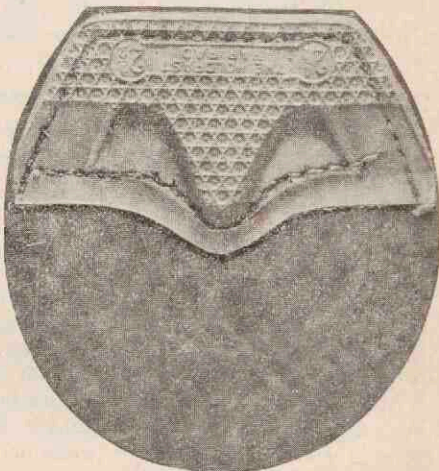
Stevig geplakt en opgenaaid op best sterk leder.

Iedere zool voorzien van Garantiestempel van niet los te laten.

Men vrage Prijscourant met de verschillende maten.

Iedere zool die bij doelmatig gebruik defect mocht raken en bewezen wordt niet deugdelijk te zijn, wordt vervangen.

Merk „The Favorite bar”, prima kwaliteit, zachte, veerkrachtige *Witte Caoutchouc*, in 10 verschillende maten voorradig

Merk „The Holdfast bar” prima kwaliteit, zachte, veerkrachtige *blauwe Caoutchouc*, in 13 verschillende maten voorradig.

— Prijzen uiterst billijk. —

☞ Men lette op het stempel op iedere zool. ☜

Gemaakte Hoefijzers
Rits- en Stampmodel
Voor- en achterijzers
in 9 verschillende
maten voorradig...

Ijs- of Scherpnagels
in 12 soorten.

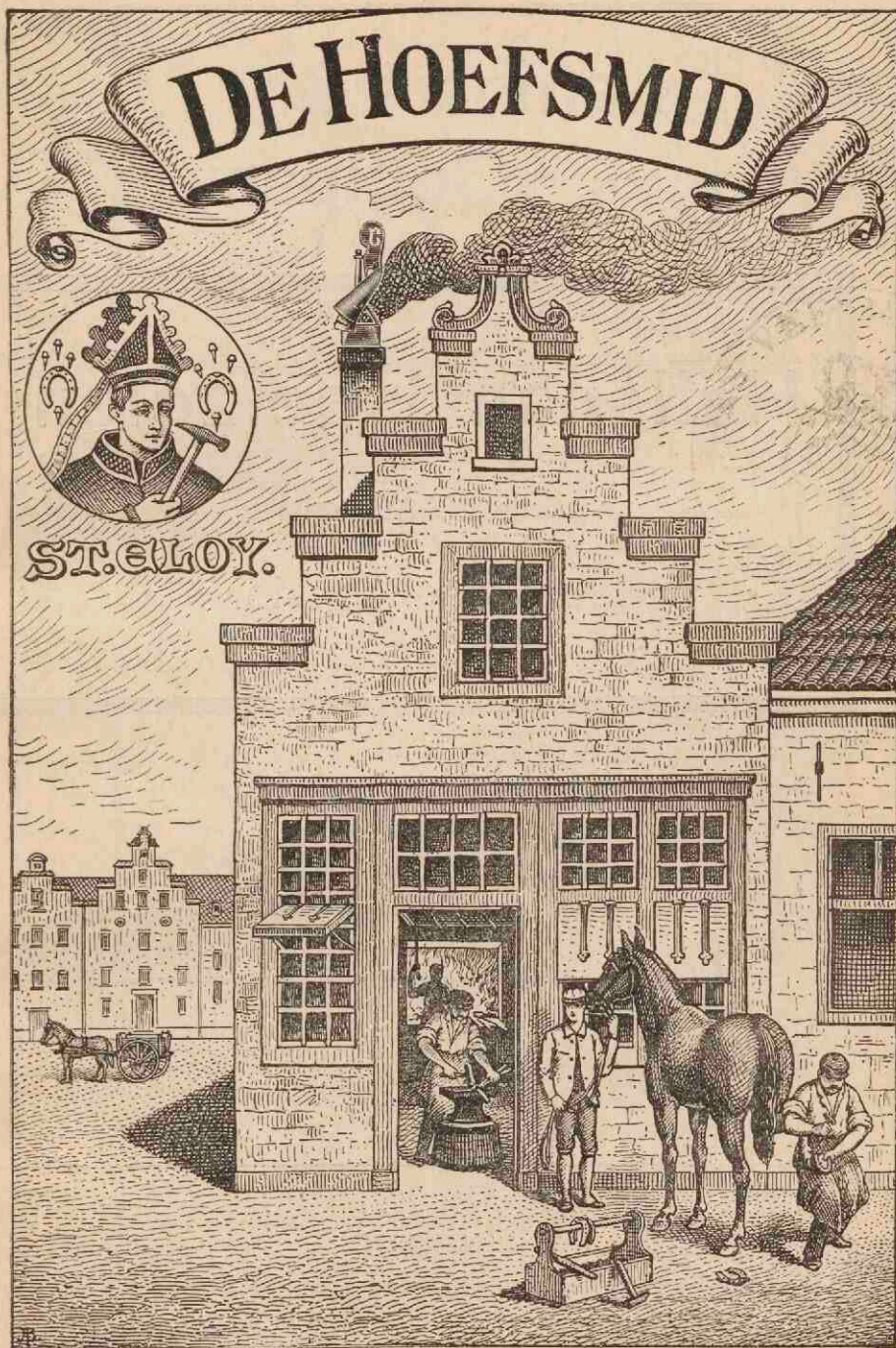
Schroeven en Stiften
in alle modellen.

Pneumatiek- of Luchtdrukzool
in 8 verschillende maten voorradig.

Hoefraspen.
Renetten (rechts en links).
Houwklingen.
Hoefhamers.
Hoef tangen.
Alle Caoutchouc artikelen.
Kunsthoorn.
enz., enz.

Las- of Welbladen om
ijzer en staal te
wellen. Las-poeder.

**Lambert &
Company.**

Hallanan Hoefzolen

de Beste en
de Goedkoopste

Rotterdam,
Wijnhaven 127.

INHOUD.

De hoefsmidschool te Dresden. — Cursussen in hoefbeslag in Friesland.
— Korte mededeelingen. — Persoverzicht. — Mededeelingen over het
smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag. — Advertentiën.

DE HOEFMIDSCHOOL TE DRESDEN,

DOOR

F. LAMÉRIS, Kapitein-Paardenarts.

Het was voor mij een groot genoegen, in Maart van dit jaar te Dresden vertoevende, kennis te maken met bovengenoemde inrichting, wier gunstige reputatie tot ver buiten de Saksische landpalen is verbreid. Hoofdzakelijk heeft zij dit te danken aan haren vroegeren directeur, den bekenden heer Commissionsrath F. C. A. Lungwitz, die twee en twintig jaren onvermoeid bezig was de hoefsmidschool tot deze hoogte op te voeren.

Als jongeling nam Lungwitz deel aan den veldtocht in Bohemen in 1866, zijne studiën voor militair paardenarts werden door den oorlog tegen Frankrijk in 1870—'71 nogmaals onderbroken. Na werkzaam te zijn geweest als militair assistent aan de Veeartsenijschool en als paardenarts bij den troep, kwam hij in 1879 als directeur aan de hoefsmidschool.

Hier was hij in zijn element; door zijn impulsief energisch karakter, zijn werken en streven als leeraar, onderzoeker en schrijver heeft hij het hoefbeslag in zijn vaderland tot ongekenen bloei gebracht. Zijn leerboek over hoefbeslag „Der Fusz des Pferdes”, oorspronkelijk ontworpen door Leisering en Hartmann, heeft zijn 10e uitgave beleefd en is nog heden een der standaardwerken op dit gebied.

De Dresdensche verzameling van leermiddelen is door zijn ijver zoo rijk als er geen tweede in Europa te vinden is.

Zijne verdiensten werden beloond door verheffing tot ridder in de Albrechtsorde en in de Koninklijk Saksische Orde van Verdienste, door benoeming tot Commissionsrath en tot eereid van verschillende vereenigingen.

Het Saksische smidsgilde eerde den grooten meester door een relief portret in brons gegoten, aan te brengen in de leerzaal.

Lungwitz trad den 1 October 1900 wegens een ooglijden uit den staatsdienst. Zijne gezondheid laat evenwel nog niets te wenschen over; het was mij een lust tijdens mijne aanwezigheid den krassen ouden heer gelaarsd en gespoord aan de school te zien verschijnen. Van zijne villa buiten Dresden kwam hij aangereden om zijn rijpaard te laten beslaan en aardig was het te zien met welken eerbied de oude meester daar werd ontvangen en hoe de leerlingen zich beijverden om zijn paard volgens de regels van de kunst van nieuw schoeisel te voorzien.

Sedert vijf jaren houdt zijn neef en opvolger professor Dr. M. Lungwitz, als drager van denzelfden naam, de traditie hoog, voortbouwende op de stevige grondslagen door zijn voorganger gelegd.

Ook de tegenwoordige directeur is zijne loopbaan als militair paardenarts begonnen.

Z. Hooggeleerde ontving mij zeer welwillend en voerde mij in persoon rond door de verschillende lokalen tot deze inrichting behoorende.

De hoefsmidschool bevindt zich op de terreinen der Veeartsenijkundige Hoogeschool en dient tevens om de studenten in de gelegenheid te stellen zich met de eischen van goed hoefbeslag vertrouwd te maken opdat zij later in staat zijn dit te beoordeelen en te weten, wat zij van een goed hoefsmid kunnen en mogen eischen.

Als assistent van Prof. Lungwitz is werkzaam een Oberveterinär van het

Prof. Dr. M. Lungwitz,
de tegenwoordige directeur der school en
redacteur van „Der Hufschmied“.

Saksische leger, terwijl een burger en twee militaire onderwijzers voor de practijk hem daarbij ondersteunen. De inrichting dient zoowel om militaire hoefsmeden op te leiden als om burgerhoefsmeden te vormen, vandaar de detachering van het militaire personeel aan deze school. De cursus duurt voor militairen een half jaar, voor burgers 4 maanden.

Vier Nederlandsche hoefsmeden hebben in de laatste jaren hier hunne opleiding genoten, n.l. de H.H. Steding en Van Horsen uit Utrecht en Langeveld en Falkenhagen uit Amsterdam. Over 't geheel hebben zij een zeer goeden indruk nagelaten, zooals ik van Prof. Lungwitz en de practische onderwijzers vernam.

Het Saksische ministerie is zeer tegemoetkomend wat de bijdragen in de kosten voor behoeftige burgerleerlingen betreft, gemiddeld ontvangen 3—6 leerlingen per cursus een gratificatie van 100 Mark of meer.

De militaire leerlingen krijgen iederen dag van 7—8¹/₂ uur onderricht, het eerste kwartaal in den bouw en de verrichtingen van den voet, voorgedragen door den militairen paardenarts, het tweede kwartaal in het eigenlijke hoefbeslag van Prof. Lungwitz. Driemaal in de week krijgen zij les in 't schrijven van een der onderofficieren voorwerkers, bestaande in het maken van een opstel of een dictee over onderwerpen het hoefbeslag betreffende.

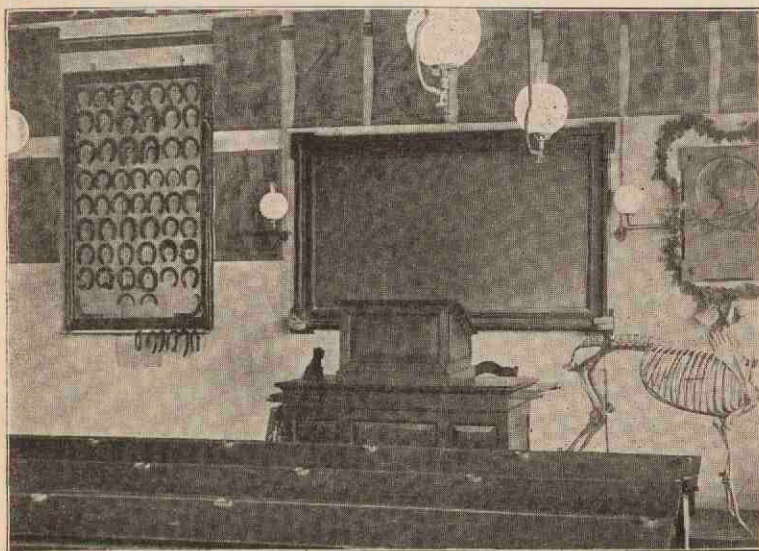
Bovendien zijn voortdurend jonge Saksische paardenartsen aan de hoefsmidschool gedetacheerd, alvorens zij naar de regimenten gaan.

Tijdens mijn verblijf waren er vijf Unterveterinäre tegenwoordig. 't Spreekt wel van zelf dat de aanwezigheid van deze heeren, afgezien van het nut voor hun eigen opleiding, niet anders dan zeer gunstig kan werken op het doen van onderzoekingen en proeven op het gebied van hoefbeslag, hetgeen wederom het geheel ten goede komt.

De eigenlijke smederij bezit 12 vuren, 2 beslagloodsen en een ijzercamer opgevuld met hoefijzers voor verschillende standen; het geheel is electrisch verlicht. De beslagloodsen zijn geplaveid met groote houtblokken, hetgeen 16 Mark per M² kost, doch zeer weinig afslijt en vlak blijft, zoodat het lange jaren gebruikt kan worden. Het aldaar aanwezige plaveisel had reeds 16 jaren dienst gedaan en was nog in uitstekenden toestand.

Het hoofdgebouw bevat gelijkvloers een bureau voor den Oberveterinär en de gedetacheerde paardenartsen, welke ook met de administratie zijn belast, een zitkamer voor prof. Lungwitz en een wasch- en kleedkamer voor de hoefsmidsleerlingen.

Boven bevindt zich een leerzaal met leermiddelen, waarvan een gedeelte op onderstaande photographie staat afgebeeld en waarop men o. a. ook de

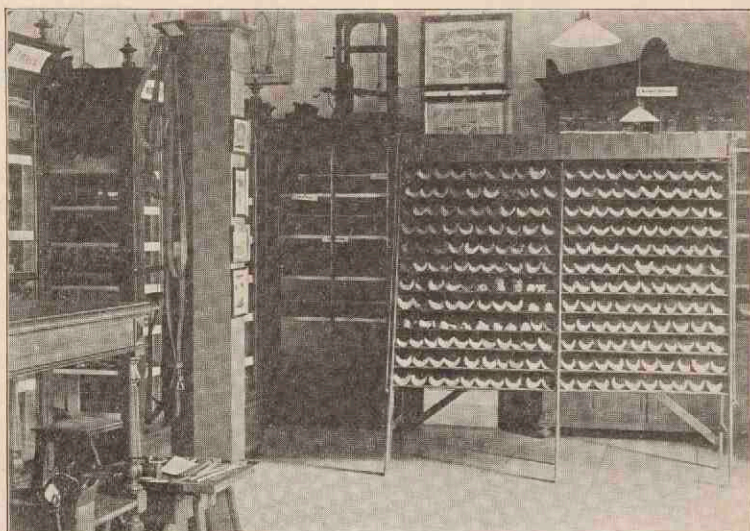
De leerzaal.

bronzen gedenkplaat met de buste van den vorigen directeur A. Lungwitz kan waarnemen, die door den Bond van Saksische hoefsmiden aan de inrichting werd aangeboden.

Verder eene ruime zaal met banken en klemmen, waarin doode hoeven kunnen worden bevestigd, dienst doende voor het practisch onderricht aan de studenten der Veeartsenijkundige Hoogeschool. Daarnaast een groot museum met voorwerpen bestemd voor leermateriaal, geplaatst in groote glazen kasten. We treffen er aan kasten met antieke hoefijzers, met verschillende soorten van winterbeslag gescheiden in practische en onpractische, met leer-

middelen, doorgezaagde hoeven, beenderen enz., beslagmethoden zonder nagels, hoefzolen en buffers, abnormale hoeven, nationale beslagmethoden, gerangschikt naar de landen van herkomst; de sneeuwschoenen uit Noorwegen zoowel als hoefijzers uit Nederland en uit Azië, enz. enz.

Aan een der wanden hangt een kaart met een prachtige, zeer complete

Een hoekje van het museum.

collectie van uit de hand gesmede hoefnagels. Door het algemeen gebruik van fabriekshoefnagels is een dergelijke collectie thans niet meer bijeen te brengen; een bekend hoefnagelfabrikant bood er tevergeefs 3000 Mark voor.

Behalve vele andere zaken is nog zeer merkwaardig een mooie collectie hoefbeenderen (op de photographie goed te zien), waaraan verschillende afwijkingen voorkomen.

Een woord van dank zij hier gebracht aan prof. Lungwitz voor de uiterst welwillende wijze, waarop hij mij in staat stelde van al dat schoons kennis te nemen.

Saksen bezit behalve deze hoefsmidschool nog een leersmederij te Bautzen, indertijd opgericht door den bekenden voorvechter voor goed hoefbeslag, Graaf von Einsiedel. Uit piëteit voor den oprichter heeft men deze inrichting laten bestaan.

Deze privaat inrichting wordt geleid door den districts-veearts Stefany, maar staat onder toezicht van de rijks-examencommissie, bestaande uit den Landesthierarzt prof. Edelmann als voorzitter, prof. Pusch en prof. Lungwitz als leden *).

Door deze centrale leiding verkrijgt men eenheid in de eischen en ge-

*) Ook Pruisen bezit zulk een centrale leiding door de benoeming van prof. Eberlein tot Regeerings-commissaris voor hoefbeslag.

lijkwaardigheid der diploma's, — voor ons land een zeer navolgenswaardige instelling.

* *
* *

Volgens mijne bescheiden meening heeft de Saksische regeering een zeer gelukkige oplossing gevonden voor de questie hoe de opleiding van de hoefsmeden moet geschieden.

Voor kleine staten, waartoe ook Nederland gerekend moet worden, is het ook met het oog op de kosten van zeer groot belang één centraal punt te scheppen, als 't ware een brandpunt van waaruit zij de opleiding der hoefsmeden, zoowel voor het leger als voor de burgermaatschappij, regelt, en dit tevens dienstbaar te maken voor de studiën der a.s. veeartsen. Zulk een centrale, zelfstandige inrichting, los van de Veeartsenijschool, doch direct in de nabijheid, zou voor ons een zeer gewenschten toestand zijn.

Hier toch kan men een kern van uitstekende hoefsmeden vormen, welke zich over het rijk verspreiden en als pioniers voor nieuwe recruten dienst doen.

De tegenwoordigheid van militaire leerlingen, waarvan vele later in de burgermaatschappij terugkeeren, het onderwijs in een hand en daardoor mindere kosten met een uitstekend leermateriaal, een plaats waar alle vragen over hoefbeslag kunnen worden bestudeerd, de aanwezigheid van een adsistent en detachering van jonge paardenartsen welke den directeur van een gedeelte zijner taak kunnen ontlasten, zoodat ook nog tijd overblijft voor het doen van nieuwe onderzoekingen, zoowel op 't gebied van hoefbeslag als van dat der hoefziekten; ziedaar in enkele trekken het doel aangegeven waarnaar wij moeten streven. Wat zou er tegen zijn zulk eene inrichting naast onze Veeartsenijschool te scheppen, den thans met vakken overladen leeraar van een gedeelte zijner zware taak te ontlasten om den directeur der hoefsmidschool op te dragen de veterinaire studenten practisch te oefenen, in de beoordeeling van het paard vóór en na het beslag, het leeren besnijden van den hoef met het oog op stand en gang, het beoordeelen van ijzers en bepaalde beslagmethoden, van ren-, rij-, koets- en werkpaarden, het afnemen en onderleggen van een ijzer, zooals dit door onzen redacteur zoo juist is gezegd in zijn artikel: Is de tegenwoordige regeling van de opleiding der hoefsmeden in Nederland voldoende te achten ten opzichte van den stand der verkregen ontwikkeling? Zie Aflevering 2 van De Hoefsmid 1906.

Verder zouden aan deze hoefsmidschool toekomstige practische leermeesters voor de cursussen in hoefbeslag kunnen worden opgeleid, welke, evenals dit in Duitschland het geval is, gekozen worden uit de gediplomeerde hoefsmeden, die tijdens hunne opleiding getoond hebben daarvoor geschikte eigenschappen te bezitten.

Moge spoedig de tijd aanbreken dat onze Regeering tot dezen stap overgaat in 't belang van de paardenfokkerij en dat der paardenhouders!

CURSUSSEN IN HOEFBESLAG IN FRIESLAND.

In de laatste jaren worden er in de Prov. Friesland vanwege het Paarden-Stamboek twee cursussen in hoefbeslag gegeven en wel één tweejarige, welke de laatste twee zomers te Dokkum gehouden is en één eenjarige, die verleden jaar te Heerenveen was, en dit jaar te Sneek wordt gehouden.

Tot den tweejarigen cursus worden toegelaten 9 leerlingen die gedurende 16 achtereenvolgende weken ééns per week één uur theoretisch onderwijs krijgen, gevolgd door 3 à 4 uur practisch onderricht. Na afloop van het eerste semester wordt door een examen uitgemaakt wie tot de tweede wordt toegelaten.

Bij den onlangs te Dokkum geëindigden 2-jarigen cursus zijn aan 8 van de 9 leerlingen het diploma uitgereikt, n.l. aan: W. K. Olynsma te Dokkum, D. Geertsema te Hantumhuizen, Jan Postma te Ooster-Nijkerk, F. P. Geertsma te Nes (W. D.), R. v. d. Mark te St. Anna Parochie, A. Miedema te Oude Biltzijl, H. Gaastra te Twijzel en R. R. Postma te Rinsumageest.

Tot de eenjarige cursus worden gewoonlijk 15 leerlingen toegelaten die eerst gedurende 7 weken ééns per week twee uur theoretisch onderwijs ontvangen. Aan het einde van die zeven lessen wordt door een examen uitgemaakt wie voldoende onderlegd is om tot de practische lessen te worden toegelaten.

Hiervan worden 9 à 10 leerlingen uitgekozen die bij de theoretische lessen de meeste ambitie toonden en het meeste daarvan profiteerden. De dan volgende 10 lessen praktijk, gedurende 4 uur, worden voorafgegaan door één uur theorie of repetitie.

Voor de theoretische lessen wordt bij beide cursussen een lokaal gehuurd en voor de practische een ruime smederij, zoo mogelijk met 3 aambeelden en vuren. De paarden, die gewoonlijk in voldoende aantal aangeboden worden, worden door de leerlingen gratis beslagen.

De leiding dezer cursussen is opgedragen aan ondergeteekende die daarin, voor zoover het practisch gedeelte betreft, wordt bijgestaan door den te Amersfoort gediplomeerden hoefsmid J. W. de Jong te Heerenveen.

Het onderwijs wordt gratis verstrekt en de aspirant-leerlingen op een lijst geplaatst en zoo in volgorde tot de cursussen toegelaten, onder dien verstande dat steeds met de oproeping der leerlingen en de plaats waar de cursus gehouden zal worden, onderling rekening wordt gehouden.

Heerenveen.

Joh. Plet.

KORTE MEDEDEELINGEN.

— Inrichting voor Hoefbeslag aan 's Rijks Veeartsenijschool te Utrecht. Met 31 Augustus 1906 heeft de leerling J. H. Hendrikse van Lopik, die den winter- en zomercursus van 1 September 1905 tot 31 Augustus 1906 heeft gevolgd, de school met een getuigschrift verlaten. De leerlingen P. J. Boone van Colijnsplaat (Z.) en G. Sitteur van Utrecht, die gedurende den zomercursus van 1 Februari tot 31 Juli 1906, de lessen

in het practisch en theoretisch hoefbeslag hebben gevolgd, hebben eveneens als eerstgenoemde de school met een getuigschrift verlaten.

Tevens zijn voor den wintercursus van 1 September 1906 tot 31 Januari 1907 weder toegelaten de leerlingen: J. B. Wildenburg van Haaksbergen, C. G. Lengers van Baarn en R. van Veenendaal van Soestdijk, die de lessen in het practisch hoefbeslag volgen.

— **Wedstrijd in Hoefbeslag** ter gelegenheid der groote landbouwtentoonstelling te Tilburg, op 24 Sept. 1906. Alleen gediplomeerde hoefsmeden konden hieraan deelnemen. Mededingers 10.

De wedstrijd bestond in:

- 1°. afnemen van het ijzer;
- 2°. besnijden van den hoef;
- 3°. het maken van een goed passend ijzer;
- 4°. het onderleggen van dat ijzer.

Daar het een wedstrijd van gediplom. hoefsmeden gold was wel te verwachten dat er groote concurrentie zou wezen. Het aantal deelnemers viel echter niet mee. Er waren vele paarden ter beschikking. Over 't algemeen was de jury zeer ingenomen met het beslag; alleen een paar hoeven werden met veel te korte ijzers beslagen. Vooral één deelnemer, die overigens in het besnijden en 't vervaardigen van een model-ijzer onberispelijk was, moest daarom voor bekroning uitgesloten worden.

De prijzen bestonden in zilveren medailles en diploma's. Uitslag: 1°. P. van Dijk, Udenhout, 2°. H. Verstappen, 's Bosch, 3°. H. v. d. Velden, Geldrop, 4°. J. T. Keusters, Tilburg, 5°. J. Vermeer, Haaren, 6°. P. Smeekens, Tilburg.

— **Onderwijs in de hoefsmederij in België.** Blijkens een in „*De Landbode*” voorkomend bericht zou de cursus aan de practische middelschool voor hoefsmederij van den Staat te Brussel opnieuw geopend zijn op 7 October j.l. Het onderwijs wordt gegeven in het Vlaamsch en in het Fransch, des Zondags en Maandags. Duur van den cursus: October tot einde Juli. Tot den cursus worden toegelaten alle hoefsmeden, die in 't bezit zijn van een certificaat, dat verkregen wordt na bijwoning der openbare voordrachten over hoefsmederij, ingesteld door het departement van landbouw. Het onderwijs is kosteloos en bevat hoofdzakelijk het practisch gedeelte. Na affoop van den cursus kunnen de leerlingen zich aan een examen onderwerpen ter bekoming van het diploma van „meester-hoefsmid”.

— **Onderwijs in de practijk van het hoefbeslag in Zeeland.** Het eerste gedeelte van den rondgaanden cursus in hoefbeslag is 30 Sept. j.l. geëindigd. Op de 8 verschillende plaatsen zijn ieder 16 lessen gegeven, n.l. te Middelburg, Oostburg, Axel, Hulst, Goes, Cortgene, Zierikzee en Scherpenisse. Te zamen is er door 85 leerlingen aan deelgenomen. Met het tweede gedeelte wordt in 't laatst van April of 1 Mei 1907 weder aangevangen.

De heer H. Kruyt, gediplomeerd hoefsmid te Purmer, die het onderwijs in vorenbedoelde cursussen geeft, deelt ons nog mede, dat bij de paarden,

meest allen van Belgisch ras, die daar veel onbeslagen loopen en tot beslag werden aangeboden, veel hoefgebreken werden geconstateerd, zooals zoolkneuzingen, zeer scheeve en gescheurde hoeven, eenzijdige klemhoeven, lage verzenen, platvoeten enz. Het Belgisch beslag is er vrij algemeen, n.l. zeer zware ijzers met stampgaten, die alles behalve netjes zijn afgewerkt, daarbij veel te groot zijn en niet op de juiste plaats zijn aangebracht. Het uit de hand beslaan wordt er niet toegepast; de paarden worden in den noodstal gezet en zoo strak aangebonden, dat het aan mishandeling doet denken.

— **Inrichting voor hoefbeslag te Groningen.** De leerling A. Luppés van Stadskanaal heeft, na een vijfmaandelijks verblijf, de inrichting op 29 Sept. j.l. met een goed getuigschrift verlaten. Op 15 Oct. a.s. wordt weder toegelaten de leerling B. Klaassen te Zwinderen gem. Oosterhesselen.

— Het tweede gedeelte van den **cursus in hoefbeslag** vanwege de **Afd. Schagen** Hollandsch N. Kwartier, zal in November worden gegeven. De lessen worden gegeven door den ge dipl. hoefsmid H. Kruyt te Purmer.

P E R S O V E R Z I C H T .

Uit: **N. Rotterdamsche Courant.**

— De heer H. J. de Groot, inspecteur middelbaar onderwijs, heeft verschillende inrichtingen van technisch-, industrieel- en handelsonderwijs in Zuid-Duitschland bezocht waarvan een uitgebreid verslag in de Staatscourant werd geplaatst. Tevens zijn in dat rapport die inrichtingen met de gelijksoortige in ons land vergeleken.

Na dit vergelijkend overzicht zet de inspecteur ten slotte zijne denkbeelden omtrent een regeling van het vakonderwijs uiteen. Hij blijkt een voorstander er van te zijn, om het vakonderwijs niet in de wet op het middelbaar onderwijs, gelijk de minister Kuyper voorstelde, maar in een afzonderlijk wetsontwerp nader te regelen. In enkele trekken geven wij zijne denkbeelden weer.

Het leerlingwezen wenscht hij bij de wet te regelen, hoofdzakelijk om de leerlingen voor het avondonderwijs vrij te krijgen; de opleiding in de werkplaats wil hij direct of indirect door het rijk zien ondersteund.

Uitbreiding en reorganisatie der burgeravondscholen moet plaats hebben. Terwijl thans de verplichting om deze scholen op te richten zich tot gemeenten van minstens 10,000 zielen bepaalt, moet die uitgebreid worden tot gemeenten van minstens 6000 zielen. Naast de technische afdeling der burgeravondscholen moet eene afdeling voor handel en administratie worden in het leven geroepen. Het rijk zou deze inrichtingen moeten subsidieeren.

Voorts zou, waar dit noodig is, voortgezet onderwijs aan de burgeravondscholen moeten worden gegeven voor aanstaande patroons, werkmeesters enz.

Teekenscholen zullen, evenals thans, door het rijk moeten worden gesubsidieerd en zooveel mogelijk in handen der gemeentebesturen gebracht.

Een regeling betreffende de ambachtsscholen is dringend noodig, ook uit een financieel oogpunt.

Cursussen aan enkele ambachtsscholen, uitgaande van het rijk, moeten voor de opleiding van opzichters en dergelijken dienen.

Voor bijzondere industrieën zullen vakscholen moeten worden opgericht en ook voor meer uitgebreid handelonderwijs zal moeten worden gezorgd.

Eindelijk moeten de bevoegdheden van het onderwijzend personeel worden geregeld.

— **Glasgow**, 5 October. IJzer (bericht van Reichmann & Co.). Deze week zijn er groote partijen No. 1 en No. 3 Middlesbro ijzer naar de Ver. Staten verkocht, dezer dagen zullen waarschijnlijk de verschepingen bij volle stoombootladingen een aanvang nemen. Onze markt was begin dezer week tamelijk ontstemd tengevolge van de werkstaking onder de ketelmakers op de scheepswerven aan de Clyde. Hoewel deze omstandigheid voor een oogenblik van ongunstigen invloed was op de plaatselijke vraag naar huiden ketelplaten, werden er zulke groote orders op dit materiaal uit het buitenland ontvangen, dat de staalfabrieken nauwelijks iets konden merken van de verminderde plaatselijke vraag. Sedert gisteren is de stemming weder zeer levendig geworden. De ceelenprijzen liepen, bij zeer grooten omzet, sprongsgewijze omhoog. Heden kwamen ongeveer 60,000 ton tot afdoening. Het laat zich aanzien, dat de ook buiten het artikel staande speculanten weder meer belang gaan toonen in den ceelenhandel. Mocht de speculatie verder in omvang toenemen, zoo is het zeer wel mogelijk dat de prijzen in den eerstvolgenden tijd eene nog veel grootere rijzing zullen ondergaan.

— **Middlesbro**. Bij levendigen handel en aanhoudend goede vraag, zijn de prijzen opnieuw gestegen.

— **Duisburg-Ruhrort**, 6 Oct. Steenkolen. Ook de afgeloopen week bracht nog steeds vallend water, afgewisseld door een dag regen, echter had dit geen invloed, zoodat voor den Bovenrijn nu nog op 1.50 meter en naar Nederland 1.90 meter diepgang wordt afgeladen. Schepen zijn schaarsch en daardoor de scheepsvracht zeer hoog, er werd voor een enkel schip mk. 2.95 p. 1000 kg. naar den Bovenrijn betaald. Leeg komende grootere schepen vertrokken onmiddellijk naar Rotterdam, niettegenstaande het sleeploon voor leege schepen met f 100 betaald wordt. Er worden thans overal kolen in de magazijnen afgeladen, die zeer waarschijnlijk op het najaar goed te pas zullen komen. Ook de levering per waggon is hier in vollen gang, daardoor is de aanvoer naar de Ruhrhavens niet zoo geweldig als het anders zijn kan. Er begint zich ook gebrek aan waggons bemerkbaar te maken, zoodat enkele minder gunstig gelegen kolenmijnen hieronder reeds lijden. Vrachten zijn hoog en daar bij het goede weder alsnog geen verbeterde waterstand te verwachten is, zoo komt er zekerlijk geen verandering daar ook de suikerbietenvaart veel schepen noodig heeft.

Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag.

IJZERKVALITEITEN EN HUNNE BEOORDEELING.

Het kan voorkomen, dat op de breukvlakken van proefstaven verschillende gekleurde plaatsen optreden. Somwijlen hebben deze plaatsen het

aanzien van kern- en randscheurvorming. Dergelijke verschijningen, kunnen in de soort van het materiaal berusten, hetgeen door ertsproeven gemakkelijk is aan te wijzen. Dikwijls gebeurt het echter dat deze plaatsen in 't geheel niet in betrekking staan tot de eigenlijke structuur van het ijzer, doch zijn aan de vormen der breuk toe te schrijven. In zulke gevallen zou het verkeerd zijn, naar de ongelijksoortige breuk het ijzer als ongelijksoortig te beschouwen. Soms merkt men aan de breukoppervlakte van proefstaven ook lichte ronde vlakken.

Op de plaats waar deze vlekken, tengevolge de bewerking der staaf aan de oppervlakte treden, bemerkt men aan de staaf in zijne lengte-richting, parallel aan haar lengteas, kleine scheurtjes, zoogenaamde „hartaderen”. Die lichte plaatsen kunnen ook van phosphorischen oorsprong zijn, welke tengevolge van het smeden of walsen, in de werkrichting langer zijn geworden. Deze plaatsen zijn wegens hun hooge phosphorgehalte minder rekbaar dan hunne omgeving, en scheuren bij de trekproeven vroegtijdig in. Het voorhanden zijn van zulke plaatsen laat zich het beste metalograpisch vaststellen. De oorzaak der broosheid kan ook weder ontstaan door de materiaal soort, of door zijn behandeling in warmen toestand (oververhitting) ontstaan zijn. Dit laatste gebrek kan bij ijzersoorten optreden, welke bij een goede behandeling volledig vrij van gebreken zijn.

Broosheid kan echter ook zijn ontstaan vinden door slechte materiaaleigenschappen. Bijzonder opvallend is de werking van phosphor- en zwavelrijke plaatsen, op de binnenste helft der doorsnede, welke door meer genoemde ertsproeven aangetoond kunnen worden. In menige vloeijzerplaat komen plaatsen voor waarvan het phosphorgehalte tot op 0.3 % en soms nog hooger stijgt. Deze plaatsen liggen in de meeste gevallen, in grover of fijner verdeeling in de kern, en deze is dan bepaald rijker aan phosphor dan de rand.

Tengevolge deze plaatselijke phosphorophooping, wordt dat ijzer slecht bestand tegen stooten, hetgeen door inkeeringsproeven aan te toonen is. Het gevaar voor breken is het grootste daar, waar de phosphor het meest aanwezig is. Al naar de phosphor zich bevindt, zal ook het breekgevaar zich in de kern of aan den rand het meeste voordoen, in de plaat of staaf daar het meeste broosheid vertoonen. Worden in dit geval gaten geponst, niet geboord, dan scheuren die phosphorrijke plaatsen, welke scheuren evenals bij de inkeeringsproef werken, d. w. z. aanleiding tot breken geven. De ervaring leert, dat zulke platen bij hevige stooten op hun gaten scheuren. De aanwending van zulk plaatijzer, b.v. voor den ketelbouw, sluit groote gevaren in zich op, vooral dan, als vastheidsproeven, zooals zij meestal voor die branche worden voorgeschreven, de aanwezige broosheid niet kunnen oplossen, zooals in onderstaande tabel is op te merken.

		Belasting		Breukuitzetting	
		in KG per cM ² .		bij 200 mM Samen-	
		Strekgrens.	Breukgrens.	lengte.	trekking.
Leveringstoestand	langs	26.3	42.9	23.8	46
	dwars	24.6	42.3	25.4	54
Uitgegloeid	langs	30.0	43.5	15.9	23
	dwars	28.7	43.7	22.7	40

Ook het volgende voorbeeld geeft daarvoor een bewijs. Een ketelplaat was bij proefdruk over zijn geheele lengte gescheurd. Deze scheur strekte zich uit over 13 klinkgaten. Bij vastheidsonderzoek kreeg men de volgende resultaten: vastheid 42 KG en een uitzetting van minstens 20 $\%$. De breekproef gaf geen bewijs voor broosheid van het materiaal, doch het phosphorgehalte bedroeg in de buitenlijnen 0.088 $\%$, in de kern 0.203 $\%$; gemiddeld over de geheele doorsnede 0.168 $\%$. De breuk stond dus in directe verbinding met de geponsde klinkgaten. M.

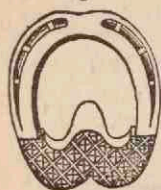
Advertentiën.

Alom bekend, 235,000 reeds geplaatst: over de geheele wereld verspreid; H.H. Lezers, die nog niet met ons in relatie staan en welke aan een werkelijk courant en veel gevraagd, gemakkelijk te verkopen artikel gelegen is, verzoeken wij, ons hun adres op te geven, opdat wij hen onze wederverkoopsofferte en voordeelste condities doen toekomen.

Mij. op Aandeelen J. A. JOHN,
Hversgehofen 23 bij Erfurt (Duitschland).

Engelsche veerkrachtige

HOEFZOLEN voor paarden met gebrekkige en gevoelige hoeven.

Deze zolen worden zeer geroemd en zijn in alle afmetingen verkrijgbaar.

CIRCULAIRES op

franco aanvage bij:

W. A. H. van HORSEN, Utrecht.

Kunsthorn, voor Hoefbeslag,

verkrijgbaar in de chemicaliën- en drogerijen-handel van

K. G. W. DE BOSSON, Apotheker,
te Dordrecht.

Prijscouranten voor HH. veeartsen en hoefsmeden op aanvraag gratis.

Hoefsmeden en Eigenaars van Paarden

leest „HET PAARD.”

Gij zult daarin vinden een volledig, oorspronkelijk overzicht van schier alles wat er op 't gebied van paardenfokkerij in ons land en van het voornaamste in het buitenland betrekking heeft.

Belangrijke opstellen over voeding, behandeling, extérieur en dressuur van het paard door specialiteiten voor ieder onderdeel geschreven!

Abonnementsprijs per jaar: Voor Nederland fr. p. p. f 4.00. Voor België fr. p. p. f 4.40. Voor Indië en het overige Buitendl. fr. p. p. f 5.00.

Hoofdredacteur-Uitgever: **A. W. HEIDEMA** te Groningen.

(Hoefsmeden zijn mede geschikt om agent voor „HET PAARD” te zijn; betreffende de voorwaarden gelieve men zich te richten tot den Uitgever te Groningen.)

Welke hoefsmid kan leveren 200 paar slichte hoef-
ijzers van 10 tot 13 d.m. en voor welken prijs.

Brieven onder letter R. E. Bureau „DE HOEFSMID”.

VOGELER'S
HOEFKURKKITZOLEN

zijn het beste, het gemakkelijkste en het voordeeligste, omdat men ze
zelf kan inleggen en er nimmer iets van verloren gaat, doordat de oude
zolen steeds opnieuw gebruikt worden; ze voorkomen hoef- en been-
gebreken en zijn onmisbaar op asphalt of gladde bestrating.

Een kilo inhoudend 8 tabletten, voldoende voor 8 hoeven.

<i>Prijs per</i>	<i>Kilo</i>	<i>.</i>	<i>f 5.—.</i>
„ „ $2\frac{1}{2}$	„	<i>.</i>	<i>f 4.75 per kilo.</i>
„ „ 5	„	<i>.</i>	<i>f 4.50 „ „</i>

Uitvoerige prospectus op aanvraag gratis verkrijgbaar bij den vertegenwoordiger
voor Nederland F. R. DWARS, Wolvenstraat 19, *Amsterdam.*

Zie de Etalage in de Monsterzaal. Hoefsmeden 10 % rabat.

De voormalige
RIJKSSTOETERIJ TE BORCULO.

Met toestemming van den Minister van Oorlog opge-
maakt naar officiële bescheiden in het archief
van het Departement van Oorlog,

door

H. C. M. E. H. Van Soetermeer Vos,

Kapitein der Veld-Artillerie te Breda.

(Met een plaat van het kasteel te Borculo, en bovendien in den
tekst het portret van den generaal-majoor Jhr. J. van de Poll,
oud-directeur der genoemde Stoeterij.)

Het werk telt 100 blz. druks. Aan de uitvoering zijn geen
kosten gespaard. — Prijs slechts *f* 0.75, fr. p. p. *f* 0.85. — Uitgave
van A. W. HEIDEMA te *Groningen.*

Raadt uw hoefsmid aan te lezen:

„DE HOEFSMID”,

Geredigeerd en uitgegeven door A. W. HEIDEMA te Groningen.

Geïllustreerd Maandblad.

Prijs *f* 0.75 per kwartaal, franco huis.

Beste en meest beproefde beslag.

Hoogste onderscheiding.

Groote gouden Medaille.

Gediplom. Smidsvaktooningstelling Nürnberg, Meissen, Leipzig, Trier.

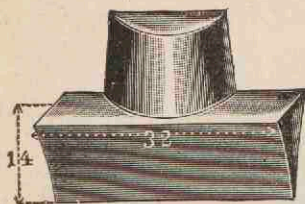
Branscheid & Philippi - Remscheid, Rijnland.

ALLE SOORTEN van

Schroef- en Insteekkalkoenen. Losse Stooten.

Prima kwaliteit.

Geen handelswaar.

Origineel
Döring-Steekgrepen

(losse Stooten). Uitwisselbaar (gaan niet verloren). Uitstekend in 't gebruik!

Sweetgrepen (Stooten).

Eenvoudig. — Practisch en billijk.

Gelieve een proef te nemen, het zal U klandisie bezorgen.

Philippi's
Steek-

veerende
Kalkoenen.

Steeds groote voorraad in den winter. Catalogus franco op aanvraag aan den Hoofdagent voor Nederland:

Het Technisch Bureau „Vulcan”, 81 Haarlemmerweg, Amsterdam.

Vele getuigschriften van Koninkl.- en Privaat-hoefsmidsscholen en van de grootste hoefsmederijen.

H.H. Smeden!

Vraagt bij uwen ijzerhandelaar ECHTE

DICK'S Hoefraspen

en andere gereedschappen

voor

Hoefbeslag.

Gelieve

vooral op het merk:

te letten.

Verkoop alleen aan grossiers!

FRIEDR. DICK, Esslingen a. N., (Württemberg).

Vertegenwoordiger: J. J. VAN MEEKREN, Amsterdam, Sarphatistraat 75.

S. C. M. BAX. - 2, 4 en 6 Jufferstraat. - ROTTERDAM.

— Specialiteit in Artikelen voor HOEFBESLAG. —

Meest uitgebreide sortering prima blanke Hoefnagels, waarvan meer dan 60 verschillende voorradig. Billijke prijzen.

Amerikaansche Hoefzolen met caoutchouc straat.

Beter en goedkooper dan Engelse zolen.

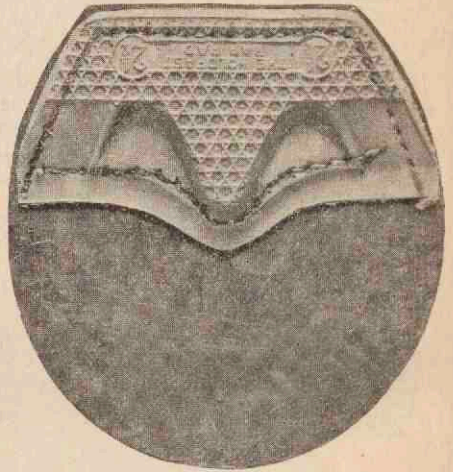
Stevig geplakt en opgenaaid op best sterk leder.

Iedere zool voorzien van Garantiestempel van niet los te laten.

Men vrage Prijscourant met de verschillende maten.

Iedere zool die bij doelmatig gebruik defect mocht raken en bewezen wordt niet deugdelijk te zijn, wordt vervangen.

Merk „The Favorite bar”, prima kwaliteit, zachte, veerkrachtige *Witte Caoutchouc*, in 10 verschillende maten voorradig

Merk „The Holdfast bar” prima kwaliteit, zachte, veerkrachtige *blauwe Caoutchouc*, in 13 verschillende maten voorradig.

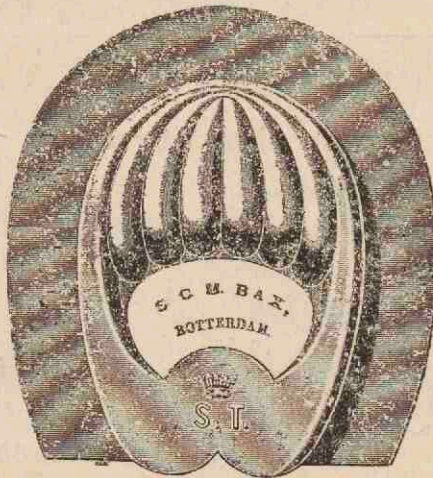
— Prijzen uiterst billijk. —

Men lette op het stempel op iedere zool.

Gemaakte Hoefijzers
Rits- en Stampmodel
Voor- en achterijzers
in 9 verschillende
maten voorradig . . .

Ijs- of Scherpnagels
in 12 soorten.

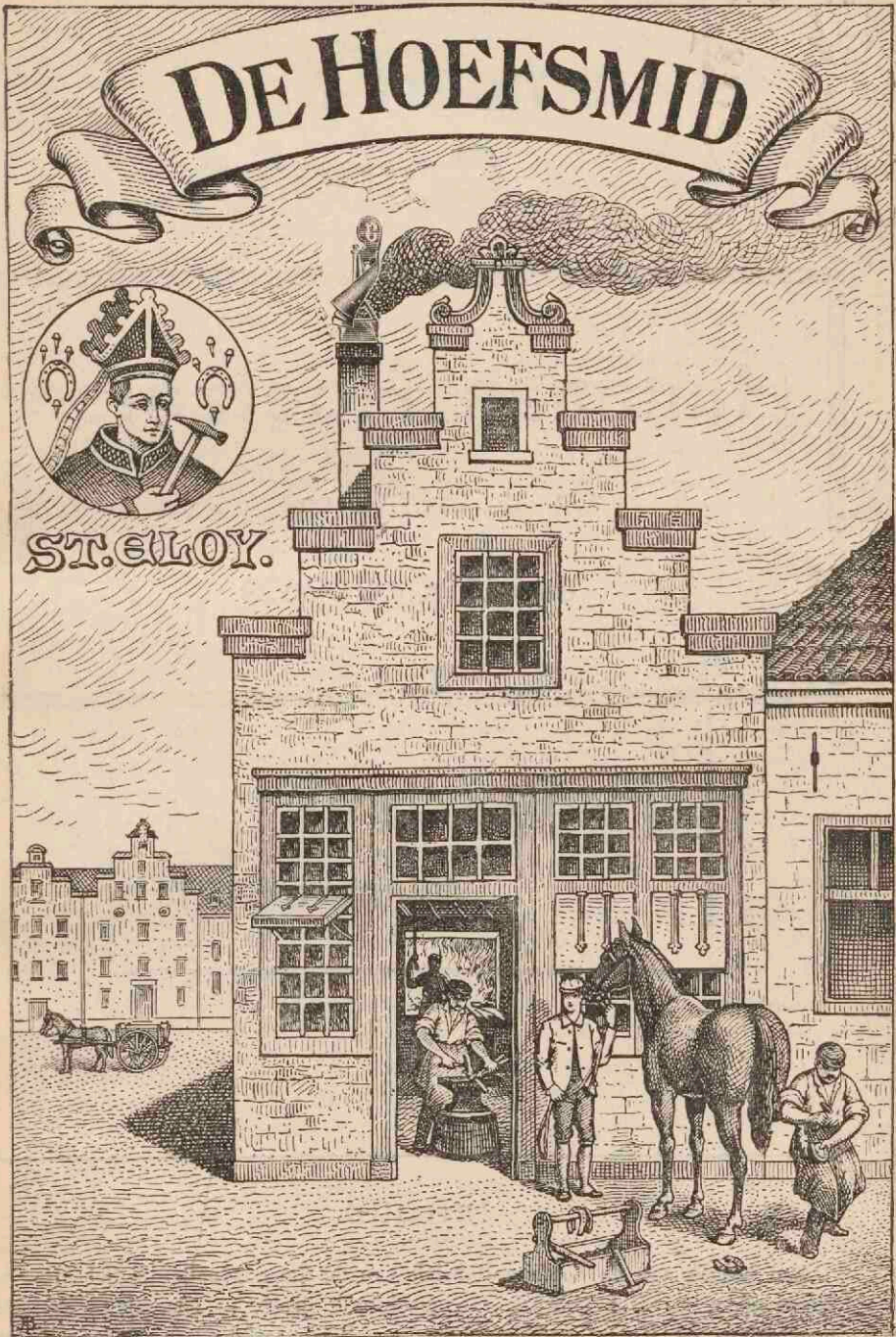
Schroeven en Stiften
in alle modellen.

Hoefraspen.
Renetten (rechts en links).
Houwklingen.
Hoefhamers.
Hoeftangen.
Alle Caoutchouc artikelen.
Kunsthoorn.
enz., enz.

Las- of Welbladen om
ijzer en staal te
wellen. Las-poeder.

Pneumatiek- of Luchtdrukzool
in 8 verschillende maten voorradig.

**Lambert &
Company.**

Hallanan Hoefzolen

de Beste en
de Goedkoopste

Rotterdam,
Wijnhaven 127.

INHOUD.

Een bezoek aan de hoefnagelfabriek van de firma Moeller & Schreiber te Eberswalde. — Het gebruik van machinale ijzers. — Een nieuw systeem hoefbeslag. — Korte mededeelingen. — Persoverzicht. — Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag. — Briefwisseling. — Advertentiën.

EEN BEZOEK AAN DE HOEFNAGELFABRIEK VAN DE FIRMA
MOELLER & SCHREIBER TE EBERSWALDE,

DOOR

F. LAMÉRIS, Kapitein-Paardenarts.

Tijdens mijne detachering aan den Stabsveterinär-cursus te Berlijn, maakten de deelnemers daaraan, onder leiding van den Oberstabsveterinär Ludewig, excursies naar verschillende fabrieken en technische inrichtingen welke voor den militairen paardenarts van belang zijn. Zoo werd o. a. ook door ons een bezoek gebracht aan de bij iederen hoefsmid zoo bekende fabriek van Moeller & Schreiber te Eberswalde.

Eberswalde is een bedrijvige industriestad met 22000 inwoners, ongeveer 9 uur van Berlijn in een schoone boschrijke omgeving gelegen. Het heeft zijn opkomst te danken aan de enorme ontwikkeling der industrie na den Fransch—Duitschen oorlog.

Aan het station door de directeuren der fabriek opgewacht, begaven wij ons naar het fabrieksterrein, waar wij in groepen van zes personen, vergezeld door de eigenaars en ingenieurs, werden rondgeleid.

De fabriek werd in 1870 opgericht en beslaat thans met hare gebouwen eene oppervlakte van ongeveer 3 Hectaren; het is de grootste hoefnagel-fabriek op de geheele wereld en hare voortbrengingskracht is even groot als die van alle overige fabrieken van dit artikel in Europa of Amerika tezamen.

Per dag kan de fabriek van 25.000 tot 30.000 kilo hoefnagels produceeren; tien stoommachines met 1500 paardenkracht brengen 450 nagelmachines, 80 schuurtrommels en 38 machines voor reparatie en het maken van werktuigen in beweging, werk verschaffende aan 600—1000 arbeiders *).

De terreinen en gebouwen zijn door de firma Siemens & Halske electrisch verlicht; de geheele inrichting der fabriek maakt een uitstekenden indruk; de werkplaatsen en schaftlokalen zijn ruim en luchtig.

Blijkbaar zijn de eigenaars uitgegaan van het idée dat lucht en licht een goeden invloed uitoefenen, zoowel op den gezondheidstoestand der arbeiders als op de werkkracht.

Buiten op de fabrieksterreinen zagen wij groote vierkante hoopen, bestaande uit lange, dunne staven van gewalst Zweedsch houtskoolijzer, 6—10 voet lang en 6 bij 9, of 8 bij 12 millimeter dik.

Ondanks vele proefnemingen is het gebleken dat het niet mogelijk was het Zweedsche houtskoolijzer door andere ijzersoorten te vervangen, zoodat

*) Wegens heffing van te hooge invoerrechten in bepaalde landen is het aantal arbeiders tijdelijk van 1000 op 600 verminderd.

de eigenaars genoodzaakt zijn voor hunnen wintervoorraad 120.000 centenaars ijzer (d. i. voor ongeveer $1\frac{1}{4}$ miljoen mark) in te slaan, zij moeten bovendien nog 2.50 Mark per 100 kilo invoerbelasting betalen, waaruit wij kunnen opmaken welke kapitalen er noodig zijn om zulk een fabriek te drijven.

In de fabriekshallen heerscht een oorverdoovend geklop en gehamer, veroorzaakt door de in werking zijnde hoefnagelmachines. Bij iedere machine staan twee smeden, de eene is bezig de ijzerstangen aan het eene uiteinde witgloeïend te maken en het smidsvuur te verzorgen, de andere neemt de stang aan en plaatst deze met het witgloeïende uiteinde in de machine. Door gelijktijdig hameren van verschillende zijden wordt de ijzerstang uitgerekt en in een matrijs (vorm) gesmeed. Elke nagel krijgt bij deze operatie 18 snel op elkaar volgende slagen in witgloeïhitte.

De ruwe „voorgesmede” nagels worden op de bepaalde lengte afgehakt en vallen in een bak naast de machine, ruw en zonder punt.

De nagels worden dus in juiste nabootsing van de uit de hand gesmede gemaakt, evenwel uit dikkere ijzerstaven.

De gesmede machine-hoefnagels worden duizenden na elkander in denzelfden matrijs met dezelfde werktuigen gesmeed en vallen dus zuiver gelijk uit; zij zijn volkomen gelijkmatig in vorm en grootte, kleur, taaheid en pletbaarheid. Daar iedere nagel in één witgloeïhitte en in een oogenblik klaar wordt gesmeed, en de snel na elkaar gesmede hoefnagels nog lang een nagloeïende hoop vormen, behouden de nagels een grootere weekheid en taaheid, welke eigen is aan het ijzer in witgloeïenden toestand gesmeed.

Het materiaal lijdt door deze wijze van verwerken niet, maar wordt daardoor eerder nog beter.

Zijn de ijzerstangen tot een bepaalde lengte verbruikt, zoodat zij niet meer te hanteeren zijn, dan worden deze einden weer aan elkaar geweld tot nieuwe stangen, om daaruit weer nagels te maken. Het kan nu voorkomen dat bij uitzondering een nagel uit een dergelijke laschplaats gemaakt, scheuren of onzuiverheden vertoont; deze nagels worden echter later bij het sorteeren zooveel mogelijk verwijderd. Dit verklaart de reden waarom somtijds een nagel bij het inslaan in den hoef splijt, de qualiteit van het ijzer behoeft daaraan geen schuld te hebben.

De bakken met ruwe nagels worden geledigd in de schuurtrommels, groote, sterke ijzeren trommels welke om een horizontale as draaien. Gedeeltelijk gevuld draaien deze gedurende 2×24 uur rond, de nagels schuren daardoor voortdurend tegen elkaar en polijsten elkander blank.

Nu komen zij in een andere zaal en worden de blanke nagels door vrouwen één voor één in de zwikmachine gezet. Dit is een massieve, om een vertikale spil langzaam ronddraaiende ijzeren cylinder. De nagels komen met de koppen hier buiten aan te hangen, met de einden naar beneden. Onder het ronddraaien wordt de onderste helft in kouden toestand recht gezet en uitgetrokken, d. w. z. langer en dunner gehamerd in de kling, stijver gemaakt, gericht en met den zwik voorzien.

Door het maken van de punt ontstaan als afval die zwaluwstaartvormige stukjes ijzer, die iedere hoefsmid zeker wel eens bij toeval in een pak nagels

zal hebben aangetroffen. Deze stukjes worden zorgvuldig verzameld en verkocht aan fabrikanten van horlogeveeren en andere dure ijzerartikelen, waarvoor uitstekend ijzer noodig is.

Wanneer de nu geheel gereede nagels mechanisch uit de zwikmachine vallen, hebben ze door deze bewerking altijd iets olie aan de oppervlakte gekregen. Dit moet verwijderd worden om later de mogelijkheid van het roesten tegen te gaan en om de nagels een beter glanzend uiterlijk te geven.

Om dit te verkrijgen gaan de nagels nogmaals in draaiende trommels, nu echter gevuld met houtzaagmeel. Een man is speciaal belast met het maken van het benodigde zaagmeel door middel van eene machine, hij heeft sedert jaren nooit anders gedaan dan beukenhout in zaagmeel te veranderen en is overgelukkig wanneer men hem een compliment maakt over zijn fabrikaat.

Door sommige Amerikaansche en Engelsche nagelfabrikanten wordt dikwijls als voordeel van hunne hoefnagels aangehaald, dat deze in olie bewerkt zijn, dit is echter niets bijzonders, maar iets van zelf sprekends, zonder daarom gewenscht of voordeelig te zijn.

Na aldus gezuiverd en blank gemaakt te zijn, komen de nagels in de sorteerkamers; één voor één worden zij door vrouwen nagezien en gesorteerd; die, welke ongens zijn of andere gebreken vertoonen, worden verwijderd.

De gesorteerde nagels gaan daarna naar de verzendingszalen. In groote kisten langs den wand vinden we 275 soorten van hoefnagels, verschillend in kopvorm en grootte, al naar de landen van export gerangschikt. Bijna ieder land heeft zijn bepaalde eischen voor kopvorm enz. en de fabrikant houdt daarmede rekening. De zinknagels zoowel als de ritsnagels hebben al naar de verschillende landen en bodemverhoudingen de verschillende kopvormen en dikten. Ieder model wordt wederom in 6, 8, 12 tot 16 verschillende nummer aangemaakt. De grootste, no. 12—16 dienen voor de groote Belgische paarden met hoeven als soepborden, no. 9—10 voor zware trekpaarden, no. 8—9 voor trampaarden, no. 7—8 voor rijtuigpaarden en no. 4—6 voor ren-, rijpaarden en ponies.

Wanneer men het kleinste model voor ezels of muilieren vergelijkt met no. 16, dan zou men er aan kunnen twijfelen dat zij voor 't zelfde doel dienst moeten doen.

Aan de wanden boven de bakken zien wij opschriften vermeldende de landen van export: Frankrijk, Engeland, Spanje, Nederland, Zuid-Amerika, Australië, Oost-Indië, Afrika, enz.

Enige douane-beamten hebben hier een kantoor en zijn uitsluitend belast met de contrôle voor de verzendingen naar het buitenland.

Hier geschiedt ook de verpakking, gewoonlijk in kisten van 3000 stuks of in kartonnen doozen van 500—1000 stuks, welke weer in grootere kisten worden verpakt. Om het hout en het papier daarvoor te bewerken en geschikt te maken zijn weer groote werkplaatsen ingericht. In iedere kist of doos wordt een prospectus met afbeelding en beschrijving der fabriek en een naam der firma gelegd. Bovendien worden de kartons voor export van buiten met gekleurde etiketten beplakt, waar in alle talen der beschaafde wereld de inhoud staat vermeld. Door haar uitstekend fabrikaat is de

firma er in geslaagd in alle landen vasten voet te verkrijgen voor den afzet van haar product, zoodat de Engelsche en Noorsche fabrikanten het tegen hen hebben moeten afleggen, en de Moeller & Schreiber hoefnagels een wereldreputatie hebben verkregen.

Zij voorziet het geheele Deutsche leger van hoefnagels; behalve de militaire hoefnagels wordt ook door haar de vierslagsnagel geleverd en reeds lang voordat een andere firma op de gedachte kwam deze als de „Reichshufnagel” te patenteeren.

HET GEBRUIK VAN MACHINALE IJZERS.

Aan de smeden, vooral ten platten lande, worden voortdurend hooger eischen gesteld, terwijl de ontwikkeling van het machinevak en de algemeene verhooving der maatschappelijke welvaart meer en meer schaarschte aan smidsknechten heeft veroorzaakt.

Door genoemde oorzaken is het den hoefsmeden dikwerf ver van gemakkelijk steeds een behoorlijken voorraad van uit de hand gesmede ijzers ter beschikking te houden. Het voor de hand liggend gevolg is: aanschaffing van machinaal vervaardigde ijzers. Dit is jammer, want ieder hoefsmid dient een goed ijzer te kunnen maken en het blijft altijd waar dat „oefening kunst baart”. Zoodra een hoefsmid veelvuldig gebruik maakt van machinale ijzers, zoo zal zijn handigheid in het vervaardigen van ijzers uit de hand langzamerhand geringer worden, terwijl de jongmaatjes eveneens veel minder oefening krijgen, hetgeen met het oog op de toekomst nog het ergste is. Nood breekt evenwel wet, en indien er geen voldoende werkkrachten zijn is het zaak te streven naar zoo goed mogelijk gemaakte machinale ijzers die niet te hoog in prijs zijn.

Reeds in Lungwitz' handboek van 1882 komt een afbeelding voor van een goed gevormd machinaal voorijzer, een model aangegeven door Baron von Luchaire. In den trant van de bekende jachtijzers was daarbij geen afhelling aangebracht op de bovenzijde en wel op de ondervlakte. De 4 ijzers kosten evenwel bij aanschaffing in den handel reeds f 1.50, zoodat van verdienste van den smid bij de gebruikelijke prijzen geen sprake was.

Later is vooral in Deutschland het gebruik der machinale ijzers zeer uitgebreid, terwijl door de fabrikanten aan den eisch van billijk werken is voldaan, doch de qualiteit, wat vorm en afwijking aangaat, liet veel te wenschen over. In de laatste jaren is hierin vooruitgang te bespeuren, terwijl per kilo 4 à 5 cent boven den gewonen ijzerprijs wordt betaald.

De bezwaren, die aan de tegenwoordig beschikbare fabrieksijzers meestal nog voorkomen, zijn de volgende: soms is de rits te ondiep, zijn de gaten veel te schraal gestampt, soms veel te ver naar de uiteinden van den tak geplaatst; ook zijn er fabrieksijzers, waarbij rits en nagelgaten behoorlijk goed zijn geplaatst, doch waarbij het ijzer zelf heelemaal ongeschikt van vorm is en er haast geen vóór- en ook geen achterijzer van is te maken.

De fabrieksijzers worden afgeleverd in bossen van 10 paar, d. w. z.

van 20 stuks, want de grootte is lang niet gelijk en men moet ze dus zooveel mogelijk passende bij elkaar zoeken. De ijzers moeten steeds voor het gebruik worden bijgewerkt, soms moet een der takken worden gerekt of ingekort, moeten de takken van kalkoenen worden voorzien, of zoo dit niet wordt vereischt, de uiteinden toch gewoonlijk wel degelijk worden bijgewerkt.

De plaatsing der nagelgaten is soms wel goed, maar de wijze waarop ze doorgeslagen zijn, eigenlijk haast nooit. Ze zijn vrijwel loodrecht ingeslagen, zoodat het toonnagelgat en het zij-nagelgat beide, voor zoover zulks nog goed mogelijk blijkt, eene andere richting moeten ontvangen.

Een lip komt aan de fabrieksijzers niet voor, zoodat deze er ook altijd nog moet worden aangetrokken. Deze zal ook bezwaarlijk aan een fabrieksijzer te leveren zijn, doch het komt ons voor, dat de overige genoemde fouten, wat vorm, rits en nagelgaten betreffen, bij een meer nauwkeurige en meer samengestelde constructie betreffende de machines, denkelijk wel te overwinnen zullen zijn.

* *

Wanneer het werkelijk noodig blijft fabrieksijzers te gebruiken, dan zullen aan de eischen van opleiding wederom hoogere eischen gesteld dienen te worden, daar de oefening der leerlingen in de werkplaats dan zoo afneemt, dat er geen voldoende gelegenheid overblijft om vlot en goed ijzers te leeren zetten en richten.

EEN NIEUW SYSTEEM HOEFBESLAG.

Wie veel Australische paarden rijdt, zal, evenmin als ik, verschoond blijven van getob met het hoefbeslag. Een bij die paarden veel voorkomend gebrek is slechte hoeven. De hoornwand is dikwijls brokkelig en de zool te weinig hol, soms zelfs bepaald plat. Door de slechte qualiteit van den hoornwand raken de hier gewoonlijk gebruikte ijzers spoedig los, en de te weinig holle zool maakt dat de paarden, vooral op ongelijke, steenachtige wegen, zoogenaamd gevoelig zijn en onzeker gaan.

Een mijner paarden, een bijzonder zwaar gebouwde zwarte ruïn van 1.54 hoogte, heeft een zeer slechte en brokkelige hoornwand en weinig holle zool. Het gewone beslag, hoewel door een niet onbekwamen Europeeschen smid ondergelegd, lag na gemiddeld 16 dagen los en het paard verloor op slecht terrein dikwijls onderweg een ijzer dat vóór het afrijden nog goed en vast scheen te zitten. Het na korten tijd opnieuw beslaan is natuurlijk zeer nadeelig voor den hoornwand door de vele nagelgaten; daarbij is het moeilijk en kostbaar, vooral hier waar men voor vierkant beslag, dat in Holland *f* 1.50 kost, *f* 4 betaalt. Na lang sukkelen en vele proefnemingen ben ik eindelijk tot een vorm van ijzer en wijze van beslaan gekomen die volkomen voldoet. Het paard zelf is, blijkbaar uit den veel beteren gang, daarmee zeer voldaan, er worden geen ijzers meer verloren en het beslag behoeft nooit meer binnen den op mijn stal reglementairen tijd van zes

weken te worden vernieuwd. Na dat goede resultaat bij bedoelden ruïn worden nu sedert één jaar al mijn paarden, ook die met normale hoeven, op dezelfde wijze beslagen met volkomen succes. Het ijzer en de wijze van beslaan, waartoe ik ten slotte gekomen ben, wil ik nu in het kort beschrijven.

De breedte van het ijzer, en dit is de hoofdzaak, *hangt af van den vorm van de zool*. Hoe vlakker de zool, hoe breder het ijzer, zoodat soms één, soms twee en meer centimeters van den buitenrand van de zool door het ijzer worden bedekt; de bovenvlakte (zoolvlakte) van het ijzer heeft geen afhelling, is zelfs volkomen horizontaal; de onder (bodem) vlakte heeft eene zeer sterke afhelling die aan den rits begint, terwijl de binnenrand van het ijzer mes-dun is; het ijzer is overal even breed; aan de einden der takken wordt van den binnenrand zooveel afgehakt dat de straal net vrij komt. Het meer of minder vetgestampt zijn van de nagelgaten richt zich naar de dikte van den hoornwand en de breedte van de witte lijn. In iedere tak worden vier nagelgaten gestampt. Aan het einde der takken steken de ijzers op zijde en achter van drie tot vijf millimeter buiten den draagrand uit. Het ijzer is één centimeter dik.

Bij het beslaan wordt op de volgende wijze te werk gegaan: Nadat de oude ijzers zijn afgenomen, iets wat altijd, maar vooral bij brokkeligen hoornwand, zeer voorzichtig moet geschieden, wordt die wand met de houwkling zooveel als noodig is ingekort, waarbij nauwkeurig rekening wordt gehouden met de voetas, de stand en wijze van neerzetten van den voet en met de wijze waarop het oude ijzer is afgesleten, waarna met de, plat over de ondervlakte van den hoof bewogen rasp, alles van de zool wat beneden den hoornwand uitsteekt, wordt weggeraspt. De renet wordt niet gebruikt en van straal en zool verder niets weggenomen, ook geen zoogenaamde doode hoorn, die toch altijd nog zachter en meer elastisch is als een scherpe steen. Als men nu een duimstok dwars over de ondervlakte van den hoof legt, bij de grens van het voorste derde gedeelte, zal de hoornwand en een deel van de zool (natuurlijk van den buitenrand de duimstok raken en de dikte van den hoornwand, de breedte van de witte lijn en het gedeelte van de zool dat den duimstok raakt, bepalen tezamen de breedte van het ijzer, die dus eenvoudig op den duimstok af te lezen is.

Ik heb nooit goed begrepen waarom het beslagen paard alleen op den draagrand, den straal en een minimaal randje zool, het militair voorschrift in Indië bepaalt dat randje op één milimeter — zou mogen loopen, terwijl het paard in den natuurstaat op een breed deel van de zool loopt.

Om zich hiervan te overtuigen heeft men eenvoudig de ondervlakte van de hoeven van zonder beslag loopende paarden even te bezien. Vooral draagpaarden, die op steenachtige bergpaden loopen en van wier hoeven dus veel gevergd wordt, leveren het overtuigend bewijs. Van een meedragen van den straal is bij de meeste beslagen paarden geen sprake en bestaat zulks dus in hoofdzaak alleen in theorie.

Ik houd van breede, platte en lange nagels. De hoornwand wordt door zulke nagels het minst beschadigd en men houdt, ook als de nagels goed hoog geslagen zijn, een breed en sterk nagelstuk over voor de niet. Er wordt opzettelijk gezorgd dat de nagels niet op één lijn uitkomen. Het

aantal nagels bedraagt 5 of 6 en de overige gaten dienen om in geval van nood, b.v. onderweg, een nagel te kunnen bij slaan. Achter dragen mijne paarden alle klapijzers. Ligt het ijzer onder en is het omnieten en aantrekken van de nagels met zorg geschied, dan neemt de smid rasp noch vijl verder in de hand; het bijraspen van den hoornwand is voor dien wand nadeelig en het bijvijlen van de nieten vermindert hun kracht.

Van de ijzer-vormen die mij uit de litteratuur bekend zijn, gelijkt het Schumachersche, dat bij de zwitsersche artillerie in gebruik is, het meest op het mijne, maar mijn hoofdprincipe: *de breedte van het ijzer regelt zich naar het minder of meer hol zijn van de zool*, komt daarbij niet in aanmerking.

Het systeem van horizontale zoolvlakte en afhelling aan de bovenvlakte is op zich zelf niet nieuw. Het voorrijzer van Goodwin en Cousin Tharij had afhelling aan de ondervlakte om het klappen in de ijzers te voorkomen; de winterijzers van graaf Einsiedel hebben afhelling aan de ondervlakte en bijgevijsden buitenrand tegen het glijden; ook ziet men die afhelling dikwijls aan jachtijzers.

Hoe verklaren zich nu de voordeelen van mijn ijzers en van mijne wijze van beslaan?

In de allereerste plaats loopt het paard op dezelfde deelen van den voet waarop het in den natuurstaat loopt. Die deelen zijn behalve de straal (die daaraan door zijn elasticiteit en die van zijn onderlaag, het straalkussen, trouwens geen behoefte heeft) voor het op kunstwegen te snel afslijten en voor verwonding door scherpe voorwerpen op den weg beschut.

De hoornwand, die bij het gewoonlijk gebruikte ijzer alles alleen te dragen heeft, wordt belangrijk ontlast; de noodzakelijkheid om bij het beslaan nagels door den hoornwand te drijven verliest een groot deel van zijn nadeel omdat het ijzer over eene breede oppervlakte dragende van zelf vaster ligt en dat het niet wrikt wat bij ijzers met afhelling aan de zoolvlakte, die dus met over hunne geheele breedte dragen, onvermijdelijk is, vooral bij het met den binnenrand van het ijzer trappen op een steen. De nagels raken daardoor los en de hoornwand wordt beschadigd.

De sterke afhelling aan de ondervlakte van mijn ijzer belet dat steenen of andere voorwerpen zich tusschen de ijzertakken of tusschen ijzertak en straal vastzetten; de beslagen hoef heeft den natuurlijken hollen vorm van den onbeslagenen. De afhelling voorkomt in sommige gevallen het klappen in de ijzers; bij de uitzetting tengevolge van het hoefmechanisme blijft de draagrand geheel door het ijzer beschut; het niet op één lijn staan der nagels vermindert het gevaar voor afbrokkelen van tusschen twee nagels gelegen wandgedeelten.

Een klein nadeel is dat mijn ijzers bij het maken meer geschiktheid en tijd van den smid eischen, vooral ook omdat afhelling niet alleen aangesmeed, maar ook nog zorgvuldig bijgevijsd moet worden. Het beste is dat men voor ieder paard eenige stellen goed passende en goed gerichte ijzers in voorraad laat maken, men kan dan getroost de overigens zeer af te keuren methode volgen om den hoef naar het ijzer te bewerken waarbij het ijzer dan alleen even zwart-warm wordt gemaakt en op den bewerkten voet gedrukt om ongelijkheden te markeeren die dan worden bijgeraspt.

In sommige opzichten kan men het ook een nadeel noemen dat mijn ijzers zwaarder zijn dan de gewoonlijk gebruikte.

Dit betreft vooral de vóórijzers, de achterijzers minder omdat de achterhoeven in den regel holler zijn en de ijzers dus niet zoo breed worden.

Een vóórijzer van bovengenoemden zwarten ruin b.v. weegt 0,750 kilo, wat in verhouding tot de hoogte van het paard (1,54) nog al veel is.

Wat zware vóórijzers is intusschen, naar mijn gevoelen, eer een voordan een nadeel. De paarden nemen daarmee de beenen beter op en werpen ze verder vooruit, terwijl de stoot bij het neerzetten meer wordt gebroken. De overal bekroonde prachtig gaande hackney's van Miss Ross dragen bijzonder zware voorijzers en bij harddravers worden ze dikwijls opzettelijk verzwaard.

*
* *

Het vorenstaand artikel is uit de pas verschenen aflevering 3, Deel XVIII, van de „Vecartsenijkundige Bladen van Nederlandsch-Indië” in zijn geheel (behalve enkele regelen die betrekking hebben op een toegevoegde plaat, die o.i. kon achterwege blijven en ook volgens den Schrijver niet recht gelukkig is uitgevallen) overgenomen, aangezien er veel nuttige wenken in worden gegeven en er niet zoo veel afwijkends in voorkomt met het in Europa aangegeven beslag als de Schrijver blijkbaar van meening is.

Het is zeer nuttig dat opnieuw zeer de aandacht is gevestigd op het nauwkeurig aansluiten van de draagvlakte van den hoof tegen die van het ijzer en het onnoodig veel beraspn van den wand en de nieten, waartegen helaas veel te dikwerf wordt gezondigd. Ter verontschuldiging van den smid, in zake het niet voldoende nauwkeurig afwerken van den hoof vóór het beslag en van het ijzer, kan alleen gelden het veelvuldig te laag gestelde tarief, dat wellicht pas door meerdere aaneensluiting van de patroons en door betrekkelijke uitsluiting van de knoeiers zal kunnen verbeterd.

Wij nemen aan dat de Schrijver volhoeven geheel buiten beschouwing heeft gelaten.

Schr. zegt: „hoe vlakker de zool, hoe breeder het ijzer.” Dit is ook de algemeene opvatting, indien de vlakke zool gepaard gaat met een wijden hoof. Lungwitz zegt immers ook in den 10den druk van Leisering-Hartman, 1903, op blz. 240, 12de regel van boven e.v.: „De breedte der draagvlakte van het ijzer is die der draagkrachtige deelen van den hoof, dat is de wand, de witte lijn en dat gedeelte van den buitenzoolrand hetgeen voor den onder(voor)rand van het hoofbeen ligt. In aansluiting hiermede wordt die draagvlakte voor wijde hoeven en schuin staande wanden breeder dan voor nauwe hoeven en steile wanden”. Indien het ijzer breeder wordt dan door Lungwitz is aangegeven zal er vrij zeker na eenigen tijd op harde wegen een drukking der vleeschzool ontstaan.

Naar onze overtuiging hebben de algemeen gebruikelijke hoefnagels voldoende breedte en zwaarte om in 5 tot 8 stuks de ijzers goed te bevestigen.

De zware ijzers, waarmede vooral hackneys op concoursen hippique zijn voorzien, worden na het concours weer afgenomen. Zij dienen alleen om tijdelijk de actie zooveel mogelijk te verhoogen.

Red.

KORTE MEDEDEELINGEN.

— **Cursussen in hoefbeslag in Friesland.** Na afloop van den hoefsmid-cursus, vanwege het Friesch P. S., te Sneek, die 25 October l.l. eindigde, zijn aan de navolgende smeden diploma's als bekwaam hoefsmid uitgereikt: O. Nolles, St. Nicolaasga, H. van den Berg, Oudega (W.), J. van der Berg, Blauwhuis, S. Pelsma, Balk, G. Landstra, Wieuwerd, S. van der Schaaf, Jorwerd, H. Bleeksma, Sneek en T. Riemersma, Folsigare.

— **Inrichting voor hoefbeslag te Groningen.** Voor het volgen van een cursus aan voornoemde inrichting is op 23 Oct. j.l. toegelaten de leerling G. Wijma te Kommerzijl en op 6 Nov. j.l. de leerling J. Poort te Noordhorn. Mede wordt de cursus gevolgd door H. Stel te Buinen en B. Klaassen te Zwinderen gem. Oosterhesselen.

— **Vereeniging ter verbetering van het ambacht.** *Algemeene vergadering* op maandag 19 November 1906 te 12 uur in het gebouw der Maatschappij voor den werkenden stand, Kloveniersburgwal 87 te Amsterdam.

PERSOVERZICHT.

— De *Staatsbegrooting* 1907 voor het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel bevat o.m. het volgende:

Voor de opleiding van burgerhoefsmeden, die zich verder in hun vak wenschen te bekwamen, werd tot nu toe gebruik gemaakt van de daartoe bestaande gelegenheid aan de militaire rij- en hoefsmidschool te Amersfoort. Door gebrek aan ruimte in die inrichting bestaat er groot gevaar, dat bedoelde opleiding voortaan niet meer daar zoude kunnen plaats vinden. Vermits zulks in hooge mate te betreuren zoude zijn, is de Minister van L. N. en H. te dezer zake met den Minister van Oorlog in overleg getreden. De slotsom van dat overleg is, dat voornoemde Minister zich bereid heeft verklaard de localiteit der hoefsmidschool zoodanig uit te breiden, dat voortaan geregeld zes burgerhoefsmeden in de gelegenheid gesteld kunnen worden aan het aldaar gegeven onderwijs deel te nemen, mits de op f 3750 geraamde kosten van dat werk voor de helft door het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel worden gedragen.

Zich vereenigende met dat voorstel, vindt de Minister v. L., N. en H. vrijheid daartoe te dezer plaatse f 1875 aan te vragen.

Uit „N. R. Courant.”

— **Glasgow.** IJzer. De wekelijksche berichten van Reichman en Co. geven in de laatste helft van October en begin November steeds een opgewekte stemming der markt aan, terwijl het laatste bericht van 9 Nov. eene verlaging der prijzen meldt.

— **Duisburg — Ruhrort.** Steenkolen, 2 Nov. Tengevolge van den nog steeds vallende waterstand ontstaan groote zwarigheden voor verscheppingen. Veel wordt per spoor verzonden. Aan den Bovenrijn is nu bijna alle voorraad kolen verbruikt, zoodat het daar voor den winter bedroefd uitziet; hier daarentegen is voorraad, zoodat bij hooger waterstand, vooral naar Nederland, sneller dan anders zal kunnen worden verladen.

— **Der Hufschmied**, afl. Nov. '06, bevat een artikel over het beslag van paarden voor afstandsritten, over de hoefsmeden in de hoogste gedeelten der wereld (het Himalaya gebergte), over den meester-titel voor hoefsmeden, — diverse mededeelingen.

Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag.

HET HARDEN VAN IJZER.

Tot in den laatsten tijd hardde men ijzer door het in poeder te gloeien, bestaande uit organische stikstofhoudende stoffen, welke een groot gehalte bezitten aan smeltbare asch, zooals b.v. geel bloedloozgout, cyankalium, enz. Het nieuwste op dit gebied is echter de toevoeging van phosphor aan bovengenoemde stoffen, waardoor hunne werking bijzonder verhoogd wordt. Het principe der harding bestaat hoofdzakelijk daarin, het koolstofgehalte van het ijzer te verhoogen, hetgeen bij aanwending van eerstgenoemde stoffen slechts ten deele gelukt, wanneer men namelijk de gloeiing niet zeer lang aanhoudt. Ook dringt deze harding niet diep in de oppervlakte in. Het is reeds lang bekend, dat door inwerking van phosphordampen, een harde oppervlakte op ijzer wordt verkregen. Hierdoor verkrijgt het ijzer echter eene broosheid, welke het voor de techniek onbruikbaar maakt. Daartegenover is de opmerking interessant, dat bij gelijktijdige aanwending der beide stoffen, deze de eigenaardige werking uitoefenen, het behandelde ijzer in den kern taai, en aan de oppervlakte hard te maken. Proeven welke vóór de behandeling 0.045—0.038 % koolstof en 0.0725—0.0672 % phosphor aangaven, wezen na de harding een gehalte aan van 0.459—0.468 % koolstof en 0.08—0.074 % phosphor. Niettegenstaande dit hoogere phosphorgehalte, was bij proef twee, de harding veel dieper ingedrongen, in hetzelfde tijdsverloop als bij proef één; met hetzelfde hardpoeder echter was die hierbij vrij van phosphor. De oppervlakte had geene verandering, dan ten opzichte der hardheid ondergaan. De verrassende werking, bij gelijktijdige aanwending van hardpoeder en phosphor, wordt op die wijze verklaard, dat de phosphor niet als eigenlijk hardmiddel hier werkzaam is, doch het middel is om het ijzer de koolstof gemakkelijk te doen opnemen. Door den invloed der phosphor verwijderen zich de moleculen van elkander, waardoor de koolstof een tamelijke diepte bereikt, hierbij behoudt men een beduidende taaie kern, terwijl de oppervlakte hard wordt, en wel zoo, dat deze hardheid voor die van werktuigstaal niet onderdoet, terwijl de laschbaarheid van het ijzer hieronder geenszins te lijden heeft.

Om 200—300 KG ijzer aan de oppervlakte 1 mM diep met de aangegeven werking te behandelen, plaatst men de stukken ijzer in een retort, moffel of dergelijk, omgeven door beendermeel, hetgeen met 300 gram geel bloed loozgout, 250 gram cyankalium en 400 gram phosphor vermengd is. Men sluit die omhulling goed door het te besmeren met klei of een andere vuurvaste stof, en verhit daarna het geheel tot lichtrood- of witheet, waarna men het op deze wijze behandelde ijzer in water of een andere vloeistof afkoelt. De roode phosphor eigent zich het beste voor dit doel, doch kan

ook als mengsel aangewend worden. De mengverhoudingen zullen zich hierbij aanpassen naar de hardtegraad, welke vereischt wordt. De diepte der inwerking is onafhankelijk van de gebruikte ijzersoorten. Deze behandeling is bijzonder aan te bevelen voor machinedeelen, als tappen, lagers, enz., aan hun oppervlak zeer diep te harden. Echter kan men ook werktuigen, bij gebrek aan goed staal, door deze behandeling uit ijzer vervaardigen, die dan tevens onberispelijk zullen werken, b.v. beitels, boren, enz. Evenals het bovengenoemd hardmiddel, werkt ook carbid en deze wordt dáár aangewend, waar men alleen deze stof gebruikt en die door de werking der hitte of een electrischen stroom moet indringen. Bij deze bewerking wordt de keuze der carbid echter begrensd, daar slechts die soorten kunnen worden aangewend, welke door verhitting of door aanwending eener electrischen stroom smelten. Hiervan zijn zeer vele soorten, b.v. het calcium-carbid uitgesloten, daar zijne omzetting zoo'n hooge hittegraad vordert, dat ijzer of staal hierdoor zou verbranden. Deze nadeelen heeft men echter in den laatsten tijd op die wijze trachten te overwinnen, door het carbid niet alleen, doch met zulk een stof vermengd, te gebruiken, waardoor het mogelijk wordt het carbid te doen vloeien. De aanwending van zulke stoffen heeft buitendien het voordeel, dat de reactie tusschen koolstof en ijzer, alzoo de cooling van het ijzer, bespoedigt wordt. Men kan b.v. silicium-carbid met natriumsulfaat mengen, en dat mengsel opbrengen op koud ijzer of staal, en daarna gloeien, of de van te voren gloeiend gemaakte werkstukken in dit mengsel brengen.

Ten slotte is nog eene methode te vermelden, welke een oppervlaksharding van ijzeren voorwerpen langs electrischen weg tengevolge heeft. Bij den tot heden toe gevolgden weg legt men het weke ijzer in een laag houtskool (fijne), waarna het in een bijzonderen oven langen tijd verhit wordt, zoodat het ijzer koolstof opneemt. Deze wijze van werken is werkelijk omslachtig, daar tengevolge de slechte warmtegeleiding der kolen, zeer veel brandstof noodig is, om al de houtskool doelmatig te verhitten. Brengt men nu zonder afsluiting der lucht, de te harden voorwerpen aan alle zijden in aanraking met grove houtskool, of wanneer dat verlangd wordt, op een bepaalde plaats, en benut men dan een electrischen stroom waardoor die kolen gloeien, dan is ook deze zwarigheid opgelost. Al naar de stroomsterkte en den duur van den stroom, laten zich verschillende hardte-graden bereiken. Voor het cementeeren (oppervlaksharding) van week ijzer, kan men zich b.v. van een bak bedienen, waarvan de twee tegen elkaar over staande wanden uit een geleidende stof bestaan, of stroom toevoerende plaatsen bezitten. De te harden voorwerpen kunnen ook zelf als electroden (polen) dienst doen. In dit laatste geval kan de geheele omhulling uit geleidende stoffen bestaan.

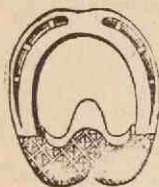
M.

Briefwisseling.

— Plaatsgebrek noodzaakt ons het programma van de Intern. en Nat. tentoonst. te den Haag in Sept. 1907, voor wat betreft de rubriek hoofbeslag, tot de December-afl. te laten liggen.

Advertentiën.

Engelsche veerkrachtige

HOEFZOLEN voor paarden met gebrekkige en gevoelige hoeven.

Deze zolen worden zeer geroemd en zijn in alle afmetingen verkrijgbaar.

CIRCULAIRES op franco aanvage bij:
W. A. H. van HORSEN, Utrecht.

Kunsthorn, voor Hoefbeslag,

verkrijgbaar in de chemicaliën- en drogerijen-handel van

K. G. W. DE BOSSON, Apotheker,
te Dordrecht.

Prijscouranten voor HH. veeartsen en hoefsmeden op aanvage gratis.

John's „Voldampf” Waschmaschine

Met transportabele spaaroven en waterreservoir.

wascht, stoomt, kookt en ontsmet de wasch tegelijkertijd met een besparing van 75 % aan zeep, soda, water, tijd en brandstoffen, zonder het goed in het minste te ruïneeren, waardoor men haar ook tot de fijnste wasch zonder vrees kan toevertrouwen.

Zonder oven op een keukenformis.

Vraagt wederverkoopsofferte aan de

Mij. op Aandeelen J. A. JOHN, ILVERSGEHOFEN 23,
bij Erfurt (Duitschland).

Vogeler's Hoefkurkkittzolen

Fig. 1 1/4 Kg. Tablet met wapen.

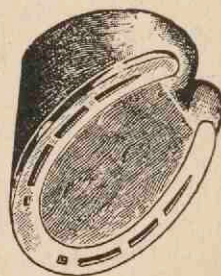

Fig. 3 De hoef gevuld met Kurkkitt.

zijn het beste, het gemakkelijkste en het voordeelgste, omdat men ze zelf kan inleggen en er nimmer iets van verloren gaat, doordat de oude zolen steeds opnieuw gebruikt worden; ze voorkomen hoef- en beengebreken en zijn onmisbaar op asphalt of gladde bestrating.

Een kilo inhoudend 8 tabletten, voldoende voor 8 hoeven.

Prijs per	Kilo f 5.-
„ „ 2 1/2	„ f 4.75 per kilo.
„ „ 5	„ f 4.50 „ „

Uitvoerige prospectus op aanvage gratis verkrijgbaar bij den vertegenwoordiger voor Nederland F. R. DWARS, Wolvenstraat 19, Amsterdam.

Zie de Etalage in de Monsterzaal.

Hoefsmeden 10 % rabat.

H.H. Smeden!

Vraagt bij uwen ijzerhandelaar **ECHTE**
DICK'S Hoefraspen
 en andere gereedschappen
 voor
 Hoefbeslag.

Gelieve
 vooral op het merk:
 te letten.

Verkoop alleen aan grossiers!

FRIEDR. DICK, Esslingen a. N., (Württemberg).

Vertegenwoordiger: J. J. VAN MEEKREN, Amsterdam, Sarphatistraat 75.

Beste en meest beproefde beslag.

Hoogste onderscheiding.

Groote gouden Medaille.

Gediplom. Smidsvaktentoonstelling Nürnberg, Meissen, Leipzig, Trier.

Branscheid & Philippi - Remscheid, Rijnland.

ALLE SOORTEN van

Schroef- en Insteekkalkoenen. Losse Stooten.

Prima kwaliteit.

Geen handelswaar.

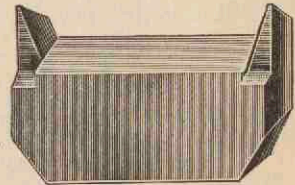
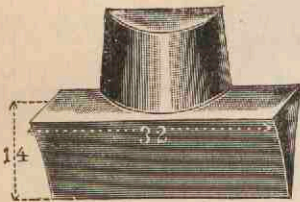
Origineel

Döring-Steekgrepen

(losse Stooten). Uitwisselbaar (gaan niet verloren).
 Uitstekend in 't gebruik!

Sweetgrepen (Stooten).

Eenvoudig. — Practisch en billijk.

Gelieve een proef te nemen, het zal U klandisie bezorgen.

Philippi's
 Steek-

veerende
 Kalkoenen.

Steeds groote voorraad in den winter. Catalogus franco op aanvraag aan den
 Hoofdagent voor Nederland:

Het Technisch Bureau „Vulcan“, 81 Haarlemmerweg, Amsterdam.

Vele getuigschriften van Koninkl.- en Privaat-hoefsmidsscholen en van de
 grootste hoefsmederijen.

S. C. M. BAX. - 2, 4 en 6 Jufferstraat. - ROTTERDAM.

— Specialiteit in Artikelen voor HOEFBESLAG. —

Meest uitgebreide sorteering prima blanke Hoefnagels, waarvan meer dan 60 verschillende voorradig. Billijke prijzen.

Amerikaansche Hoefzolen met caoutchouc straal.

Beter en goedkooper dan Engelsche zolen.

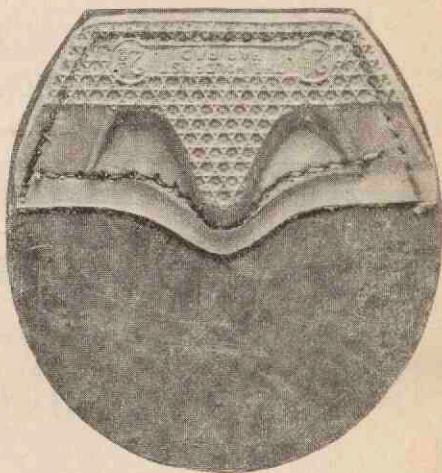
Stevig geplakt en opgenaaid op best sterk leder.

Iedere zool voorzien van Garantiestempel van niet los te laten.

Men vrage Prijscourant met de verschillende maten.

Iedere zool die bij doelmattig gebruik defect mocht raken en bavezen wordt niet deugdelijk te zijn, wordt vervangen.

Merk „The Favorite bar”, prima kwaliteit, zachte, veerkrachtige *Witte Caoutchouc*, in 10 verschillende maten voorradig.

Merk „The Holdfast bar” prima kwaliteit, zachte, veerkrachtige *blauwe Caoutchouc*, in 13 verschillende maten voorradig.

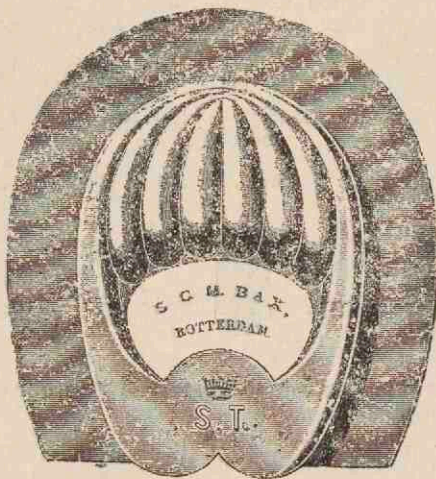
— Prijzen uiterst billijk. —

Men lette op het stempel op iedere zool.

Gemaakte Hoefijzers
Rits- en Stampmodel
Voor- en achterijzers
in 9 verschillende
maten voorradig . . .

Ijs- of Scherpnagels
in 12 soorten.

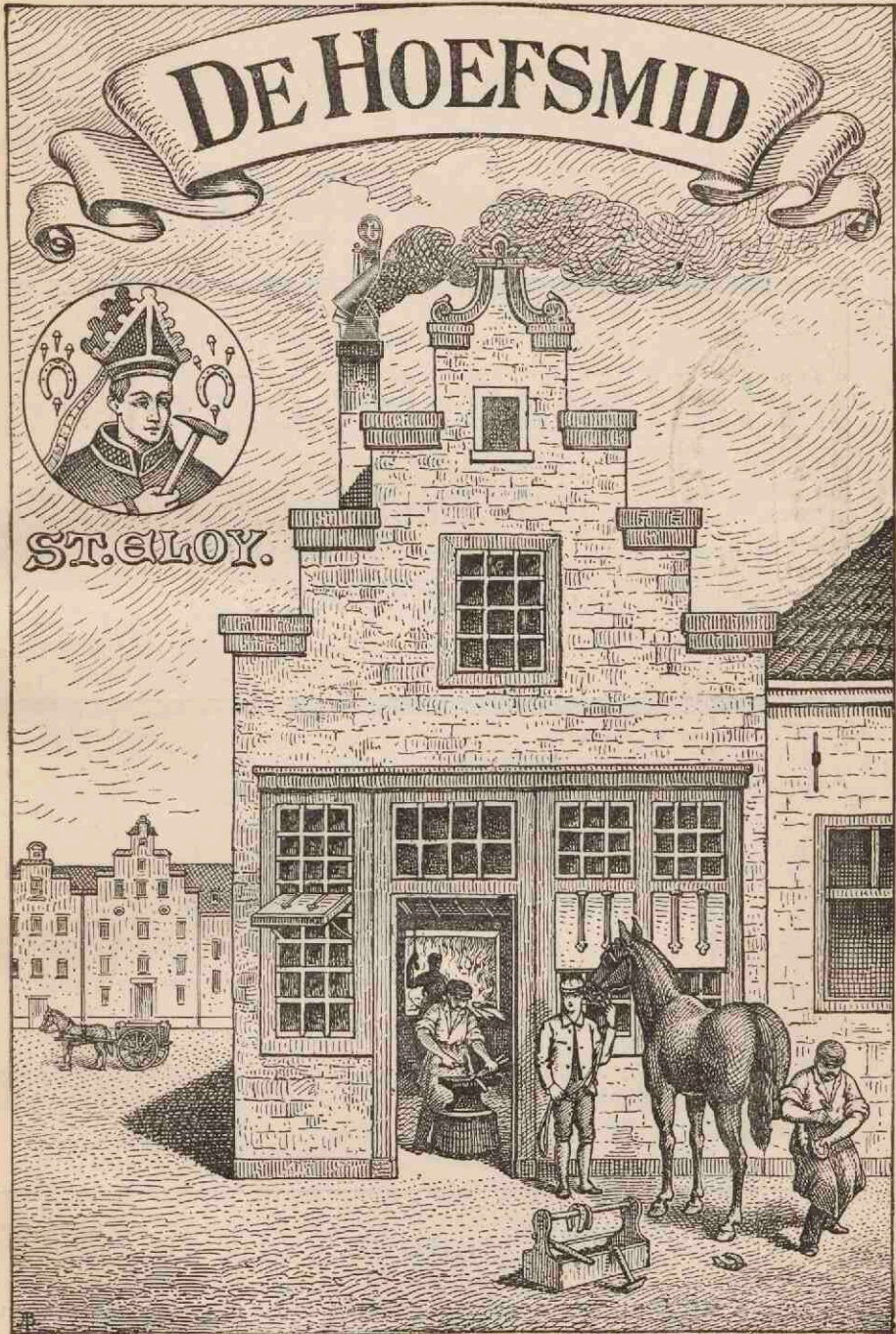
Schroeven en Stiften
in alle modellen.

Hoefraspen.
Renetten (rechts en links).
Houwklingen.
Hoefhamers.
Hoef tangen.
Alle Caoutchouc artikelen.
Kunsthoorn.
enz., enz.

Las- of Welbladen om
ijzer en staal te
wellen. Las-poeder.

Pneumatiek- of Luchtdrukzool
in 8 verschillende maten voorradig.

**Lambert &
Company.**

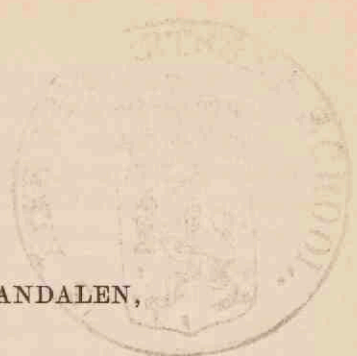
Hallanan Hoefzolen

de Beste en
de Goedkoopste

Rotterdam,
Wijnhaven 127.

INHOUD.

Borden, trippen, touwsandalen. — Nationale en internationale tentoonstelling te 's-Gravenhage. — Korte mededeelingen. — Persoverzicht. — Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag. — Correspondentie. — Advertentiën.

BORDEN, TRIPPEN, TOUWSANDALEN,

DOOR

F. LAMÉRIS, Kapitein-Paardenarts.

In ons vaderland, zoo rijk aan water en moeras, moet de bevolking reeds in oude tijden groote behoefte hebben gevoeld aan middelen en inrichtingen om het wegzakken in den bodem van de hoeven der paarden te verhinderen. De natuur zelfs heeft daaraan mede geholpen, door de paarden op lagen, weeken of moerassigen bodem te voorzien van een grooten, wijden en platten hoof; men zou geneigd zijn dit te beschouwen als een aanpassing aan de omstandigheden.

Nu evenwel, dank zij den verbeterden waterafvoer en drainage der gronden, de plaatsen „waar eens de zeemeeuw vloog en de roerdomp zijn dof geluid liet hooren” langzamerhand beginnen te verdwijnen, wordt ook de behoefte aan dergelijke toestellen minder gevoeld en zullen zij weldra tot de geschiedenis behoreen.

Op dit oogenblik worden zij behalve op lagen bodem voornamelijk gebruikt op pas ingepolderde gronden of in ontginning verkeerende veen- en dalgronden.

De oudste inrichtingen zijn mijns inziens de zoogenaamde borden of trippen. Veel moeite heb ik er indertijd voor gedaan, deze in mijn bezit te krijgen, totdat een gelukkig oogenblik mij gunstig was; de vorige maand ontving ik een stel van den heer Th. Bosma, Rijks-veearts te Wommels in Friesland, waarvoor ik hem hier openlijk mijn welgemeenden dank betuig. Ook zij door genoemden heer een tweetal borden geschonken aan het museum voor hoofbeslag van de Rijks-Veeartsenijschool, door den heer W. C. Schimmel aangelegd.

De beide borden, welke ik ontvangen heb, zijn niet geheel gelijk van vorm, hoewel het een stel is, dat bij elkaar is gebruikt. Het nieuwste is wat smaller en langer en aan de hoeken minder afgerond, het oudste is van het model zooals men ze gewoonlijk ziet. De beide borden of „boerden”, zooals ze in 't Friesch heeten, welke door den heer Bosma naar Utrecht zijn gezonden, zijn van hetzelfde type als de oudste der twee.

Zooals uit de achterstaande photographie te zien is bestaan zij uit een 4 cM dik plankje, 22 cM breed en 28 cM lang met afgeronde hoeken; de vorm van den hoof is aan de bovenzijde er in uitgesneden. Daarboven bevindt zich een ijzeren beugel van denzelfden vorm als de omtrek van den hoof en is door middel van de rechthoekig omgebogen uiteinden en één opslaande ijzeren staaf in het toongedeelte aan het plankje bevestigd. Juist in 't midden achter den straal is een ijzeren kram aangebracht, wier punten het plankje doorboren en aan de onderzijde evenals de drie steunpunten

van den beugel zijn vastgeklonken op twee dunne, dwars verloopende ijzeren reepen aan de ondervlakte.

Aan den ijzeren beugel bevinden zich drie leeren lussen waardoor een riem met gesp gaat, die tevens loopt door een vierde lus aan de bovengenoemde kram bevestigd. Door den riem los te gespen, den hoef van het paard er in te plaatsen en den riem weder aan te halen, worden deze borden op zeer gemakkelijke en praktische wijze aan den voet vastgemaakt.

Het plankje is van zeer licht hout gemaakt, het gewicht dezer borden valt daardoor zeer mede, het bedraagt van 1.45 KG tot 1.8 KG. Meestal worden alleen de achterhoeven ervan voorzien.

De heer Bosma schrijft mij omtrent het gebruik het volgende: „Ze worden gebruikt in de laagveengebieden van midden Friesland, die gewoonlijk 's winters onder water staan. Door inpoldering is het gebied waar ze gebruikt worden veel beperkt geworden en eveneens is het gebruik verminderd door verbeterden waterafvoer. In droge zomers behoeven ze in den regel geen dienst te doen.

Goede „boerden” moeten gemaakt zijn van wilgenhout. Deze blijven licht. Van iepenhout zijn ze ook wel vervaardigd, maar deze bleken te zwaar.

De paarden die geoefend zijn op terrein waar de boerden noodig zijn, loopen met niet te groote passen.

Ze strekken zich onder het loopen enigszins, daarbij worden de achterbeenen iets wijder geplaatst dan gewoonlijk, waardoor ze voorkomen, dat bij het neerzetten der achterhoeven, deze terecht komen in de indrukken in den bodem gemaakt door de voorhoeven.

De hoeven worden daarbij vlak neergezet. Een paard dat te veel op het toongedeelte loopt, zakt onmiddellijk diep in den bodem weg (geraakt to leger, zooals men in Friesland zegt).

Dat wegzakken gebeurt enkele malen ook nog met de boerden onder, vooral bij zwaar trekken, bijvoorbeeld met een wagen hooi of voor de tieme.

Ze zitten dan vast natuurlijk en zijn riemen en borden goed sterk, dan breekt de boel niet, dan dienen ze uitgegraven te worden. Om de ver-

ongelukte weer aan de oppervlakte te krijgen, worden takkebossen, bossen stroo of riet vóór en terzijde van het paard gelegd om eenigen steun te geven bij het spartelen om naar boven te komen.

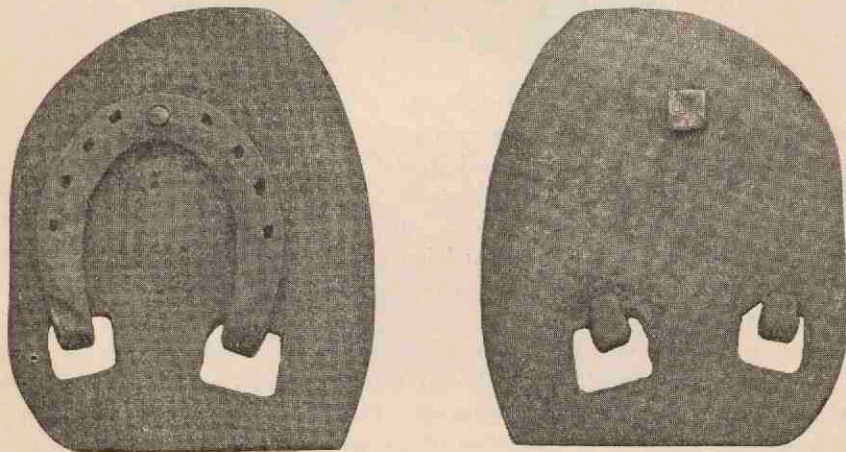
Bij een eenigszins langdurig gebruik krijgen de paarden huidkneuzingen in het koothol door drukking en schaven der achterste riem. Ook ontstaan soms kneuzingen aan de kroon door den ijzeren beugel, wanneer die verkeerd gesteld is. In den schafttijd en ook zoodra de bodem maar eenigszins betrouwbaar is, worden de boerden afgenomen”.

Ook in Noord-Holland schijnen deze zelfde plankjes gebruikt te worden. Van den heer Busing, Rijks-veearts te Naarden, kreeg ik in 1899 op een door mij daaromtrent gedane vraag ten antwoord:

„De door U bedoelde plankjes worden gebruikt bij het ploegen in pas drooggemaakte polders om den hoof grooter steunvlak te geven en het inzakken in den weeken, kleiachtigen bodem te voorkomen. Zij zijn ongeveer 2 dM lang en breed en worden door middel van riemen aan den hoof bevestigd. Het is al jaren geleden, dat ik ze in den toen drooggelegden Horstermeerpolder heb gezien!”

In de Groningsche Veenkoloniën en de Z. O. hoek van Drenthe noemt men deze borden ook wel trippen; de plankjes die de turftrappers onder hunne voeten gebruiken om de klier (bagger) vast te trappen, dragen ook dezen naam. Naar men mij mededeelde wordt in den omtrek van Hoogezand veelal gebruik gemaakt van dunne ijzeren platen van denzelfden vorm, waarop een beugel is bevestigd, evenals dit bij de borden het geval is. Deze beugel komt echter iets hooger te zitten en is van binnen met schapenvacht bekleed om beleedigen aan de kroon te voorkomen.

Uit Dedemsvaart, in het noorden van Overijssel, ontving ik indertijd een ijzeren plaat welke voor hetzelfde doel wordt aangewend, n.l. het ploegen van de met succes in cultuur gebrachte veengronden aldaar.

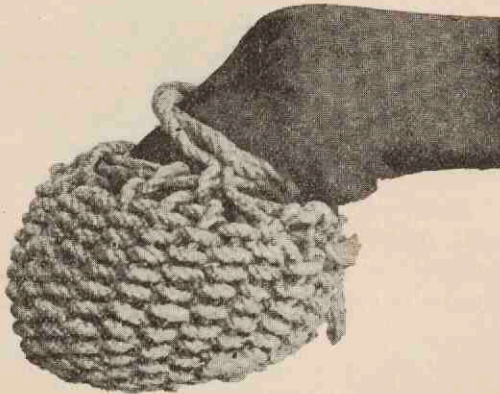
De ijzeren plaat bezit twee vierkante gaten, welke dienen voor het doorlaten en vastzetten der haakvormig omgebogen kalkoenen van het ijzer. De plaat wordt geschroeven tusschen de kalkoenen en het ijzer en daarna in het

toongedeelte door middel van een schroef met grooten vierkanten kop vastgezet.

De binnenhelft der plaat is veel kleiner dan de buitenhelft, daar dit anders tot hevige strijkwonden of bewegings-stoornissen aanleiding zou geven.

Dit beslag is zeer zwaar, het weegt per stuk 2.5 K.G.; het kost den paarden veel moeite den daarmede voorzienen hoof uit den weeken modder te trekken. Bovendien zal er veel kans bestaan, dat de ijzers bij eenigszins langdurig gebruik door zuiging verloren gaan, wanneer de hoeven tenminste niet van de sterkste soort zijn; bij brokkelhoeven is de toepassing geheel uitgesloten.

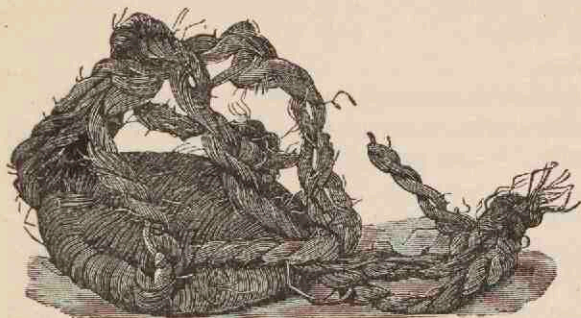
Men maakt daarom te Dedemsvaart en ook in andere streken meer gebruik van uit touw gevlochten sandalen of mandjes, welke den geheelen hoof omkleeden, als een schoen aangetrokken en met banden om de kroon worden gevestigd. Deze zijn veel lichter en gemakkelijker, laten het opnemen van het been beter toe; men kan dikwijls volstaan met alleen de achterhoeven er van te voorzien. Ze hebben het voordeel dat men daarbij nooit geen last van drukkingen krijgt.

Ook in Friesland maakt men hiervan gebruik, men noemt ze daar koerkes (mandjes, korfjes). Waar men ze gebruikt, laat men ze dikwijls den geheelen dag zitten. Een nadeel is, dat ze lang niet zooveel draagkracht bezitten als de borden. In Friesland worden ze met een plat touw ter hoogte van de kroon vastgegespt. Reeds vroeger had ik de gelegenheid er op te wijzen dat deze touwsandalen op verrassende wijze overeenkomen met de soleae sparteae, door de oude Romeinen in het begin onzer jaartelling gebruikt.

Deze soleae sparteae of touwsandalen werden gevlochten uit esparto-gras, dat tegenwoordig nog veel gebruikt wordt voor 't vlechten van mandjes, vloermatten, touwwerk en schoenzolen. Ook thans maakt men in Japan nog gebruik van gevlochten kussentjes of matjes van stroo onder de hoeven der paarden, echter meer om overmatige afslijting daarvan tegen te gaan. Gewoonlijk zijn zij van rijststroo gemaakt, bij de rijkere klassen echter van katoen of zijde. Rijststroo wordt tot banden gevlochten en deze saamgeweven tot een dik rond kussen, groot genoeg om de geheele ondervlakte

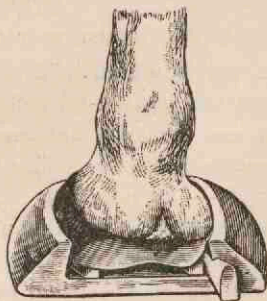
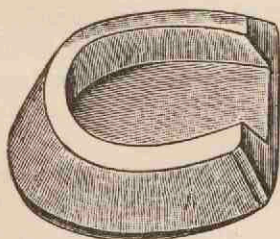
te bedekken. Aan den omtrek van dit kussen zijn lissen aangebracht (in het toongedeelte een dikkere en sterkere, waardoor twee smalle banden van

af de verzenen loopen om het geheele toestel om de koot vast te maken. In de laatste jaren zijn ze evenwel zeldzamer geworden, daar de Europeesche hoefsmidskunst in Japan groote vorderingen heeft gemaakt.

Ter wille van de volledigheid, wil ik hier nog even vermelden dat men in den Zuid-oosthoek van Friesland, in de buurt van de dorpen Oosterwolde, Appelscha en Donkerbroek de hoeven der paarden met dubbelgevouwen zakken omwikkelt, om het hooi uit het drassige hooiland te kunnen halen en ook om daarbij de zode zoo min mogelijk te beschadigen.

Ten slotte nog een enkel woord over de houten schoenen die in Noord-Duitschland in de veenstreken worden gebruikt en welke ik voor 't eerst zag op de Ausstellung für Moorkultur in Februari 1904 te Berlijn, tijdens de Landwirtschaftliche Woche.

Ze zijn evenals de klompen voor den menschenvoet, geheel naar den hoof van het paard te pas gemaakt en loopen naar den bodem toe wijd uit om een groot steunvlak te verkrijgen. Ook deze zijn van licht hout, meestal wilgenhout vervaardigd. Zooals uit de bijgaande figuren goed is waar te nemen, worden zij, zoodra de hoof van het paard er in geplaatst is, van achteren door middel van een houten spie vastgezet.

Het is mij niet bekend of dit soort van trippen in ons vaderland gebruikt worden, wel weet ik dat dit het geval is in het naburige Westfalen.

NATIONALE EN INTERNATIONALE TENTOONSTELLING
TE 's GRAVENHAGE, 14—23 Sept. 1907.

Rubriek „Hoefbeslag”.

Deze rubriek zal bevatten:

1e. Een wedstrijd in hoefbeslag van gediplomeerde burgerhoefsmiden.

Hiervoor worden de volgende prijzen uitgelooft. 1e prijs *f* 100; 2e prijs *f* 50; 3e prijs *f* 25; 4e prijs *f* 10; 5e prijs *f* 10; 6e prijs *f* 10, en eervolle vermeldingen.

2e. Een wedstrijd in het hoefbeslag van militaire hoefsmiden. Hiervoor worden als prijzen uitgelooft: 1e prijs gouden medaille; 2e prijs verguld zilveren medaille en *f* 10; 3e prijs zilveren medaille.

3e. Eene tentoonstelling van de beste inzending van handgesmede hoefijzers (niet blank gevijld op de vlakten). Zomer en Winterbeslag.

Als prijzen kunnen worden toegekend: *f* 25, *f* 15 en *f* 10.

4e. Eene tentoonstelling van leermiddelen voor hoefbeslag (vooral met het oog op cursussen in dit vak). Als prijzen worden diploma's uitgereikt.

5e. Eene tentoonstelling van nieuwe doelmatige uitvindingen op het gebied van hoefbeslag.

Als prijzen kunnen worden toegekend: 1e prijs *f* 15; 2e prijs *f* 10.

6e. Het uitreiken van prijzen voor de hoefsmiden, die de dekhengsten, welke het best beslagen ter tentoonstelling kwamen, besloegen.

Als prijzen zal men toekennen: 1e prijs *f* 25; 2e prijs *f* 10.

Bepalingen voor de Wedstrijden in Hoefbeslag.

a. Om tot den wedstrijd onder No. 1 bedoeld te worden toegelaten zal eene keuze van een 24-tal gedaan worden uit de personen, die den dag te voren aan een concours hebben deelgenomen, bestaande in het vervaardigen van eenzelfde hoefijzer, onder gelijke voorwaarden en in een vooruit bepaalde tijd — 20 minuten.

Deelnemers moeten zich aanmelden aan het Bureau der tentoonstelling, Buitenhof 42a te 's-Gravenhage vóór 1 Aug. 1907, met nauwkeurige vermelding van naam, voornaam of voornamen, woonplaats, ouderdom en waar zij hun diploma behaald hebben. Inleggeld wordt niet geheven.

b. De deelnemers zijn verplicht hun eigen gereedschap mede te brengen. Staven voor het maken der ijzers zullen op het terrein aanwezig zijn.

c. De deelnemers hebben zich stipt te gedragen naar de aanwijzingen der Commissie.

Rubriek ter opluistering.

Ter opluistering kunnen toegelaten worden (voor zoover ruimte beschikbaar is) voorwerpen, werktuigen, enz. à *f* 10 per M².

KORTE MEDEDEELINGEN.

— Inrichting voor hoefbeslag te Groningen. De leerling H. Stel te Buinen gem. Borger heeft na een verblijf van 5 maanden de inrichting op 1 Dec. j.l. met een goed getuigschrift verlaten. Als leerlingen zijn

weder toegelaten: W. Hielkema te Rottum gem. Kantens en J. Palthe te Peize, resp. op 27 Nov. en 10 Dec. j.l. — Mede volgen den cursus de leerlingen: B. Klaassen te Zwinderen, G. Wijma te Kommerzijl en J. Poort te Noordhorn.

— **Een goed voorbeeld ter navolging.** Het Gemeentebestuur van Deventer heeft aan de plaatselijke Afdeeling van de Geldersche-Overijsselsche Maatschappij van Landbouw *geheel kosteloos* de smederij en een leslokaal in de *Ambachtsschool* ten gebruike afgestaan, ten behoeve van een *Cursus in hoefbeslag*.
(*Friesch weekbl.*)

— **Tiel.** De 2-jarige hoefsmidcursus, in het leven geroepen door de afd. Tiel der Geldersche-Overijsselsche Mij. van Landbouw, is 14 Nov. j.l. in tegenwoordigheid van het bestuur der afd., den directeur der ambachtsschool, den leider van den cursus, den heer H. J. C. van Lent, en den heer L. J. Schotman, onderwijzer aan de ambachtsschool, geopend. Practisch onderwijzer is de heer W. A. H. van Horsen te Utrecht.

De eerste les nam een aanvang met 18 leerlingen.

— **Standbeeld in Sendling** (Beieren). Ter herinnering aan den Sendlinger boerenslag op 24 December 1705 heeft men een standbeeld opgericht, waarbij op een der zijden van het 6½ Meter hooge voetstuk het beeld is weergegeven van den heldhaftig strijdenden smid Balthes uit Kochel. Deze vocht met een disselboom in zijn handen, zoodat zijn reuzenbouw begrijpelijk is. Hij doet herinneren aan „Groote Pier”, waarvan in Friesland's geschiedenis immers verteld wordt, dat hij met een ploeg zijn woning wees alsof die zoo licht als een wandelstok ware.

P E R S O E R Z I C H T .

— **Uit N. R. Courant.** — In eene vergadering der afd. Tholen der Zeeuwsche Landbouwmaatschappij, te Oud-Vossemeer gehouden, is o.m. ook eene bespreking gehouden over het hoefbeslag, dat in deze omgeving, vooral met oog op het steeds toenemende getal Belgische paarden, te wenschen overlaat en de wensch is te kennen gegeven dat bij eventueel te houden cursussen in beslag vooral daarop het oog moet gevestigd worden, en dat het zoogenaamde „Belgische beslag” worde aangeleerd.

— **Glasgow.** IJzer. De wekelijksche berichten van Reichmann en Co. geven in de laatste maand een gedurige verhooging der ijzerprijzen, — zulks tengevolge der groote vraag. De voorraad is schaarsch, terwijl het verladen der schepen onvoldoende vlug kan geschieden.

— **Duisburg-Ruhrort.** Steenkolen, 1 Dec. Naar Nederland wordt oogenblikkelijk veel verladen, er zijn schepen voldoende aanwezig, de waterstand is gunstig en de scheepsvracht wat lager.

— De Engelsche regeering heeft aan het parlement een statistiek doen toekomen van de productie van ijzer en staal in de voornaamste landen. (Bij plaatsruimte zullen wij in een volgende aflevering hieruit enkele hoofdcijfers overnemen. *Red.*)

Mededeelingen over het smidsvak, vallende buiten het hoefbeslag.

AANLEG EN INSTALLATIE VOOR BE- EN ONTWATERING.

De inwoners van kleine steden en dorpen is het niet vergund de gemakken te genieten, het water uit de leidingen te ontvangen, aangelegd door gemeentebesturen of maatschappijen, daar deze zaken voor dergelijke gemeenten te groote financiële bezwaren met zich brengen. Wanneer dit voor velen nu het geval is, zijn dezulken genoodzaakt zich zelf van een waterverzorgingsaanleg te voorzien. De eenvoudigste hiervan is wel de gewone zuigpomp, waarmede het water uit den aardbodem circa een Meter boven den grond gevoerd wordt. Deze pompen worden in zeer vele constructies vervaardigd en in den handel gebracht. De meest algemeen gebruikte is de één-cylindrige zuigpomp uit gietijzer. Niettegenstaande vindt men ook nog de pompcylinder vervaardigd uit 1,5 streep plaatkoper, en niet zelden uit looden buis, waarvan de wanddikte 3—4 m.M. bedraagt, terwijl men vroeger voor datzelfde doel nog hout gebruikte. Deze laatste constructie is echter vrijwel verdwenen.

Deze zuigpompen bestaan uit de volgende deelen: Een cylinder vervaardigd uit bovengenoemd materiaal, met een binnenwerksche doorsnede van 7 tot 12 c.M. bij een lengte van 60—100 c.M., waarvan de wanden over de geheele lengte zuiver afgewerkt zijn. In deze buis bevindt zich de zuiger, waarmede de waterzuil, van uit de bronnen, naar buiten wordt gewerkt. Deze zuiger, uit hout of metaal gemaakt, is omgeven door een lederen manchets van 3—6 c.M. breedte, om een goede afdichting met den cylinderwand te bewerken. In het midden van den zuiger is een ronde opening door de geheele lengte geboort; dit gat is in verhouding tot de cylinderdoorsnede, $2\frac{1}{2}$ —5 c.M. in doorsnede, hetwelk door een stuk leder (goed kernleder) met lood- of ijzerverzwaring afgesloten wordt. Bij zuigers uit metaal gebruikt men voor dat doel, in plaats van de leeren klep, een van pas geslepen metalen klep, hetgeen bij pompen die weinig gebruikt worden de voorkeur verdient, daar bij het droog staan der pomp het leder verhardt, en geruimen tijd noodig heeft, weer zijn functie uit te oefenen.

Buiten dezen zuiger bevindt zich in den cylinder van het pomplichaam nog een klep, hartklep genoemd, en wel in het onderste gedeelte of overgangstrechter, dit laatste bij extra groote cylinderdoorsnede. Deze hartklep komt voor in verschillende vormen en metalen, b.v.b.

1. Gegoten messing, waarvan de afsluiting zuiver is afgedraaid, met een massieve kegelvormige afdichting van paragummi.
 2. Gegoten messing met kegelvormige lederafdichting.
 3. Gegoten messing met kegelvormig ingeslepen messingdichting.
 4. Recht afgedraaide gietijzeren met lederen klep.
 5. Houten klep met leeren afdichting, en dergelijke meer.
- De werking der pompen is de volgende:

Zoodra de zuiger, door het naar beneden drukken van den pompzwengel, welke door een korten hefboom en den zuigergaffel, met deze in verbinding staat, omhoog getrokken wordt, sluit zich de leeren klep; gelijktijdig opent zich de hartklep, zoodat de waterzuil, welke zich in de zuigbuis bevindt,

naar boven verplaatst. Bij het zakken van den zuiger opent zich de daarin bevindende klep, en valt de hartklep dicht. Het zich in die tusschenruimte bevindende water wordt door de zuigerklep boven dezelve gestuwd, en loopt bij herhaalde heffing door den uitlaat der pomp.

Bij eventueele reparatiën is dáárop te letten, dat de pompcylinder, en de verbinding met de zuigleiding, welke meestal door flensen wordt gevormd, dicht zijn. Verder dat de beide kleppen, benevens de lederen manchets, goed afsluiten. Om bij reparaties tijd en geld te besparen, is het voordelig porcuse, en door vreemde voorwerpen enz. ingedrukte leeren dichtingen, tegelijkertijd door nieuwe te vervangen, eveneens bij ingelooopen messingkleppen, deze met fijne amoril pas te schuren.

Het vallen van het water in de pomp bewijst de ondichtheid der klep of zuigerdichting, terwijl het vallen van het water in de zuigleiding een bewijs levert van lekkage der zuigbuis, tusschen de klep en den waterstand in den aardbodem; dit laatste bemerkt men, wanneer men niet direct bij de eerste, doch bij herhaald op en neder beweging van den zuiger water bekomt. Bij ondichtheid der klep, moet de pomp eerst bijgevuld worden om water te ontvangen.

INSTALLATIE DER ZUIGPOMP EN DE AARDLEIDING.

I. *Aanleg met open bronnen.*

De eenvoudigste montage is de aard- en zuigleiding in open bronnen. Deze wordt meestal gemaakt van cementbuizen van 60—80 c.M. doorsnede, de gevorderde diepte hangt af van den waterstand in den aardbodem, en bedraagt bij de meeste installatie's 4—8 M., echter vorderen sommige bronnen een leiding van 20 Meter en meer, om goed drinkbaar water te verkrijgen. In plaats van de hierboven genoemde cementbuizen, worden ook sommige bronnen opgetrokken van kunst- of zandsteen, zelfs vindt men nog bronnen waarvan de buitenwand bestaat uit houten planken.

De voorkeur moet worden gegeven aan eene bron welke van boven niet dicht is afgesloten, opdat die duffe lucht gemakkelijk kan ontwijken. Is dit om plaatselijke redenen niet mogelijk, en moet de put door den aardbodem bedekt worden, dan is het noodzakelijk om in het deksel een ventilatiebuis aan te brengen, want waar dit verzuimd wordt, krijgt men allicht de klacht dat het water vroeger zeer goed, doch na dien tijd onbruikbaar is.

De verbindings- of zuigbuis bestaat uit: looden buis of verzinkte ijzeren pijp, koperen pijp, terwijl een houten koker nog heel zelden in aanmerking komt. Bij de meeste installatie's der gewone huispompen moet de buis 38 m.M. binnenwerksche doorsnede bezitten, bij extra groote pompen 50 m.M.

Er moet steeds op gelet worden, dat de zuigbuis steeds stijgende is, daar horizontale leidingen den gang der pomp verzwaren en minder water toevoeren; ook vormen zich in dit gedeelte gemakkelijk luchtbellens, welke den doorlaat vernauwen. Wanneer de loodrecht gemeten hoogte, van af de klep van den pompcylinder tot aan den waterstand der bronnen 6 M. niet overschrijdt, dan is een voetklep bij een goed werkende pomp niet noodig, de zuiger zal er slechts zwaarder doorgaan, wyl deze buiten de waterzuil,

ook nog den voetklep moet heffen. In plaats van een voetklep, zal men een zuigkorf aanbrengen, deze moet met een messing of koperen zeef omgeven zijn, om het indringen van vreemde lichamen in de pomp te voorkomen.

Wanneer de diepte meer dan 6 Meter bedraagt, dan is het aanbrengen eener voetklep noodzaak, bij 10 Meter moet nog een tusschenventiel worden ingeschakeld. Men zal hierbij slechts met den loodrechten afstand rekening moeten houden, en op de 6—7 Meter een tusschenventiel plaatsen. Is b.v.b. een bron 20 M. diep, dan gebruikt men een voetklep en twee tusschenventiels.

Om de hoogte te verminderen, worden de pomp-cylinders pl.m. 2,50 Meter lang gemaakt. Hierbij komt de onderste klep meer als een Meter in den aardbodem. Voetklep en tusschenventiel, zijn precies geconstrueerd, als den hierboven omschreven zuigerklep (1—3).

VERBINDING DER VERSCHILLENDE BUIZEN.

A. *Looden buis.*

De verbinding der looden buis met de pomp geschiedt het eenvoudigste door middel van flensen, daar bij een eventueele reparatie, deze verbinding het gemakkelijkst los te nemen is. Twee einden looden buis verbindt men het beste door soldeeren, door het eene einde met een kegelvormige houten pen uit te drijven, terwijl men het andere einde daarin pas maakt. Beide in elkander passende deelen worden zuiver blank gemaakt, en met stearine ingewreven, daarna kan de soldeering door middel der soldeerlamp of soldeerbout geschieden. Als soldeer gebruikt men eene legering van 2 deelen zuivere Bankatin en drie deelen zuiver lood, hetwelk tezamen gesmolten, en aan dunne stangen wordt uitgegoten. Wanneer de soldeeringen met veel moeite gepaard gaan, gebruikt men ook hier flensen, hetgeen echter veel duurder is dan soldeeren.

B. *Verzinkte ijzeren pijpen.*

Bij een ijzeren zuigleiding, zal men er in hoofdzaak op letten, geen scherpe haaksche hulpstukken te gebruiken, doch ronde bochten van minstens 100—110°. Deze verbindingen veroorzaken veel last voor den installateur, dien soms een goed snij-ijzer ontbreekt, daarom zal hij zijn cliëntele zooveel mogelijk een looden buisleiding aanbevelen, om zijn eigen lasten te verkleinen. Wanneer echter de bron ver van de pomp verwijderd is, zoodat een lange horizontale leiding noodzakelijk is, dan zal men gegalvaniseerde (verzinkte) ijzeren pijp verkiezen, boven looden, omdat deze laatste met zoogenaamde zakken gaat liggen, en de goede werking der pomp daardoor benadeelt.

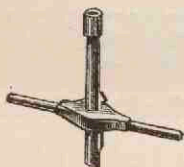
C. *Koperen buis.*

Een koperen zuigleiding komt om zijn hoogen prijs zelden in gebruik (1 Meter koperen buis onbewerkt, 35 m.M. binnenwerks, wanddikte 2 m.M. kost circa f 3.60 per Meter).

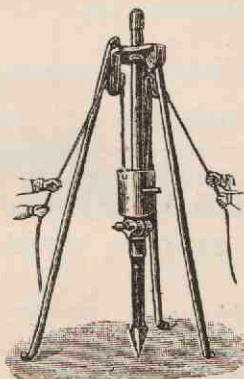
II. INSTALLATIE MET INGESLAGEN IJZEREN BUISLEIDING.

De ijzeren buisleiding wordt van verzinkte buis, meestal 38 m.M. binnenwerks (50 m.M. gebruikt men voor extra groote pompen), vervaardigd.

Aan het onderste einde wordt de ramfilter door middel eener sok verbonden. Om aan te vangen neme men een verzinkte buis van gelijke doorsnede als de stijgleiding 80—100 c.M. lang, en bore daarin circa 100 gaten van 1 c.M. doorsnede, echter 10 c.M. van beide einden verwijderd. Deze gaten worden nu met koper- of messingdraad omgeven, voor het indringen van vreemde lichamen, deze verwoesten namelijk de klep, aan het onderste gedeelte wordt een scherp gesmede punt bevestigd, voor het gemakkelijk indringen in den bodem.

Boorhouder

Ramtoestel.

Grondboor

Door middel der grondboor, wordt zoo diep mogelijk een gat geboord, en de spits, benevens de buisleiding, door middel van een ramtoestel in den bodem gedreven, tot op de diepte dat men goed drinkbaar water ontmoet.

Op menige plaats verdringt de vleugelpomp, de ééncylinder zuigpomp, daar deze eerstgenoemde als drukpomp het water 2 Meter hoog opvoert. De zuighoogte kan bij het aanbrengen eener voetklep tot op 8 M gebracht worden. De vleugelpomp is echter daàr aan te bevelen, waar absoluut geen vreemde stoffen met het water meegevoerd worden. De zich van binnen bevindende kleppen en „vleugels” zijn van geslepen dichtingen voorzien, en hierbij kan een enkele zandkorrel averij veroorzaken. De zuigkorf moet hierom van een zeer fijne zeef omgeven zijn. Eventueele reparaties moeten zeer voorzichtig geschieden; beschadigde plaatsen in de vleugels moeten met tin worden aangevuld, terwijl de kleppen gevlakt worden met schraapstaal en fijne zoetvijn. Voor bouwwerken gebruikt men de tweecylindrische Diaphragmapomp, welke transportabel is, en overal opgesteld kan worden; voor de zuigleiding wordt eene met touw omwonden 50—75 m.M. gummispiraalslang gebruikt, met aangeschroefde zuigkorf, welke slang door middel van koppelingen aan de pomp verbonden wordt. Alle in den handel voorkomende zuigpompen, welke vorm zij dan ook mogen bezitten, werken gelijk de door ons beschreven zuigerpomp en verschillen enkel alleen in de levering van vloeistof.

CORRESPONDENTIE.

— Plaatsgebrek noodzaakte ons tot onzen spijt een artikeltje „Een aardige berekening” tot de Januari-aflevering te moeten laten rusten.

A d v e r t e n t i e n .

Engelsche veerkrachtige

HOEFZOLEN voor paarden met gebrekkige en gevoelige hoeven.

Deze zolen worden zeer geroemd en zijn in alle afmetingen verkrijgbaar.

CIRCULAIRES op

franco aanvage bij:

W. A. H. van HORSEN, Utrecht.

Kunsthoorn,
voor Hoefbeslag,

verkrijgbaar in de chemicaliën- en drogerijen-handel van

K. G. W. DE BOSSON, Apotheker,
te Dordrecht.

Prijscouranten voor HH. veeartsen en hoefsmeden op aanvage gratis.

GEVRAAGD:

Iemand, genegen om tegen provisie, hoefsmidsartikelen te verkoopen (nieuw).

Brieven Lett. J. M. Bureau „DE HOEFSMID.”

Vogeler's Hoefkurkkittzolen

Fig. 1 1/4 Kg. Tablet met wapen.

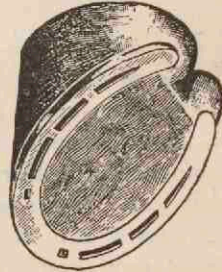

Fig. 3 De hoef gevuld met Kurkkitt.

zijn het beste, het gemakkelijkste en het voordeeligste, omdat men ze zelf kan inleggen en er nimmer iets van verloren gaat, doordat de oude zolen steeds opnieuw gebruikt worden; ze voorkomen hoef- en beengebreken en zijn onmisbaar op asphalt of gladde bestrating.

Een kilo inhoudend 8 tabletten, voldoende voor 8 hoeven.

Prijs per	Kilo	f 5.—
„ „ 2 1/2	„	f 4.75 per kilo.
„ „ 5	„	f 4.50 „ „

Uitvoerige prospectus op aanvage gratis verkrijgbaar bij den vertegenwoordiger voor Nederland F. R. DWARS, Wolvenstraat 19, Amsterdam.

Zie de Etalage in de Monsterzaal.

Hoefsmeden 10 % rabat.

H.H. Smeden!

Vraagt bij uwen ijzerhandelaar **ECHTE**
DICK'S Hoefraspen
 en andere gereedschappen
 voor
Hoefbeslag.

 Gelieve
 vooral op het merk:
 te letten.

Verkoop alleen aan grossiers!

FRIEDR. DICK, Esslingen a. N., (Württemberg).

Vertegenwoordiger: J. J. VAN MEEKREN, Amsterdam, Sarphatistraat 75.

Beste en meest beproefde beslag.

Hoogste onderscheiding.

Groote gouden Medaille.

Gediplom. Smidsvaktentoonstelling Nürnberg, Meissen, Leipzig, Trier.

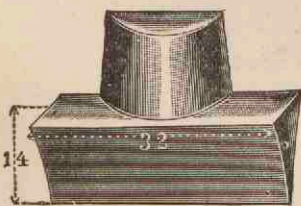
Branscheid & Philippi - Remscheid, Rijnland.

ALLE SOORTEN van

Schroef- en Insteekkalkoenen. Losse Stooten.

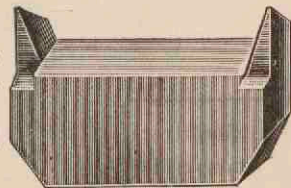
Prima kwaliteit.

Geen handelswaar.

Origineel
Döring-Steekgrepen
 (losse Stooten). Uitwissel-
 baar (gaan niet verloren).
 Uitstekend in 't gebruik!

Sweetgrepen (Stooten).
 Eenvoudig. — Practisch
 en billijk.

Gelieve een proef te nemen, het zal U klandisie bezorgen.

Philippi's
 Steek-

veerende
 Kalkoenen.

Steeds groote voorraad in den winter. Catalogus franco op aanvraag aan den
 Hoofdagent voor Nederland:

Het Technisch Bureau „Vulcan“, 81 Haarlemmerweg, Amsterdam.

Vele getuigschriften van Koninkl.- en Privaat-hoefsmidscholen en van de
 grootste hoefsmederijen.

S. C. M. BAX. - 2, 4 en 6 Jufferstraat. - ROTTERDAM.

— Specialiteit in Artikelen voor HOEFBESLAG. —

Meest uitgebreide sortering prima blanke Hoefnagels, waarvan meer dan 60 verschillende voorradig. Billijke prijzen.

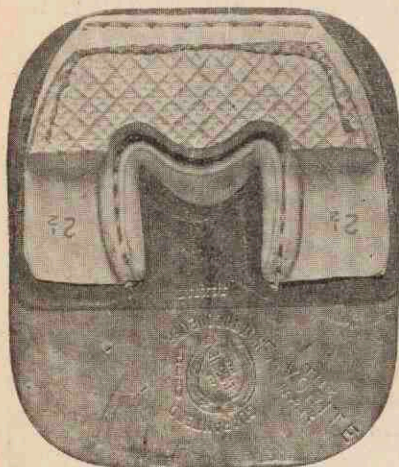
Amerikaansche Hoefzolen met caoutchouc straat.

Beter en goedkooper dan Engelsche zolen.

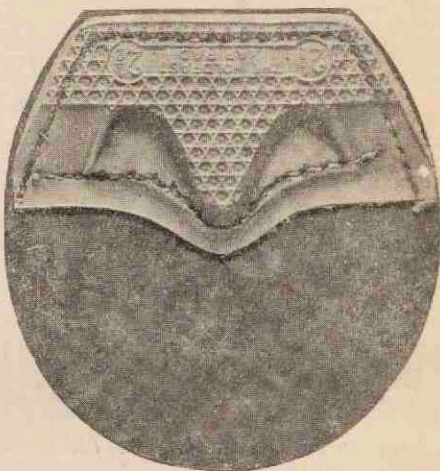
Stevig geplakt en opgenaaid op best sterk leder.

Iedere zool voorzien van Garantiestempel van niet los te laten.

Men vrage Prijscourant met de verschillende maten.

Iedere zool die bij doelmatig gebruik defect mocht raken en bewezen wordt niet daargelukkig te zijn, wordt vervangen.

Merk „The Favorite bar”, prima kwaliteit, zachte, veerkrachtige *Witte Caoutchouc*, in 10 verschillende maten voorradig.

Merk „The Holdfast bar” prima kwaliteit, zachte, veerkrachtige *blauwe Caoutchouc*, in 13 verschillende maten voorradig.

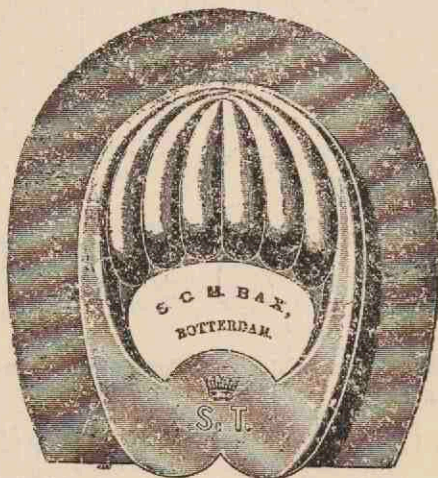
— Prijzen uiterst billijk. —

Men lette op het stempel op iedere zool.

Gemaakte Hoefijzers
Rits- en Stampmodel
Voor- en achterijzers
in 9 verschillende
maten voorradig . . .

IJs- of Scherpnagels
in 12 soorten.

Schroeven en Stiften
in alle modellen.

Hoefraspen.
Renetten (rechts en links).

Houwklingen.

Hoefhamers.

Hoef tangen.

Alle Caoutchouc artikelen.

Kunsthoorn.

enz., enz.

Las- of Welbladen om ijzer en staal te wellen. Las-poeder.

Pneumatiek- of Luchtdrukzool
in 8 verschillende maten voorradig.

